

Брюксел, 3 септември 2025 г.
(OR. en)

12441/25
ADD 1

Междуинституционално досие:
2025/0192 (NLE)

COLAC 128
POLCOM 212
SERVICES 48
FDI 43

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	3 септември 2025 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	COM(2025) 357 annex
Относно:	ПРИЛОЖЕНИЕ към Предложение за Решение на Съвета за сключване от името на Европейския съюз на Споразумението за партньорство между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Южноамериканския общ пазар, Република Аржентина, Федеративна република Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай, от друга страна

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 357 annex.

Приложение: COM(2025) 357 annex

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 3.9.2025 г.
COM(2025) 357 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

Предложение за Решение на Съвета

**за сключване от името на Европейския съюз на Споразумението за партньорство
между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и
Южноамериканския общ пазар, Република Аржентина, Федеративна република
Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай, от друга страна**

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ПАРТНЬОРСТВО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ
ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ, ОТ ЕДНА СТРАНА, И ЮЖНОАМЕРИКАНСКИЯ ОБЩ ПАЗАР,
РЕПУБЛИКА АРЖЕНТИНА, ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА БРАЗИЛИЯ, РЕПУБЛИКА
ПАРАГВАЙ И ИЗТОЧНА РЕПУБЛИКА УРУГВАЙ, ОТ ДРУГА СТРАНА

КРАЛСТВО БЕЛГИЯ,

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ,

ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА,

КРАЛСТВО ДАНИЯ,

ФЕДЕРАЛНА РЕПУБЛИКА ГЕРМАНИЯ,

РЕПУБЛИКА ЕСТОНИЯ,

ИРЛАНДИЯ,

РЕПУБЛИКА ГЪРЦИЯ,

КРАЛСТВО ИСПАНИЯ,

ФРЕНСКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА ХЪРВАТИЯ,

ИТАЛИАНСКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА КИПЪР,

РЕПУБЛИКА ЛАТВИЯ,

РЕПУБЛИКА ЛИТВА,

ВЕЛИКОТО ХЕРЦОГСТВО ЛЮКСЕМБУРГ,

УНГАРИЯ,

РЕПУБЛИКА МАЛТА,

КРАЛСТВО НИДЕРЛАНДИЯ,

РЕПУБЛИКА АВСТРИЯ,

РЕПУБЛИКА ПОЛША,

ПОРТУГАЛСКАТА РЕПУБЛИКА,

РУМЪНИЯ,

РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЯ,

СЛОВАШКАТА РЕПУБЛИКА,

РЕПУБЛИКА ФИНЛАНДИЯ,

КРАЛСТВО ШВЕЦИЯ,

договарящи се страни по Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз, наричани по-нататък „държавите членки“,

и

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“ или „ЕС“,

от една страна,

и

РЕПУБЛИКА АРЖЕНТИНА,

ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА БРАЗИЛИЯ,

РЕПУБЛИКА ПАРАГВАЙ,

ИЗТОЧНА РЕПУБЛИКА УРУГВАЙ,

държавите — страни по Южноамериканския общ пазар, подписали настоящото споразумение, наричани по-нататък „държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението“,

и

ЮЖНОАМЕРИКАНСКИЯТ ОБЩ ПАЗАР, наричан по-нататък „МЕРКОСУР“,

от друга страна,

заедно наричани по-нататък „страните“,

за целите на настоящото споразумение с МЕРКОСУР се обозначават Република Аржентина, Федеративна република Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД дълбоките исторически, културни, политически и икономически връзки, които обединяват техните народи и като черпят вдъхновение от общите си ценности;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че МЕРКОСУР и Европейският съюз желаят да укрепят тези връзки и да активизират отношенията си въз основа на диалог и сътрудничество с оглед на установяването на стратегическо партньорство;

КАТО ПРИПОМНЯТ неотменимия ангажимент на страните към принципите на международното право, Устава на Организацията на обединените нации (ООН), демокрацията, върховенството на закона, правата на човека и основните свободи;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че зачитането на демократичните принципи и правата на човека, заложили във Всеобщата декларация за правата на човека и други съответни международни инструменти в областта на правата на човека, на международното хуманитарно право и на принципите на върховенство на закона е в основата на вътрешните и външните политики на двете страни и представлява съществен елемент от настоящото споразумение;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ подкрепата си за демократичните институции и ценности, които са абсолютно необходими за развитието на съответните им процеси на интеграция и взаимоотношенията помежду им;

МОТИВИРАНИ да допринасят за укрепването на многостранното сътрудничество, за международния мир и сигурност и за насърчаването на справедлив и демократичен международен ред;

КАТО ПРИЗНАВАТ важния принос за разоръжаването и неразпространението от обявяването на Латинска Америка и Карибския регион за зона на мир, свободна от ядрени оръжия, в съответствие с Договора от Тлателолко и допълнителните протоколи към него, и като отново потвърждават ангажиментите си за насърчаване на ядреното разоръжаване;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ ценностите, целите и принципите на Устава на Организацията на обединените нации, подписан на 26 юни 1945 г. в Сан Франциско, при приключването на Конференцията на ООН относно международната организация („Устава на ООН“);

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ споделената цел за насърчаване на икономическото и социалното развитие, която стои в основата на настоящото споразумение, и като имат предвид, че либерализацията на пазара следва да бъде допълнена от насърчаване на социалното развитие и намаляване на неравенствата чрез подходящ достъп до заетост, образование и здравеопазване и премахване на крайната бедност;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ ангажимента си да укрепват и развиват многостранната търговска система чрез прилагането на прозрачни, справедливи и недискриминационни права с цел да се насърчава все по-динамична и отворена международна търговия, с която се гарантира по-засилено участие на развиващите се държави в международната търговия, инвестициите и технологичните потоци;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ ангажимента си да насърчават международната търговия по начин, който допринася за устойчивото развитие в неговите икономически, социални и екологични измерения, като включват всички съответни заинтересовани страни, включително гражданското общество и частния сектор, и да прилагат настоящото споразумение по начин, който е съгласуван със съответните им закони и международни ангажименти в областта на труда и околната среда;

КАТО СЕ ОСНОВАВАТ на правата и задълженията, поети от страните като членове на Световната търговска организация (СТО);

КАТО ЖЕЛАЯТ да подобрят конкурентоспособността на своите предприятия чрез осигуряване на предвидима правна уредба за техните търговски и инвестиционни отношения, като се обръща специално внимание на микро-, малките и средните предприятия;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ необходимостта да се насърчи зачитането на международно признатите насоки и принципи на корпоративната социална отговорност и отговорното бизнес поведение, включително Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) за многонационалните предприятия, сред предприятията, които извършват дейност на техните територии;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че укрепването на многостранната търговска система може да бъде постигнато чрез многостранни търговски преговори, които имат за цел амбициозни, всеобхватни и балансирани резултати, насърчаване на икономическото развитие и подобряване на благосъстоянието на хората;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че страните разглеждат регионалната интеграция и открития регионализъм като важни инструменти за икономическо и социално развитие, които засилват международната интеграция на техните икономики, насърчават по-тесни връзки между народите им и допринасят за международната стабилност;

КАТО ПРИВЕТСТВАТ приемането на документа за Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие „Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие“, приет от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г. (наричан по-нататък „Програмата до 2030 г.“), и Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата и сключено в Париж на 12 декември 2015 г. (наричано по-нататък „Парижкото споразумение“), и като призовават за бързото им изпълнение;

КАТО СЪЗНАВАТ необходимостта от насърчаване на растежа и развитието на страните и от намаляване на съществуващите неравенства и като обръщат специално внимание на потребностите и трудностите, пред които е изправен Парагвай като държава без излаз на море;

КАТО ПРИЗНАВАТ дългата история на миграцията между Европейския съюз и държавите от МЕРКОСУР и нейния положителен принос за отношенията им, както и за тяхното социално, културно и икономическо развитие;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД международно договорените разпоредби относно специалното и диференцирано третиране на развиващите се държави;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че с настоящото споразумение се запазва правото на страните да приемат уредба в рамките на своите територии в съответствие с вътрешните си закони и подзаконови актове и гъвкавостта на страните да постигат легитимни цели на политиката, като например във връзка с общественото здраве, безопасността, околната среда, образованието, обществения морал и насърчаването и опазването на културното многообразие;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ правото на страните да експлоатират природните си ресурси в съответствие със своите политики в областта на околната среда и с целите за устойчиво развитие;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД Междурегионалното рамково споразумение за сътрудничество между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Южния общ пазар и неговите държави участнички, от друга страна, подписано в Мадрид на 15 декември 1995 г., както и приложената към него Съвместна декларация относно политическия диалог и целта за установяване на партньорство, основано на засилен политически диалог, либерализация на търговията, насърчаване на инвестициите и задълбочаване на сътрудничеството;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че сътрудничеството между Европейския съюз и МЕРКОСУР се осъществява чрез различни инструменти;

КАТО ПРИПОМНЯТ решението от срещата на държавните и правителствените ръководители от МЕРКОСУР и Европейския съюз през юни 1999 г. в Рио де Жанейро да се отдаде нов приоритет на техните връзки в политическата, икономическата, търговската, културната област и в областта на сътрудничеството, с цел изграждане на по-задълбочено и по-пълно партньорство между двата региона, което следва да се основава на демокрацията, устойчивото развитие и икономическия растеж със социална справедливост;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ ангажимента си допълнително да укрепят, либерализират и диверсифицират своите търговски и инвестиционни отношения;

КАТО ОЧАКВАТ в този контекст да подобрят своите търговски и инвестиционни отношения чрез създаването на зона за свободна търговия в съответствие с Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г. и правилата на СТО;

КАТО ЖЕЛАЯТ да засилят сътрудничеството между страните въз основа на открит и постоянен диалог във всички области от взаимен интерес, по-специално в политическата, икономическата, търговската, финансовата, правната и съдебната област, свободата и сигурността, науката и технологиите и в социалната и културната сфера;

КАТО СЪЗНАВАТ значението на участието на гражданското общество в контекста на партньорството между страните;

КАТО СЪЗНАВАТ, че за активизирането на отношенията им във всички области от общ интерес е от съществено значение съществуващият политически диалог между страните да бъде изведен на нов етап;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД специфичния опит на страните в областта на регионалната интеграция, от който те могат взаимно да се възползват в зависимост от собствените си нужди;

КАТО ОТНОВО ПОТВЪРЖДАВАТ значението на своите споделени принципи и ценности в областта на социалното развитие;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД значението на културния диалог като средство за постигане на по-добро взаимно разбирателство между страните, за насърчаване на културното многообразие и културните връзки между своите граждани;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ, че в случай че страните решат в рамките на настоящото споразумение да сключат специални споразумения в областта на свободата, сигурността и правосъдието, които Европейският съюз може да сключва съгласно част трета, дял V от Договора за функционирането на Европейския съюз, разпоредбите на тези бъдещи споразумения няма да обвързват Ирландия, освен ако Европейският съюз, едновременно с Ирландия по отношение на съответните им предходни двустранни отношения, не уведоми МЕРКОСУР, че тези споразумения обвързват Ирландия като част от Европейския съюз в съответствие с Протокол № 21 относно позицията на Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за функционирането на Европейския съюз; като отбелязват, че всички последващи вътрешни мерки на Европейския съюз, които могат да се приемат за изпълнение на настоящото споразумение по силата на част трета, дял V от Договора за функционирането на Европейския съюз, няма да обвързват Ирландия, освен ако тя е уведомила за желанието си да участва в такива мерки или да ги приеме в съответствие с Протокол № 21; като отбелязват също така, че такива бъдещи споразумения или последващи вътрешни мерки на Европейския съюз попадат в приложното поле на Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към Договора за Европейския съюз и Договора за функционирането на Европейския съюз;

КАТО ПРИЗНАВАТ разликите в икономическото и социалното развитие между страните и в рамките на самите тях;

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ЧАСТ I

ОБЩИ ПРИНЦИПИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

ГЛАВА 1

УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1.1

Общи определения

За целите на настоящото споразумение:

- а) „Междурегионално рамково споразумение за сътрудничество от 1995 г.“ означава Междурегионалното рамково споразумение за сътрудничество между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Южния общ пазар и неговите държави участнички, от друга страна, подписано в Мадрид на 15 декември 1995 г.;
- б) „Временно споразумение за търговия“ означава Временното споразумение за търговия между между Европейския съюз, от една страна, и Южноамериканския общ пазар, Република Аржентина, Федеративна република Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай, от друга страна, което трябва да бъде сключено;
- в) „МСП“ означава малките и средните предприятия, които включват микро-, малки и средни предприятия и предприемачи;

- г) „трета държава“ означава държава или територия извън териториалния обхват на прилагане на настоящото споразумение;
- д) „UNCLOS“ означава Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право, сключена в Монтего Бей на 10 декември 1982 г.; и
- е) „СТО“ означава Световната търговска организация.

ЧЛЕН 1.2

Общи принципи

1. Зачитането на демократичните принципи, правата на човека и основните свободи, определени във Всеобщата декларация за правата на човека и други международни инструменти в областта на правата на човека, по които те са страна, както и на принципите на правовата държава е в основата на вътрешните и международните политики на страните и съставлява съществен елемент от настоящото споразумение.
2. Страните потвърждават твърдия си ангажимент спрямо общите принципи и цели, изразени в Устава на ООН. Насърчаването на устойчивото икономическо и социално развитие, както и справедливото разпределение на ползите от настоящото споразумение са сред водещите принципи за прилагането на настоящото споразумение.
3. Страните отново потвърждават своята ангажираност с принципите на доброто управление, включително принципи като прозрачност от страна на правителството и борба с корупцията, етично и отчетно управление, независимост на съдебната власт и защита на правата на малцинствата.

ЧЛЕН 1.3

Обхват

С настоящото споразумение се установява партньорство между страните въз основа на споделени ценности, включително реципрочност, и общ интерес. С него се укрепва партньорството между ЕС като страна и МЕРКОСУР като страна и споразумението води до стратегически отношения в областта на политиката, сътрудничеството и търговията, както и в други области, по които трябва да се постигне съгласие.

ЧЛЕН 1.4

Общи цели

В настоящото споразумение се предвижда:

- а) институционална рамка, която е в основата на партньорството;
- б) засилване на политическия диалог чрез нови институционални механизми;
- в) сътрудничество между страните, чиято цел е да се допринася за постигането на общите цели на настоящото споразумение, като се използват съществуващите или бъдещи иновативни инструменти за сътрудничество, които са в състояние да осигурят добавена стойност на отношенията; и
- г) разширяване и разнообразяване на двурегионалните търговски отношения на страните и специалните цели и разпоредби, изложени в част III от настоящото споразумение, което следва да допринесе за по-висок икономически растеж, постепенно подобряване на качеството на живот в двата региона и за по-добро интегриране на двата региона в световната икономика;

ГЛАВА 2

ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА

ЧЛЕН 2.1

Среща на върха

1. Политическият диалог и диалогът за политиката на най-високо равнище между ЕС и МЕРКОСУР се осъществяват на равнище срещи на върха. Срещите на върха се провеждат при необходимост и по взаимно съгласие.
2. Срещите на върха дават възможност за оценка на напредъка по прилагането на настоящото споразумение, за определяне на целите за бъдещото му развитие и за обсъждане на други теми от общ интерес.

ЧЛЕН 2.2

Съвместен съвет

1. Създава се Съвместен съвет, който да наблюдава изпълнението на целите на настоящото споразумение и да осъществява надзор върху прилагането му. Съвместният съвет обсъжда въпросите, обхванати от настоящото споразумение, и разглежда всеки основен въпрос, възникващ в неговите рамки, както и междурегионалните, многостранните или международните въпроси от общ интерес.

2. Съвместният съвет заседава регулярно на министерско равнище — най-малко веднъж на две години или на *ad hoc* принцип по взаимно съгласие. Той може да провежда заседанията си и чрез телеконферентна връзка, чрез видеоконферентна връзка или по друг начин по взаимно съгласие на страните.
3. Съвместният съвет се състои от представители на всяка от страните на министерско равнище съгласно съответните вътрешни разпоредби на страните и в зависимост от специфичните въпроси, които трябва да бъдат разгледани. Съвместният съвет заседава във всички необходими състави по взаимно съгласие.
4. Когато Съвместният съвет разглежда въпрос, свързан с част III от настоящото споразумение, той е съставен от представители на всяка от страните, отговарящи за свързани с търговията въпроси (наричан по-нататък „Съвместният съвет в състав „Търговия““).
5. Съвместният съвет приема своя процедурен правилник и процедурния правилник на Съвместния комитет.
6. Съвместният съвет се председателства съвместно от един представител на ЕС като страна и един представител на МЕРКОСУР като страна в съответствие с разпоредбите, установени в неговия процедурен правилник, и като се вземат предвид специфичните въпроси, които трябва да бъдат разгледани на всяка конкретна сесия.
7. Съвместният съвет проучва предложения и препоръки и има правомощието да взема решения, включително относно тълкуването на разпоредбите, и да отправя подходящи препоръки, както е предвидено в настоящото споразумение. Решенията и препоръките се приемат по съгласие между страните и в съответствие с процедурния правилник на Съвместния съвет. Тези решения са задължителни за страните, които предприемат всички необходими мерки за тяхното изпълнение в съответствие с вътрешните си процедури. В рамките на обхвата на част II от настоящото споразумение Съвместният съвет разполага също така с правомощието да взема решения и да отправя препоръки по взаимно съгласие на страните.

8. Съвместният съвет може да делегира на Съвместния комитет всяка от своите функции, включително правомощието да взема обвързващи решения, в съответствие с процедурния правилник на Съвместния съвет.

ЧЛЕН 2.3

Съвместен комитет

1. Създава се Съвместен комитет.
2. Съвместният комитет подпомага Съвместния съвет при изпълнението на неговите задължения.
3. Съвместният комитет подготвя заседанията на Съвместния съвет и отговаря за правилното прилагане на настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет се състои от представители на всяка от страните на равнище висши служители или на друго равнище, определено от страните в съответствие с техните вътрешни разпоредби, и като се вземат предвид специфичните въпроси, които трябва да бъдат разгледани на всяка конкретна сесия.
5. Когато Съвместният комитет разглежда въпрос, свързан с част III от настоящото споразумение, той е съставен от представители на всяка от страните, отговарящи за свързани с търговията въпроси (наричан по-нататък „Съвместният комитет в състав „Търговия““).
6. Когато Съвместният комитет разглежда въпрос, свързан с част II от настоящото споразумение, той е съставен от представители на всяка от страните, отговарящи за тези въпроси, съгласно съответните вътрешни разпоредби на страните.

7. Съвместният комитет разполага с правомощието да взема решения, както е предвидено в настоящото споразумение, или когато такова правомощие му е делегирано от Съвместния съвет. Съвместният комитет приема решения по съгласие между страните. Решенията са задължителни за страните, които предприемат необходимите мерки за изпълнението на тези решения. При упражняването на делегирани правомощия Съвместният комитет взема решенията си в съответствие с процедурния правилник на Съвместния съвет.
8. Без да се засягат специалните разпоредби на глава 29, всяка от страните може да отнесе до Съвместния комитет всеки въпрос, свързан с прилагането или тълкуването на споразумението.
9. Съвместният комитет се председателства съвместно от един представител на МЕРКОСУР като страна и един представител на ЕС като страна, като се вземат предвид специфичните въпроси, които трябва да бъдат разгледани на всяка конкретна сесия.
10. Съвместният комитет обикновено заседава веднъж годишно, за да направи преглед на прилагането на настоящото споразумение, на дата и с дневен ред, предварително договорени от страните, последователно в Брюксел и в държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението. Допълнителни заседания могат да бъдат свиквани и по взаимно съгласие, по искане на ЕС като страна или на МЕРКОСУР. Той може да провежда заседанията си и чрез телеконферентна връзка, чрез видеоконферентна връзка или по друг начин по взаимно съгласие на страните.

ЧЛЕН 2.4

Подкомитети и други органи

1. Съвместният комитет може да реши да създаде подкомитети или други органи, които да подпомагат изпълнението на неговите функции и да се занимават с конкретни задачи или теми. Той може да реши да промени задачите, възложени на някой от подкомитетите или другите структури, създадени за тези цели, или да ги разпусне.

2. Съвместният комитет приема процедурен правилник, с който се определят съставът, задълженията и функционирането на подкомитетите и другите органи.
3. Създаването или съществуването на който и да е подкомитет не е пречка страните да отнасят всеки въпрос направо до Съвместния комитет.
4. Освен ако не е предвидено друго в настоящото споразумение, подкомитетите и другите органи, създадени съгласно настоящото споразумение или от Съвместния комитет, докладват на Съвместния комитет за дейността си редовно или при поискване.
5. Подкомитетите, занимаващи се с търговията и свързаните с търговията въпроси, създадени съгласно член 9.9, параграф 4, се уреждат от член 9.9 и докладват на Съвместния комитет в състав „Търговия“.
6. Създава се Подкомитет по международното сътрудничество и развитие, който да насърчава, координира и осъществява надзор върху изпълнението на дейностите по сътрудничество в областите, посочени в част II от настоящото споразумение, както и последващите действия, наблюдението и оценката на тези инициативи за сътрудничество. Той подпомага Съвместния комитет при изпълнението на неговите функции по тези въпроси.

ЧЛЕН 2.5

Съвместен парламентарен комитет

1. Създава се Съвместен парламентарен комитет с цел насърчаване на по-тесни връзки и осигуряване на редовен диалог между Европейския парламент и Парламента на МЕРКОСУР.

2. Съвместният парламентарен комитет се състои от членове на Европейския парламент, от една страна, и от членове на Парламента на МЕРКОСУР, от друга страна. Той определя сам периодичността на заседанията си.
3. Съвместният парламентарен комитет изготвя свой процедурен правилник.
4. Съвместният парламентарен комитет се председателства последователно от Европейския парламент и Парламента на МЕРКОСУР.
5. Съвместният парламентарен комитет ще бъде информиран за напредъка, постигнат при прилагането на настоящото споразумение.
6. Съвместният парламентарен комитет може да отправя препоръки до Съвместния съвет.

ЧЛЕН 2.6

Отношения с гражданското общество

1. С цел да се улесни прилагането на настоящото споразумение, страните насърчават консултациите с гражданското общество чрез създаването на подходящ механизъм за консултации и насърчаването на взаимодействието между представителите на гражданското общество.
2. Страните насърчават диалога между Европейския икономически и социален комитет, за Европейския съюз, и Консултативния социален и икономически форум, за МЕРКОСУР, и насърчават техния принос към посочените в членове 2.7 и 2.8 механизми.

ЧЛЕН 2.7

Вътрешни консултативни групи

1. ЕС като страна и МЕРКОСУР като страна определят по една вътрешна консултативна група, създадена в съответствие с вътрешните договорености на всяка от страните, която да консултира съответната страна по въпроси, обхванати от настоящото споразумение. Тя е съставена от балансирано представителство на независими организации на гражданското общество, включително неправителствени организации, стопански организации и организации на работодателите, както и синдикати, работещи в областта на икономиката, развитието, социалната политика, правата на човека, околната среда и други.
2. Страните насърчават воденето на редовен диалог със своята вътрешна консултативна група и разглеждат становищата или препоръките, представени от съответната им вътрешна консултативна група, относно прилагането на настоящото споразумение.
3. С цел повишаване на обществената осведоменост относно вътрешните консултативни групи, ЕС като страна и МЕРКОСУР като страна оповестяват публично списъка на организациите, участващи в консултациите, както и звеното за контакт за тази група.

ЧЛЕН 2.8

Форум на гражданското общество

1. Страните улесняват организирането на Форум на гражданското общество за провеждане на обществен диалог относно прилагането на настоящото споразумение и на първото заседание на Съвместния комитет се договарят за оперативни насоки за провеждането на Форума на гражданското общество.

2. Страните могат да улеснят участието във Форума на гражданското общество чрез виртуални средства.

3. Форумът на гражданското общество е отворен за участие на независими организации на гражданското общество, създадени на територията или на ЕС като страна, или на МЕРКОСУР като страна, включително членове на вътрешните консултативни групи, посочени в член 2.7. Страните насърчават балансирано представителство, включително на неправителствени организации, стопански организации и организации на работодателите, както и синдикати, действащи в областта на икономиката, развитието, социалната политика, правата на човека, околната среда и други.

4. Представителите на страните, участващи в Съвместния съвет или в Съвместния комитет, участват по целесъобразност в сесия на Форума на гражданското общество, за да представят информация относно изпълнението на споразумението и да започнат диалог с Форума на гражданското общество.

ГЛАВА 3

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 3.1

Клауза за сигурност

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува:

- а) като изискваща от някоя от страните да предостави или да позволи достъп до информация, чието разкриване според нея е в противоречие с нейните основни интереси в областта на сигурността; или

- б) като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме действие, което според нея е необходимо за защитата на нейните основни интереси в областта на сигурността:
- i) като свързана с производството или с трафика на оръжие, боеприпаси и военна техника и с подобен трафик и сделки с други стоки и материали, услуги и технологии, както и със стопански дейности, осъществявани пряко или косвено с цел снабдяване на военен обект;
 - ii) като предприета по време на война или при друго извънредно положение в международните отношения; или
 - iii) във връзка с материали за ядрено делене и за ядрен синтез или материалите, от които те се получават; или
- в) като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме каквото и да е действие в изпълнение на нейните задължения съгласно международното право по силата на Хартата на ООН за поддържане на международния мир и сигурност.

ЧЛЕН 3.2

Други споразумения

1. Междурегионалното рамково споразумение за сътрудничество от 1995 г. престава да поражда действие и се заменя с настоящото споразумение при влизането в сила на настоящото споразумение.
2. Настоящото споразумение заменя Междурегионалното рамково споразумение за сътрудничество от 1995 г. Позоваванията на Междурегионалното рамково споразумение за сътрудничество от 1995 г. във всички други споразумения между страните се тълкуват като позовавания на настоящото споразумение.

3. Временното споразумение за търговия престава да поражда действие и се заменя с настоящото споразумение при влизането в сила на настоящото споразумение. Позоваванията на Временното споразумение за търговия във всички други споразумения между страните се тълкуват като позовавания на настоящото споразумение.

4. При влизането в сила на настоящото споразумение всички решения, приети от Съвета по търговията, създаден с Временното споразумение за търговия, се считат за приети от Съвместния съвет, създаден съгласно член 2.2 от настоящото споразумение. Всички решения, приети от Комитета по търговията, създаден с Временното споразумение за търговия, се считат за приети от Съвместния комитет, създаден съгласно член 2.3 от настоящото споразумение.

5. Независимо от параграф 3 от настоящия член:

- а) временните мерки, приети съгласно членове 11.4 и 11.5 от Временното споразумение за търговия, които са в сила към датата на влизане в сила на настоящото споразумение, продължават да се прилагат до изтичане на предвидения им срок на действие;
- б) двустранните защитни мерки, приети съгласно раздел В от глава 9 от Временното споразумение за търговия, които са в сила към датата на влизане в сила на настоящото споразумение, продължават да се прилагат до изтичане на предвидения им срок на действие;
- в) от датата на влизане в сила на настоящото споразумение процедурите за уреждане на спорове, които вече са започнати съгласно членове 21.7 и 18.17 от Временното споразумение за търговия, се считат за спорове по настоящото споразумение и продължават до своето приключване; и
- г) задължителният резултат от всяка процедура за уреждане на спорове, започната съгласно членове 21.7 и 18.17 от Временното споразумение за търговия, остава задължителен за страните след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

6. Страните не могат да започват производства за уреждане на спорове съгласно настоящото споразумение по въпроси, които са били предмет на окончателен доклад на група съгласно глава 18 или на арбитражно решение съгласно глава 21 от Временното споразумение за търговия.

7. Преходните периоди, които вече са изцяло или частично изтекли съгласно Временното споразумение за търговия, се вземат предвид при изчисляването на преходните периоди, предвидени в еквивалентни разпоредби на настоящото споразумение. Тези преходни периоди съгласно настоящото споразумение се изчисляват от датата на влизане в сила на Временното споразумение за търговия.

Процедурните срокове, които вече са изтекли изцяло или частично съгласно Временното споразумение за търговия, се вземат предвид при изчисляването на процедурните срокове, предвидени в еквивалентни разпоредби на настоящото споразумение.

8. Страните могат да допълват настоящото споразумение, като сключват специални споразумения във всяка област на сътрудничество, попадаща в неговия обхват. В тези специални споразумения може да се предвижда, че те представляват неразделна част от цялостните междурегионални отношения, уредени с настоящото споразумение, и са предмет на обща институционална рамка.

ЧЛЕН 3.3

Териториално приложение

1. Настоящото споразумение се прилага:

- а) спрямо териториите, в които се прилагат Договорът за Европейския съюз и Договорът за функционирането на Европейския съюз, и при условията, предвидени в тези договори; и

б) спрямо териториите на Република Аржентина, Федеративна република Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай.

2. Позоваванията на „територия“ в настоящото споразумение включват въздушното пространство и териториалното море, както е предвидено в UNCLOS.

3. Позоваванията на „територия“ в настоящото споразумение се разбират в този смисъл, освен ако изрично не е предвидено друго.

4. По отношение на тези разпоредби, отнасящи се до тарифното третиране на стоките, включително разпоредбите относно митниците и улесняването на търговията, административната взаимопомощ по митнически въпроси и правилата за произход, както и временното спиране на това третиране, настоящото споразумение се прилага и за онези области на митническата територия на Европейския съюз, както е определено в член 4 от Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза¹, които не са обхванати от параграф 1, буква а) от посочения член.

¹ ОВ ЕС L 343, 29.12.2015 г., стр. 1.

ЧАСТ II

ПОЛИТИЧЕСКИ ДИАЛОГ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

ГЛАВА 4

ЦЕЛИ НА ПОЛИТИЧЕСКИЯ ДИАЛОГ И МЕЖДУНАРОДНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

ЧЛЕН 4.1

Цели на политическия диалог

1. Страните се съгласяват, че политическото измерение е съществена част от партньорството, установено с настоящото споразумение, и засилват и задълбочават редовния политически диалог помежду си. Страните се съгласяват да изготвят политическа програма, да си сътрудничат в области от общ интерес и да полагат усилия за координиране на своите позиции с цел предприемане на съвместни инициативи в рамките на подходящи международни форуми.
2. Политическият диалог между страните има за цел:
 - а) укрепване на връзките им, за да се допринася за мира, стабилността, сигурността и просперитета, и консолидиране на стратегическото им партньорство;

- б) насърчаване на международния мир и сигурност, на превантивната дипломация, мерките за изграждане на доверие и мирното разрешаване на спорове, включително чрез разработване на съвместни действия за укрепване на системата на Организацията на обединените нации (наричана по-нататък „ООН“) и многостранното сътрудничество;
- в) укрепване на демокрацията, върховенството на закона и насърчаване и защитата на правата на човека и основните свободи;
- г) насърчаване на човешкото и социалното развитие, като отново се потвърждава ангажиментът им за устойчиво развитие, изразен чрез приемането на Програмата до 2030 г. Страните си сътрудничат за изпълнението и постигането на целите за устойчиво развитие (наричани по-нататък „ЦУР“), като признават, че техният широк и амбициозен характер налага спешни действия, последващи действия и преглед;
- д) насърчаване на равенството между половете и зачитане на всички права на жените и момичетата, като се набляга на свързаните с пола аспекти, и справяне с дискриминацията и насилието, основани на сексуална ориентация, в съответствие с вътрешното право на всяка от страните;
- е) допринасяне за разоръжаването и неразпространението на оръжия за масово унищожение и на средствата за доставянето им при пълно спазване и гарантиране на изпълнението на национално равнище на съответните международни задължения на страните;
- ж) засилване на сътрудничеството в борбата с расизма, расовата дискриминация, ксенофобията и свързаните с тях прояви на нетърпимост;
- з) разработване на съвместни действия за засилване на сътрудничеството в борбата с трафика на хора, незаконното превеждане на мигранти през границата, незаконния трафик на оръжие, трафика на наркотици и свързаните с него престъпления, киберпрестъпността и други форми на транснационална организирана престъпност;

- и) насърчаване и разработване на съвместни действия за премахване на сексуалното насилие над деца, включително създаването и разпространението на материали, съдържащи насилие над деца, и борба срещу пътуващите извършители на сексуални престъпления;
- й) засилване на сътрудничеството в борбата с корупцията и за предотвратяване на използването на техните финансови системи за изпиране на облаги от престъпна дейност и за финансиране на тероризма, както и за установяване, възстановяване и връщане на незаконни активи;
- к) предприемане на действия срещу безнаказаността за най-тежките престъпления по международното право, които пораждат безпокойство сред международната общност като цяло;
- л) засилване на сътрудничеството за предотвратяване и неутрализиране на терористични актове в съответствие с международните конвенции, по които държавите — членки на Европейския съюз, и държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, са страна, съответните резолюции на ООН и съответните законови и подзаконови актове на страните;
- м) обмен на мнения и подобряване на диалога по международни данъчни въпроси, включително световните стандарти и прозрачността;
- н) дейност в подкрепа на съответната им регионална интеграция, считана за едно от средствата за постигане на устойчиво развитие, както и за инструмент за конкурентоспособна интеграция в световната икономика;
- о) постигане на взаимно разбирателство и насърчаване на консенсуса по междурегионални и международни въпроси, по-специално чрез сътрудничество в рамките на многостранни форуми и разработване на съвместни инициативи;
- п) разработване на съвместни действия за укрепване на системата на ООН и многостранното сътрудничество с цел ефективно, ефикасно и експедитивно справяне с най-важните настоящи и бъдещи предизвикателства;

- р) изграждане на широка политическа координация на международно равнище с цел подкрепа и укрепване на многостранните, прозрачни и демократични процеси за управление на интернет с множество заинтересовани страни, с участието на правителства, частния сектор, гражданското общество, международни организации, техническите и академичните общности и всички други съответни заинтересовани страни, съгласно съответните им роли, отговорности и способности;
- с) обсъждане на правни и съдебни въпроси от взаимен интерес; и
- т) разглеждане на други въпроси, определени от страните.

ЧЛЕН 4.2

Цели на международното сътрудничество и развитие

1. Като отново потвърждават необходимостта от укрепване на партньорството помежду си, страните подчертават значението на международното сътрудничество и развитие и се съгласяват, че една от основните цели на междурегионалното сътрудничество и неговите условия е да се улесни прилагането на настоящото споразумение.
2. Страните осъществяват проекти за сътрудничество и съвместни дейности чрез всички съществуващи и бъдещи инструменти и методики и наличните средства, включително тристранно сътрудничество. Това сътрудничество може да включва, наред с другото:
 - а) насърчаване на инвестициите и създаването на работни места чрез мобилизиране на финансови ресурси, наред с другото, чрез използване на безвъзмездни средства и заеми за постигане на резултати в областта на устойчивото развитие;
 - б) подкрепа за изграждането на капацитет чрез курсове за обучение, работилници и семинари и обмен на експерти, проучвания, съвместни научни изследвания и добри практики;

- в) насърчаване на институционалното ноу-хау в двата региона чрез дейности по сътрудничество;
- г) насърчаване на финансирането за развитие чрез всички инструменти, които са на разположение на всяка от страните, и други форми на иновативни финансови механизми;
- д) насърчаване на достъпа до иновативни технологии, както и увеличаване на националния капацитет;
- е) разработване на конкретни действия за намаляване на бедността, борба с глада и насърчаване на социалното приобщаване и сближаване;
- ж) консолидиране на съществуващите мрежи и платформи за регионално сътрудничество, и
- з) насърчаване на сътрудничеството между публичната администрация и институциите на страните.

3. Страните се споразумяват да насърчават мобилизирането на финансови ресурси за прилагането на настоящото споразумение в тясно партньорство с Европейската инвестиционна банка, европейските финансови институции и институции от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, както и с международни и регионални финансови институции.

ЧЛЕН 4.3

Ресурси

1. Като част от целта да допринасят за постигането на целите на сътрудничеството, установено с настоящото споразумение, страните се ангажират, в рамките на своя капацитет и чрез собствените си канали, да предоставят подходящи ресурси, включително финансови ресурси, и да насърчават свързаните с развитието публични и частни финансови институции в двата региона да си сътрудничат активно за тази цел.
2. Страните насърчават Европейската инвестиционна банка и други финансови институции да продължават операциите си в държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, в съответствие с техните процедури и критерии за финансиране, съгласно съответните им законови и подзаконови актове и без да се засягат правомощията на техните компетентни органи.

ГЛАВА 5

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ДЕМОКРАТИЧНИТЕ ПРИНЦИПИ, ПРАВАТА НА ЧОВЕКА, ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА И МЕЖДУНАРОДНИЯ МИР И СИГУРНОСТ

ЧЛЕН 5.1

Сътрудничество в областта на демократичните принципи, правата на човека и
върховенството на закона

1. Страните си сътрудничат за насърчаването и защитата на правата на човека, включително за ратифицирането и прилагането на международни инструменти в областта на правата на човека, както и за укрепването на демократичните принципи и върховенството на закона.
2. Това сътрудничество може да включва:
 - а) ефективно прилагане на международните инструменти в областта на правата на човека, по които те са страни, както и на препоръките, отправени от органите на ООН по договорите за правата на човека, специалните процедури на Съвета на ООН по правата на човека и универсалния периодичен преглед;
 - б) интегриране на правата на човека в националните политики и планове за развитие;
 - в) укрепване на капацитета за прилагане на демократичните принципи и практики;
 - г) обмен на добри практики относно националните планове за действие в областта на демокрацията и правата на човека;

- д) повишаване на осведомеността и образованието във връзка с правата на човека, демокрацията и културата на мир;
- е) укрепване на демократичните институции и институциите, свързани с правата на човека, както и на правната уредба и на институционалните рамки за насърчаване и защита на правата на човека и върховенството на закона;
- ж) разработване на съвместни инициативи от взаимен интерес в рамките на съответните институции на ООН, свързани с правата на човека, и многостранни форуми;
- з) насърчаване на демокрацията, международното право, включително правата на човека, основните свободи и върховенството на закона, включително в рамките на многостранни форуми;
- и) сътрудничество и координация, включително в трети държави, когато е целесъобразно, по отношение на практическото утвърждаване на демократичните принципи, правата на човека и върховенството на закона, по-специално по отношение на политическите права и основните свободи, включително осигуряването на по-прозрачни, надеждни и приобщаващи изборни процеси в съответствие с международните стандарти;
- й) укрепване на доброто управление на национално, регионално и местно равнище, включително на отчетността и прозрачността на институциите, подкрепа за участието на гражданите и съпричастността на гражданското общество, както и борба с корупцията; и
- к) насърчаване на предотвратяването на геноцида, престъпленията против човечеството, военните престъпления и всякакви други престъпления под юрисдикцията на Международния наказателен съд.

ЧЛЕН 5.2

Равенство между половете и жени, мир и сигурност

1. Страните насърчават равенството между половете и овластяването на всички жени и момичета. Те признават необходимостта от равенство между половете и овластяване на жените и момичетата като предпоставка за пълното постигане на приобщаващо развитие, демокрация и сигурност. Страните проучват допълнителни схеми за сътрудничество и потенциални полезни взаимодействия между съответни политики и инициативи, при спазване на международните стандарти и ангажменти, като Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW), Програмата до 2030 г. и Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН за жените, мира и сигурността.

2. Това сътрудничество може да включва:

- а) насърчаване на ефективното интегриране на принципа на равенство между половете;
- б) насърчаване на политическото участие и лидерството на жените, достъпа на жените до качествено образование, икономическото овластяване на жените и по-голямото участие на жените в работната сила;
- в) укрепване на националните и регионалните институции за решаване и справяне с проблемите, свързани с насилието над жени, включително предотвратяването на и защитата от сексуално и основано на пола насилие, механизми за разследване и отговорност, подкрепа на жертвите и насърчаването на условия за безопасност и сигурност за жените и момичетата;

- г) активно укрепване на човешките права на жените, включително свободата от нарушения на правата на човека и всякакъв вид насилие над жени, както и на достъпа на жените до правосъдие;
- д) подпомагане на разработването и изпълнението на национални планове за действие, свързани с Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН; и
- е) засилване на сътрудничеството със съответните органи на ООН и други международни организации.

ЧЛЕН 5.3

Оръжия за масово унищожение

1. Страните признават централната роля на Договора за неразпространение на ядреното оръжие, сключен в Лондон на 1 юли 1968 г., и неговите три еднакво важни и укрепващи стълба: разоръжаването, неразпространението и използването на ядрената енергия за мирни цели.
2. Страните считат, че разпространението на оръжия за масово унищожение (наричани по-нататък „ОМУ“) и на средствата за доставянето им, както за държавни, така и за недържавни субекти, представлява една от най-сериозните заплахи за международната стабилност и сигурност. Ето защо страните се споразумяват да си сътрудничат и да допринасят за борбата с разпространението на ОМУ и средствата за доставянето им в пълно съответствие със и прилагане на национално равнище на техните съществуващи задължения по международни договори и споразумения за разоръжаване и неразпространение и други съответни международни задължения. Страните се споразумяват, че настоящият параграф представлява съществен елемент от настоящото споразумение.

3. Страните се споразумяват да си сътрудничат и да допринасят за борбата с разпространението на ОМУ и на средствата за доставянето им, като:
- а) предприемат стъпки, според случая, за подписване, ратифициране или присъединяване към всички други съответни международни инструменти и за цялостното им прилагане; и
 - б) създават ефективна система за национален контрол върху износа, чрез която да се контролират износът и транзитът на стоки, свързани с ОМУ, включително контрол, свързан с ОМУ, упражняван спрямо крайната употреба на технологиите с двойна употреба, която включва ефективни санкции за нарушаване на контрола върху износа.
4. Страните установяват редовен политически диалог, който да съпътства и обединява тези елементи.

ЧЛЕН 5.4

Тежки престъпления, които създават безпокойство за цялата международна общност, и
Международният наказателен съд

1. Страните отново потвърждават, че не трябва да има безнаказаност за най-тежките престъпления, които създават безпокойство за цялата международна общност, като престъпленията, попадащи под юрисдикцията на Международния наказателен съд, и че тези престъпления трябва да бъдат наказателно преследвани с национални и международни средства, според случая, в съответствие с принципа на взаимно допълване.

2. Като считат, че един ефективен Международен наказателен съд представлява значително развитие за международния мир и правосъдие, страните се споразумяват да си сътрудничат за насърчаване на всеобщото присъединяване към Римския статут на Международния наказателен съд, сключен в Рим на 17 юли 1998 г. (наричан по-нататък „Римски статут“), и за тази цел:

- а) продължават да предприемат стъпки за прилагане на Римския статут и на измененията към него, както и за ратифициране и прилагане на свързаните с него инструменти, като например Споразумението за привилегиите и имунитетите на Международния наказателен съд, прието в Ню Йорк на 9 септември 2002 г.;
- б) когато е целесъобразно, споделят опит във връзка с приемането на национално законодателство, чиято цел е ефективното прилагане на Римския статут; и
- в) предприемат мерки за запазване на целостта на Римския статут.

ЧЛЕН 5.5

Малки оръжия и леки въоръжения и други конвенционални оръжия

1. Страните се ангажират да си сътрудничат и да гарантират координация и допълване, както и да проучват потенциални полезни взаимодействия в усилията си за регулиране или подобряване на регулирането на международната търговия с конвенционални оръжия и за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с оръжие на световно, регионално и подрегионално равнище.

2. На световно равнище страните изтъкват уникалната рамка, осигурена с Договора за търговията с оръжие, приет в Ню Йорк на 2 април 2013 г. (наричан по-нататък „ДТО“), за постигането на това сътрудничество и взаимно допълване между националните системи за контрол на трансфера на конвенционални оръжия, включително неговите разпоредби относно сътрудничеството и помощта. Те също така са съгласни, че е важно да се насърчава всеобщото приемане и пълното прилагане на ДТО от всички държави — членки на ООН.
3. Страните признават, че незаконното производство, трансфер и движение на малки оръжия и леки въоръжения и тяхното прекомерно натрупване и неконтролирано разпространение в много региони на света имат широк спектър от хуманитарни и социално-икономически последици и представляват сериозна заплаха за мира, помирението, безопасността, сигурността, стабилността и устойчивото развитие на индивидуално, местно, национално, регионално и международно равнище.
4. Страните се споразумяват да изпълняват изцяло съответните си задължения за борба с незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения, включително боеприпасите за тях, съгласно съществуващите международни споразумения, по които те са страна, и резолюциите на Съвета за сигурност на ООН, както и ангажиментите си в рамките на други международни инструменти, приложими в тази област, като Програмата за действие на ООН за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения във всичките ѝ аспекти.
5. Страните признават значението на вътрешните системи за контрол на трансфера на конвенционални оръжия в съответствие със съществуващите международни стандарти. Страните се договарят да прилагат този контрол по отговорен начин като принос за мира, сигурността и стабилността в международен и регионален план и за намаляване на човешкото страдание, както и за предотвратяване на отклоняването на конвенционални оръжия.

ЧЛЕН 5.6

Сътрудничество в областта на борбата с тероризма

1. Страните отново потвърждават ангажимента си за борба с тероризма във всичките му форми и проявления в съответствие с международното право, правото в областта на правата на човека и международното хуманитарно право, съответните резолюции на ООН и своето съответно законодателство.
2. Страните се споразумяват да си сътрудничат, а когато има общ интерес — да предотвратяват всички терористични актове, да се борят с тях и да ги инкриминират в съответствие с инструментите на ООН, по които са страни.
3. Страните се споразумяват да не предоставят помощ или убежище на извършителите, подбудителите или на каквито и да било други участници във всякакви видове терористични действия в съответствие с резолюции 1373 (2001) и 1624 (2005) на Съвета за сигурност на ООН. Те по-специално си сътрудничат:
 - а) в рамките на цялостното изпълнение на резолюции 1267 (1999), 1373 (2001), 1624 (2005), 1904 (2009), 2178 (2014), 2253 (2015), 2322 (2016) и 2331 (2016) на Съвета за сигурност на ООН и други съответни резолюции на ООН и международни и регионални конвенции и инструменти;
 - б) като насърчават сътрудничеството между държавите — членки на ООН, за ефективно изпълнение на Глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма;
 - в) като обменят опит и добри практики в областта на защитата на правата на човека, хуманитарното право и международното право в борбата с тероризма;

- г) като обменят мнения относно средствата и методите, използвани за борба с тероризма, включително сътрудничество в техническите области и обучение, и като обменят опит и добри практики по отношение на предотвратяването на насилническият екстремизъм, който води до тероризъм, особено в рамките на изпълнението на раздели I и IV от Глобалната стратегия на ООН за борба с тероризма по отношение на предотвратяването на тероризма; и
- д) чрез преодоляване на структурните причини, които са в основата на явлението тероризъм и насилническият екстремизъм.

ЧЛЕН 5.7

Сътрудничество в областта на изграждането и поддържането на мира

1. Страните отново потвърждават ангажимента си да си сътрудничат за насърчаването на международния мир и сигурност под егидата на ООН.
2. По отношение на изграждането и поддържането на мира от страна на ООН страните установяват диалог по въпросите на мира и сигурността с цел започване на сътрудничество в областта на изграждането на капацитет и обмена на най-добри практики, наред с другото.

ЧЛЕН 5.8

Хуманитарна помощ и управление на риска от бедствия

1. Страните отново потвърждават ангажимента си към рамката на ООН в областта на намаляването на риска от бедствия и реакцията при такива и се споразумяват да признаят за свои приоритети намаляването на уязвимостта и риска и насърчаването на устойчивостта.
2. За посочените в параграф 1 цели страните проучват възможностите за координиране на дейностите по оказване на хуманитарна помощ и реагиране при бедствия.

ЧЛЕН 5.9

Сътрудничество в многостранни, регионални и международни форуми и организации

1. Страните отново потвърждават своя ангажимент по отношение на принципите на Устава на ООН. Страните споделят ангажимент за многостранно сътрудничество и усилия за подобряване на ефективността на регионалните и международните форуми и организации, като ООН и нейните специализирани организации и агенции, както и на други многостранни форуми.
2. Страните поддържат ефективни механизми за консултации в рамките на многостранни форуми. В рамките на ООН страните установяват подходящи механизми за консултации в Общото събрание на ООН и службите на ООН по целесъобразност и според договореното между страните.

ЧЛЕН 5.10

Киберсигурност и информационни и комуникационни технологии

Страните признават значението на сътрудничеството и обмена на мнения в областта на киберсигурността по отношение на използването на информационни и комуникационни технологии (наричани по-нататък „ИКТ“) в контекста на международния мир и сигурност, включително относно нормите, правилата и принципите на отговорното поведение на държавите, прилагането на международното право спрямо използването на ИКТ и разработването на мерки за изграждане на доверие и изграждане на капацитет.

ЧЛЕН 5.11

Киберпрестъпност

1. Страните признават, че киберпрестъпността се превръща в широко разпространен световен проблем, за който се изисква реакция на многостранно, регионално и национално равнище. Страните засилват сътрудничеството за предотвратяване и борба с киберпрестъпността чрез обмен на информация и практическо сътрудничество съгласно съответните си правни уредби и закони и приложимите международни инструменти в областта на киберпрестъпността. Страните се стремят да работят съвместно, когато е целесъобразно, за разработването на ефективни закони, политики и практики за предотвратяване и борба с киберпрестъпността, където и да се проявява тя.
2. При спазване на изискванията на съответните си правни уредби страните обменят информация, включително в областта на образованието и обучението на следователи в областта на киберпрестъпността, провеждането на разследвания на киберпрестъпления и цифровата криминалистика.

ГЛАВА 6

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА ПРАВОСЪДИЕТО, СВОБОДАТА И СИГУРНОСТТА

ЧЛЕН 6.1

Миграция и международна закрила на бежанците

1. Страните отново потвърждават значението, което отдават на ефективното справяне с миграционните потоци, и се договарят да засилят сътрудничеството си по въпросите на миграцията въз основа на принципа на националния суверенитет, споделената отговорност и свързаните с това въпроси като потенциалния икономически, социален и културен принос на мигрантите за държавите на произход, транзитно преминаване и местоназначение.
2. В частност страните съсредоточават усилията си върху:
 - а) първопричините за миграцията;
 - б) улесняването на движението на своите граждани между териториите си в съответствие с приложимото право и съответната компетентност;
 - в) пълното зачитане на правата на човека на всички мигранти и техните семейства, както и на мерките срещу расизма и ксенофобията;
 - г) включването на свързаните с пола аспекти в областта на миграцията;
 - д) събирането на семейството в съответствие с приложимото право, включително международното право в областта на правата на човека;

- е) сътрудничеството между двата региона за предотвратяване и борба с незаконното превеждане на мигранти през границата и трафика на хора, особено на деца и лица в уязвимо положение, включително жени, изложени на риск, и за защита на жертвите в съответствие с Конвенцията срещу транснационалната организирана престъпност, приета в Ню Йорк на 15 ноември 2000 г., и допълнителните протоколи към нея относно трафика на хора и незаконното превеждане на мигранти през границата;
- ж) редовния обмен на информация относно приложимите спрямо мигрантите законодателни и административни мерки и на опит по въпросите на миграцията;
- з) въпросите, произтичащи от прилагането на съответните международни инструменти за закрила на бежанците и лицата, търсещи убежище;
- и) проучването на възможности за сътрудничество на регионално равнище в областта на доброволното презаселване и други форми на хуманитарен прием на бежанци като част от постигането на колективни решения по отношение на все по-срещаното световно явление, изразяващо се в придвижване на големи потоци от бежанци; и
- й) сътрудничеството между двата региона за предотвратяване на незаконната миграция.

3. Страните си сътрудничат, за да гарантират безопасна, организирана и законна миграция, като приемат собствените си граждани, които пребивават незаконно на територията на другата страна, и се борят с трафика на хора и незаконното превеждане на мигранти през границата. Те си сътрудничат и при обмена на информация, както и при споделянето на данни и статистика за миграцията.

4. Всяка държава — членка на ЕС, и всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, приема обратно собствените си граждани, които пребивават незаконно на територията на другата страна, по искане на последната. За тази цел се предоставят подходящи документи за пътуване, с които се осигурява ефективно връщане. Страните гарантират безопасно и достойно третиране на незаконно пребиваващите мигранти. Връщането на лица, които не са допуснати, също се осигурява при човешки, достойни и справедливи условия в съответствие с приложимото право, включително предвидените в него средства за правна защита.

5. По искане на една от страните държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, поотделно и ЕС или която и да е от държавите членки поотделно полагат усилия за договаряне и сключване на специални споразумения с цел допълнително улесняване на сътрудничеството между компетентните органи за установяване на самоличността и документиране на гражданите, незаконно пребиваващи на територията на другата страна, които подлежат на обратно приемане. Тези споразумения ще се отнасят и до обратното приемане на лица, които не са техни граждани, но които притежават валидно разрешение за пребиваване, издадено от една от страните, или които са влезли на територията на една от страните, идвайки директно от територията на другата страна.

6. Страните насърчават изготвянето и прилагането на национално законодателство и практики по отношение на международната закрила на бежанците с оглед на спазването на разпоредбите на Конвенцията на Организацията на обединените нации за статута на бежанците, сключена в Женева на 28 юли 1951 г., и на протокола към нея от 1967 г., както и на други съответни регионални и международни инструменти, за да се гарантира зачитането на принципа на „забрана за връщане“. Страните съсредоточават усилията си по-специално върху проучването на възможности за сътрудничество на регионално равнище в областта на доброволното презаселване и други форми на хуманитарен прием на бежанци като част от постигането на колективни решения по отношение на все по-срещаното световно явление, изразяващо се в придвижване на големи потоци от бежанци.

ЧЛЕН 6.2

Правно и съдебно сътрудничество

1. Страните се споразумяват да развиват съдебно сътрудничество по гражданскоправни въпроси, по-специално относно договарянето, ратифицирането и изпълнението на многостранни конвенции за съдебно сътрудничество по граждански въпроси, и по-специално Конвенциите на Хагската конференция по международно частно право в областта на международното правно сътрудничество и съдебно производство, както и закрилата на децата.
2. Страните се споразумяват да засилят съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси въз основа на съответните стандарти на ООН, международни и регионални организации, като например Съвета на Европа и Организацията на американските държави, по-специално в областта на правната взаимопомощ, екстрадицията и предаването на затворници.

ЧЛЕН 6.3

Сътрудничество за противодействие на световния проблем с наркотиците

1. Въз основа на принципа на обща и споделена отговорност страните си сътрудничат, за да гарантират балансиран и интегриран подход за справяне с всички аспекти на световния проблем с наркотиците, включително на предизвикателства като новите психоактивни вещества. В това отношение политиките и дейностите в областта на наркотиците са насочени към укрепването на структурите, намаляването на доставките, трафика и търсенето на незаконни наркотици, справянето със здравословните и социалните последици от злоупотребата с наркотици с цел намаляване на вредите, и по-ефективното предотвратяване на отклоняването на химически прекурсори, използвани за незаконното производство на упойващи и психотропни вещества.

2. Страните се споразумяват относно необходимите методи на сътрудничество за постигане на целите, посочени в параграф 1. Действията се основават на общоприети принципи, по-специално в съответствие с трите конвенции на ООН за контрол на наркотиците от 1961 г., 1971 г. и 1988 г. и заключителния документ от специалната сесия на Общото събрание на ООН, посветена на световния проблем с наркотиците, приет в Ню Йорк на 19 април 2016 г.

3. Страните се споразумяват да подкрепят и насърчават разработването на политики и мерки за справяне със световния проблем с наркотиците.

ЧЛЕН 6.4

Сътрудничество в областта на борбата с корупцията и транснационалната организирана престъпност,
борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма

1. В съответствие със своите вътрешни закони и подзаконови актове и приложимите двустранни и международни инструменти, като например Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, приета в Ню Йорк на 15 декември 2000 г., и протоколите към нея, както и Конвенцията на ООН срещу корупцията, приета в Ню Йорк на 31 октомври 2003 г., страните засилват сътрудничеството си в борбата срещу транснационалната организирана престъпност и корупцията, включително дейностите по предотвратяване и разследване, наказателното преследване на извършителите и правната взаимопомощ.

2. Страните се съгласяват, че е необходимо да се работи за предотвратяване и ефективна борба с използването на техните финансови институции и определени нефинансови дружества и професии с цел финансиране на тероризма и изпиране на облагите от престъпна дейност, включително трафик на наркотици, трафик на хора, особено на деца, жени, изложени на риск, и други лица в уязвимо положение, трафик на оръжие и корупция, в съответствие с препоръките на Специалната група за финансови действия (наричана по-нататък „FATF“) и като се взема предвид работата на групата на Латинска Америка за финансови действия (наричана по-нататък „GAFILAT“).

3. Страните се споразумяват да си сътрудничат с цел предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма и осигуряване на ефективно и пълно изпълнение на препоръките на FATF, като се взема предвид работата на GAFILAT. Това сътрудничество обхваща проследяването, установяването, изземването, конфискацията, възстановяването и връщането на активи или финансови средства, придобити в резултат на престъпна дейност.

4. Сътрудничеството, посочено в параграф 3, позволява обмен на относима информация в рамките на законовите и подзаконовите актове на всяка от страните и съгласно международните стандарти за предотвратяване и борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, в съответствие с препоръките на FATF и като се взема предвид работата на GAFILAT.

5. Страните се споразумяват, при съблюдаване на реда и условията в съответствие със своите съответни законови и подзаконови актове и приложимите двустранни и международни инструменти, да предприемат мерки в подкрепа на установяването, проследяването, обезпечаването, изземването и конфискацията на облагите от престъпна дейност.

ЧЛЕН 6.5

Лични данни

1. Страните признават значението на насърчаването и защитата на основните права на неприкосновеност на личния живот и защита на данните, включително сигурността на личните данни, като основен фактор за доверието на потребителите в цифровата икономика и съществен елемент за по-нататъшното развитие на търговския обмен и сътрудничеството в областта на правоприлагането.
2. Страните си сътрудничат, за да гарантират ефективна защита на правата, посочени в параграф 1, включително в контекста на предотвратяването и борбата с тероризма и други трансгранични престъпления. При сътрудничеството на двустранно и многостранно равнище се вземат предвид съществуващите международни ангажменти и съответните законови и подзаконовни актове на страните, когато е приложимо. То може да включва изграждане на капацитет, техническа помощ и обмен на информация и експертен опит.

ЧЛЕН 6.6

Консулска закрила

1. Всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, се съгласява дипломатическите и консулските органи на всяка представена държава — членка на ЕС, да предоставят закрила на всеки гражданин на държава — членка на ЕС, която няма постоянно представителство на нейна територия, което да може да предостави консулска закрила в даден случай, при същите условия, които се прилагат към гражданите на представената държава — членка на ЕС.

2. Всяка държава — членка на ЕС, се съгласява дипломатическите и консулските органи на всяка представена държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, да предоставят закрила на всеки гражданин на държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, която няма постоянно представителство на нейна територия, което да може да предостави консулска закрила в даден случай.

ГЛАВА 7

СЪТРУДНИЧЕСТВО В ОБЛАСТТА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 7.1

Цели и методи на работа

1. Страните отново потвърждават ангажимента си да насърчават устойчивото и приобщаващо икономическо развитие, като допринасят за принципите, заложи в Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието, приета от Конференцията на Организацията на обединените нации по околна среда и развитие през 1992 г. (наричана по-нататък „Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието от 1992 г.“), подкрепена от заключителния документ от Конференцията на ООН по въпросите на устойчивото развитие от 2012 г., включен в Резолюция 66/288, приета от Общото събрание на ООН на 27 юли 2012 г., озаглавен „Бъдещето, което искаме“ (наричан по-нататък „Заключителният документ от Конференцията на ООН по въпросите на устойчивото развитие от 2012 г., озаглавен „Бъдещето, което искаме“) и Програмата до 2030 г. В тази рамка страните си сътрудничат за изпълнението и постигането на ЦУР, като признават, че техният широк и амбициозен характер налага спешни действия.

2. Страните признават, че диалогът и сътрудничеството са от съществено значение за справянето с предизвикателствата, свързани с постигането на ЦУР, и допълнително признават значението на ангажирането на множество заинтересовани страни, включително частния сектор и гражданското общество, в международното сътрудничество.
3. Страните ще работят за консолидиране на икономическия растеж по начин, по който се намаляват неравенствата и се зачитат принципите на устойчивото развитие.
4. Страните следва да насърчават устойчиви модели на потребление и производство и да повишават осведомеността относно икономическата и социалната цена на щетите върху околната среда и свързаното с тях въздействие върху благосъстоянието на хората.
5. Страните насърчават устойчивото развитие чрез диалог, споделяне на добри практики, добро управление и добро финансово управление.
6. Страните споделят обща цел за изкореняване на бедността и подпомагане на приобщаващото икономическо развитие и когато е възможно, работят заедно за постигането на тази цел.
7. Страните работят заедно за засилване на изпълнението на Програмата до 2030 г. и методиките за последващи действия, отчетността пред своите граждани относно изпълнението на резултатите, свързани с мониторинга на Програмата до 2030 г., и оценката на действията за сътрудничество, включително качествени и количествени данни, като вземат предвид въздействието на място.
8. Като признават, че равенството между половете и овластяването на жените са от съществено значение за устойчивото развитие, страните ще проучат допълнителни схеми за сътрудничество.

9. Страните насърчават структури за сътрудничество по оста юг—юг и за тристранно сътрудничество. Това сътрудничество ще включва създаването на съвместни инициативи с трети държави с цел съвместна работа в подкрепа на разработването и изпълнението на многостепенни стратегии за Програмата до 2030 г., както и на всякакви други съответни бъдещи двустранни и международни споразумения за устойчиво развитие.

10. Страните осъзнават всеобхватния характер на ЦУР. В този контекст страните следва да насърчават партньорства за иновации, при които се възприема подход с участието на множество заинтересовани страни, с цел насърчаване и изпълнение на международни инициативи за развитие. Тези партньорства могат да включват частния сектор, организираното гражданско общество, благотворителни организации и местни и регионални власти.

11. Страните признават значението на всеобхватния подход към социалното развитие, което трябва да върви ръка за ръка с икономическото развитие и екологичната устойчивост. Те отдават приоритет на насърчаването на пълната заетост, социалното приобщаване и сближаване, както и на участието на гражданското общество. В съответствие с целите на ЦУР 8 те насърчават достойния труд за всички, както е предвидено в Декларацията на Международната организация на труда (наричана по-нататък „МОТ“) относно социалната справедливост за справедлива глобализация, приета от Международната конференция на труда на нейната 97-а сесия в Женева на 10 юни 2008 г. (наричана по-нататък „Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация“).

ЧЛЕН 7.2

Осъществяване на сътрудничеството ЕС—МЕРКОСУР и на двустранното сътрудничество

1. Разпоредбите на настоящото споразумение не засягат изпълнението на програми, проекти и дейности съгласно Междурегионалното рамково споразумение за сътрудничество от 1995 г., нито текущото или бъдещото двустранно сътрудничество, разработено въз основа на двустранни програмни инструменти, като индикативни програми или други съответни инструменти.
2. Сътрудничеството се осъществява съгласно съответните международно договорени принципи и политики, към които двете страни се придържат, и съгласно съответната законодателна рамка на ЕС, от една страна, и на МЕРКОСУР и държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, от друга страна.

ЧЛЕН 7.3

Договорености за улесняване

Страните осигуряват по целесъобразност освобождаването от мита и данъци и визовите облекчения, които са необходими за изпълнението на инициативите за сътрудничество, договорени съгласно настоящата част от споразумението и Протокола за сътрудничество.

ЧЛЕН 7.4

Сътрудничество в областта на публичната администрация

Страните ще установят сътрудничество и диалог, за да набележат действия, насочени към изграждане на капацитет за разработване, ефективно изпълнение и оценка на публичните политики. В това отношение страните си сътрудничат по въпроси, свързани с публичната администрация и институциите, с оглед на укрепване на институционалния капацитет, включително чрез насърчаване на трансфера на ноу-хау и обучение на държавните служители, подобряване на управленските процеси на публичната администрация, както и улесняване на модернизирането на регулаторните рамки за ефективното прилагане на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 7.5

Околна среда

1. Целта на сътрудничеството в областта на околната среда следва да бъде да се допринесе за защитата, опазването и устойчивото използване на природните ресурси и за насърчаването на устойчивото развитие чрез координация, интеграция и взаимно подкрепящо се разглеждане на трите му измерения — икономическо, социално и екологично — в съответствие с принципите, заложи в Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието от 1992 г., подкрепена от Заключителния документ от Конференцията на ООН по въпросите на устойчивото развитие от 2012 г., озаглавен „Бъдещето, което искаме“, и Програмата до 2030 г., като се вземат предвид различните национални реалности, капацитет и равнище на развитие и се зачитат националните политики и приоритети.

2. Сътрудничеството в областта на околната среда следва да бъде съсредоточено по-конкретно върху:

- а) обмяна на информация, технически експертен опит, екологични практики и опит по програми, проекти и разпоредби, с които се насърчават защитата, опазването, възстановяването и устойчивото използване на природните ресурси и устойчивото развитие, по-специално по отношение на приложимото законодателство, международните ангажменти и цели;
- б) прилагането на многостранните споразумения в областта на околната среда и резултатите от Асамблеята на ООН по околната среда и насърчаването на целите в областта на околната среда;
- в) включването на екологичните съображения във всички сектори на сътрудничество;
- г) опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие и справедливото и равноправно споделяне на ползите, произтичащи от използването на генетични ресурси, като се отчита всеки формат, чрез подходящ достъп до такива ресурси, в съответствие с националното законодателство, както и сътрудничеството в областта на водите, химикалите, отпадъците и други взаимно договорени приоритетни области;
- д) сътрудничеството и насърчаването на разработването, разпространението, проникването и трансфера на екологосъобразни технологии към развиващите се държави при благоприятни условия, включително при изгодни и преференциални условия, по взаимно съгласие;
- е) увеличаването на наличността в развиващите се държави на средствата за изпълнение за пълното постигане на националните стратегии за устойчиво развитие, като се отчита, че техният широк и амбициозен характер налага спешни действия, и се улеснява участието на заинтересованите страни по целесъобразност. Съгласно настоящото споразумение сътрудничеството в областта на околната среда следва също така да насърчава развитието на екологосъобразна инфраструктура.

ЧЛЕН 7.6

Устойчиво градско развитие

1. Страните признават значението на политиките за насърчаване на устойчивото градско развитие и на необходимостта да се допринася за ефективното изпълнение на Новата програма за градовете, приета по време на Конференцията на ООН по въпросите на жилищното настаняване и устойчивото градско развитие (ХАБИТАТ III), и аспектите на Програмата до 2030 г., свързани с устойчивото градско развитие.
2. Страните насърчават сътрудничеството и партньорството, като включват всички ключови участници, свързани с политиката и практиката в областта на устойчивото градско развитие, по-специално по отношение на начините за справяне с градските предизвикателства по интегриран и всеобхватен начин.
3. Страните насърчават споделянето на знания и обмена на опит относно, наред с другото, политиките за намаляване и управление на риска от бедствия, насочени към укрепване на устойчивостта на градовете и населените места. Страните правят това, наред с другото, чрез развитие на качествена инфраструктура и устройство на територията и изпълнение на градоустройствени планове. В тези планове следва да се разглеждат ключови теми като ефективното използване на възобновяеми енергийни източници, приобщаващата градска среда, като се вземат предвид различните равнища на урбанизация в южното полукълбо, и механизмите за финансиране на проекти за градско развитие на местно, национално и регионално равнище.
4. За тази цел страните се ангажират да разширяват, когато е възможно, конкретни възможности за децентрализирано сътрудничество между градовете на регионално и международно равнище с цел подобряване на градското управление и на изграждането на капацитет чрез обмен на опит и практики и взаимно обучение относно устойчивите решения на градските предизвикателства.

ЧЛЕН 7.7

Изменение на климата

1. Страните признават, че глобалната заплаха от изменението на климата налага възможно най-широко сътрудничество между всички държави за намаляване на емисиите на парникови газове в световен мащаб и за адаптиране към отрицателното въздействие на изменението на климата по начин, който не застрашава производството на храни, като развитите държави продължават да играят водеща роля. Страните отново потвърждават ангажимента си по отношение на изпълнението на Парижкото споразумение, прието съгласно Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата, сключена в Ню Йорк на 9 май 1992 г. (наричана по-нататък „РКООНИК“), което отразява справедливостта и принципа на общите, но диференцирани отговорности и съответните способности с оглед на различните национални обстоятелства.
2. Страните си сътрудничат, когато е целесъобразно, по свързаните с търговията въпроси на изменението на климата на двустранно и регионално равнище и в съответните международни форуми. В този контекст, като признава ролята на търговията при приноса за отговора на непосредствената заплаха от изменение на климата, всяка от страните остава добросъвестно страна по РКООНИК и Парижкото споразумение¹ към нея.
3. Страните се споразумяват, че второто изречение на параграф 2 представлява съществен елемент от настоящото споразумение.

¹ В посочените международни инструменти не се включват измененията към тях или последващите ги споразумения, нито решенията, тълкуванията или други актове, приети от органите, имащи правомощия по отношение на такива инструменти, освен ако страните не се споразумеят за друго.

4. Някоя от разпоредбите на настоящия член не засяга правото на някоя от страните да прибегне до процедурите за уреждане на спорове, предвидени в което и да е друго международно споразумение, по което страните са страна, включително Споразумението за СТО.

5. В рамките на съответната си компетентност и въз основа на РКООНИК и Парижкото споразумение страните следва да засилят сътрудничеството и диалога по политиката, за да стимулират прехода към развитие при ниски емисии на парникови газове (наричани по-нататък „ПГ“), в съответствие със своите отговорности и способности, и да обменят информация и опит, наред с другото, относно:

- а) борбата с изменението на климата, направлявана от съображения за справедливост и научни доказателства, по-специално чрез изпълнение на съответните им национално определени приноси и по-нататъшно сътрудничество в областта на действията за смекчаване и адаптиране за ефективното изпълнение на Парижкото споразумение;
- б) засилването на публичните и частните партньорства, които биха могли ефективно да подкрепят действията за борба с изменението на климата и за адаптиране към неблагоприятното въздействие от него;
- в) насърчаването на съвместни действия в областта на научните изследвания, развойната дейност, разпространението, внедряването и трансфера на технологии с цел подобряване на устойчивостта спрямо изменението на климата и намаляване на емисиите на ПГ, включително чрез ориентирани към бизнеса диалози;
- г) мониторинга, докладването и проверката на емисиите на ПГ и разработването и изпълнението на програми за смекчаване и адаптиране;
- д) работата по изпълнението на Парижкото споразумение и създаването на условия за насърчаване на развитието при ниски емисии на ПГ, увеличаването на способността за адаптиране към неблагоприятните последици от изменението на климата и насърчаването на устойчивостта спрямо изменението на климата по начин, който не застрашава производството на храни, в съответствие с член 2 от Парижкото споразумение;

- е) осигуряването на бързо разработване на предвидената в Парижкото споразумение рамка за прозрачност за разпоредби за действия и подкрепа, включително диалог по политиката и сътрудничество във взаимно договорените приоритетни области;
- ж) насърчаването на вътрешни политики и програми в областта на климата в рамките на Парижкото споразумение, свързани със смекчаването и адаптирането, включително в областта на обезлесяването, влошаването на състоянието на горите и тяхното възстановяване, както и на средства за насърчаване на енергията от възобновяеми източници, енергийната ефективност, устойчивия транспорт и устойчивото и издръжливо спрямо изменението на климата развитие на инфраструктурата; и
- з) засилването на други области на двустранен диалог по политиката за смекчаване и адаптиране в областта на климата или всякакви други области от взаимен интерес, които могат да възникнат, включително в рамките на други свързани многостранни форуми като Международната организация за гражданско въздухоплаване, Международната морска организация и Монреалския протокол, сключен в Монреал на 16 септември 1987 г., и изменението му от Кигали, когато е приложимо.

6. За тази цел страните се споразумяват да подобрят сътрудничеството и да обменят информация и опит в тази област, както и да продължават да изпълняват съществуващите си задължения съгласно РКООНИК и Парижкото споразумение. За тази цел развитите държави ще предоставят финансови ресурси за смекчаване и адаптиране и ще мобилизират финансиране на борбата с изменението на климата от широк кръг източници, инструменти и канали, като вземат предвид нуждите и приоритетите на развиващите се държави, които са страни по споразумението, както и други средства за изпълнение за постигането на целите, определени в Парижкото споразумение.

ЧЛЕН 7.8

Океани и морета

1. Страните признават значението на опазването и устойчивото използване на морските ресурси, включително устойчивото и отговорно управление на рибарството, аквакултурите и други морски дейности и техния принос за осигуряването на екологични, икономически и социални възможности за настоящите и бъдещите поколения, в контекста на устойчивото използване и опазване на океаните, моретата и морските ресурси с дългосрочната цел за подобряване на състоянието на океаните, включително чрез укрепване на рамката на международните институции и форуми, когато е целесъобразно.
2. По начин, съответстващ на техните задължения съгласно международното право, по-специално UNCLOS, страните се ангажират:
 - а) да сътрудничат за постигането на ЦУР 14 — „Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси“ — от Програмата до 2030 г.;
 - б) да насърчават по-доброто сътрудничество и консултациите, според случая, в рамките на и между компетентните международни организации, инструменти и органи, когато е приложимо;
 - в) да приемат ефективни мерки за наблюдение, контрол и надзор, за да осигурят ефективното изпълнение на мерките за опазване по отношение на рибарството;
 - г) да сътрудничат в ООН за разработването на международен правно обвързващ инструмент в рамките на UNCLOS относно опазването и устойчивото използване на морското биологично разнообразие на зоните, разположени извън националните юрисдикции; и

- д) да сътрудничат, когато е целесъобразно, в рамките на съответните подрегионални, регионални и многостранни органи, в които страните са членове, наблюдатели или сътрудничащи недоговарящи страни, за постигане на ЦУР 14 и други свързани ЦУР.
3. Страните се споразумяват да засилят диалога и сътрудничеството по отношение на:
- а) подкрепата за устойчивото производство на рибни продукти, секторите на рибовъдството, и по-специално опазването на рибните ресурси, включително евентуалното междурегионално сътрудничество в няколко области, в зависимост от интереса на крайбрежната държава, като например научно, технологично, промишлено, икономическо и търговско сътрудничество, както и институционално изграждане и обучение;
 - б) подкрепата за развитието на екологично отговорен и икономически конкурентоспособен сектор на аквакултурите;
 - в) подкрепата за морските научни изследвания и развитието на изследователския и технологичния капацитет, както и насърчаването на научнообосновани решения;
 - г) обмена на най-добри практики относно устойчивото развитие на морски икономически дейности от интерес за страните, като океанската енергия, водния транспорт, крайбрежния и морския туризъм или морските биотехнологии;
 - д) борбата с незаконния, недеклариран и нерегулиран (наричан по-нататък „ННН“) риболов, включително, когато е целесъобразно, обмена на информация относно дейности по ННН риболов и подкрепата за изграждането на технически и административен капацитет за справяне с ННН риболова;

- е) разработването на мерки за опазване и инструменти за управление на зонален принцип, включително морски защитени зони, в съответствие с националното законодателство и международното право и въз основа на най-добрата налична научна информация за опазване и възстановяване на крайбрежните и морските зони и ресурси;
- ж) намаляването на натиска върху океаните посредством, наред с другото, борба с морските отпадъци и замърсяването на морето, включително от наземни източници и човешки дейности в морето;
- з) насърчаването на морското пространствено планиране и комплексното управление на крайбрежните зони; и
- и) разглеждането на въпроси, свързани с климата, като адаптирането и смекчаването на емисиите на парникови газове, покачването на морското равнище, повишаването на киселинното съдържание на океаните и крайбрежните зони и замърсяването на въздуха.

ЧЛЕН 7.9

Сътрудничество в областта на енергетиката

1. Страните се стремят да улесняват обмена на идеи, опит и най-добри практики относно начините за подобряване на достъпа до сигурна, устойчива и достъпна енергия, включително чрез насърчаване на нови инвестиции и трансфер на технологии между публичните и частните икономически оператори на страните, особено по отношение на електроенергията, въглеродородата, енергията от възобновяеми източници, включително устойчивото производство и използване, биогоривата и ефективното използване на енергията.

2. Сътрудничеството по настоящия член, основаващо се на принципа на суверенното право на държавите да управляват собствените си природни ресурси, с оглед на осигуряването на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички, е под формата, наред с другото, на:

- а) сътрудничество между институциите, които се занимават с въпроси на политиката, планирането и моделирането в енергийния сектор;
- б) обмен на научни, технически и други свързани с енергетиката резултати от изследвания, опит, публикации, информация и данни, включително разработване на съвместни бази данни, споделяни от операторите на страните, в съответствие със законовите и подзаконовите актове на всяка от страните;
- в) насърчаване на съвместни конференции и техническо обучение, включително следдипломна квалификация;
- г) трансфер на технологии, особено във връзка с възобновяеми енергийни източници;
- д) насърчаване на проучвания за осъществимост и изпълнение на съвместни проекти в енергийния сектор между публични и частни икономически оператори и научноизследователски институции на страните;
- е) участие на икономически оператори от двата региона в съвместни проекти в областта на технологиите, развитието и инфраструктурата, включително в мрежи с други държави; и
- ж) рационализиране и постепенно премахване на неефективните субсидии за изкопаеми горива, с които се насърчава разточителното потребление, като се отчитат изцяло специфичните нужди и условия на развиващите се държави и се свежда до минимум възможното неблагоприятно въздействие върху тяхното развитие по начин, който защитава бедните и засегнатите общности.

ЧЛЕН 7.10

Сътрудничество в областта на суровините

Страните си сътрудничат в областта на суровините с оглед, наред с другото, на:

- а) насърчаване на ефективни, гъвкави, конкурентни и прозрачни международни пазари;
- б) насърчаване на обмена на пазарна информация в областта на суровините;
- г) насърчаване на научни изследвания, развитие и иновации в областта на суровините;
- д) насърчаване на обмена на информация и най-добри практики относно развитието на вътрешната политика; и
- е) насърчаване на стандарти за безопасност и опазване на околната среда при офшорни минни дейности чрез повишаване на прозрачността, споделяне на информация, включително по отношение на промишлената безопасност и екологичните резултати.

ГЛАВА 8

СОЦИАЛНО, ИКОНОМИЧЕСКО И КУЛТУРНО ПАРТНЬОРСТВО

ЧЛЕН 8.1

Цели

1. В рамките на сътрудничеството помежду си страните признават, че всички народи имат право да осъществяват своето икономическо, социално и културно развитие. Като признават, че социалното развитие следва да напредва успоредно с икономическото развитие, страните се споразумяват да си сътрудничат за подобряване на социалното приобщаване и сближаване чрез намаляване на бедността, несправедливостта и неравенството.
2. Основните цели на икономическото сътрудничество са да се допринесе за разширяването, диверсификацията и задълбочаването на икономическите и търговските връзки между страните, укрепването на производствения сектор, като се обърне специално внимание на МСП, създаването на нови възможности и повишаването на международната конкурентоспособност и иновации, както и да се засили процесът на регионална икономическа интеграция.
3. Икономическото сътрудничество следва да бъде засилено като начин да се допринесе за облекчаване на икономическите последици, които могат да възникнат в резултат на произтичащи от настоящото споразумение структурни промени.
4. Следва да се насърчава всяка мярка, която може да допринесе за по-нататъшното развитие на регионалната интеграция или за укрепването на междурегионалните отношения между страните в социалната, икономическата и културната област.

ЧЛЕН 8.2

Корпоративна социална отговорност

1. Страните насърчават корпоративната социална отговорност в съответствие с международните стандарти, като например Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия и Насоките по надлежната проверка.
2. Страните подкрепят разпространението и прилагането на доброволна основа на Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, като подчертават значението на всеобхватните обсъждания с всички съответни заинтересовани страни.
3. Страните насърчават доброволното включване от страна на дружествата във вътрешните им политики на принципите на корпоративната социална отговорност или отговорното бизнес поведение, включително чрез насърчаване на възприемането на съответните практики в съответствие с посочените в настоящия член международни инструменти.

ЧЛЕН 8.3

Промишлено сътрудничество, възможности за развиване на стопанска дейност и микро-, малки и средни предприятия и предприемачи

1. Страните признават значението на насърчаването на МСП и на укрепването на промишлеността с цел да се стимулира приобщаващ и устойчив икономически растеж във всички региони, да се насърчат по-високи равнища на социално сближаване и да се преодолеят териториалните различия, като по този начин се подобри равнопоставеността в изоставащите райони. Страните признават, че насърчаването на конкурентоспособността на МСП допринася положително за укрепването на социалната структура чрез създаване на работни места и намаляване на бедността, както и чрез смекчаване на други икономически последици, които могат да възникнат в резултат на произтичащи от настоящото споразумение структурни промени.

2. Страните подкрепят икономическото овластяване на жените чрез предприемачество и създаване на предприятия.
3. Страните насърчават промишленото сътрудничество и засилват сътрудничеството в областта на МСП с оглед на повишаване на производителността и подобряване на конкурентоспособността, за да се стимулират търговията и инвестициите между страните, като същевременно се постига баланс между възможностите, които се предоставят на двете страни по силата на настоящото споразумение.
4. Страните насърчават създаването на привлекателна и стабилна среда за съществуване на по-големи взаимноизгодни възможности за развиване на стопанска дейност, включително за МСП, и се ангажират да засилят сътрудничеството с цел да допринесат за разширяването, диверсификацията и задълбочаването на икономическите и търговските връзки между страните.
5. Страните се споразумяват да насърчават развитието на МСП, като обхващат както предприятията в селските, така и в градските райони, и да насърчават включването им на международните пазари.
6. Прилагането на настоящия член може да включва следните дейности, които обхващат всички видове предприятия, включително МСП:
 - а) подпомагане на редовните контакти между стопанските сектори на страните чрез провеждане на мероприятия или мисии между предприятия и между клъстери, търговски панаири, семинари и кръгли маси с цел насърчаване на установяването и разпространението на информация за възможностите за развиване на стопанска дейност, свързани с инвестиции, промишлено и технологично сътрудничество в области от взаимен интерес, както и насърчаване на информационните мрежи и сътрудничеството между икономическите оператори, особено МСП и клъстерите;

- б) обмен на най-добри практики в подкрепа на промишленото развитие, иновационните процеси и промишлените политики, включително укрепване на регионалните промишлени политики с цел повишаване на конкурентоспособността в промишлените сектори от взаимен интерес;
- в) насърчаване на проекти за промишлено сътрудничество, включително развитие на технологиите и иновации, в сектори от взаимен интерес;
- г) насърчаване на реципрочни и съвместни инвестиции и стимулиране на съвместни предприятия и клъстери, както и на установяването на процеси на асоцииране в стратегически сектори;
- д) разработване на механизми за подпомагане на развитието на частния сектор, улесняване на достъпа до иновативно финансиране в съответствие със законовите и подзаконовите актове на всяка от страните и промишлено сътрудничество с цел повишаване на производителността, иновациите и конкурентоспособността, включително предоставяне на актуална информация относно наличните инструменти за финансиране на МСП;
- е) подпомагане на предприятията при адаптирането им към настоящата тенденция на автоматизация и обмен на данни в производствените технологии;
- ж) насърчаване на съвместни проекти сред изследователски центрове от ЕС и МЕРКОСУР, активни в сферата на технологиите, промишлеността и приложните научни изследвания; и
- з) укрепване на двурегионалните и световните вериги за създаване на стойност и доставки, включително развитие на доставчици за промишлеността.

7. В допълнение към сътрудничеството, посочено в параграф 4, страните се споразумяват, че сътрудничеството по отношение на МСП може да включва, наред с другото:

- а) улесняване на обмена на най-добри практики относно публичните политики и програми, регулаторните рамки, опита, съответната информация и ноу-хау, за да се насърчават и подпомагат предприемачеството и създаването, развитието и иновациите на МСП;
- б) насърчаване на участието на МСП в панаири, търговски мисии и други механизми на местно и международно равнище;
- в) обмен на най-добри практики в подкрепа на достъпа на МСП до пазарите за държавни поръчки;
- г) надграждане на съществуващи успешни партньорства и развиване на нови стратегически партньорства и контакти между икономическите оператори и бизнес мрежите чрез съществуващи или нови хоризонтални програми на ЕС или МЕРКОСУР, посветени на МСП;
- д) подкрепа за интернационализацията на МСП, включително сътрудничество за разработването на специализирани уебсайтове;
- е) насърчаване на участието на МСП в съвместни програми и пилотни проекти, по-специално в сектори като цифровата икономика; и
- ж) предоставяне на подкрепа и експертен опит в областта на услугите за развитие на бизнеса, включително системи за управление на качеството, и насърчаване на електронната търговия с цел укрепване на МСП.

ЧЛЕН 8.4

Данъчни въпроси

Страните се споразумяват да си сътрудничат на двурегионален принцип по данъчни въпроси и се ангажират да прилагат световните стандарти за прозрачност и обмен на информация, както и минималните стандарти срещу свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби.

ЧЛЕН 8.5

Диалог по макроикономически въпроси

Страните насърчават обмена на информация относно съответните си макроикономически тенденции и политики, както и споделянето на опит по отношение на координацията на макроикономическите политики. За тази цел страните ще се стремят да задълбочат диалога между органите си по макроикономически въпроси. Сътрудничеството в тази област може да включва организирането на семинари и конференции.

ЧЛЕН 8.6

Сътрудничество в областта на правата на потребителите

Страните признават значението на осигуряването на високо равнище на защита на потребителите и за тази цел се стремят да си сътрудничат в областта на политиката за защита на потребителите. Страните се договарят, че сътрудничеството в тази област може да включва, доколкото е възможно:

- а) обмен на информация относно съответните им рамки за защита на потребителите, включително относно потребителското право, безопасността на потребителските продукти, средствата за защита на потребителите и прилагането на законодателството за защита на потребителите;
- б) насърчаване на развитието на независими сдружения на потребителите и на контактите между представители на потребителите; и
- в) обмен на информация и насърчаване на съвместни дейности между органите за защита на потребителите на двете страни по взаимно съгласие.

ЧЛЕН 8.7

Сътрудничество в областта на статистиката

Страните си сътрудничат в областта на статистиката с цел осигуряване на съпоставимост на статистическите данни между държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, и между МЕРКОСУР и Европейския съюз. Дейностите могат да се развиват, наред с другото, под формата на:

- а) подкрепа за укрепването на статистическа система, която е създадена въз основа на административни структури и правни основания и може да отговоря на необходимите изисквания за статистическа информация;
- б) подкрепа за прилагането на добри статистически практики, основани на международно признати стандарти;
- в) разработване на съпоставима статистическа информация, съсредоточена главно върху областите на търговията със стоки и услуги и преките чуждестранни инвестиции, както и разработване на съпоставими макроикономически показатели; и
- г) обмен на добри практики и опит чрез, наред с другото, обучения, семинари и учебни посещения.

ЧЛЕН 8.8

Научни изследвания и иновации

1. Страните си сътрудничат в областите на научните изследвания, технологичното развитие и иновациите въз основа на общ интерес и взаимна полза и съгласно съответното си законодателство. Това сътрудничество има за цел насърчаване на устойчивото развитие, справяне с глобалните предизвикателства, постигане на високи научни постижения, подобряване на регионалната конкурентоспособност и укрепване на връзките между страните, като се вземат предвид техният капацитет за научни изследвания и иновации и специфичните приоритети. Страните насърчават диалога по политиката на регионално равнище и използват различните си инструменти, включително споразумения за сътрудничество в областта на науката, технологиите и иновациите, по взаимно допълващ се начин.
2. С цел подобряване на условията за сътрудничество страните се стремят също така:
 - а) да увеличават мобилността на изследователи, учени, експерти, студенти и предприемачи, както и трансграничното движение на научно оборудване;
 - б) да улеснят взаимния достъп до програмите на другата страна в областта на науката, технологиите и иновациите, научноизследователските инфраструктури и съоръжения, публикациите и научните данни;
 - в) да засилят сътрудничеството в научните изследвания в преднормативната фаза и стандартизацията; и
 - г) да насърчават правата върху интелектуалната собственост в проекти за научни изследвания и иновации.

3. Страните насърчават, наред с другото, следните дейности, които да бъдат предприети от правителствени организации, публични и частни изследователски центрове, висши училища, агенции и мрежи за иновации, както и други заинтересовани страни, включително МСП:

- а) съвместни инициативи за повишаване на осведомеността относно програмите, свързани с науката, технологиите, иновациите и изграждането на капацитет, и възможностите за участие в програмите на другата страна;
- б) съвместни срещи и семинари, насочени към обмен на информация и най-добри практики и определяне на области за съвместни научни изследвания;
- в) съвместни изследователски дейности в области от общ интерес; и
- г) взаимно призната преценка и оценка на научното сътрудничество и разпространение на съответните резултати.

ЧЛЕН 8.9

Сътрудничество по въпросите на конкуренцията

1. Страните предприемат дейности по изграждане на капацитет в областта на политиката в областта на конкуренцията, при условие че са налични средства за такива дейности в рамките на инструментите и програмите за сътрудничество на страните.

2. Техническата помощ е съсредоточена върху изграждането на институционален капацитет и обучението на човешките ресурси на органите за защита на конкуренцията, за да им се окаже подкрепа при установяването и ефективното прилагане на съответните им режими в областта на конкуренцията. Целта е укрепването и ефективното прилагане на законодателството в областта на конкуренцията в сферата на антиконкурентните практики и концентрациите между предприятия, включително застъпничеството за конкуренция.

ЧЛЕН 8.10

Сътрудничество в областта на цифровата икономика

1. Дейностите по сътрудничество в тази област имат за цел по-специално да насърчават:
 - а) обмяна на идеи, опит и практики по отношение на политиките в областта на информационните и комуникационните технологии (наричани по-нататък „ИКТ“) с оглед на изграждането на приобщаващо информационно общество, за да се преодолее цифровото разделение чрез обмен на принципи на политиката, информация, опит и добри практики с цел укрепване на нашето сътрудничество както при оформянето на политиките в областта на цифровите технологии, така и при регулаторните рамки, като се отварят пазарите и се обсъжда сътрудничеството в областта на научните изследвания;
 - б) използването на ИКТ като средство за насърчаване на социалното, културното и икономическото развитие, социалното приобщаване и културното многообразие, като се набляга на предприемаческия дух и съвместната работа;
 - в) сътрудничеството в областта на регулаторните аспекти на телекомуникационните и аудио-визуалните политики, включително електронната търговия и обмяна на информация относно стандартите, оценяването на съответствието и одобряването на типа, с участието в процеса на гражданското общество и частния сектор, когато е целесъобразно;
 - г) развитието на електронната търговия като средство за допринасяне за икономическия растеж;

- д) ефективното управление на радиочестотния спектър, за да се увеличи максимално неговата наличност и да се оптимизира разпределението и използването му;
- е) политиките и съвместните действия за разпространение, използване и трансфер на нови ИКТ, включително, когато е целесъобразно, с участието в процеса на гражданското общество и частния сектор;
- ж) сътрудничеството в областта на научните изследвания и иновациите в областта на ИКТ в рамките на приложимата рамка за научни изследвания и иновации;
- з) развитието на цифрови умения във всички възрасти във формална и неформална учебна среда и определянето на потребностите от обучение за цифровата икономика, включително по отношение на специалистите в областта на ИКТ;
- и) съвместното формулиране на действия за насърчаване на заетостта и инвестициите в МСП и за самостоятелно заетите лица, както и за посрещане на особените нужди на уязвимите социални групи, като се използват предлаганите от ИКТ възможности;
- й) сътрудничеството в областта на електронното управление и удостоверителните услуги, като например електронен подпис и електронна идентификация, с акцент върху обмена относно принципи на политиката, на информация и добри практики относно използването на ИКТ за модернизиране на публичната администрация, насърчаване на висококачествени обществени услуги, подобряване на организационната ефективност и прозрачното управление на публичните ресурси; и
- к) широката политическа координация на международно равнище, за да се гарантира, че глобалното управление на интернет не престава да подкрепя продължаването и развитието на изключително стабилен, динамичен и географски разнообразен интернет режим въз основа на заключителния документ от десетгодишния преглед на Световната среща на високо равнище по въпросите на информационното общество (WSIS+10), озаглавен *Implementing World Summit on the Information Society outcomes: a 10-year review*.

2. Страните считат, че глобалното управление на интернет следва да се основава на прозрачен и демократичен модел с множество заинтересовани страни, с пълноценното участие, наред с другото, на правителства, частния сектор, гражданското общество, академичните среди, научната и технологичната общност и международни организации, съгласно съответните им роли и отговорности. Следва да се гарантират справедливото управление на ресурсите и свободният поток на информация, да се улеснява достъпът за всички и да се осигурява устойчиво, стабилно и сигурно функциониране на интернет при отчитане на многоезичието.

3. Страните отново потвърждават ангажимента си да работят заедно за ориентирано към хората и развитието приобщаващо информационно общество, както и своето съгласие да продължават да координират позициите си за механизмите за последващи действия във връзка със Световната среща на върха по въпросите на информационното общество (WSIS), както и в рамките на други форуми или организации, свързани с управлението на интернет.

4. Страните подчертават, че във форумите за управление на интернет следва да се полагат всички усилия, за да се мобилизира и осигури пълноценното и ефективно участие на всички държави, по-специално на развиващите се държави, като в рамките на собствените им роли бъдат включени всички заинтересовани страни, като например правителства, частният сектор, гражданското общество, академичните среди, научната и технологичната общност и международни организации.

ЧЛЕН 8.11

Граждански дейности в космическото пространство

Като имат предвид положителното въздействие, което дейностите в космическото пространство могат да окажат върху икономическото и социалното развитие и конкурентоспособността на промишлеността, страните се споразумяват да насърчават сътрудничеството по въпроси от общ интерес в областта на гражданските дейности в космическото пространство в съответствие със спазването и изпълнението на международните конвенции и съответното си законодателство, и по-специално в следните области:

- а) наблюдение на Земята и науки за Земята, включително сътрудничество в рамките на многостранни форуми, и по-специално междуправителствената Група за наблюдение на Земята и Комитета по въпросите на спътниците за наблюдение на Земята; с оглед на справянето с обществените предизвикателства и улесняването на партньорствата между предприятия и партньорствата за иновации в областта на наблюдението на Земята в рамките на „Коперник“ чрез определяне на области от общ интерес;
- б) спътникови комуникации; и
- в) други видове мирно използване на космическото пространство, включително космическите науки, изследването на космоса и устойчивостта на космическото пространство.

ЧЛЕН 8.12

Транспорт

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат в съответните области на транспортната политика, включително интегрираната транспортна политика, с оглед на разработването и подкрепата за ефективна, устойчива, безопасна, сигурна и екологосъобразна транспортна система както за пътниците, така и за стоките.

2. Сътрудничеството между страните има за цел да насърчава, наред с другото:
- а) диалога и обмена на информация относно техните съответни транспортни политики, стандарти и добри практики и други теми от взаимен интерес;
 - б) експертен диалог и сътрудничество в рамките на международните транспортни форуми;
 - в) взаимното свързване и оперативната съвместимост на мрежите;
 - г) системен подход за мултимодален транспорт;
 - д) екологосъобразни, безопасни и сигурни транспортни системи;
 - е) транспортни решения, научни изследвания и иновации, интелигентни и цифрови решения във връзка с ниски и нулеви въглеродни емисии;
 - ж) устойчиви транспортни решения, включително във връзка с градската мобилност; и
- з) улесняването и повишаването на ефективността на превоза на товари във всички видове транспорт чрез цифровизация, опростяване на изискванията за докладване и оптимизиране на транспортните операции.

ЧЛЕН 8.13

Сътрудничество в областта на туризма

1. Сътрудничеството между страните е насочено преди всичко към подобряване на обмена на информация и установяване на най-добри практики, за да се гарантира балансирано и устойчиво развитие на туризма и да се подкрепи създаването на работни места, икономическото развитие и повишаването на качеството на живот.
2. За целите на параграф 1 страните съсредоточават усилията си, наред с другото, върху:
 - а) оказване на подкрепа за създаването и консолидирането на туристически продукти и услуги, както и на канали за насърчаване на туризма;
 - б) опазване и оптимизиране на потенциала на природното и културното наследство;
 - в) зачитане на целостта и интересите на местните общности;
 - г) подобряване на обучението и образованието в областта на туристическите услуги, включително в хотелиерския сектор; и
 - д) насърчаване на обмена на информация и сътрудничеството в областта на творческите индустрии и иновациите в сектора на туризма.

ЧЛЕН 8.14

Сътрудничество в областта на социалното развитие

1. Като признават, че социалното развитие върви ръка за ръка с икономическото развитие, страните се споразумяват да отдадат приоритет на засилването на социалното сближаване чрез изкореняване на бедността, намаляване на неравенствата и насърчаване на социалното приобщаване, по-специално с оглед на изпълнението на Програмата до 2030 г. и нейните ЦУР.
2. Страните се споразумяват да засилят сътрудничеството в областта на социалните въпроси с цел да допринасят за постигането на устойчив и приобщаващ икономически растеж и развитие и да насърчават сътрудничеството и обмена на информация, наред с другото, по отношение на:
 - а) насърчаването на социалните права;
 - б) разработването на иновативни и устойчиви проекти, включващи уязвими социални групи, като семейства с ниски доходи, хора от африкански и коренен произход и други малцинства, както и хора с увреждания, включително чрез интеграция на пазара на труда;
 - в) насърчаването на равенството между половете и пълното овластяване на жените във всички сфери;
 - г) насърчаването на закрилата на майките и децата, както и на достъпните и приобщаващи детски заведения;
 - д) насърчаването на специални програми за младежите, особено за тези в уязвимите социални сектори; и
 - е) подобряването на условията на труд и живот в гъсто населените области в по-необлагодетелстваните райони.

ЧЛЕН 8.15

Сътрудничество в областта на труда и заетостта

1. В съответствие с международно договорената цел за насърчаване на справедливата глобализация и като вземат предвид целите на ЦУР 8, страните насърчават пълната заетост, достойния труд за всички и зачитането на основните принципи и права при работа, установени в конвенциите на МОТ (премахване на дискриминацията, премахване на всички форми на принудителен труд, трайно премахване на детския труд и свобода на сдружаване и колективно договаряне) в съответствие с Декларацията на МОТ от 2008 г. относно социалната справедливост за справедлива глобализация и други международни ангажименти.

2. Страните се споразумяват да засилят сътрудничеството в областта на заетостта и да насърчават сътрудничеството и обмена на информация, по-специално по отношение на:

- а) насърчаването на достойния труд за всички, на социалното подпомагане и сигурността на заетостта и зачитането на принципите, свързани с основните права при работа, съгласно Декларацията на МОТ за основните принципи и права при работа от 1998 г., на международно признатите трудови стандарти и други съответни стандарти на МОТ, както и на трайните и непрекъснати усилия за ратифициране на други, все още нератифицирани инструменти на МОТ;
- б) развитието и модернизирането на трудовите правоотношения, условията на труд и здравословните и безопасни условия на труд, както и насърчаването на програми в областта на инспекцията на труда, професионалното образование, обучението и насърчаването на заетостта;
- в) развитието и модернизирането на трудовите отношения и процеси, с акцент върху насърчаването на социалния диалог;

- г) насърчаването на постигането на съответствие между развитието на уменията и нуждите на пазара на труда;
- д) отдаването на приоритет на насочените към уязвимите социални групи програми за образование и обучение във връзка със заетостта и работната преквалификация;
- е) разкриването на работни места в МСП;
- ж) развитието и модернизирането на системите и програмите за социална закрила;
- з) насърчаването на недискриминацията между жените и мъжете и включването на свързаните с пола аспекти в разработването на политиката в областта на труда; и
- и) координацията в рамките на съответните международни форуми с цел постигане на международните ангажменти.

ЧЛЕН 8.16

Сътрудничество в областта на образованието, обучението, младежта и спорта

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат в областта на формалното и неформалното образование, включително професионалното образование и обучение с перспектива за учене през целия живот. В рамките на тези области се обръща специално внимание на насърчаването на приобщаващо и качествено образование и обучение за жените и уязвимите социални групи.
2. С цел изграждане на капацитет и експертен опит страните насърчават мобилността и сътрудничеството на съответните заинтересовани страни в областта на висшето образование и научните изследвания и поощряват връзките между университетите, научните изследвания и предприятията.

3. Страните насърчават контактите между хората и взаимното разбирателство чрез сътрудничество в областта на образованието, младежта и спорта, включително финансова подкрепа за мобилността на студенти, докторанти, академичен и административен персонал на висшите училища и изследователи, както и чрез действия за изграждане на капацитет.

ЧЛЕН 8.17

Сътрудничество в областта на културата, аудио-визията и медиите

1. Страните се ангажират да насърчават сътрудничеството в областта на културата, включително културното наследство, при надлежно зачитане на тяхното многообразие. Съгласно съответните законови и подзаконови актове на страните това сътрудничество има за цел подобряване на взаимното разбирателство и межкултурния диалог и насърчаване на балансиран културен обмен и на контактите със съответните участници.
2. Страните се договарят да си сътрудничат в рамките на съответните международни форуми, като например Организацията за образование, наука и култура на ООН (наричана по-нататък „ЮНЕСКО“), за да преследват общи цели и да насърчават културното многообразие, по-специално чрез прилагане на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване.
3. Страните насърчават обмена на информация и опит и подкрепят и улесняват сътрудничеството и диалога между съответните си институции и оператори в областта на културата, аудио-визията и медиите.

ЧЛЕН 8.18

Регионална интеграция

1. Страните се споразумяват да насърчават обмена на опит между двата региона с оглед на укрепването на съответните им процеси на интеграция.
2. Страните се споразумяват по-специално да насърчават по-тясно сътрудничество по въпросите на интеграцията между институциите на страните, както и обмена на експертен опит чрез срещи между служители на Европейския съюз и институциите на МЕРКОСУР, редовен обмен на информация, проучвания, съвместни проекти и обучение.
3. С оглед на насърчаването на сътрудничеството в областта на регионалното и местното развитие се отдава приоритет на:
 - а) обмена на информация и споделянето на знания и опит относно, наред с другото, методиките за формулиране на политики за регионално и местно развитие, многостепенното управление и управлението, основано на участието;
 - б) изпълнението на политики за регионално и местно развитие, особено по отношение на необлагодетелстваните региони и области, особено граничните зони;
 - в) насърчаването на развитието на регионалната инфраструктура и взаимосвързаността.
4. Сътрудничеството в областта на регионалното и местното развитие може да включва:
 - а) организирането на семинари и конференции;

- б) обучение и техническа помощ при изготвянето и изпълнението на проекти за регионално развитие;
- в) подготовката на проучвания по свързани с интеграцията теми от общ интерес; и
- г) съвместни действия на институти и центрове за образование и обучение в областта на интеграцията.

ЧЛЕН 8.19

Увеличаване на участието на държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, в износа на услуги за Европейския съюз

При спазване на разпоредбите на глава 4 страните се споразумяват да си сътрудничат, включително чрез оказване на подкрепа за техническа помощ, обучение и изграждане на капацитет, по отношение, наред с другото, на:

- а) подобряването на способността на доставчиците на услуги от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, да събират информация относно разпоредбите и стандартите на ЕС като страна на равнището на ЕС, на национално и поднационално равнище и да ги спазват;
- б) подобряването на капацитета за износ на доставчиците на услуги от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, като се обръща специално внимание на нуждите на МСП; и
- в) създаването на механизми за насърчаване на инвестициите и съвместните предприятия между доставчиците на услуги от ЕС като страна и държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението.

ЧАСТ III

ТЪРГОВИЯ И СВЪРЗАНИ С ТЪРГОВИЯТА ВЪПРОСИ

ГЛАВА 9

СПЕЦИФИЧНИ ЗА ТЪРГОВИЯТА УВОДНИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

РАЗДЕЛ А

СПЕЦИФИЧНИ ЗА ТЪРГОВИЯТА УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 9.1

Създаване на зона за свободна търговия и връзка със Споразумението за СТО

1. Страните по настоящото споразумение създават зона за свободна търговия в съответствие с член XXIV от ГАТТ от 1994 г. и член V от ГАТС.
2. Страните потвърждават правата и задълженията, които имат една спрямо друга съгласно Споразумението за СТО.
3. Никоя от разпоредбите на настоящата част от настоящото споразумение не се тълкува като задължаваща някоя от страните да действа по начин, който е несъвместим със задълженията ѝ по Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 9.2

Цели

Разпоредбите на настоящата част от настоящото споразумение имат за цел:

- а) съвременно и взаимноизгодно търговско споразумение, с което се създава предвидима рамка за стимулиране на търговията и стопанската дейност, като същевременно се насърчават и защитават споделените ни ценности и гледни точки относно ролята на правителството в обществото и се запазва правото на регулиране на страните на всички равнища на управление, за да се постигнат целите на обществената политика;
- б) развитието на международната търговия и на търговията между страните по начин, който допринася за устойчивото развитие в неговите икономически, социални и екологични измерения и който подкрепя и е съгласуван със съответните им задължения съгласно международното право в тези области;
- в) насърчаването на по-устойчива, справедлива и приобщаваща икономика, така че да се повиши жизненият стандарт, да се намали бедността и да се създадат нови възможности за заетост;
- г) консолидирането, повишаването и диверсификацията на търговията със селскостопански и неселскостопански стоки между страните чрез намаляване или премахване на тарифните и нетарифните пречки пред търговията и по-нататъшна интеграция в световните вериги за създаване на стойност;
- д) улесняването на търговията със стоки, по-специално посредством прилагане на договорените разпоредби относно митниците и улесняването на търговията, стандартите, техническите регламенти и процедури за оценяване на съответствието, както и санитарните и фитосанитарните мерки;

- е) либерализацията и улесняването на търговията в сферата на услугите и развитието на среда, която благоприятства увеличаването на инвестиционните потоци, конкурентоспособността и икономическия растеж, и по-специално подобряването на условията за създаване на предприятия между страните;
- ж) свободното движение на капитали във връзка с преките инвестиции и с текущите плащания в съответствие с глава 18;
- з) ефективното, прозрачно и конкурентно отваряне на пазарите за държавни поръчки на страните;
- и) насърчаването на иновациите и творчеството чрез осигуряване на адекватно и ефективно равнище на закрила и защита на правата върху интелектуалната собственост в съответствие с международните правила в сила между страните, така че да се гарантира балансът между правата на титулярите и обществения интерес;
- й) осъществяването на стопански дейности, по-специално свързаните с отношенията между страните, в съответствие с принципа на свободна и ненарушена конкуренция;
- к) установяването на рамка за участие на гражданското общество, включително работодатели, синдикални организации, трудови и стопански организации и екологични групи, за да се подпомогне ефективното прилагане на настоящата част от настоящото споразумение;
- л) създаването на експедитивен и ефективен механизъм за уреждане на спорове; и

- м) прозрачна и предвидима регулаторна среда и ефикасни процедури за икономическите оператори, по-специално за МСП, като същевременно се запазва способността на страните да приемат и прилагат свои собствени закони и подзаконови актове за регулиране на стопанската дейност в обществен интерес и да постигат легитимни цели на обществената политика, като например опазването и насърчаването на общественото здраве, социалните услуги, държавното образование, безопасността, околната среда, обществения морал, социалната закрила и защитата на потребителите, неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, както и насърчаването и защитата на културното многообразие.

ЧЛЕН 9.3

Общи определения

Доколкото не е предвидено друго, за целите на настоящата част от споразумението:

- а) „селскостопанска стока“ означава продукт от списъка в приложение 1 към Споразумението за селското стопанство;
- б) „мито“ означава всички мита или налози от каквото и да било естество, налагани върху вноса на дадена стока или във връзка с него, включително всякаква форма на допълнително облагане или допълнителен налог, налагани върху такъв внос или във връзка с него¹, с изключение на:
- і) вътрешни данъци или други вътрешни такси, налагани в съответствие с член III от ГАТТ от 1994 г.;

¹ Наред с други мерки с равностоен ефект, това включва адвалорни вносни мита, селскостопански компоненти, допълнителни мита върху съдържанието на захар, допълнителни мита върху съдържанието на брашно, специални мита, смесени мита, сезонни мита и допълнителни мита от системите за входните цени.

- ii) антидъмпингови или изравнителни мита, налагани в съответствие с членове VI и XVI от ГАТТ от 1994 г. и Споразумението на СТО за прилагането на член VI от ГАТТ от 1994 г. и Споразумение на СТО за субсидиите и изравнителните мерки в съответствие с глава 16;
- iii) мерки, прилагани в съответствие с член XIX от ГАТТ от 1994 г. и със Споразумението на СТО за защитни мерки, или други защитни мерки, прилагани съгласно глава 16;
- iv) мерки, разрешени от Органа за уреждане на спорове на СТО или съгласно глава 29;
- v) налог или друга такса, налагани в съответствие с член VIII от ГАТТ от 1994 г.;
или
- vi) мерки, приети за защита на външната финансова позиция или платежния баланс на някоя от страните, в съответствие с член XII от ГАТТ от 1994 г. и с Договореността относно разпоредбите за платежния баланс от ГАТТ от 1994 г.;
- в) „СРС“ означава Временната централна класификация на продуктите (Statistical Papers Series M № 77, Отдел „Международни икономически и социални въпроси“, Статистическа служба на Организацията на обединените нации, Ню Йорк, 1991 г.);
- г) „дни“ означава календарни дни, включително събота и неделя и празничните дни;
- д) „съществуващ“ означава действащ към датата на влизане в сила на настоящото споразумение;
- е) „стока на една от страните“ означава местна стока по смисъла на ГАТТ от 1994 г. и включва стоки с произход от съответната страна;

- ж) „Хармонизирана система“ или „ХС“ означава Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките, включително нейните общи правила за тълкуване и бележките към разделите и главите, приета в Брюксел на 14 юни 1983 г.;
- з) „позиция“ означава първите четири цифри в номера на тарифното класиране по Хармонизираната система;
- и) „юридическо лице“ означава всеки правен субект, надлежно учреден или организиран по друг начин съгласно приложимото законодателство, с цел печалба или с друга цел, частна или публична собственост, в това число всяко дружество, дружество за попечителство, съдружие, съвместно предприятие, еднолично предприятие или сдружение;
- й) „мярка“ включва всяка мярка, приета от някоя от страните, независимо дали е под формата на закон, подзаконов акт, разпоредба, процедура, решение, административно действие, изискване или практика¹;
- к) „физическо лице от една от страните“ означава, за Европейския съюз, гражданин на държава — членка на Европейския съюз, а за МЕРКОСУР — гражданин на държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, в съответствие с приложимото им законодателство;
- л) „лице“ означава всяко физическо или юридическо лице; и
- м) „санитарна или фитосанитарна мярка“ означава всяка мярка по смисъла на определението в приложение А към Споразумението за СФМ.

¹ От съображения за правна сигурност „мярка“ включва пропуски и законодателство, което не е било приложено изцяло при приключването на преговорите по настоящото споразумение, както и актовете за изпълнението му.

ЧЛЕН 9.4

Споразумения в рамките на СТО

- а) „АДС“ означава Споразумението за прилагане на член VI от ГАТТ от 1994 г.;
- б) „Споразумение за селското стопанство“ означава Споразумението за селското стопанство, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- в) „ДППУС“ означава Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове, съдържаща се в приложение 2 към Споразумението за СТО;
- г) „ГАТС“ означава Общото споразумение по търговията с услуги, съдържащо се в приложение 1Б към Споразумението за СТО;
- д) „ГАТТ от 1994 г.“ означава Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г., съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- е) „Споразумение за защитни мерки“ означава Споразумението за защитни мерки, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- ж) „Споразумение за СИМ“ означава Споразумението за субсидиите и изравнителните мерки, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- з) „Споразумение за СФМ“ означава Споразумението за санитарните и фитосанитарните мерки, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;

- и) „Споразумение за ТПТ“ означава Споразумението за техническите пречки пред търговията, съдържащо се в приложение 1 към Споразумението за СТО;
- й) „Споразумение ТРИПС“ означава Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, съдържащо се в приложение 1В към Споразумението за СТО; и
- к) „Споразумение за СТО“ означава Маракешкото споразумение за създаване на Световната търговска организация, сключено на 15 април 1994 г.

ЧЛЕН 9.5

Страни

1. Европейският съюз отговаря за изпълнението на ангажиментите в настоящата част от настоящото споразумение.
2. Освен ако не е посочено друго, всяка от подписалите настоящото споразумение държави от МЕРКОСУР отговаря за изпълнението на ангажиментите в настоящата част от споразумението.

ЧЛЕН 9.6

Регионална интеграция

1. Макар да признават разликите в съответните си процеси на регионална интеграция и без да се засягат поетите съгласно настоящата част от настоящото споразумение ангажменти, страните насърчават условия, които улесняват движението на стоки и услуги в рамките на двата региона и между тях.

2. Що се отнася до движението на стоки, съгласно параграф 1:

- а) стоки с произход от държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, допуснати за свободно обращение в Европейския съюз, се ползват от свободно движение на стоки на територията на Европейския съюз при условията, установени с Договора за функционирането на Европейския съюз;
- б) държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, прилагат към стоките с произход от Европейския съюз, които се внасят на тяхна територия от друга държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, митнически режими, които са не по-малко благоприятни от режимите, приложими към стоките с произход от въпросната държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

Третирането, посочено в букви а) и б) от настоящия параграф, не включва тарифното третиране на стоки, което се урежда от глава 10;

- в) държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, периодично извършват преглед на своите митнически режими с цел улесняване на движението на стоки на Европейския съюз между своите територии и избягване на дублирането на процедури и проверки, когато това е осъществимо и съответства на развитието на процеса им на интеграция; и

- г) ползите от хармонизирането от страна на МЕРКОСУР на техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието, изискванията за СФМ и процедурите за одобрение, включително сертификатите за внос и проверките, обхващат при недискриминационни условия и стоки с произход от Европейския съюз, ако същите са внесени в съответствие със законовите и подзаконовите актове на държавата вносител от МЕРКОСУР, подписала споразумението.
3. Що се отнася до движението на услуги, съгласно параграф 1:
- а) държавите — членки на Европейския съюз, по целесъобразност се стремят да улесняват свободата на предоставяне на услуги на територията на Европейския съюз за предприятия, притежавани или контролирани от физически или юридически лица на държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, и установени в държава — членка на Европейския съюз; и
- б) държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, по целесъобразност се стремят да улесняват свободата на предоставяне на услуги между своите територии за предприятия, притежавани или контролирани от физически или юридически лица на държава — членка на Европейския съюз, и установени в държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

РАЗДЕЛ Б

СПЕЦИФИЧНИ ЗА ТЪРГОВИЯТА ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 9.7

Специфични функции на Съвместния съвет, действащ в състав „Търговия“

1. Когато Съвместният съвет, създаден съгласно член 2.2, разглежда въпроси, свързани с настоящата част от споразумението, той има правомощието:
 - а) да наблюдава изпълнението на целите на настоящата част от споразумението и да осъществява надзор върху прилагането ѝ;
 - б) да обсъжда всеки въпрос, обхванат от настоящата част от споразумението, и без да се засяга глава 29, да разглежда всеки основен проблем, произтичащ от неговото прилагане;
 - в) да взема решения и да отправя подходящи препоръки към страните съгласно предвиденото в настоящата част от споразумението;
 - г) да приема посредством решения тълкувания на разпоредбите на настоящата част от споразумението, които са задължителни за страните и за всички подкомитети и други органи, създадени по силата на настоящата част от споразумението, включително специалните групи, създадени в съответствие с глава 29;
 - д) при изпълнение на функциите си да предприема други действия, за които страните евентуално са постигнали съгласие; и

- е) да приема решения за изменение с оглед на изпълнение на целите на настоящата част от споразумението:
- i) приложение 10-А в съответствие с член 10.4, параграф 9;
 - ii) допълнение 10-Г-1 в съответствие с член 10, параграф 6 от приложение 10-Г;
 - iii) допълнение 10-Г-2 в съответствие с член 4, параграф 3 от приложение 10-Г;
 - iv) допълнение 10-Г-3 в съответствие с член 5, параграф 4 от приложение 10-Г;
 - v) глава 11 в съответствие с член 11.34;
 - vi) раздел А от приложение 13-А в съответствие с член 13.8, параграф 9;
 - vii) приложение 14-А в съответствие с член 14.18;
 - viii) приложения 20-А—20-Д в съответствие с член 20.26;
 - ix) приложения 20-Е—20-Й в съответствие с член 20.12;
 - x) приложение 21-А в съответствие с член 21.39;
 - xi) приложение 21-Б в съответствие с член 21.39;
 - xii) приложение 21-В в съответствие с член 21.39;
 - xiii) приложение 21-Д в съответствие с член 21.39;

xiv) приложение 25-А в съответствие с член 25.7;

xv) приложения 29-А и 29-Б в съответствие с член 29.22; и

xvi) всяка друга разпоредба, приложение, допълнение или протокол, за които възможността за такова решение е изрично предвидена в настоящата част от споразумението.

2. По отношение на посочените в параграф 1, буква е) решения се прилага член 30.5, параграф 2.

3. Освен ако страните се споразумеят за друго, 3 (три) години след влизането в сила на настоящото споразумение и на всеки 5 (пет) години след това Съвместният съвет в състав „Търговия“ започва процес на преглед на част III от настоящото споразумение. Въз основа на резултата от всеки преглед Съвместният съвет в състав „Търговия“ обсъжда необходимостта от изменение на част III от настоящото споразумение.

ЧЛЕН 9.8

Специфични функции на Съвместния комитет, действащ в състав „Търговия“

1. Когато Съвместният комитет, създаден съгласно член 2.3, разглежда въпроси, свързани с настоящата част от споразумението, той има правомощията:

- а) да упражнява надзор върху работата на всички подкомитети, създадени в съответствие с настоящата част от споразумението;
- б) да проучва най-подходящия начин за предотвратяване или преодоляване на трудности, които могат да възникнат във връзка с тълкуването и прилагането на настоящата част от споразумението, без да се засяга глава 29;

- в) да създава допълнителни подкомитети, да разпределя отговорности в рамките на своята компетентност на подкомитетите, да взема решения за изменение на функциите на създадените от него подкомитети, включително чрез възлагане на нови, или за разпускане на подкомитетите;
 - г) да подготвя решения за приемане от Съвместния съвет в състав „Търговия“ в съответствие със специфичните цели на настоящата част от споразумението, включително измененията, посочени в член 9.7, параграф 1, буква е), или да приема такива решения в интервалите между заседанията на Съвместния съвет в състав „Търговия“ или когато Съвместният съвет в състав „Търговия“ не може да заседава; и
 - д) при изпълнение на функциите си да предприема всякакви други действия, за които страните евентуално са постигнали съгласие или за които е получил указания от Съвместния съвет в състав „Търговия“;
 - е) да прави преглед на прилагането на част III от настоящото споразумение, включително с цел да оцени неговото въздействие върху заестостта, инвестициите и търговията между страните; при прегледа се разглеждат становищата или препоръките на участници от гражданското общество, включително неправителствени организации, стопански организации и организации на работодателите, социални движения и синдикати, като се вземат предвид по-специално разпоредбите на членове 2.6—2.8, в съответствие със законите и подзаконовите актове на всяка от страните;
2. По отношение на решенията, посочени в член 2.3, параграф 7 и параграф 1, буква г) от настоящия член, с които се въвеждат изменения в настоящото споразумение, се прилага член 30.5, параграф 2.

ЧЛЕН 9.9

Подкомитети

1. Подкомитетите, създадени съгласно параграф 4, се състоят от представители на Европейския съюз, от една страна, и всяка от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, от друга страна.
2. Подкомитетите заседават на подходящо равнище по искане на дадена страна и при всички случаи най-малко веднъж годишно. Ако заседанията се провеждат лично, това става последователно в Брюксел и в една от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението. Подкомитети може да провеждат заседанията си и чрез телеконферентна връзка, чрез видеоконферентна връзка или по друг начин по взаимно съгласие на страните. Подкомитети се председателстват съвместно от представител на Европейския съюз и представител на МЕРКОСУР.
3. Всеки съвместен комитет постига съгласие относно графика на своите заседания и дневния си ред по взаимно съгласие.
4. Създават се следните подкомитети под егидата на Съвместният комитет в състав „Търговия“:
 - а) Подкомитет по търговията със стоки;
 - б) Подкомитет по търговията с вина и спиртни напитки;
 - в) Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход;
 - г) Подкомитет по санитарните и фитосанитарните въпроси;
 - д) Подкомитет по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига;

- е) Подкомитет по търговията с услуги и установяването;
- ж) Подкомитет по държавните поръчки;
- з) Подкомитет по правата върху интелектуалната собственост; и
- и) Подкомитет по търговията и устойчивото развитие.

5. По отношение на въпросите, свързани с техните сфери на компетентност, подкомитетите имат правомощията:

- а) да наблюдават изпълнението и да осигуряват правилното действие на настоящата част от споразумението;
- б) да приемат по съгласие между страните решения и препоръки по отношение на всички въпроси, когато това е предвидено в настоящата част от споразумението;
- в) да обсъждат въпроси, произтичащи от изпълнението на настоящата част от споразумението или на допълващо споразумение, с оглед на тяхното решаване, без да се засяга глава 29; и
- г) да действат като форум за страните за обмен на информация, включително обсъждане на най-добри практики и споделяне на опит в прилагането.

6. Задачите на подкомитетите са допълнително определени като подходящи в съответните глави на настоящата част от споразумението и могат да бъдат променени, ако е необходимо, с решение на Съвместния комитет в състав „Търговия“.

7. Подкомитетите извършват подготвителната техническа работа, необходима за подпомагане на функциите на Съвместния съвет в състав „Търговия“ и на Съвместния комитет в състав „Търговия“, включително когато тези органи трябва да приемат решения или препоръки.

ЧЛЕН 9.10

Координатори за настоящата част от споразумението

1. Европейският съюз и всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, назначават по един координатор за настоящата част от споразумението и уведомяват другата страна за това в срок от 30 (тридесет) дни след влизането в сила на настоящото споразумение.
2. Координаторите:
 - а) изготвят дневния ред и координират подготовката на заседанията на Съвместния съвет в състав „Търговия“ и на Съвместния комитет в състав „Търговия“ в съответствие с членове 9.7 и 9.8;
 - б) предприемат последващи действия във връзка с решенията, приети от Съвместния съвет в състав „Търговия“ или Съвместния комитет в състав „Търговия“, в зависимост от случая;
 - в) действат като звена за контакт с цел да улеснят комуникацията между страните по всеки въпрос, обхванат от настоящата част от споразумението, освен ако в настоящата част от споразумението е предвидено друго;

- г) получават всички уведомления и информация, представени по силата на настоящата част от споразумението, включително всички уведомления или информация, представени на Съвместния съвет в състав „Търговия“ или Съвместния комитет в състав „Търговия“, освен ако е предвидено друго в настоящата част от споразумението; и
- д) Изпълняват всякакви други задачи, поискани от Съвместния съвет в състав „Търговия“ или Съвместния комитет в състав „Търговия“.

ГЛАВА 10

ТЪРГОВИЯ СЪС СТОКИ

ЧЛЕН 10.1

Цел и обхват

1. Страните създават зона за свободна търговия със стоки в рамките на преходен период, който започва да тече на датата на влизане в сила на настоящото споразумение.
2. Освен ако в настоящата част от споразумението не е предвидено друго, разпоредбите на настоящата глава се прилагат по отношение на търговията със стоки на всяка от страните.

РАЗДЕЛ А

МИТА

ЧЛЕН 10.2

Национално третиране

Всяка от страните предоставя национално третиране по отношение на стоките на другата страна в съответствие с член III от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него. За тази цел член III от ГАТТ от 1994 г. и забележките и допълнителните разпоредби към него се включват в настоящото споразумение и стават част от него *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 10.3

Определения

За целите на настоящата глава „стока с произход“ означава стока, която отговаря на условията за произход от страна по споразумението съгласно правилата за произход, установени в глава 11.

ЧЛЕН 10.4

Намаляване и премахване на митата

1. Освен ако в настоящата част от споразумението не е предвидено друго, всяка от страните намалява или премахва прилаганите от нея мита върху стоките с произход в съответствие с приложение 10-А.
2. Класирането на стоките, които са предмет на търговия между страните, се извършва съобразно тарифната номенклатура на всяка от страните в съответствие с Хармонизираната система. Всяка от страните посочва версията на Хармонизираната система, която използва за тази цел, в съответното си допълнение към приложение 10-А.
3. Всяка от страните може да създаде нова тарифна линия. В такъв случай и що се отнася до търговията между страните, митото, приложимо към съответните стоки съгласно новата тарифна линия, се равнява на митото, приложимо към съответните стоки съгласно първоначалната тарифна линия, посочена в приложение 10-А, или е по-ниско от него и договорената тарифна отстъпка остава непроменена.
4. За всяка стока с произход от другата страна в приложение 10-А е посочена базовата митническа ставка върху вноса, спрямо която се прилагат последващите намаления съгласно параграф 1.

5. Без да се засягат параграфи 1 и 3, за срок от 2 (две) години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение Европейският съюз не повишава митата, прилагани към 31 декември 2017 г. за стоки с произход от Парагвай, които са класирани в следните тарифни линии, посочени в допълнение 10-А-1 като стоки „РУ“: 20019030, 21012098, 21069098 и 33021029. За целите на настоящия параграф „стоки с произход от Парагвай“ означава стоки, които отговарят на изискванията за произход съгласно дял II, глава 1, раздел 2, подраздели 2 и 3 от Делегиран регламент на Комисията (ЕС) 2015/2446 от 28 юли 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на подробни правила за някои от разпоредбите на Митническия кодекс на Съюза¹ и дял II, глава 2, раздел 2, подраздели 3—9 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2447 на Комисията от 24 ноември 2015 г. за определяне на подробни правила за прилагането на някои разпоредби на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за създаване на Митнически кодекс на Съюза².

6. Освен ако в настоящата част от споразумението не е предвидено друго, никоя от страните не въвежда нови мита или увеличава вече прилаганите мита в съответствие с базовите ставки, посочени в приложение 10-А относно търговията със стоки с произход между страните, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение. От съображения за правна сигурност всяка от страните може да увеличи митото, приложимо за търговията между страните, както е посочено в приложение 10-А, което е било намалено едностранно до равнището, посочено във въпросното приложение, за съответната година след това едностранно намаление.

¹ ОВ ЕС L 343, 29.12.2015 г., стр. 1.

² ОВ ЕС L 343, 29.12.2015 г., стр. 558.

7. Ако някоя от страните намали прилаганата от нея митническа ставка за най-облагодетелствана нация до равнище, по-ниско от базовата ставка по отношение на конкретна тарифна линия, посочена в приложение 10-А, се счита, че тази митническа ставка заменя базовата ставка в приложение 10-А, ако и докато е по-ниска от базовата ставка, с цел изчисляване на преференциалната ставка за тази тарифна линия. В това отношение страната прилага намаляването на митото към прилаганата ставка за най-облагодетелствана нация, за да изчисли приложимата митническа ставка, като във всеки един момент запазва относителния преференциален марж за дадена тарифна линия. Този относителен преференциален марж за тарифна линия съответства на разликата между базовата ставка, посочена в приложение 10-А, и прилаганата митническа ставка за тази тарифна линия в съответствие с приложение 10-А, разделена на тази базова ставка и изразена в проценти.

8. Всяка от страните може да ускори премахването на мита върху стоки с произход от другата страна или по друг начин да подобри условията за достъп до пазара за стоки с произход от другата страна, ако общото ѝ икономическо състояние и състоянието на съответния икономически сектор позволяват това.

9. Считано от 3 (три) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение, по искане на която и да било от страните Подкомитетът по търговията със стоки, посочен в член 10.14, проучва мерки за осигуряване на по-добър достъп до пазара. Съвместният съвет в състав „Търговия“ разполага с правомощия да приема решения за изменение на приложение 10-А. Тези решения заменят всяко мито или поетапна категория, определени в приложение 10-А, за такива стоки с произход.

ЧЛЕН 10.5

Стоки, повторно въвеждани след ремонт

1. За целите на настоящия член „ремонт“ означава всяка операция по усъвършенстване, предприета по отношение на дадена стока с цел отстраняване на функционални дефекти или материални щети и водеща до възстановяване на първоначалната функция на стоката, или с цел осигуряване на съответствието ѝ с техническите изисквания за нейната експлоатация, без която операция стоката повече не би могла да бъде използвана по обичайния начин за целите, за които е била предназначена. Действията по ремонт на стоки включват възстановяване и техническо обслужване, но не включват операции или процеси, които:

- а) водят до унищожаване на съществените характеристики на дадена стока или до създаване на нова или различна от търговска гледна точка стока;
- б) водят до превръщане на незавършена стока в завършена стока; или
- в) се използват за подобряване на техническите характеристики на дадена стока.

2. Никоя от страните не може да прилага мита за стока, независимо от произхода ѝ, която се въвежда повторно на митническата ѝ територия, след като въпросната стока е била временно изнесена от митническата ѝ територия към митническата територия на другата страна за ремонт, независимо дали е било възможно действията по ремонт да се извършат на митническата територия на страната, от която стоката е изнесена за ремонт съгласно определението в параграф 1.

3. Параграф 2 не се прилага за стока, която се внася под гаранция в зони за свободна търговия или зони с подобен статут и която се изнася за ремонт и не се внася повторно под гаранция в зони за свободна търговия или зони с подобен статут.

4. Никая от страните не прилага мита за стока, независимо от нейния произход, която е внесена временно от митническата територия на другата страна с цел ремонт.

РАЗДЕЛ Б

НЕТАРИФНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 10.6

Такси и други налози върху вноса и износа

1. Всяка от страните гарантира в съответствие с член VIII от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, че всички такси и други налози от каквото и да било естество¹, различни от вносни и износни мита, налагани върху вноса или износа или във връзка с вноса или износа, са ограничени по размер до приблизителната стойност на предоставените услуги, не се изчисляват на адвалорна основа и не представляват косвен начин за закрила на местните стоки, нито облагане на вноса или износа за данъчни цели.
2. Всяка от страните може да изисква налози или да възстановява разходи само ако се предоставят конкретни услуги, по-специално следните:
 - а) присъствие, при поискване, на митнически служители извън официалното работно време или на място извън митническите учреждения;

¹ От съображения за правна сигурност „tasa consular“ на Източна република Уругвай и „tasa estadística“ на Република Аржентина са уредени в параграф 3.

- б) анализи или експертни доклади относно стоки и пощенски такси за връщането на стоки на заявителя, по-специално във връзка с решения, отнасящи се до обвързваща информация, или предоставянето на информация относно прилагането на митническите законови и подзаконови актове;
 - в) проверка на стоки или вземане на проби от тях с цел потвърждаване на данните или унищожаване на стоки, ако са направени разходи, различни от тези за ангажиране на митнически служители; или
 - г) извънредни мерки за контрол, когато такива мерки се налагат поради характера на стоките или потенциалния риск.
3. Някоя от страните не изисква извършването на консулски операции, нито свързани с тях такси и налози, във връзка с вноса на стоки от другата страна. Страните разполагат с преходен период от 3 (три) години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение, за да изпълнят изискванията по настоящия параграф¹.
4. Всяка от страните публикува списък с таксите и налозите, които налага във връзка с вноса или износа на стоки.

¹ Независимо от настоящия параграф, за Република Парагвай преходният период ще бъде 10 (десет) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 10.7

Процедури по лицензиране на вноса и износа

1. Страните гарантират, че всички процедури по лицензиране на вноса и износа, приложими към търговията със стоки между страните, се прилагат неутрално и се управляват административно по коректен, справедлив, недискриминационен и прозрачен начин.
2. Всяка страна приема или запазва в сила процедури по лицензиране като условие за внос на нейна територия от територията на другата страна или износа от нейна територия към територията на другата страна единствено ако не могат разумно да се използват други подходящи процедури за постигане на дадена административна цел.
3. Страните не могат да приемат или запазват в сила процедури по неавтоматично лицензиране на вноса или износа¹, освен ако това не е необходимо за прилагане на мярка, която е в съответствие с настоящата част от споразумението. Всяка страна, която приема процедури по неавтоматично лицензиране на вноса или износа, ясно посочва мярката, която се прилага чрез такава процедура по лицензиране.

¹ За целите на настоящия член „процедури по неавтоматично лицензиране на вноса или износа“ се определя като процедурите по лицензиране, при които не се предоставя одобрение на заявлението на всички физически или юридически лица, които отговарят на изискванията на съответната страна за осъществяване на внос или износ на стоки, предмет на процедури по лицензиране.

4. Страните въвеждат и управляват административно всички процедури по лицензиране в съответствие с членове 1—3 от Споразумението на СТО за лицензиране на вноса (наричано по-нататък „Споразумението за лицензиране на вноса“). За тази цел членове 1—3 от Споразумението за лицензиране на вноса се включват в настоящото споразумение и стават част от него *mutatis mutandis* и се прилагат към всички процедури по лицензиране на износа.

5. Всяка страна, която въвежда или изменя процедури по лицензиране на вноса и износа, предоставя на разположение относимата информация на официален уебсайт. Тази информация се предоставя на разположение, когато е осъществимо, 21 (двадесет и един) дни преди датата на прилагане на въвеждането или изменението на процедурите по лицензиране, но във всеки случай не по-късно от въпросната дата. Информацията, която е предоставена на разположение в интернет, съдържа данните, изисквани по член 5 от Споразумението за лицензиране на вноса. Всяка страна уведомява другата страна за всяко въвеждане или изменение на процедури по лицензиране на износа, като въпросното уведомление съдържа същата информация като посочената в член 5 от Споразумението за лицензиране на вноса.

6. По искане на една от страните, другата страна предоставя своевременно всякаква относима информация относно процедурите по лицензиране на вноса или износа, които въпросната страна, до която е отправено искането, възнамерява да приеме, е приела или запазва в сила, включително информацията, посочена в членове 1—3 от Споразумението за лицензиране на вноса, *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 10.8

Конкуренция при износа

1. Страните потвърждават своите ангажименти, изразени в Министерското решение относно конкуренцията при износа от 19 декември 2015 г. (WT/MIN(15)/45, WT/L/980) на СТО (наричано по-нататък „Министерското решение относно конкуренцията при износа“).
2. За целите на настоящия член „експортни субсидии“ означава субсидии по смисъла на членове 1—3 от Споразумението за СИМ, които са обвързани с равнището на износ, включително субсидиите, посочени в приложение I към Споразумението за СИМ, и субсидиите, посочени в член 9 от Споразумението за селското стопанство.
3. Никоя от страните не запазва в сила, нито въвежда за първи път или повторно експортни субсидии за селскостопанска стока, която се изнася или се влага в продукт, който се изнася.
4. Никоя от страните не запазва в сила, нито въвежда за първи път или повторно експортни кредити, гаранции по експортни кредити, застрахователни програми, държавни търговски предприятия или международна продоволствена помощ, или други мерки с ефект, равностоеен на експортна субсидия, за селскостопанска стока, която се изнася или се влага в стока, която се изнася за територията на другата страна, освен ако тези мерки не са в съответствие със задълженията на страната износител по споразуменията в рамките на СТО и решенията на Министерската конференция и на Общия съвет на СТО, включително по-специално Министерското решение относно конкуренцията при износа.

5. Страните потвърждават своя ангажимент в Министерската декларация на СТО от Бали, приета на 7 декември 2013 г. (WT/MIN(13)/DEC) и укрепена с Министерското решение относно конкуренцията при износа, да повишат прозрачността и да подобрят наблюдението във връзка с всички форми на експортни субсидии и експортни кредити, гаранции по експортни кредити, застрахователни програми, държавни търговски предприятия или международна продоволствена помощ, както и други мерки с ефект, равностоен на експортна субсидия.

6. Страните потвърждават своите ангажименти по отношение на международната продоволствена помощ, поети съгласно Министерското решение относно конкуренцията при износа, и работят заедно за насърчаване на най-добрите практики при предоставянето на продоволствена помощ на съответните международни форуми, като полагат усилия да ограничат монетизирането на продоволствената помощ и предоставянето на продоволствена помощ в натура само в извънредни ситуации.

ЧЛЕН 10.9

Мита, данъци и други такси и налози върху износа

Никоя от страните не въвежда или запазва в сила мита или такси от каквото и да било естество, налагани върху или във връзка с износа на стока за другата страна, освен в съответствие с приложение 10-Б, 3 (три) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 10.10

Държавни търговски предприятия

1. Никоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не възпрепятства никоя от страните да запази в сила или да установи държавно търговско предприятие в съответствие с член XVII от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, както и с Договореността на СТО относно тълкуването на член XVII от ГАТТ от 1994 г., които се включват в настоящата част от споразумението и стават част от нея *mutatis mutandis*.
2. Ако една от страните поиска от другата страна информация за отделни държавни търговски предприятия, извършваната от тях дейност или последиците от техните дейности върху двустранната търговия, получила страна искането страна осигурява пълна прозрачност в съответствие с член XVII от ГАТТ от 1994 г.
3. Независимо от параграф 1, никоя от страните не определя или запазва в сила определен монопол върху вноса или износа, с изключение на монополите, които вече са установени от дадена страна или са предвидени в нейната Конституция, както са посочени в приложение 10-В. За целите на настоящия параграф монопол върху вноса или износа означава изключителното право или предоставяне на правомощия от една от страните на даден субект да внася дадена стока от другата страна или да изнася дадена стока за другата страна.

ЧЛЕН 10.11

Забрана на количествените ограничения

1. Никоя от страните не може да приема или да запазва в сила каквито и да било забрани или ограничения върху вноса на каквато и да било стока от другата страна или върху износа или продажбата за износ на каквато и да било стока, предназначена за другата страна, независимо дали се налагат с квоти, лицензи или други мерки, освен когато това става в съответствие с член XI от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него. За тази цел член XI от ГАТТ от 1994 г. и забележките и допълнителните разпоредби към него се включват в настоящата част от споразумението и стават част от нея *mutatis mutandis*.

2. Никоя от страните не може да приема или да запазва в сила изисквания за износна или вносна цена, освен съгласно разрешеното при изпълнението на нареждания за антидъмпингови и изравнителни мита или съгласно ценови ангажменти.

ЧЛЕН 10.12

Използване на преференции

1. За целите на наблюдението на функционирането на настоящата част от споразумението и изчисляването на степента на използване на преференциите страните обменят ежегодно статистически данни за вноса за период, започващ 1 (една) година след датата на влизане в сила на настоящото споразумение и изтичащ 10 (десет) години след приключване на премахването на митата за всички стоки в съответствие с приложение 10-А. Освен ако Съвместният комитет в състав „Търговия“ не реши друго, този срок автоматично се удължава с 5 (пет) години и Съвместният комитет в състав „Търговия“ може да реши да го удължи допълнително.

2. Обменът на статистически данни за вноса, посочен в параграф 1, обхваща данните за последната налична година, включително стойността, и ако е приложимо, обема, на равнище тарифна линия относно вноса на стоки от другата страна, ползващи се от преференциално митническо третиране съгласно настоящата част от споразумението, и на тези стоки, които са получили непреференциално третиране.

3. Без да се засяга параграф 2 и при спазване на изискванията за поверителност съгласно законовите и подзаконовите актове на всяка страна, никоя от страните не е длъжна да обменя статистически данни за вноса.

ЧЛЕН 10.13

Специални мерки относно управлението на преференциалното третиране

1. Страните си сътрудничат за предотвратяване, разкриване и борба с нарушенията на своите закони и подзаконови актове, с нередностите и измамите, свързани с преференциалното третиране, предоставено съгласно настоящата глава, в съответствие с глава 11 и приложение 12-А.

2. В съответствие с процедурата, предвидена в параграф 4, всяка от страните може да реши временно да спре съответното преференциално третиране на съответните продукти, ако въпросната страна установи, въз основа на обективна, убедителна и проверима информация, че:

- а) са извършени мащабни системни нарушения на съответните закони и подзаконови актове, нередности или измами, за да се получи преференциалното тарифно третиране, предоставено съгласно настоящата глава; и
- б) другата страна системно отказва да изпълни или по друг начин не изпълнява задълженията си, посочени в параграф 1, в съответствие с глава 11 и приложение 12-А.

3. За целите на настоящия член посоченото в параграф 1 неспазване на задълженията означава, наред с другото, че ясно и системно се демонстрира:

- а) неспазване на задължението за проверка на статуса на произход на съответните продукти в съответствие с процедурите, установени в членове 11.24 и 11.25; и
- б) отказ или необосновано забавяне при съобщаването на резултата от проверка на статуса на произход, извършена в съответствие с членове 11.25 и 11.26; или
- в) липса на административно сътрудничество съгласно приложение 12-А.

4. Страната, която е направила констатация по параграф 2, уведомява без необосновано забавяне Съвместния комитет в състав „Търговия“ за това и му предоставя информацията, която съставлява основата за нейната констатация.

5. Когато са изпълнени изискванията по параграф 4, страната, която е направила констатация, започва консултации с другата страна в рамките на Съвместния комитет в състав „Търговия“ с цел постигане на приемливо за двете страни решение. Ако страните не успеят да се споразумеят за взаимноприемливо решение в срок от 3 (три) месеца след датата на уведомлението, страната, която е направила констатацията, може да реши да спре временно съответното преференциално третиране на съответните продукти. В такъв случай страната, която е направила констатацията, без необосновано забавяне уведомява Съвместния комитет в състав „Търговия“ за временното спиране.

6. Решението за временно спиране на съответното преференциално третиране на съответния продукт съгласно параграф 4 се прилага само за срок, съизмерим с въздействието, което се оказва върху финансовите интереси на засегнатата страна, и за не повече от 3 (три) месеца. Ако може по обективен и проверим начин да се установи, че условията, довели до решението за спиране, не са се променили към изтичането на срока на спиране, засегнатата страна може да реши да поднови въпросното решение за спиране за същия срок. Всяко решение за спиране подлежи на периодични консултации в Съвместния комитет в състав „Търговия“. В случай на подновяване се провеждат консултации в Съвместния комитет в състав „Търговия“ най-малко 15 (петнадесет) дни преди изтичането на срока на спиране.

7. Всяка страна публикува в съответствие с вътрешните си процедури известия до вносителите във връзка с всяко уведомление за констатация съгласно параграф 4 и всяко решение за временно спиране, посочено в параграфи 5 и 6.

РАЗДЕЛ В

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 10.14

Подкомитет по търговията със стоки

1. Подкомитетът по търговията със стоки, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4, 9.9 и 13.14:

- а) насърчаване на търговията със стоки между страните;
- б) ежегодна оценка на използването и администрирането на квоти и преференции, предоставени съгласно настоящата част от споразумението; и
- в) обсъждане, изясняване и разглеждане на всички технически проблеми, които е възможно да възникнат между страните по въпроси, свързани с прилагането на тарифната номенклатура на всяка страна, както е определена в приложение 10-А, параграфи 3 и 4.

ЧЛЕН 10.15

Подкомитет по търговията с вина и спиртни напитки

1. Подкомитетът по търговията с вина и спиртни напитки, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4 и 9.9:
 - а) осигуряване на своевременно уведомяване за изменения на законови и подзаконови актове по въпросите, обхванати от приложение 10-Г, които оказват въздействие върху вината и спиртните напитки, търгувани между страните; и
 - б) приемане на решения за определяне на подробностите по набора от правила, посочен в допълнение 10-Г-3, параграф 2, по-специално формулярите, които трябва да се използват, и подробностите за информацията, която трябва да се предоставя в доклада за анализа.

ЧЛЕН 10.16

Сътрудничество в областта на търговията с вина и спиртни напитки и точки за контакт

1. Страните си сътрудничат и предприемат действия за преодоляване на проблеми, свързани с търговията с вина и спиртни напитки, и по-специално с:
 - а) определенията на продуктите, сертифицирането и етиктирането на вината;
 - б) използването на сортове лози във винопроизводството и етиктирането им; и
 - в) определенията на продуктите, сертифицирането и етиктирането на спиртните напитки.

2. Страните си сътрудничат тясно и полагат усилия за подобряване на съдействието, което си оказват при прилагането на приложение 10-Г, по-специално с цел борба с измамните практики.
3. За да се улесни взаимопомощта между правоприлагащите органи и организациите на страните по въпроси, обхванати от посоченото приложение, всяка от страните определя органите и организациите, отговарящи за прилагането и изпълнението на приложение 10-Г. Ако една от страните определи повече от един компетентен орган или организация, тя гарантира, че дейността на тези органи и организации е координирана. В такъв случай страната определя също така и един орган или организация за връзка, служещ(а) като единна точка за контакт за органа или организацията на другата страна.
4. Чрез Подкомитета по търговията с вина и спиртни напитки страните се информират взаимно за данните за контакт на органите, организациите и точките за контакт, посочени в параграф 3, не по-късно от 6 (шест) месеца след датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Страните се информират взаимно за всички промени по данните за контакт на такива органи, организации и точки за контакт.

ГЛАВА 11

ПРАВИЛА ЗА ПРОИЗХОД И ПРОЦЕДУРИ, СВЪРЗАНИ С ПРОИЗХОДА

РАЗДЕЛ А

ПРАВИЛА ЗА ПРОИЗХОД

ЧЛЕН 11.1

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „класиран“ се отнася за класирането на даден продукт или материал в определен раздел, глава, позиция или подпозиция на Хармонизираната система;
- б) „пратка“ означава продукти, които са изпратени едновременно от един износител до един получател или са обхванати от само един транспортен документ, който обхваща техния превоз от износителя до получателя, или — при липса на такъв документ — от само една фактура;

- в) „митнически орган или компетентен държавен орган“ се отнася до:
- i) в Европейския съюз — службите на Европейската комисия, отговарящи за митническите въпроси, както и митническите администрации и всички други органи на държавите — членки на Европейския съюз, отговарящи за прилагането и изпълнението на митническото законодателство; и
 - ii) в МЕРКОСУР — компетентните органи на държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, или техните правоприменици, както са посочени по-долу:
 - А) Аржентина: Secretaría de Industria y Gestión Comercio на Ministerio de Economía;
 - Б) Бразилия: Secretaria de Comércio Exterior do Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços и Secretaria Especial da Receita Federal do Brasil на Ministério da Fazenda;
 - В) Парагвай: Subsecretaría de Estado de Comercio y Servicios на Ministerio de Industria y Comercio; и
 - Г) Уругвай: Asesoría de Política Comercial на Ministerio de Economía y Finanzas;
- г) „износител“ означава намиращо се в някоя от страните лице, което изнася продукта с произход и изготвя изявление за произход;

- д) „взаимозаменяеми материали“ означава материали, които са от един и същи вид и с едно и също търговско качество, с еднакви технически и физически характеристики и които не могат да бъдат разграничени един от друг след влягането им в продукта;
- е) „стоки“ означава както материали, така и продукти;
- ж) „вносител“ означава лице, което внася продукта с произход и иска за него преференциално тарифно третиране;
- з) „производство“ означава всякакъв вид обработка или преработка, включително сглобяване или специфични операции;
- и) „материал“ означава всяка съставка, суровина, компонент или част, използвани при производството на продукт; и
- й) „продукт“ означава продуктът, който се произвежда, дори когато е предназначен за последващо използване в друга производствена операция.

ЧЛЕН 11.2

Общи изисквания

1. За целите на прилагането на преференциалното тарифно третиране от някоя от страните по отношение на стоките с произход от другата страна в съответствие с настоящата част от споразумението следните продукти се считат за продукти с произход от Европейския съюз, при условие че отговарят на всички други приложими изисквания по настоящата глава:

- а) продукти, изцяло получени в Европейския съюз съгласно член 11.4;
- б) продукти, получени в Европейския съюз изключително от материали с произход; или
- в) продукти, получени в Европейския съюз, в които са вложени материали без произход, при условие че те отговарят на условията, посочени в приложение 11-Б.

2. За целите на прилагането на преференциалното тарифно третиране от някоя от страните по отношение на стоките с произход от другата страна в съответствие с настоящата част от споразумението следните продукти се считат за продукти с произход от МЕРКОСУР, при условие че отговарят на всички други приложими изисквания по настоящата глава:

- а) продукти, изцяло получени в МЕРКОСУР съгласно член 11.4;
- б) продукти, получени в МЕРКОСУР изключително от материали с произход; или
- в) продукти, получени в МЕРКОСУР, в които са вложени материали без произход, при условие че те отговарят на условията, посочени в приложение 11-Б.

3. Ако даден продукт е придобил статус на продукт с произход, използваните в неговото производство материали без произход не се считат за материали без произход, ако този продукт е вложен като материал в друг продукт.

ЧЛЕН 11.3

Двустранна кумулация на произхода

1. Продуктите с произход от Европейския съюз се считат за материали с произход от МЕРКОСУР, когато са вложени в получен там продукт, при условие че са претърпели обработка или преработка, която надхвърля операциите, посочени в член 11.6.
2. Продуктите с произход от МЕРКОСУР се считат за материали с произход от Европейския съюз, когато са вложени в получен там продукт, при условие че са претърпели обработка или преработка, която надхвърля операциите, посочени в член 11.6.

ЧЛЕН 11.4

Изцяло получени продукти

1. Следните продукти се считат за изцяло получени продукти в Европейския съюз или в МЕРКОСУР:
 - а) минерални продукти и други естествени вещества, извлечени от тяхната почва или от тяхното морско дъно;
 - б) растения и растителни продукти, отгледани или прибрани там;

- в) живите животни, родени и отгледани там;
- г) продукти от живи животни, отгледани там;
- д) продукти от заклани животни, родени и отгледани там;
- е) продукти, получени чрез лов или риболов, извършен там;
- ж) продукти от аквакултури, когато рибите, ракообразните, мекотелите и другите водни безгръбначни са родени и отгледани там;
- з) продукти от риболов и други продукти, добити от морето от техните плавателни съдове¹;
- и) продукти, произведени на борда на техните кораби фабрики изключително от продуктите, посочени в буква з);
- й) минерални продукти и други неживи природни ресурси, извлечени или добити от морското дъно, подпочвените пластове или океанското дъно на:
 - i) изключителната икономическа зона на държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, или на държавите — членки на Европейския съюз, както е определено съгласно техните законови и подзаконови актове и в съответствие с част V от UNCLOS;
 - ii) континенталния шелф на държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, или на държавите — членки на Европейския съюз, както е определено съгласно техните законови и подзаконови актове и в съответствие с част VI от UNCLOS; или

¹ Тази точка не засяга суверенните права и задължения на страните съгласно UNCLOS, по-специално в рамките на изключителната икономическа зона и континенталния шелф.

iii) района съгласно определението в член 1, параграф 1 от UNCLOS, в който една от страните или лице от една от страните разполага с изключителни права за експлоатация в съответствие с част XI от UNCLOS и Споразумението относно прилагането на част XI от UNCLOS;

к) събрани там употребявани изделия, годни единствено за извличане на суровини;

л) отпадъци и скрап, които са резултат от производствени операции, извършвани там¹; или

м) стоки, произведени там изключително от продуктите, посочени в букви а) — л).

2. Понятията „техните плавателни съдове“ и „техните кораби фабрики“ в параграф 1, букви з) и и) се прилагат само към плавателните съдове и корабите фабрики, които:

а) са регистрирани в държава — членка на Европейския съюз, или в държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, и ако е целесъобразно, притежават лицензи за риболов, издадени от държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, или от Европейския съюз на името на риболовни дружества, надлежно регистрирани да извършват дейност във въпросната държава — членка на Европейския съюз, или държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението;

¹ Букви к) и л) не засягат законовите и подзаконовите актове на всяка страна по отношение на вноса на посочените в тях стоки.

- б) плават под флага на същата регистрираща държава — членка на Европейския съюз, или държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението¹; и
- в) отговарят на едно от посочените по-долу условия:
- і) дял от най-малко 50 % (петдесет процента) от тях е собственост на едно или повече физически лица² от страните;
 - іі) собственост са на юридически лица³:
 - А) чиито главно управление и основно място на стопанска дейност се намират в някоя от страните; и
 - Б) дял от най-малко 50 % (петдесет процента) от които е собственост на физически или юридически лица от страните; или
 - ііі) най-малко две трети от екипажа са физически лица от страните.

¹ Счита се, че продуктите от риболов или други продукти, добити от морето от взети на чартър плавателни съдове, плаващи под флага на държава — членка на Европейския съюз, или държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, са с произход от държавата — членка на Европейския съюз, или държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението, в която е взет на чартър плавателният съд и е издадена лицензията, при условие че отговарят на всички критерии в настоящия параграф.

² За целите на настоящия член се прилага определението в член 18.2, буква м).

³ За целите на настоящия член се прилага определението в член 18.2, буква з).

ЧЛЕН 11.5

Допустими отклонения

1. Ако използван в производството на даден продукт материал без произход не отговаря на изложените в приложение 11-Б изисквания, продуктът все пак се счита за продукт с произход от някоя от страните, ако:

- а) общата стойност на материалите без произход не надхвърля 10 % (десет процента) от цената франко завод на продукта; и
- б) нито един от процентите за максималната стойност или тегло на материалите без произход, посочени в приложение 3-Б, не е надвишен вследствие на прилагането на настоящия параграф.

2. Параграф 1 не се прилага по отношение на продуктите, включени в глави 50—63 от Хармонизираната система, за които се прилагат допустимите отклонения, посочени в приложение 11-А, бележки 6 и 7.

ЧЛЕН 11.6

Операции, представляващи недостатъчна обработка или преработка

1. Независимо от член 11.2, параграф 1, буква в) и член 11.2, параграф 2, буква в), даден продукт не се счита за продукт с произход от някоя от страните, ако производството на продукта се състои само от следните операции, извършени върху материали без произход във въпросната страна:

- а) операции по съхранение, гарантиращи запазването на продуктите в добро състояние по време на транспортиране и складиране;

- б) промени на опаковката и разделяне и събиране на пакети;
- в) измиване, почистване или отстраняване на прах, окисни, маслени, бояджийски или други покрития;
- г) гладене с ютии или гладачни преси на текстилни изделия;
- д) прости операции по боядисване и полиране;
- е) лющене, частично или цялостно избелване, полиране и гланциране на житни растения и ориз;
- ж) операции по оцветяване или ароматизиране на захар или оформянето ѝ на бучки и частично или цялостно смилане на кристална захар;
- з) белене, премахване на костилките и черупките на плодове, ядки и зеленчуци;
- и) подостряне, просто смилане, отделяне или просто нарязване;
- й) пресяване, отделяне, сортиране, класиране, категоризиране и съчетаване, включително окомплектоване на артикули;
- к) просто поставяне в бутилки, метални кутии, флакони, торби, каси или кутии, закрепване върху подложки или плочи и всички други прости операции по опаковане;
- л) поставяне или отпечатване на маркировки, етикети, емблеми и други подобни знаци върху продукти или техните опаковки;
- м) просто смесване на продукти, дори и от различни видове, и просто смесване на захар с какъвто и да било материал;

- н) просто сглобяване на части без произход, така че да се получи завършен продукт, или разглобяване на продукти на частите им;
- о) просто добавяне на вода, разреждане, дехидратиране или денатуриране на продукти;
- п) комбинация от две или повече операции, посочени в букви а)—о); или
- р) клане на животни.

2. За целите на параграф 1 операциите се считат за прости, ако за тяхното извършване не са необходими нито специални умения, нито машини, апаратура или инструменти, специално произведени или монтирани за посочените операции.

ЧЛЕН 11.7

Единица за оценка

1. Единицата за оценка за прилагането на настоящата глава е конкретният продукт, класиран в съответствие с Хармонизираната система.
2. За продукт, съставен от група или множество артикули, който е класиран в една позиция на Хармонизираната система, цялото представлява единицата за оценка.
3. За пратка, състояща се от определен брой идентични продукти, класирани в една и съща позиция на Хармонизираната система, разпоредбите на настоящата глава се прилагат поотделно към всеки от тези продукти.

ЧЛЕН 11.8

Опаковки, опаковъчни материали и опаковъчни съдове

1. Ако по смисъла на Общо правило 5 относно тълкуването на Хармонизираната система опаковката е включена заедно с продукта за целите на класирането, тя се включва и за целите на определянето на произхода.
2. Опаковъчните материали и опаковъчните съдове за превоз, които се използват за предпазване на продуктите по време на транспорт, не се вземат под внимание при определянето на произхода на такива продукти.

ЧЛЕН 11.9

Принадлежности, резервни части и инструменти

Принадлежностите, резервните части и инструментите, изпращани с оборудване, машина, апаратура или превозно средство, които са обичайни за този продукт и са включени в цената му или които не са фактурирани отделно, се считат за един продукт със съответното оборудване, машина, апаратура или превозно средство.

ЧЛЕН 11.10

Счетоводно разделяне

1. Ако при производството на даден продукт се използват взаимозаменяеми материали с произход и без произход, тези материали се разделят физически според техния произход по време на складирането, така че материалите с произход да запазят своя статус на материали с произход.
2. Независимо от параграф 1, не е необходимо физическо разделяне на взаимозаменяеми материали с произход и без произход при производството на даден продукт, ако произходът на въпросния продукт се определя съгласно метода на счетоводно разделяне за управлението на стоково-материалните запаси.
3. Счетоводното разделяне се записва и прилага в съответствие с общоприетите счетоводни принципи, приложими в страната, в която се произвежда продуктът.
4. Методът на счетоводно разделяне може да се използва само ако може да се гарантира, че във всеки един момент броят на продуктите, които получават статус на продукти с произход, не превишава броя, който би бил получен в случай на физическо разделяне на материалите.
5. Всяка от страните може да изисква прилагането на метода на счетоводно разделяне да подлежи на предварително разрешение от съответните компетентни органи. Компетентните органи могат да предоставят разрешение, ако са изпълнени всички условия, които считат за подходящи, и в такъв случай те осъществяват контрол върху използването на разрешението. Тези органи може да оттеглят разрешението във всеки момент, ако ползвателят на разрешението използва неправилно метода на счетоводно разделяне по какъвто и да е начин или не изпълнява някое от другите условия, определени в настоящата глава.

ЧЛЕН 11.11

Комплекти

Комплектите, определени в Общо правило 3 относно тълкуването на Хармонизираната система, се считат за комплекти с произход, ако всички съставлящи ги продукти са с произход. Въпреки това, ако един комплект е съставен от продукти с произход и от такива без произход, комплектът като цяло се счита за комплект с произход, при условие че стойността на продуктите без произход не надхвърля 15 % (петнадесет процента) от цената на комплекта франко завод.

ЧЛЕН 11.12

Неутрални елементи

За да се определи дали един продукт е с произход, не е необходимо да се определя произходът на следните елементи, използвани за неговото производство:

- а) енергия и гориво;
- б) съоръжения и оборудване;
- в) машини и инструменти; или
- г) стоки, които не влизат и които не са предназначени да влязат в крайния състав на продукта.

ЧЛЕН 11.13

Принцип на териториалност

1. Посочените в настоящата глава условия, свързани с придобиването на статус на продукт с произход, се изпълняват без прекъсване в Европейския съюз или в МЕРКОСУР.
2. Ако стоки с произход, изнесени от Европейския съюз или от МЕРКОСУР за трета държава, бъдат върнати, те се считат за стоки без произход, освен ако не може да бъде доказано по удовлетворителен за митническите органи начин, че върнатите стоки:
 - а) са същите като изнесените; и
 - б) не са претърпели каквито и да било операции освен необходимите за запазването им в добро състояние, докато са били в тази трета държава или докато са били изнасяни.

ЧЛЕН 11.14

Условия на транспортиране

1. Продуктите, декларирани за внос в някоя от страните, са същите като изнесените от страната, в която се счита, че е техният произход. Те не се преправят или трансформират по какъвто и да е начин, нито се подлагат на операции, различни от операциите, предназначени да ги съхранят в добро състояние, или от добавяне или поставяне на маркировки, етикети, печати или други отличителни знаци, с цел да се осигури съответствие със специфичните национални изисквания на страната вносител, преди да бъдат декларирани за внос.

2. Съхранение на продукти или пратки и разделяне на пратки се допускат, ако се извършват под отговорността на износителя или на последващ държател на стоките и ако продуктите останат под митнически надзор в държавата или държавите на транзит.

3. В случай на съмнение дали са спазени изискванията по параграфи 1 и 2 митническите органи на страната вносител може да поискат от вносителя да представи доказателство за изпълнението на изискванията, което може да бъде дадено под всякаква форма, включително чрез транспортни документи, издадени въз основа на сключен договор, като например товарителници, фактическо или конкретно доказателство, основаващо се на маркировката или номерирането на опаковките, или всяко доказателство, свързано със самия продукт.

ЧЛЕН 11.15

Изложения

1. Продуктите с произход, изпратени за участие в изложение в трета държава и продадени след изложението с цел внос в Европейския съюз или в МЕРКОСУР, се ползват при внос от разпоредбите на настоящата част от споразумението, ако бъде доказано по удовлетворителен за митническите органи на страната вносител начин, че:

- а) даден износител е изпратил продуктите от Европейския съюз или от МЕРКОСУР в третата държава, в която се провежда изложението, и ги е изложил там;
- б) продуктите са били продадени или прехвърлени по друг начин от този износител на лице в Европейския съюз или в МЕРКОСУР;

- в) продуктите са били изпратени по време на изложението или непосредствено след него в състоянието, в което са били изпратени за участие в изложението; и
- г) след изпращането им за участие в изложението продуктите не са били използвани за друга цел освен за показване на изложението.

2. Изготвя се изявление за произход съгласно раздел Б и се представя на митническите органи на страната вносител. В него се посочват наименованието и адресът на изложението.

3. Параграф 1 се прилага по отношение на всяко търговско, промишлено, селскостопанско или занаятчийско изложение, панаир или подобно обществено изложение, организирано за цели, различни от частни цели, в магазини или търговски помещения с оглед на продажбата на чуждестранни продукти и по време на което продуктите остават под митнически контрол.

РАЗДЕЛ Б

ПРОЦЕДУРИ, СВЪРЗАНИ С ПРОИЗХОДА

ЧЛЕН 11.16

Общи изисквания

Продуктите с произход от Европейския съюз, които се внасят в МЕРКОСУР, и продуктите с произход от МЕРКОСУР, които се внасят в Европейския съюз, се ползват от преференциално тарифно третиране съгласно настоящата част от споразумението при представянето на изявление за произход в съответствие с член 11.17 и със законовите и подзаконовите актове на всяка страна¹.

ЧЛЕН 11.17

Условия за изготвяне на изявление за произход

1. Изявлението за произход, посочено в член 11.16, може да бъде изготвено от:
 - а) износител в съответствие с приложимите законови и подзаконови актове на страната износител; или

¹ Сертификатът за произход ще бъде валиден в съответствие с преходните мерки, съдържащи се в приложение 11-Г, за посочения в него срок.

б) всеки износител за всяка малка пратка, състояща се от един или повече пакети, съдържащи продукти с произход, чиято обща стойност не надвишава прага, посочен в съответните законови и подзаконови актове на страната износител.

2. Страните обменят информация относно съответните законови и подзаконови актове, посочени в параграф 1:

а) на датата на влизане в сила на настоящото споразумение;

б) в случай на изменения на тези законови и подзаконови актове, преди влизането в сила на такива изменения; и

в) по искане на която и да било от страните, по всяко време след влизането в сила на настоящото споразумение.

3. Изявлението за произход може да бъде изготвено, ако съответните продукти са продукти с произход от Европейския съюз или от МЕРКОСУР и ако изпълняват останалите изисквания по настоящата глава.

4. Износителят, изготвящ изявлението за произход, има готовност да представи по всяко време, по искане на митническите органи или на компетентните държавни органи на страната износител, всички подходящи документи, които доказват, че съответните продукти притежават статус на продукти с произход, както и че са изпълнени останалите изисквания по настоящата глава.

5. Износителят изготвя изявление за произход върху фактурата, известието за доставка или друг търговски документ, в който продуктът с произход се описва достатъчно подробно, за да може да бъде идентифициран, като се използва една от езиковите версии, посочени в приложение 11-В, и в съответствие със законовите и подзаконовите актове на страната износител.

6. Върху изявлението за произход се поставя оригинален, ръчно положен подпис на износителя, освен ако не е предвидено друго в съответните законови и подзаконови актове на страната износител.

7. Изявлението за произход може да бъде изготвено от износителя при износа или след износа на продуктите, за които се отнася, при условие че е представено в страната вносител не по-късно от 2 (две) години след вноса на продуктите, за които се отнася.

ЧЛЕН 11.18

Валидност на изявлението за произход

1. Изявлението за произход е валидно 12 (дванадесет) месеца от датата, на която е изготвено от износителя, и се представя в рамките на този срок на митническите органи на страната износител.

2. Изявления за произход, представени след посочения в параграф 1 срок, може да бъдат приети с цел прилагане на преференциално третиране само ако причината да не бъдат представени в рамките на този срок се дължи на извънредни обстоятелства.

3. Извън посочените случаи на закъсняло представяне митническите органи на страната вносител могат да приемат изявлението за произход, ако продуктите са им били представени преди изтичането на посочения срок.

ЧЛЕН 11.19

Внос, осъществяван чрез поредица от доставки

Ако по искане на вносителя и при условията, определени от митническите органи на страната вносител, разглобени или несглобени продукти по смисъла на Общо правило 2, буква а) за тълкуване на Хармонизираната система, класирани в раздели от XV до XXI от Хармонизираната система, се внасят чрез поредица от доставки, на митническите органи се представя само едно изявление за произход за тези продукти при вноса на първата доставка.

ЧЛЕН 11.20

Освобождаване от изискването за представяне на изявление за произход

1. Продуктите, изпращани под формата на малки пакети от частни лица за частни лица или представляващи част от личния багаж на пътниците, се приемат като продукти с произход, без да се изисква представяне на изявление за произход, ако тези продукти не се внасят с търговска цел и е декларирано, че отговарят на изискванията по настоящата глава и ако не съществува основание за съмнение относно действителността на декларацията. Когато продуктите са изпратени по пощата, декларацията може да бъде направена върху митническата декларация CN22/CN23 или върху лист хартия, приложен към посочения документ.
2. Случаен внос, който се състои единствено от продукти за лична употреба на получателите или на пътниците или на техните семейства, не се счита за внос с търговска цел, ако от естеството и количеството на продуктите е видно, че те нямат търговско предназначение.

3. Общата стойност на продуктите, посочени в параграф 1, не надвишава стойностите, определени в законовите и подзаконовите актове на страната вносител. Страните обменят информация относно тези стойности.

ЧЛЕН 11.21

Придружаващи документи

Документите, посочени в член 11.17, параграф 4, може да включват:

- а) пряко доказателство за операциите, извършени от износителя или доставчика за получаване на съответните стоки, съдържащо се например в техните счетоводни документи или във вътрешното им счетоводство;
- б) документи, издадени или изготвени в Европейския съюз или в МЕРКОСУР, доказващи, че използваните материали са със статус на материали с произход, ако тези документи са използвани, издадени или изготвени в съответствие със законовите и подзаконовите актове на въпросната страна;
- в) документи, които доказват обработката или преработката на материали в Европейския съюз или в МЕРКОСУР, издадени или изготвени в Европейския съюз или в МЕРКОСУР, ако тези документи са използвани, издадени или изготвени в съответствие със законовите и подзаконовите актове на въпросната страна; и
- г) изявление за произход, което доказва, че използваните материали са със статус на материали с произход, издадено в Европейския съюз или в МЕРКОСУР в съответствие с настоящата глава.

ЧЛЕН 11.22

Изисквания за съхранение на документация

Вносител, който изготвя изявление за произход, съхранява копие от въпросното изявление за произход и от документите, посочени в член 11.17, параграф 4, за срок от най-малко 3 (три) години, считано от датата на изготвяне на изявлението за произход. Вносителят съхранява посоченото изявление за произход или копие от него, ако оригиналът се съхранява от митническия орган или от компетентния държавен орган, за срок от най-малко 3 (три) години, считано от датата на вноса на продуктите, за които се отнася посоченото изявление за произход.

ЧЛЕН 11.23

Несъответствия и технически грешки

1. Дребните несъответствия между изявленията за произход и документите, представени на митническото учреждение с цел извършване на формалностите по вноса на продуктите, не правят изявленията за произход нищожни, ако е надлежно установено, че изявлението за произход отговаря на представените продукти.
2. Очевидните технически грешки в дадено изявление за произход не водят до отхвърляне на изявлението за произход, ако тези грешки не породят съмнения за верността на информацията, съдържаща се в изявлението за произход.

ЧЛЕН 11.24

Сътрудничество между митническите органи и компетентните държавни органи

1. Митническите органи или компетентните държавни органи на държавите — членки на Европейския съюз, и на държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението, си предоставят взаимно адресите на митническите органи или на компетентните държавни органи, които отговарят за проверката на изявленията за произход, посредством комуникация между Европейската комисия и Секретариата на МЕРКОСУР.
2. За да се осигури правилното прилагане на настоящата глава, Европейският съюз и МЕРКОСУР си оказват взаимна помощ чрез своите митнически органи или компетентни държавни органи при проверката на автентичността на изявленията за произход и верността на информацията, предоставена в тези изявления.
3. С цел предотвратяване, разследване и борба с нарушенията на митническото законодателство в приложение 12-А е предвидено сътрудничество между митническите органи или компетентните държавни органи, включително присъствието на надлежно упълномощени служители на една от страните на територията на другата страна, при спазване на споразумението и на условията, определени от страната, на чиято територия се оказва съдействието.

ЧЛЕН 11.25

Проверка на изявленията за произход

1. Проверките на изявленията за произход се извършват на принципа на случайния подбор или когато митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител имат основателни съмнения относно автентичността на тези изявления, статуса на продукти с произход на съответните продукти или изпълнението на останалите изисквания по настоящата глава.
2. За целите на изпълнението на параграф 1 митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител изпращат обратно изявлението за произход или копие от него на митническите органи или компетентните държавни органи на страната износител, като посочват причината за искането за проверка. Всички получени документи или информация, от които може да се предположи, че предоставената информация в изявлението за произход е невярна, се прилагат в подкрепа на искането за проверка.
3. Искането за проверка и последващият отговор се представят на официален език на митническия орган или компетентния държавен орган на страната вносител, поискал проверката, на приемлив за тази страна език или в съответствие с член 5, параграф 3 от приложение 12-А.
4. Проверката се извършва от митническите органи или компетентните държавни органи на страната износител. За тази цел те разполагат с правомощието да изискват всякакви доказателства и да извършват всякакви проверки на сметките на износителя или всякакъв друг вид контрол, който считат за необходим.

5. Ако митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител решат да спрат предоставянето на преференциално третиране на съответните продукти, докато се чакат резултатите от проверката, те предлагат на вносителя да освободят продуктите при спазване на всички предпазни мерки, които митническите органи или компетентните държавни органи считат за необходими. Всяко спиране на преференциалното третиране се прекратява възможно най-скоро след като страната вносител определи произхода на продуктите.

6. Митническите органи или компетентните държавни органи на страната износител информират възможно най-скоро органите на страната вносител, поискали проверката, за резултатите от нея. Страната износител предоставя на митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител следната информация:

- а) резултатите от проверката;
- б) описание на продукта, предмет на проверката, и тарифното класиране, свързано с прилагането на правилата за произход;
- в) описание и обяснение на процеса на производство, които са достатъчни, за да се подкрепи обосновката, че продуктът е със статус на продукт с произход;
- г) информация относно начина, по който е извършена проверката; и
- д) ако е целесъобразно, придружаваща документация.

7. Ако не се получи отговор в срок от 10 (десет) месеца от датата на искането за проверка или ако отговорът не съдържа достатъчно информация, за да се определи автентичността на въпросното изявление или произходът на продуктите, митническите органи или компетентните държавни органи, поискали проверката, отказват преференциално тарифно третиране на продуктите, обхванати от изявлението за произход, освен при наличие на изключителни обстоятелства. Срокът от 10 (десет) месеца може да бъде удължен по взаимно съгласие между страните, като се вземат предвид броят на исканията за проверка и сложността на проверките.

8. По искане на митническите органи или компетентните държавни органи на страната износител митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител, поискали проверката, уведомяват първите за своето решение относно процеса на проверка.

ЧЛЕН 11.26

Консултации

1. Ако във връзка с процедурите за проверка, посочени в член 11.25, митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител възнамеряват да направят определяне на произхода, което не е съгласувано с отговора, предоставен от митническите органи или компетентните държавни органи на страната износител в съответствие с член 11.25, параграф 6, страната вносител уведомява страната износител за това намерение в срок от 60 (шестдесет) дни от получаването на отговора в съответствие с член 11.25, параграф 6.

2. По искане на някоя от страните същите провеждат консултации в рамките на 90 (деветдесет) дни от датата на уведомлението, посочено в параграф 1, или в рамките на договорен срок, с цел да се разрешат различията във връзка с процедурите за проверка. Срокът за провеждане на консултацията може да бъде удължен във всеки отделен случай по взаимно писмено съгласие между страните.
3. Ако са налице различия във връзка с процедурите за проверка, които не могат да бъдат уредени между митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител, поискали проверка, и митническите органи или компетентните държавни органи на страната износител, отговарящи за извършването на тази проверка, или ако тези различия пораждаат въпроси по отношение на тълкуването на настоящата глава, тези различия или въпроси се представят на Подкомитета по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход, посочен в член 11.32.
4. Митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител, поискали проверка, могат да направят определяне на произхода след провеждането на консултации в Подкомитета по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход и единствено въз основа на достатъчно основание, след като са предоставили на вносителя правото да бъде изслушан. Страната износител се уведомява за определянето.
5. Някоя от разпоредбите на настоящия член не засяга процедурите или правата на страните съгласно глава 29.
6. Във всички случаи споровете между вносителя и митническите органи или компетентните държавни органи на страната вносител се уреждат съгласно правото на тази страна.

ЧЛЕН 11.27

Поверителност

1. Всяка страна запазва в съответствие със своето законодателство поверителността на информацията, събрана съгласно настоящата глава, и осигурява защита на тази информация от оповестяване.
2. Информацията, получена от органите на страната вносител, може да се използва само от тези органи за целите на настоящата глава. Всяка от страните гарантира, че поверителната информация, събрана в съответствие с настоящата глава, не се използва за цели, различни от администрирането и прилагането във връзка с определянето на произхода и митническите въпроси, освен с разрешение на лицето или на страната, които са предоставили въпросната поверителна информация.
3. Независимо от параграф 2, страната вносител може да разреши информацията, събрана в съответствие с настоящата глава, да се използва или разкрива при всякакви административни, съдебни или свързани с юрисдикцията производства, образувани поради неспазване на свързаните с митническата област законови актове за прилагане на настоящата глава. В такъв случай страната вносител уведомява страната износител за използването или разкриването на информацията.

ЧЛЕН 11.28

Административни мерки и санкции

Всяка от страните налага в съответствие със своите законови и подзаконови актове административни мерки и санкции на всяко лице, което изготвя документ или е причина за изготвяне на документ, съдържащ невярна информация с цел получаване на преференциално третиране за продукти.

РАЗДЕЛ В

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 11.29

Сеута и Мелиля

1. За целите на настоящата глава, що се отнася до Европейския съюз, понятието „страна“ не обхваща Сеута и Мелиля.
2. При внасянето в Сеута и Мелиля на продукти с произход от МЕРКОСУР за тях се прилага във всяко едно отношение същото митническо третиране съгласно настоящото споразумение като прилаганото за продукти с произход от митническата територия на Европейския съюз съгласно Протокол 2 от Акта за присъединяване на Кралство Испания и Португалската република към Европейския съюз. МЕРКОСУР прилага спрямо вноса на продукти, попадащи в обхвата на настоящото споразумение и с произход от Сеута и Мелиля, същото митническо третиране като това, което прилага към продуктите, внесени от Европейския съюз и с произход от него.
3. Правилата за произход и процедурите, свързани с произхода, посочени в настоящата глава, се прилагат *mutatis mutandis* за продуктите, изнасяни от МЕРКОСУР за Сеута и Мелиля, и за продуктите, изнасяни от Сеута и Мелиля за МЕРКОСУР.
4. Сеута и Мелиля се считат за една територия.

5. Износителят посочва „МЕРКОСУР“ или „Сеута и Мелиля“ в поле 2 от текста на изявлението за произход в зависимост от произхода на продукта.

6. За прилагането и изпълнението на настоящата глава в Сеута и Мелиля отговарят митническите органи на Кралство Испания.

ЧЛЕН 11.30

Тарифни квоти

Продуктите, които се изнасят съгласно тарифните квоти, предоставени от Европейския съюз, се придружават от официален документ, издаден от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, чийто модел следва да бъде съобщен на Европейския съюз от МЕРКОСУР най-късно на датата на влизане в сила на настоящото споразумение¹.

ЧЛЕН 11.31

Стоки в транзит или стоки на склад

Настоящото споразумение може да се прилага по отношение на стоки, които отговарят на изискванията на настоящата глава и които към датата на влизане в сила на настоящото споразумение са в транзит или са временно складирани в митнически складове или в свободни зони в Европейския съюз или в МЕРКОСУР, при условие че в срок от 6 (шест) месеца от посочената дата на митническите органи на страната вносител се представи изявление за произход и по целесъобразност документите, показващи, че стоките са в съответствие с член 11.14.

¹ Настоящата разпоредба се прилага, без да се засягат останалите разпоредби в настоящата глава.

ЧЛЕН 11.32

Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход

1. Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4 и 9.9, член 12.6, параграф 10 и член 12.21:

- а) провеждане на подготвителната вътрешна дейност, необходима за Съвместния комитет в състав „Търговия“, във връзка с:
 - i) прилагането и изпълнението на настоящата глава; и
 - ii) всички изменения на настоящата глава, предложени от една от страните;
- б) приемане на обяснителни бележки за улесняване на прилагането на настоящата глава; и
- в) провеждане на консултациите, предвидени в член 11.26, когато е необходимо.

ЧЛЕН 11.33

Обяснителни бележки

Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход по целесъобразност приема обяснителни бележки по отношение на тълкуването, прилагането и администрирането на настоящата глава.

ЧЛЕН 11.34

Изменения на настоящата глава

Съвместният съвет в състав „Търговия“ може да изменя настоящата глава съгласно член 9.7, параграф 1, буква е).

ГЛАВА 12

МИТНИЦИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 12.1

Цели и обхват

1. Страните признават значението на митническите и на свързаните с улесняването на търговията въпроси с оглед на динамичния контекст на световната търговия.
2. Страните признават, че международните търговски и митнически инструменти и стандарти са в основата на изискванията и процедурите за внос, износ и транзит.

3. Страните отчитат, че тяхното законодателство следва да бъде недискриминационно и че митническите и другите свързани с търговията процедури следва да се основават на използването на съвременни методи и на ефикасни проверки за борба с измамите, защита на здравето и безопасността на потребителите и насърчаване на законната търговия. Всяка страна следва периодично да преразглежда своето законодателство и митническите си процедури. Страните също така отчитат, че техните митнически и други свързани с търговията процедури не следва да водят до по-голяма административна тежест или да ограничават в по-голяма степен търговията, отколкото е необходимо за постигането на легитимни цели, както и че те следва да се прилагат по предвидим, последователен и прозрачен начин.

4. Страните укрепват своето сътрудничество с цел да гарантират, че съответните им законови и подзаконови актове, както и административният капацитет на съответните администрации отговарят на целите за насърчаване на улесняването на търговията, като същевременно гарантират ефективен контрол на вноса, износа и транзита на стоки на границата.

5. Страните си сътрудничат с цел да се подпомогне развитието на регионалната интеграция в рамките както на Европейския съюз, така и на МЕРКОСУР.

ЧЛЕН 12.2

Митническо сътрудничество

1. Страните си сътрудничат по митнически и други свързани с търговията въпроси посредством съответните си органи, за да се гарантира постигането на целите, посочени в член 12.1.

2. Сътрудничеството може да включва:

- а) обмен на информация относно митническото и другото свързано с търговията законодателство, прилагането на такова законодателство и митническите процедури, по-специално в следните области:
 - i) опростяване и осъвременяване на митническите процедури;
 - ii) защита на правата върху интелектуалната собственост от митническите органи;
 - iii) свободно движение на стоки и регионална интеграция;
 - iv) улесняване на транзитното движение и трансбордирането;
 - v) междуведомствена координация на границата;
 - vi) отношения с деловите среди;
 - vii) сигурност на веригата на доставки и управление на риска; и
 - viii) използване на информационни технологии, изисквания по отношение на данните и документацията и системи за обслужване на едно гише, включително полагане на усилия за оперативната им съвместимост в бъдеще;
- б) обмен на информация относно международната търговия и митническите инструменти и стандарти;

- в) сътрудничество по свързаните с митниците аспекти за осигуряване и улесняване на международната търговска верига на доставки в съответствие с Рамката от стандарти за сигурност и улесняване на световната търговия (наричана по-нататък „Рамката SAFE“) на Световната митническа организация (наричана по-нататък „СМО“);
- г) разработване на съвместни инициативи, свързани с процедурите за внос и износ, включително техническа помощ, изграждане на капацитет и мерки, насочени към осигуряване на ефикасно обслужване на деловите среди;
- д) укрепване на сътрудничеството между страните в областта на митниците и улесняването на търговията в рамките на международни организации, като СТО, СМО и Конференцията на ООН за търговия и развитие (наричана по-нататък „УНКТАД“);
- е) въвеждане, ако е приложимо и целесъобразно, на взаимно признаване на програмите за търговско партньорство и на митническите проверки, включително еквивалентни мерки за улесняване на търговията;
- ж) насърчаване на сътрудничеството между митниците и други държавни органи или агенции във връзка с програмите за одобрени икономически оператори, например чрез съгласуване на изискванията, улесняване на достъпа до предимствата и свеждане до минимум на ненужното дублиране;
- з) съвместна работа с цел да се възприеме общ подход по въпросите, свързани с определяне на митническата стойност; и
- и) съвместна работа за допълнително намаляване на сроковете за вдигане, както и за вдигането на стоките без ненужно забавяне, особено на бързоразвалящите се стоки.

3. Страните си оказват административна взаимопомощ по митнически въпроси в съответствие с разпоредбите на приложение 12-А.

ЧЛЕН 12.3

Митнически и други свързани с търговията законови и подзаконови актове

1. Митническите и свързаните с търговията законови и подзаконови актове на всяка страна¹ са основани на:

- а) международни инструменти и стандарти, приложими в областта на митниците и търговията, включително: Споразумението на СТО за улесняване на търговията, сключено в Бали на 7 декември 2013 г. (наричано по-нататък „Споразумението на СТО за улесняване на търговията“); Международната конвенция по Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките, сключена в Брюксел на 14 юни 1983 г.; Рамката SAFE и модела на данни на СМО, приет през юни 2005 г., и, доколкото е възможно, съществените елементи на ревизираната Конвенция от Киото за опростяване и хармонизация на митническите процедури, сключена в Киото на 18 май 1973 г.;
- б) общата цел за улесняване на законната търговия чрез ефикасно изпълнение и спазване на законовите изисквания; и
- в) законодателство, което е пропорционално и недискриминационно, с което се избягва ненужната тежест за икономическите оператори, предвиждат се допълнителни улеснения за операторите с висока степен на съответствие, включително благоприятно третиране по отношение на митническия контрол преди вдигането на стоките, и се осигуряват предпазни мерки срещу измами и незаконни или увреждащи дейности.

¹ От съображения за правна сигурност препратките към законови и подзаконови актове обхващат залегналите в тях процедури.

2. С цел да се подобрят методите на работа, както и да се гарантират недискриминационният характер, прозрачността, ефикасността, целостта и отчетността на операциите, всяка от страните:

- а) когато е възможно, опростява и преразглежда изискванията и формалностите с оглед на бързото вдигане и митническо оформяне на стоките;
- б) се стреми допълнително да опрости и стандартизира данните и документацията, изисквани от митническите органи и други агенции; и
- в) следи за поддържането на възможно най-високо равнище на почтеност посредством прилагането на мерки, които отразяват принципите на приложимите международни конвенции и инструменти в тази област.

ЧЛЕН 12.4

Вдигане на стоки

1. Всяка от страните приема или запазва в сила изисквания и процедури, които:
 - а) предвиждат бързо вдигане на стоките в рамките на срок, който не е по-дълъг от срока, изискван за гарантиране на спазването на нейните митнически и други свързани с търговията закони и формалности;

- б) предвиждат предварително електронно подаване и обработка на документацията и всяка друга изисквана информация преди пристигането на стоките, за да се даде възможност за вдигане на стоките при пристигането им¹; и
- в) позволяват вдигането на стоките преди окончателното определяне на митата, данъците, таксите и налозите, ако такова определяне не е направено преди, при или възможно най-бързо след пристигането и ако са спазени всички други регулаторни изисквания.
2. За целите на параграф 1, буква в), като условие за вдигането всяка от страните може да поиска гаранция за всяка все още неопределена сума под формата на обезпечение, депозит или друг подходящ инструмент, предвиден в нейните закони и подзаконови актове. Тази гаранция не надхвърля размера на средствата, изисквани от страната, за да гарантира заплащането на митата, данъците, таксите и налозите, които в крайна сметка се дължат за обезпечените с гаранцията стоки. Гаранцията се освобождава, когато вече не се изисква².
3. Всяка от страните се стреми допълнително да намали сроковете за вдигане и да вдига стоките без необосновано забавяне.

¹ Държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, спазват ангажиментите в настоящия параграф в съответствие с член 16 (Уведомление за окончателни дати за изпълнение на категория Б и категория В) от Споразумението на СТО за улесняване на търговията.

² Държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, спазват ангажиментите в настоящия параграф в съответствие с член 16 (Уведомление за окончателни дати за изпълнение на категория Б и категория В) от Споразумението на СТО за улесняване на търговията.

ЧЛЕН 12.5

Бързоразвалящи се стоки

1. За целите на настоящата разпоредба бързоразвалящите се стоки са стоки, които се развалят бързо поради своите естествени характеристики, по-специално при липсата на подходящи условия на съхранение.
2. Всяка от страните дава подходящ приоритет на бързоразвалящите се стоки, когато се планират и извършват евентуално изискуемите проверки.
3. По искане на икономически оператор всяка от страните, ако е осъществимо и в съответствие с нейните законови и подзаконови актове:
 - а) предвижда митническо оформяне на пратка с бързоразвалящи се стоки извън работното време на митническите и другите компетентни органи; и
 - б) позволява пратките с бързоразвалящи се стоки да бъдат оформяни в помещенията на икономическия оператор.

ЧЛЕН 12.6

Предварителни решения

1. За целите на настоящия член „предварително решение“ означава писмено решение, предоставено на заявител преди вноса на стока, предмет на заявлението, в което решение се определя начинът, по който страната ще третира стоката в момента на вноса във връзка с:
 - а) тарифното класиране на стоката; и
 - б) произхода на стоката.
2. Всяка от страните издава чрез своите митнически органи предварително решение, с което се определя третирането, което трябва да бъде предоставено за съответните стоки. Ако заявител подаде писмено искане, включително в електронен формат, съдържащо цялата необходима информация в съответствие със законовите и подзаконовите актове на издаващата решението страна, това решение се издава в разумен и определен срок.
3. Предварителното решение е валидно за период от поне 3 (три) години след издаването му, освен в случай на промяна на правните разпоредби, фактите или обстоятелствата, подкрепили първоначалното предварително решение.
4. Дадена страна може да откаже да издаде предварително решение, ако повдигнатият въпрос подлежи на административен или съдебен контрол или ако заявлението не се отнася до никоя предвидена употреба на предварителното решение. Ако дадена страна откаже да издаде предварително решение, тя незабавно уведомява заявителя в писмена форма за това, като посочва съответните факти и основанията за своето решение.

5. Всяка страна публикува най-малко:
- a) изискванията за заявлението за предварително решение, включително каква информация трябва да се представи и в какъв формат;
 - б) срока, в който се издава предварително решение; и
 - в) срока на валидност на предварителното решение.
6. Когато някоя страна отменя, изменя или обявява за недействително предварително решение, тя трябва да изпрати писмено уведомление на заявителя, като посочи съответните факти и основанията за своето решение. Дадена страна може да отмени, измени или обяви за недействително предварително решение с обратно действие само ако решението е било основано на непълна, невярна, погрешна или подвеждаща информация.
7. Предварително решение, издадено от дадена страна, е обвързващо за тази страна по отношение на поискалия го заявител. Страната може да предвиди, че предварителното решение е обвързващо за заявителя.
8. По писмено искане на заявителя всяка от страните предвижда преразглеждане на предварителното решение или на решението за отмяната, изменението или обявяването му за недействително¹.
9. При спазване на всички изисквания за поверителност съществени елементи от тези решения се публикуват онлайн или в други подходящи формати.

¹ Съгласно настоящия параграф длъжностното лице, службата или органът, издал решението, както и по-висш или независим административен орган или съдебен орган може да подложи на преразглеждане решението преди или след привеждането му в изпълнение.

10. С цел улесняване на търговията Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход, посочен в член 12.21, редовно обсъжда актуализации във връзка с промени в съответните законови и подзаконови актове на страните по посочените в настоящия член въпроси.

11. Страните може да се споразумеят да издават предварителни решения по всеки друг въпрос.

ЧЛЕН 12.7

Транзит и трансбордиране

1. Всяка от страните гарантира свободния транзит на стоки през своята територия чрез най-подходящия за целта маршрут.

2. Без да се засяга законният контрол, всяка от страните третира транзитния трафик към територията на другата страна или от нея по не по-малко благоприятен начин от третирането на своите собствени стоки и тяхното движение, включително вноса и износа, когато такива стоки се транспортират по същия маршрут при сходни условия.

3. Доколкото е възможно, всяка от страните прилага към трансбордираните стоки митнически процедури, които са по-малко обременяващи от прилаганите за транзитния трафик.

4. Всяка от страните въвежда режими на транспортиране под митнически контрол, които позволяват транзита на стоки, без да е необходимо да бъдат заплащани мита или други такси, при условие че бъдат представени подходящи гаранции.

5. Всяка от страните насърчава и прилага регионални договорености в областта на транзита с цел улесняване на транзитния трафик и намаляване на пречките пред търговията.

6. Всяка от страните се позовава на международни стандарти и инструменти в областта на транзита на стоки и използва такива стандарти и инструменти.
7. Митническите транзитни процедури могат да се използват и ако транзитът на стоки започва или приключва на територията на една от страните (вътрешен транзит).
8. Страните гарантират, че всички съответни органи и агенции в съответните им територии си сътрудничат и се координират по митнически въпроси с цел да се улесни транзитният трафик.

ЧЛЕН 12.8

Одобрен икономически оператор

1. Всяка от страните създава или поддържа програма за партньорство за улесняване на търговията за оператори, които отговарят на определени критерии, наричани по-нататък „одобрени икономически оператори“ (наричани по-нататък „ОИО“).
2. Посочените критерии, на които операторите трябва да отговарят, за да бъдат квалифицирани като одобрени икономически оператори, наричани по-нататък „посочените критерии“, са свързани със спазването или с риска от неспазване на изискванията, посочени в законовите и подзаконовите актове на всяка от страните. Посочените критерии, които се публикуват, може да включват:
 - а) липса на сериозни нарушения или на повторни нарушения на митническите и на свързаните с данъчното облагане законови и подзаконови актове, включително липса на тежки престъпления, свързани със стопанската дейност на заявителя;

- б) доказателство от заявителя за високото равнище на контрол върху неговите операции и стокови потоци посредством система за управление на търговската и, в съответните случаи, на транспортната отчетност, позволяваща подходящ митнически контрол;
- в) платежоспособност, която се счита за доказана, ако заявителят има добро финансово състояние, което е достатъчно, за да може да изпълнява ангажиментите си, при надлежно отчитане на характерните особености на съответния вид стопанска дейност;
- г) доказана компетентност или професионална квалификация, пряко свързана с извършваната дейност; и
- д) целесъобразни стандарти за сигурност и безопасност.

3. Посочените критерии не се разработват или прилагат, така че да позволяват или създават произволна или неоправдана дискриминация между операторите, когато преобладават едни и същи условия, и позволяват участието на МСП.

4. Програмата за партньорство за улесняване на търговията включва най-малко четири от следните ползи:

- а) по-малко изисквания за документи и данни, доколкото е подходящо;
- б) нисък процент на физически инспекции и проверки, доколкото е подходящо;
- в) съкратено време за вдигане на стоките, доколкото е подходящо;
- г) отложено плащане на мита, данъци, такси и налози;

- д) използване на общи или намалени гаранции;
- е) една обща митническа декларация за целия внос или износ в даден период; и
- ж) митническо оформяне на стоките в помещенията на одобрения икономически оператор или на друго място, разрешено от митническите органи.

5. Страните следва да гарантират координацията между митническите органи и други гранични агенции при разработването на съответните си програми за одобрени икономически оператори чрез средства като съгласуване на изискванията, свеждане до минимум на ненужното дублиране и достъп до ползите, свързани с проверките и изискванията, които се управляват административно от агенции, различни от митническите органи.

ЧЛЕН 12.9

Обслужване на едно гише

Всяка от страните се стреми да въведе обслужване на едно гише, което позволява на търговците да представят чрез единна входна точка изискуемите документи и данни във връзка с внос, износ или транзит на стоки на участващите органи или агенции.

ЧЛЕН 12.10

Прозрачност

1. Страните признават значимостта на навременните консултации с представители на търговските среди по отношение на предложените закони и процедури на някоя от страните, отнасящи се до митнически и свързани с улесняването на търговията въпроси.
2. Всяка от страните гарантира, че съответните ѝ митнически и други свързани с търговията изисквания и процедури продължават да отговарят на потребностите на бизнес общността, следват най-добрите практики и ограничават търговията във възможно най-малка степен.
3. Доколкото е подходящо, всяка от страните предвижда редовни консултации между своите гранични агенции и търговците или други заинтересовани страни на нейна територия.
4. Всяка от страните публикува незабавно по недискриминационен и леснодостъпен начин и, доколкото е възможно, по електронен път, новите законови и подзаконови актове и общи процедури, свързани с въпроси, отнасящи се до митниците и до улесняването на търговията, преди прилагането на всички такива законови и подзаконови актове или общи процедури, както и измененията и тълкуванията на тези законови и подзаконови актове и общи процедури. Това включва:
 - а) процедури за внос, износ и транзит, включително процедури на пристанища, летища и други входни пунктове и работно време, както и изискуемите формуляри и документи;
 - б) прилаганите ставки на мита и данъци от всякакъв вид, които се начисляват върху или във връзка с внос или износ;
 - в) такси и налози, които се начисляват от или за правителствени агенции върху или във връзка с внос, износ или транзит;

- г) правила за класиране или определяне на стойността на продукти за митнически цели;
- д) общоприложими законови и подзаконови разпоредби и административни решения във връзка с правилата за произход;
- е) ограничения или забрани за внос, износ или транзит;
- ж) разпоредби за санкции при нарушения на правилата за внос, износ или транзит;
- з) процедури по обжалване;
- и) споразумения или части от споразумения с която и да било държава или държави във връзка с вноса, износа или транзита;
- й) процедури във връзка с управление на тарифните квоти;
- к) звена за контакт във връзка със запитвания за информация; както и
- л) други приложими известия от административен характер във връзка с горепосочените.

5. Всяка от страните гарантира, че между публикуването на нови или изменени законови и подзаконови актове и общи процедури и налози или такси и тяхното влизане в сила изминава разумен период от време.

6. Всяка от страните предоставя на разположение онлайн и актуализира по целесъобразност следното:

- а) описание на процедурите ѝ за внос, износ и транзит, включително на процедурите по обжалване, както и информация за практическите стъпки, необходими при внос, износ и транзит;

- б) изискуемите формуляри и документи при внос в тази страна, износ от нея или транзит през територията ѝ; и
- в) информация за връзка с информационните центрове.

7. Всяка от страните създава или поддържа един или повече информационни центрове, които в разумен срок да отговарят на запитвания от страна на правителства, търговци и други заинтересовани страни по митнически и други свързани с търговията въпроси. Страните не изискват заплащане на такса за отговор на запитвания или предоставяне на необходимите формуляри и документи. Информационните центрове отговарят на запитвания и предоставят формуляри и документи в рамките на разумен срок, определен от всяка страна, който може да варира в зависимост от естеството или сложността на запитването.

ЧЛЕН 12.11

Определяне на митническата стойност

Споразумението за прилагане на член VII от ГАТТ от 1994 г. урежда правилата за определяне на митническата стойност, прилагани за взаимния търговски обмен между страните. Следователно неговите разпоредби са включени в настоящото споразумение и представляват неразделна част от него.

ЧЛЕН 12.12

Управление на риска

1. Всяка страна приема или поддържа система за управление на риска в областта на митническия контрол.

2. Всяка страна определя и прилага система за управление на риска по такъв начин, че да се избягват произволната или неоправдана дискриминация или прикритите ограничения на международната търговия.
3. Всяка страна насочва митническия контрол и останалите приложими гранични проверки към високорисковите пратки и ускорява вдигането на пратките с нисък риск. Всяка страна също така може да подбира на случаен принцип пратки за такива проверки като част от своето управление на риска.
4. Всяка страна основава управлението на риска на оценка на риска чрез подходящи критерии за подбор.
5. Разпоредбите на настоящия член се прилагат, когато е възможно, към управляваните от други гранични агенции процедури.

ЧЛЕН 12.13

Одит след митническо оформяне

1. С цел да се ускори вдигането на стоките, всяка страна приема или поддържа механизъм за одит след митническото оформяне, за да се гарантира спазването на митническите и други свързани с тях законови и подзаконови актове.
2. Всяка страна извършва одити след митническото оформяне по основан на риска начин.
3. Всяка страна извършва одити след митническото оформяне по прозрачен начин. Ако бъде извършен одит и се постигнат окончателни резултати, страната уведомява незабавно лицето, чиито документи са били одитирани, за резултатите, правата и задълженията на лицето и причините за резултатите.

4. Страните признават, че получената по време на одита след митническото оформяне информация може да се използва за последващо административно или съдебно производство.

5. Когато е приложимо, страните използват резултатите от одита след митническото оформяне при прилагането на управлението на риска.

ЧЛЕН 12.14

Митнически агенти

Всяка страна публикува своите мерки относно използването на митнически агенти. Всяка страна прилага прозрачни, недискриминационни и пропорционални правила, в случай че и когато лицензира митнически агенти. Никоя от страните не приема нови мерки, с които въвежда задължително използване на митнически агенти.

ЧЛЕН 12.15

Предекспедиционни проверки

Никоя от страните не изисква задължителни предекспедиционни проверки съгласно определението в Споразумението на СТО за предекспедиционна проверка или каквито и да било други дейности по проверка, извършвани на местоназначението от страна на частни дружества, преди митническото оформяне.

ЧЛЕН 12.16

Обжалване

1. Всяка от страните осигурява ефективни, бързи, недискриминиращи и леснодостъпни процедури, които да гарантират възможността за обжалване на административните действия, актовете и решенията на митническите или други компетентни органи, засягащи вноса или износа на стоки или транзитното преминаване на стоки.
2. Процедурите по обжалване може да включват административен контрол от страна на надзорния орган и съдебно обжалване на решенията, взети на административно равнище, в съответствие със законовите и подзаконовите актове на всяка от страните.
3. Всяко лице, което е подало заявление до митническите органи за издаване на решение и което не е получило решение по заявлението си в приложимите срокове, също има право на обжалване.
4. Всяка от страните предоставя на лицето, на което издава административно решение, мотивите за това решение, за да може при необходимост това лице да прибегне до процедури по обжалване.

ЧЛЕН 12.17

Формалности по внос, износ и транзит и изисквания по отношение на данните и документацията

1. Всяка от страните гарантира, че формалностите по внос, износ и транзит и изискванията по отношение на данните и документацията:
 - а) се приемат или прилагат с оглед на бързото вдигане на стоки, по-специално на бързоразвалящи се стоки, при условие че са изпълнени условията за вдигане;
 - б) се приемат или прилагат по начин, който цели намаляване на времето и разходите за съобразяване с изискванията от страна на търговци и оператори;
 - в) представляват избраната мярка, която ограничава в най-малка степен търговията, ако са на разположение две или повече алтернативни мерки за постигане на съответната цел или цели на политиката; и
 - г) не се запазват, включително части от тях, ако те или части от тях вече не са необходими.
2. МЕРКОСУР полага усилия за прилагането на общи митнически процедури и на единни изисквания, свързани с митническите данни, за вдигането на стоки.

ЧЛЕН 12.18

Използване на информационни технологии

1. Всяка страна използва информационни технологии, насочени към ускоряване на процедурите за вдигане на стоки, за да се улеснява търговията между страните.

2. Всяка от страните:

- а) предоставя на разположение по електронен път митнически декларации и, когато е възможно, други изискуеми документи за вноса, транзита или износа на стоки;
- б) позволява митническата декларация и, когато е възможно, всички други изискуеми данни за вноса и износа на стоки да бъдат подавани в електронен формат;
- в) създава средства за осигуряване на електронен обмен на митническа информация със своята търговска общност;
- г) насърчава електронния обмен на данни между съответните си търговци, митнически администрации и други свързани с търговията агенции; и
- д) използва електронни системи за управление на риска за оценка и насочване, които позволяват на митническите органи и, когато е възможно, на други гранични агенции да съсредоточат проверките си върху високорискови стоки и които улесняват вдигането и движението на стоки с нисък риск.

3. Всяка страна приема или поддържа процедури, осигуряващи възможност за електронно плащане на мита, данъци, такси и налози, които се събират при внос и износ от митническите органи и, когато е възможно и приложимо, от други гранични агенции.

ЧЛЕН 12.19

Санкции

1. Всяка страна гарантира, че в нейните митнически закони и подзаконови актове се предвижда евентуалните санкции, налагани за нарушения на митническите разпоредби или процедурни правила, да бъдат пропорционални и недискриминационни.
2. Санкциите в случай на нарушение на митническите закони и подзаконови актове или процедурни правила на една от страните се налагат само на лицето, носещо отговорност за нарушението съгласно законодателство на тази страна.
3. Наложените санкции зависят от фактите и обстоятелствата в конкретния случай и са пропорционални на степента и сериозността на нарушението. Всяка от страните избягва стимули за оценяването или събирането на санкции или конфликти на интереси при оценяването и събирането на санкции.
4. В случай на доброволно предварително разкриване пред митническата администрация на обстоятелствата при нарушение на митнически закони и подзаконови актове или процедурни правила всяка страна се насърчава да разглежда това като възможен смекчаващ фактор при определянето на санкция.
5. Когато се налага санкция в случай на нарушение на митнически закони и подзаконови актове или процедурни правила, лицето, на което се налага тази санкция, получава писмено обяснение за естеството на нарушението и приложимата законова или подзаконова разпоредба или процедура, съгласно която се определя размерът или диапазонът на санкцията за нарушението.

ЧЛЕН 12.20

Временен внос

1. За целите на настоящия член понятието „временен внос“ означава митнически режим, при който определени стоки, включително превозни средства, въведени на митническа територия за конкретна цел, се освобождават условно от заплащане на вносни мита и данъци, без прилагане на забрани или ограничения от икономически характер върху вноса. Такива стоки трябва да бъдат предназначени за реекспорт в определен срок и без да са преминали каквито и да било промени, освен нормалното изхабяване, дължащо се на тяхното използване.
2. Никоя от разпоредбите на настоящия член не следва да се тълкува в смисъл, че освобождава внесените стоки от спазването на свързаните с търговията изисквания от неикономическо естество, по-специално санитарните и фитосанитарните мерки.
3. В съответствие със своето законодателство всяка от страните предоставя временен внос с пълно условно освобождаване от вносни мита и данъци и без прилагане на ограничения или забрани от икономически характер върху вноса на следните видове стоки:
 - а) стоки за показ или използване на изложби, панаири, срещи или подобни прояви;
 - б) професионално оборудване за пресата или за звуково или телевизионно разпръскване; кинематографично оборудване; всякакво друго оборудване, необходимо за упражняване на професията, занаята или занятието на лице, което посещава територията на друга държава, за да изпълни определена задача;
 - в) стоки, внесени във връзка с търговска операция, но чийто внос сам по себе си не представлява търговска операция;

- г) стоки, внесени във връзка с производствена операция (като например плочи, чертежи, форми, планове и модели, за употреба по време на производствен процес); заместващи средства за производство;
- д) стоки, внасяни изключително за образователни, научни или културни цели;
- е) предмети за лично ползване на пътници и стоки, внесени със спортна цел;
- ж) туристически рекламни материали;
- з) стоки, внасяни за хуманитарни цели; и
- и) животни, внасяни за специални цели.

3. За временния внос на стоките, посочени в параграф 2, и независимо от техния произход всяка от страните приема карнети А.Т.А, издадени и заверени от другата страна в съответствие с Митническата конвенция относно карнета А.Т.А. за временен внос на стоки, сключена в Брюксел на 6 декември 1961 г., и гарантирани от асоциация, която е част от международната гаранционна верига, сертифицирани от компетентните органи и валидни на територията на страната вносител¹.

¹ Тази разпоредба се прилага само по отношение на Европейския съюз и на държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, които са договарящи се страни по Конвенцията за временен внос, сключена в Истанбул на 26 юни 1990 г., и в съответствие с ангажиментите, поети в посочената конвенция.

ЧЛЕН 12.21

Подкомитет по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход

В допълнение към функциите, посочени в членове 2.4, 9.9 и 11.32 и член 12.6, параграф 10, Подкомитетът по митниците, улесняването на търговията и правилата за произход, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, изпълнява функция за засилване на сътрудничеството, свързано с разработването, прилагането и изпълнението на митнически и свързани с търговията процедури, административната взаимопомощ по митническите въпроси, правилата за произход и административното сътрудничество.

ЧЛЕН 12.22

Съвместен съвет в състав „Търговия“

С оглед на изпълнението на съответните разпоредби в настоящата глава Съвместният съвет в състав „Търговия“ разполага с правомощието да приема решения, свързани с програми за ОИО и с взаимното им признаване, както и със съвместни инициативи във връзка с митническите процедури и с улесняването на търговията.

ГЛАВА 13

ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 13.1

Цел

Целта на настоящата глава е да се улесни търговията със стоки между страните чрез идентифициране, предотвратяване и премахване на ненужните технически пречки пред търговията (наричани по-нататък „ТПТ“) и да се засили сътрудничеството между страните по въпросите, обхванати от настоящата глава.

ЧЛЕН 13.2

Връзка със Споразумението за ТПТ

1. Страните отново потвърждават своите права и задължения, произтичащи от Споразумението за ТПТ, което се включва в настоящото споразумение и става част от него.
2. Препратките към „настоящото споразумение“ в Споразумението за ТПТ трябва по целесъобразност да се четат като препратки към Споразумението за партньорство между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Южноамериканския общ пазар, Република Аржентина, Федеративна република Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай, от друга страна.
3. С понятието „страни членки“ в Споразумението за ТПТ се обозначават страните по настоящото споразумение.

ЧЛЕН 13.3

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за подготвянето, приемането и прилагането на стандарти, технически правила и процедури за оценяване на съответствието, които може да засегнат търговията със стоки между страните.
2. Настоящата глава не се прилага по отношение на:
 - а) спецификации за покупка, изготвени от правителствени органи, за производствени или потребителски изисквания на правителствени органи; и
 - б) санитарни и фитосанитарни мерки по смисъла на определението в приложение А към Споразумението за СФМ.

ЧЛЕН 13.4

Определения

За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:

- а) определенията, посочени в приложение 1 към Споразумението за ТПТ;
- б) „декларация за съответствие на доставчика“ означава удостоверение от първа страна, издадено от производителя на негова отговорност въз основа на резултатите от подходящ тип дейност по оценка на съответствието, с изключение на задължителната оценка от трета страна;

- в) „ISO“ означава Международната организация по стандартизация;
- г) „IEC“ означава Международната електротехническа комисия;
- д) „МСД“ означава Международният съюз по далекосъобщения;
- е) „Кодекс алиментариус“ означава Комисията по Кодекс алиментариус (наричана по-нататък „Кодекс алиментариус“);
- ж) „ILAC“ означава Международната организация на органите за акредитация на лаборатории;
- з) „IAF“ означава Международният форум за акредитация; и
- и) „схема на СО за IECCE“ означава схемата на системата на Международната електротехническа комисия (IEC) за оценяване на съответствието на електротехническо оборудване и компоненти (IECEE) за взаимно признаване на сертификатите за изпитване на електрическо оборудване.

ЧЛЕН 13.5

Съвместно сътрудничество по инициативи за улесняване на търговията

1. Страните отчитат колко е важно да задълбочат своето сътрудничество с цел подобряване на взаимното разбиране на съответните им системи и спомагане да се премахнат или да се избегне създаването на ТПТ. В това отношение страните полагат усилия за идентифицирането, насърчаването, разработването и прилагането, доколкото е подходящо, на инициативи за улесняване на търговията въз основа на всеки отделен случай.

2. Всяка от страните може да предложи на другата страна специфични за отделни сектори инициативи по въпросите, обхванати от настоящата глава. Тези предложения се предават на координатора по главата относно ТПТ, определен съгласно член 13.13, и може да включват:

- а) обмен на информация относно регулаторните подходи и практики;
- б) съвместен анализ на даден сектор или на група от продукти;
- в) инициативи за по-нататъшно съгласуване на техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието със съответните международни стандарти;
- г) насърчаване на използването на акредитация за оценка на компетентността на органите за оценяване на съответствието; и
- д) обмисляне на взаимното или едностранното признаване на резултатите от оценката на съответствието.

3. Когато една от страните предложи специфична инициатива за улесняване на търговията, другата страна надлежно взема предвид това предложение и представя отговор в разумен срок. Ако другата страна отхвърли предложената инициатива, тя обяснява причините за своето решение на предлагащата страна.

4. Условието на работа, предвидени в настоящия член, се определят от Европейския съюз, от една страна, и от МЕРКОСУР, от друга страна, или от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, които участват в съответната дейност за улесняване на търговията, ако е необходимо, и може да включват създаването на ad hoc работни групи. С цел да придобие представа за позицията на неправителствения сектор по въпроси, свързани с прилагането на настоящия член, всяка от страните може, доколкото е подходящо и в съответствие със своите правила и процедури, да провежда консултации с основните участници и с други заинтересовани страни.

5. Подкомитетът по търговията със стоки, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, обсъжда резултатите от дейността, извършена съгласно настоящия член, и може да обмисля подходящи действия.

6. Някоя от разпоредбите на настоящия член не се тълкува като задължаваща някоя от страните:

- а) да се отклони от вътрешните си процедури за изготвяне и приемане на регулаторни мерки;
- б) да предприеме действия, които биха затруднили или попречили на своевременното приемане на регулаторни мерки, насочени към постигане на целите на обществената политика; или
- в) да приеме конкретен регулаторен резултат.

7. Ако бъде постигнато съгласие по инициативите, посочени в настоящия член, и ако това е необходимо за тяхното изпълнение, всяка от страните улеснява взаимодействието между техническите екипи, за да демонстрират своите схеми и системи за оценяване на съответствието с цел повишаване на взаимното разбиране.

8. За целите на настоящия член Европейският съюз действа посредством Европейската комисия.

ЧЛЕН 13.6

Технически правила

1. Всяка от страните използва по най-добрия начин добрите регулаторни практики по отношение на изготвянето, приемането и прилагането на техническите правила, както е предвидено в Споразумението за ТПТ, включително например предпочитание за технически правила, основани на резултати, използване на оценки на въздействието или консултации със заинтересованите страни.

2. По-специално страните:

- а) използват съответните международни стандарти като основа за своите технически правила, включително за всички елементи за оценяване на съответствието в тях, освен ако тези международни стандарти биха били неподходящо или неефективно средство за изпълнение на поставените легитимни цели; ако не се използват международни стандарти като основа за дадено техническо правило, което може да окаже значително въздействие върху търговията, по искане на другата страна всяка от страните обяснява причините, поради които такива стандарти се считат за неподходящи или неефективни за изпълнение на поставената легитимна цел;
- б) когато преразглеждат съответните си технически правила, в допълнение към член 2.3 от Споразумението за ТПТ и без да се засягат член 2.4 и член 12.4 от Споразумението за ТПТ — повишават съгласуването на тези правила със съответните международни стандарти; всяка страна отчита, наред с другото, всички нови изменения на съответните международни стандарти и това дали продължават да са налице обстоятелствата, на които се дължат евентуалните различия с всеки един съответен международен стандарт;
- в) стимулират разработването на регионални технически правила и насърчават приемането им на национално равнище, както и замяната на съществуващите правила с цел улесняване на търговията между страните;
- г) оставят разумен период от време между публикуването на техническите правила и влизането им в сила, през който икономическите оператори на другата страна да се адаптират¹;

¹ „Разумен интервал“ обикновено означава период от не по-малко от 6 (шест) месеца, освен когато това би било неефективно за постигането на преследваните легитимни цели.

- д) извършват анализ на въздействието на планираните технически правила съгласно съответните си правила и процедури; и
- е) при изготвянето на техническите правила надлежно отчитат характерните особености и специалните нужди на МСП.

ЧЛЕН 13.7

Стандарти

1. Страните отново потвърждават своите задължения по член 4.1 от Споразумението за ТПТ, по-специално по отношение на предприемането на всички разумни мерки, за да гарантират, че всички органи по стандартизация на техните територии приемат и спазват Кодекса на добрата практика при подготвяне, приемане и прилагане на стандарти в приложение 3 към Споразумението за ТПТ.
2. Международните стандарти, разработени от ISO, IEC, МСД или Кодекс алиментариус, се считат за относими международни стандарти по смисъла на членове 2 и 5 и приложение 3 към Споразумението за ТПТ.

3. Стандарт, разработен от други международни организации, също може да се счита за относим международен стандарт по смисъла на членове 2 и 5 и приложение 3 към Споразумението за ТПТ, ако:

- а) е разработен от орган по стандартизация, който се стреми да постигне консенсус:
 - i) между националните делегации на участващите членове на СТО, представляващи всички национални органи по стандартизация на тяхна територия, които са приели или очакват да приемат стандарти за предмета, за който се отнася международната дейност по стандартизация; или
 - ii) между правителствените органи на участващите членове на СТО; и
- б) е разработен в съответствие с решението на Комитета по техническите пречки пред търговията към СТО относно принципите за разработване на международни стандарти, ръководства и препоръки във връзка с членове 2 и 5 и приложение 3 към Споразумението за ТПТ.

4. С оглед на хармонизирането на стандартите на възможно най-широка основа всяка от страните насърчава, в рамките на своята компетентност и ресурси, органите по стандартизация на своята територия, както и регионалните органи по стандартизация, в които членуват въпросната страна или органите по стандартизация на нейна територия, да:

- а) вземат участие в рамките на своите ресурси при подготвянето на международни стандарти от съответните международни органи по стандартизация;
- б) си сътрудничат със съответните национални и регионални органи по стандартизация на другата страна при международните дейности по стандартизация;

- в) използват съответните международни стандарти като основа за стандартите, които разработват, освен когато тези международни стандарти биха били неефективни или неподходящи, например поради недостатъчно равнище на защита или фундаментални климатични или географски фактори или фундаментални технологични проблеми;
- г) избягват дублирането или припокриването с работата на международни органи по стандартизация;
- д) насърчават разработването на стандарти на регионално равнище и приемането на такива стандарти от националните органи по стандартизация, като по този начин се заменят съществуващите национални стандарти;
- е) извършват преглед на редовни интервали на националните и регионалните стандарти, които не се основават на относимите международни стандарти, с цел тяхното по-тясно съгласуване с относимите международни стандарти; и
- ж) насърчават двустранното сътрудничество с органите по стандартизация на другата страна.

5. Страните следва да обменят информация посредством координаторите по главата относно ТПТ, определени съгласно член 13.13, относно:

- а) използването от тях на стандарти като основа или в подкрепа на техническите правила;
- б) споразуменията за сътрудничество, прилагани от всяка от страните във връзка със стандартизацията, например относно въпроси за стандартизация, съдържащи се в споразумения за свободна търговия с трети държави; и
- в) съответните си процеси на стандартизация и използването на международни, регионални или подрегионални стандарти като основа за своите национални стандарти.

ЧЛЕН 13.8

Процедури за оценяване на съответствието и акредитация

1. Разпоредбите на член 13.6 по отношение на изготвянето, приемането и прилагането на технически правила се прилагат за процедурите за оценяване на съответствието.
2. Ако дадена страна изисква оценяване на съответствието като достатъчна гаранция, че конкретен продукт е в съответствие с определено техническо правило, тя:
 - а) избира процедури за оценяване на съответствието, пропорционални на съответните рискове;
 - б) в рамките на регулаторния процес счита използването на декларацията за съответствие на доставчика за гаранция за съответствие, наред с останалите възможности за доказване на съответствие с техническите правила; и
 - в) при поискване предоставя информация на другата страна относно причините за избора на дадена процедура за оценяване на съответствието за конкретни продукти.
3. Ако някоя от страните изисква оценка на съответствието от трета страна като достатъчна гаранция, че даден продукт е в съответствие с определено техническо правило, и не е запазила тази задача за държавен орган, както е посочено в параграф 4, тя:
 - а) използва преференциално акредитацията за квалифициране на органите за оценяване на съответствието;

- б) използва по най-добрия начин международните стандарти за акредитация и оценяване на съответствието, както и международните споразумения, в които участват органите по акредитация на страните, например чрез механизмите на ILAC и IAF;
- в) обмисля евентуалното присъединяване или, според случая, насърчава присъединяването на своите органи за изпитване, инспектиране и сертифициране към действащи международни споразумения или договорености, целящи да хармонизират или улеснят приемането на резултатите от оценяването на съответствието;
- г) насърчава конкуренцията на своята територия между органите за оценяване на съответствието, определени от властите за конкретен продукт или набор от продукти, с цел да се позволи на икономическите оператори да избират измежду тях;
- д) гарантира, че органите за оценяване на съответствието са независими от производителите, вносителите и дистрибуторите, в смисъл, че извършват своите дейности с обективност и независимост на преценката;
- е) гарантира, че няма конфликт на интереси между органите по акредитация и органите за оценяване на съответствието или между дейностите на органите за наблюдение на пазара и дейностите на органите за оценяване на съответствието;
- ж) позволява във възможно най-голяма степен на органите за оценяване на съответствието да използват подизпълнители за извършване на изпитвания или инспекции във връзка с оценяването на съответствието, включително подизпълнители, намиращи се на територията на другата страна; и
- з) публикува онлайн списък на органите, които е определила за извършване на такова оценяване на съответствието, и съответната информация за обхвата на определянето на всеки такъв орган.

4. Нищо в параграф 3, буква ж) не се тълкува като забрана за някоя от страните да изисква от подизпълнителите да отговарят на изискванията, на които би бил длъжен да отговаря органът за оценяване на съответствието, на когото е възложено това, за да извърши сам възложените изпитвания или инспекции.

5. Никоя от разпоредбите на настоящия член не възпрепятства някоя от страните да изисква оценяването на съответствието по отношение на конкретни продукти да се извършва от определени държавни органи на тази страна. В такъв случай тази страна:

- а) определя такси за оценяване на съответствието, които съответстват на приблизителните разходи за предоставените услуги, и по искане на заявител за оценка на съответствието посочва различните елементи, включени в тези такси; и
- б) по принцип обявява публично таксите за оценяване на съответствието или, когато такава информация не е публично достъпна, я предоставя при поискване.

6. Независимо от параграфи 3—5 от настоящия член, в областите, изброени в приложение 13-А, в които Европейският съюз приема декларацията за съответствие на доставчика като гаранция, че даден продукт е в съответствие с определено техническо правило, и в които държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, изисква задължително изпитване или сертифициране от трета страна за тези области, държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението, приема сертификати или, ако съгласно съответните ѝ закони и подзаконови актове не е предвидено такова приемане, приема протоколи от изпитвания, издадени от органи за оценяване на съответствието, които се намират на територията на Европейския съюз и които са акредитирани за съответния обхват от орган по акредитация, който е член на международните договорености за взаимно признаване на ILAC и IAF, като гаранция, че даден продукт отговаря на изискванията на техническите правила на държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението; или приема сертификати, издадени съгласно схемата на СО за IECCE. С оглед на приемането на такива сертификати или протоколи от изпитвания държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението, може да изисква в съответните си закони и подзаконови актове да са налице двустранни договорености, включително меморандуми за разбирателство, между органа за оценяване на съответствието, намиращ се на територията на Европейския съюз, и органа за оценяване на съответствието, намиращ се на територията на държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

7. Ако декларациите за съответствие на доставчика се считат за валидна процедура за оценяване на съответствието в Европейския съюз, протоколите от изпитвания, издадени от органи за оценяване на съответствието, намиращи се на територията на държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, се приемат като валиден документ в процеса на доказване, че даден продукт отговаря на изискванията, съдържащи се в техническите правила на Европейския съюз. Производителят във всички случаи продължава да носи отговорност за съответствието на продукта.

8. Параграф 6 се прилага и когато държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, въведе нови изисквания за задължително изпитване или сертифициране от трета страна за областите, посочени в приложение 13-А, в съответствие с параграф 10 от настоящия член. Ако Европейският съюз въведе изисквания за задължително изпитване или сертифициране от трета страна за областите, посочени в приложение 13-А, в съответствие с параграф 10 от настоящия член, страните обсъждат в Подкомитета по търговията със стоки, посочен в член 13.14, дали трябва да се предприемат мерки за гарантиране на реципрочност по отношение на приемането на протоколи от изпитвания или сертификати, издадени от органи за оценяване на съответствието, намиращи се на територията на държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

9. Съвместният съвет в състав „Търговия“ може да приема решение за изменение на раздел А от приложение 13-А.

10. Независимо от параграф 6 от настоящия член, всяка от страните може да въвежда изисквания за задължително изпитване или сертифициране от трета страна за областите, посочени в приложение 13-А, на продуктите в обхвата на посоченото приложение при следните условия:

- а) въвеждането на такива изисквания или процедури е обосновано от легитимните цели, посочени в член 2.2 от Споразумението за ТПТ;
- б) причините за въвеждане на такива изисквания или процедури са подкрепени от обоснована техническа или научна информация по отношение на експлоатационните характеристики на въпросните продукти;
- в) тези изисквания или процедури не ограничават търговията повече от необходимото за постигането на легитимната цел на страната, като се отчитат рисковете, до които би довело тяхното изпълнение; и

- г) няма достатъчни основания да се смята, че страната е можела да предвиди необходимостта от въвеждането на такива изисквания или процедури към датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

11. Параграф 6 не засяга упражняването на недискриминационна основа на правомощията за наблюдение на пазара от органите на всяка от страните, включително допълнително изпитване на проби на входния пункт.

ЧЛЕН 13.9

Прозрачност

1. По отношение на изготвянето, приемането и прилагането на стандарти, технически правила и процедури за оценяване на съответствието всяка от страните:
- а) взема предвид становищата на другата страна, ако процесът по разработване на техническо правило е открит изцяло или частично за обществена консултация;
 - б) при разработването на важни технически правила и процедури за оценяване на съответствието, които може да окажат значително въздействие върху търговията, гарантира в съответствие със своите законови и подзаконови актове, че съществуват процедури за прозрачност, които позволяват на лица от страните да дадат своя принос чрез официален процес на обществени консултации, освен когато възникнат или има опасност да възникнат спешни проблеми, свързани с безопасността, здравето, опазването на околната среда или националната сигурност;
 - в) разрешава на лица от другата страна да участват в процеса на консултации, посочен в буква б), при условия, които са не по-малко благоприятни от тези, предоставени на нейните собствени лица, и, когато е възможно, оповестява публично резултатите от този процес на консултации;

- г) по принцип предвижда срок от поне 60 (шестдесет) дни, в който другата страна да представи писмени коментари по предложените технически правила и процедури за оценяване на съответствието, и разглежда разумни искания за удължаване на срока за представяне на коментари;
- д) в случаите, в които нотифицираният текст не е на един от официалните езици на СТО, предоставя ясно и пълно описание на съдържанието на мярката във формата за нотифициране на СТО;
- е) ако получи писмени коментари по предложението си за техническо правило или процедура за оценяване на съответствието от другата страна:
 - i) по искане на другата страна обсъжда писмените коментари, по възможност с участието на своя компетентен регулаторен орган и в момент, в който коментарите могат да бъдат взети предвид; и
 - ii) изпраща писмен отговор на коментарите, по възможност не по-късно от датата на публикуване на техническото правило или на процедурата за оценяване на съответствието;
- ж) по искане на другата страна предоставя информация относно целите, правното основание и обосновката във връзка с техническо правило или процедура за оценяване на съответствието, които страната е приела или предлага да приеме;
- з) предоставя информация за приемането и влизането в сила на техническото правило или процедурата за оценяване на съответствието и за приетия окончателен текст чрез допълнение към първоначалната нотификация до СТО;

- и) разглежда разумни искания на другата страна, получени преди края на срока за представяне на коментари след предаването на предложението за техническо правило, за удължаване на периода между приемането на техническото правило и влизането му в сила, с изключение на случаите, при които забавянето би било неефективно за постигането на поставените легитимни цели; и
- й) предоставя безплатен достъп до електронната версия на нотифицирания текст заедно с нотификацията.

2. За целите на параграф 1, буква г), когато възникнат или има опасност да възникнат спешни проблеми, свързани с безопасността, здравето, опазването на околната среда или националната сигурност, се прилагат член 2.10 и член 5.7 от Споразумението за ТПТ.

3. Ако стандартите станат задължителни чрез включване или позоваване в проект на техническо правило или процедура за оценяване на съответствието, се изпълняват задълженията за прозрачност във връзка с нотификацията за ТПТ, установени в настоящия член и в членове 2 или 5 от Споразумението за ТПТ.

4. Всяка от страните гарантира, че всички приети и влезли в сила технически правила и задължителни процедури за оценяване на съответствието са публично достъпни безплатно на официален уебсайт. Всяка от страните винаги предоставя неограничен достъп до цялата относима информация за постигането на съответствие с дадено техническо правило. Ако в стандартите е предвидена презумпция за съответствие с технически правила и тези стандарти не са посочени във въпросните технически правила, всяка от страните гарантира достъп до информацията относно съответните стандарти.

5. По разумно искане на другата страна или на нейни икономически оператори всяка от страните предоставя без необосновано забавяне информация относно техническите правила, които са в сила, а ако са целесъобразни и налични — и писмени насоки относно спазването на техническите правила.

ЧЛЕН 13.10

Маркиране и етикетиране

1. Техническите правила на страните, които включват или се отнасят изключително до задължително маркиране или етикетиране, отговарят на принципите на член 2 от Споразумението за ТПТ.
2. По-специално, ако дадена страна изисква задължително маркиране или етикетиране на продукти:
 - а) тя изисква само информация, която е от значение за потребителите или ползвателите на продукта или за органите, за да се укаже съответствието на продукта със задължителните технически изисквания;
 - б) и ако дадена страна изисква предварително одобрение, регистриране или сертифициране на етикетите или маркировките на продуктите като предварително условие за пускането на пазара на продукти, които иначе отговарят на задължителните ѝ технически изисквания, тя гарантира, че решенията във връзка с исканията, подадени от икономическите оператори на другата страна, се вземат без необосновано забавяне и по недискриминационен начин;
 - в) и ако дадена страна изисква използването на уникален идентификационен номер, тя издава такъв номер на икономическите оператори на другата страна без необосновано забавяне и по недискриминационен начин;

- г) и допуска следните, при условие че същите не са заблуждаващи, противоречиви или объркващи с оглед на регулаторните изисквания на страната вносител и не компрометират легитимните цели съгласно Споразумението за ТПТ:
- i) информация на други езици, в допълнение към езика, изискван в страната вносител на продуктите; и
 - ii) номенклатури, пиктограми, символи или графики, приети в международни стандарти;
- д) приема, когато е възможно, че допълнителното етикетироване и корекциите на етикетироването се извършват в митнически складове или в други определени зони в пункта за внос като алтернатива на етикетироването в държавата на произход;
- е) ако счита, че така не се компрометират опазването на общественото здраве и на околната среда, защитата срещу заблуждаващи практики и всякакви други легитимни цели съгласно Споразумението за ТПТ, тя се стреми да приема непостоянни или сменяеми етикети, а не физически прикрепени към продукта етикети, или включване на съответната информация в придружаващата документация.
3. Параграф 2 не се прилага към маркировки или етикетироване на лекарствени продукти.
4. Ако една от страните счита, че изискванията за маркировка или етикетироване на даден продукт или в даден сектор в другата страна биха могли да бъдат подобрени, тя може да предложи инициатива за улесняване на търговията в отговор на своите опасения в съответствие с член 13.5.

ЧЛЕН 13.11

Сътрудничество и техническа помощ

1. С цел да допринесе за постигането на целите на настоящата глава всяка от страните, наред с другото:
 - а) насърчава сътрудничеството и съвместните дейности и проекти между съответните им организации, било то публични или частни, национални или регионални, в областите на техническите правила, стандартизацията, оценяването на съответствието, метрологията и акредитацията;
 - б) насърчава добрите регулаторни практики посредством обмен на информация, опит и най-добри практики относно, наред с другото, оценката на регулаторното въздействие, регулаторното управление на стоково-материалните запаси, оценката на риска и обществените консултации;
 - в) обменя становища относно наблюдението на пазара;
 - г) укрепва техническия и институционален капацитет на националните органи по регулаторни въпроси, метрология, стандартизация, оценяване на съответствието и акредитация, като подкрепя развитието на техническата им инфраструктура, включително лаборатории и оборудване за изпитване, и поддържа провеждането на непрекъснати обучения на човешките ресурси;
 - д) насърчава, улеснява и по възможност координира своето участие в международни организации и други форуми, свързани с техническите правила, оценяването на съответствието, стандартите, акредитацията и метрологията;

- е) подкрепя дейности, свързани с техническата помощ, от национални, регионални и международни организации в областта на техническите правила, стандартизацията, оценяването на съответствието, метрологията и акредитацията; и
- ж) полага усилия за споделяне на наличните научни доказателства и техническа информация сред регулаторните органи на страните до степента, необходима за сътрудничество или за провеждане на технически обсъждания съгласно настоящата глава, с изключение на поверителна или друга чувствителна информация.

2. Всяка от страните разглежда с дължимото внимание предложенията за сътрудничество, направени от другата страна съгласно настоящата глава.

ЧЛЕН 13.12

Технически обсъждания

1. Всяка от страните може да поиска да бъде обсъдено всяко опасение, произтичащо по настоящата глава, включително всеки проект или предложение за техническо правило или процедура за оценяване на съответствието на другата страна, за които страната счита, че биха могли да окажат значително неблагоприятно въздействие върху търговията между страните. Отправилата искането страна представя своето искане на координатора по главата относно ТПТ на другата страна, определен съгласно член 13.13, и посочва:

- а) проблема;
- б) разпоредбите на настоящата глава, с които са свързани опасенията; и
- в) причините за искането, включително описание на опасенията на отправилата искането страна.

2. Информацията или обясненията, поискани в съответствие с параграф 1, се предоставят не по-късно от 60 (шестдесет) дни след датата на отправяне на искането на съответната страна в съответствие с параграф 1. Крайният срок може да бъде удължен с предварителна обосновка от получилата искането страна.
3. Ако даден проблем преди това е бил разгледан от страните в рамките на някакъв форум, всяка от страните може да поиска директно провеждането на обсъждане — лично или чрез видео- или телеконференция — не по-късно от 60 (шестдесет) дни след датата на това искане. В такъв случай получилата искането страна прави всичко възможно да бъде налице за това обсъждане.
4. Ако страните не са провели обсъждане съгласно настоящия член в предшестващия 12-месечен период, искането не може да бъде отхвърлено от другата страна. Ако отправилата искането страна счита, че въпросът е спешен, тя може да поиска срещата да се проведе в по-кратък срок. В такъв случай отговарящата страна разглежда положително това искане. Страните полагат максимални усилия за постигане на взаимноприемливо решение на въпроса.
5. От съображения за правна сигурност всяка от страните може да поиска да бъдат проведени технически обсъждания с другата страна съгласно параграф 2 и във връзка с техническите правила или процедурите за оценяване на съответствието на националното, регионалното или местното държавно управление, в зависимост от случая, на равнището, непосредствено под това на централното държавно управление, които може да имат значително въздействие върху търговията.
6. След провеждането на техническото обсъждане страните може да заключат, че проблемът би могъл да бъде по-добре решен посредством инициатива за улесняване на търговията в съответствие с член 13.5.
7. Настоящият член не засяга правата и задълженията на всяка от страните по глава 29.

ЧЛЕН 13.13

Координатор по главата относно ТПТ

1. Всяка от страните определя координатор по главата относно ТПТ и уведомява другата страна в случай на промени. Координаторите по главата относно ТПТ работят съвместно за улесняване на прилагането на настоящата глава и на сътрудничеството между страните по всички въпроси, свързани с ТПТ.
2. Функциите на координатора по главата относно ТПТ включват:
 - а) подпомагане на Подкомитета по търговията със стоки, посочен в член 13.14, при изпълнението на функциите;
 - б) подпомагане, доколкото е подходящо, на инициативите за улесняване на търговията и на техническите обсъждания съгласно съответно член 13.5 и член 13.12;
 - в) обмен на информация относно извършената дейност в неправителствени, регионални и многостранни форуми в областта на стандартите, техническите правила и процедурите за оценяване на съответствието; и
 - г) съобщаване на Подкомитета по търговията със стоки, посочен в член 13.14, за всяко относимо развитие, свързано с прилагането на настоящата глава, когато е целесъобразно.
3. Координаторите по главата относно ТПТ комуникират помежду си по всеки договорен метод, който е подходящ за изпълнение на техните функции, като методите може да включват електронна поща, телеконференции, видеоконференции и срещи.

ЧЛЕН 13.14

Подкомитет по търговията със стоки

Подкомитетът по търговията със стоки, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4, 9.9 и 10.14:

- а) обсъждане на резултатите от извършената дейност съгласно член 13.5 и обмисляне на подходящи действия;
- б) осигуряване на форум, за да могат страните да обсъждат дали е необходимо да се предприемат мерки за осигуряване на реципрочност в съответствие с член 13.8, параграф 8;
- в) насърчаване на сътрудничеството в съответствие с член 13.11 и подпомагане на техническите обсъждания, доколкото е подходящо, в съответствие с член 13.12;
- г) полагане на усилия въпросите, обхванати в приложение 13-Б, раздел В, параграф 2, да се обсъждат поне веднъж годишно; и
- д) осигуряване на форум, за да могат страните да си сътрудничат и да обменят информация относно всякакви относими въпроси за прилагането на приложение 13-Б.

ГЛАВА 14

САНИТАРНИ И ФИТОСАНИТАРНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 14.1

Цели

Целите на настоящата глава са:

- а) защита на живота или здравето на хората, животните или растенията на територията на страните, като същевременно се улеснява търговията между тях, що се отнася до санитарните и фитосанитарните мерки (наричани по-нататък „СФМ“);
- б) установяване на сътрудничество относно прилагането на Споразумението за СФМ;
- в) гарантиране, че СФМ не пораждат необосновани пречки пред търговията между страните;
- г) засилване на сътрудничеството по технически и научни въпроси, свързани с приемането и прилагането на СФМ;
- д) подобряване на обмена на информация и консултациите между страните по въпроси, свързани със СФМ; и

- е) установяване на сътрудничество в рамките на многостранни форуми, на които се разглеждат въпроси, свързани със СФМ.

ЧЛЕН 14.2

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за всички СФМ¹, които може да засегнат пряко или косвено търговията между страните.
2. Настоящата глава се прилага към сътрудничеството в рамките на многостранни форуми, на които се разглеждат въпроси, свързани със СФМ.

ЧЛЕН 14.3

Определения

1. За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:
 - а) определенията в приложение А към Споразумението за СФМ;
 - б) определенията, приети в Кодекс алиментариус;
 - в) определенията, приети от Световната организация по здравеопазване на животните (наричана по-нататък „СОЗЖ“);

¹ В случай на несъответствие настоящата глава има предимство пред останалите глави на настоящата част от споразумението при прилагането към СФМ, включително когато такива мерки са част от дадена мярка.

- г) определения, приети от Международната конвенция по растителна защита (наричана по-нататък „МКРЗ“); и
- д) „защитена зона“ означава официално определена географска част от територията на Европейския съюз, в която е известно, че конкретен регулиран вредител не е установен въпреки благоприятните условия и наличието му в други части от територията на Европейския съюз.

Защитените зони са свободни от вредители зони под контрола на Европейския съюз на територията на Европейския съюз. Те са признати съгласно Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. за защитните мерки срещу вредителите по растенията, за изменение на регламенти (ЕС) № 228/2013, (ЕС) № 652/2014 и (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 69/464/ЕИО, 74/647/ЕИО, 93/85/ЕИО, 98/57/ЕО, 2000/29/ЕО, 2006/91/ЕО и 2007/33/ЕО на Съвета¹. Това понятие не се прилага извън територията на Европейския съюз. За целите на търговията Европейският съюз не изисква от другата страна да установи защитени зони на своята територия. В такъв случай се прилагат условията за свободни от вредители зони. За целите на глава 6 и за признаването на защитени зони се прилагат същите условия, както за свободните от вредители зони.

2. В случай на несъответствие между определения в приложение А към Споразумението за СФМ и определения, договорени от страните, или определения, приети в Кодекс алиментариус, СОЗЖ и МКРЗ, предимство имат определения, посочени в приложение А към Споразумението за СФМ.

¹ ОВ ЕС L 317, 23.11.2016 г., стр. 4.

ЧЛЕН 14.4

Права и задължения

Страните потвърждават своите права и задължения съгласно Споразумението за СФМ. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не засяга правата и задълженията на всяка от страните по Споразумението за СФМ.

ЧЛЕН 14.5

Компетентни органи

1. За целите на настоящата глава официалният компетентен орган на дадена страна е органът, който в съответствие със законодателството на страната е оправомощен да прилага нейните законови и подзаконови актове, попадащи в обхвата на настоящата глава, за да гарантира съответствие с нейните изисквания, или който и да е друг орган, на когото въпросните органи са делегирали това правомощие (наричани по-нататък „компетентните органи“).
2. Към датата на влизане в сила на настоящото споразумение всяка от страните предоставя писмено на другата страна наименованията на компетентните органи, посочени в параграф 1, като посочва къде е обявена публично тази информация и предоставя описание на разпределението на правомощията между съответните компетентни органи.
3. В съответствие с член 14.11, параграф 4 страните се информират взаимно за всички промени по тези компетентни органи.

ЧЛЕН 14.6

Общи задължения

1. Продуктите, изнасяни от дадена страна, отговарят на приложимите изисквания за СФМ на страната вносител.
2. Санитарните и фитосанитарните изисквания на страната вносител са едни и същи за цялата територия на страната износител, ако в цялата тази територия преобладават едни и същи санитарни и фитосанитарни условия, без да се засягат решенията и мерките, приети в съответствие с член 14.10. Всяка от страните гарантира, че нейните СФМ се прилагат пропорционално и не пораждат дискриминация по произволен или необоснован начин между държавите — членки на Европейския съюз, или държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, когато преобладават идентични или сходни условия, включително между нейната собствена територия и територията на другата страна. СФМ не се прилагат по начин, който би представлявал прикрито ограничение на търговията между страните.
3. Процедурите, посочени в настоящата глава, се прилагат без необосновано забавяне и по прозрачен начин, а поисканата информация се ограничава до необходимото с цел подходящо одобряване, контрол, инспекция и проверка.
4. Всяка от страните гарантира, че всички такси, които се налагат върху процедурите за внос, за да се провери и гарантира изпълнението на изискванията за СФМ, са справедливи с оглед на таксите, начислявани на сходни вътрешни продукти или на продукти с произход от която и да е друга членка на СТО, и не са по-високи от действителните разходи за услугата.

5. С изключение на предвиденото в член 14.14, при изменение на изискванията за СФМ при внос всяка страна, и когато е целесъобразно — МЕРКОСУР, предвижда преходен период, като отчита естеството на изменението, за да се избегне ненужно прекъсване или смущение на търговските потоци от продукти и да се позволи на страната износител да коригира процедурите си за износ в съответствие с това изменение.
6. Прилагането на настоящата глава не застрашава прилагането на изискванията за СФМ по отношение на търговията между страните, които са налице към датата на влизане в сила на настоящото споразумение.
7. Без да се засягат подобни разпоредби в други глави на настоящата част от споразумението, никоя от разпоредбите на настоящата глава не засяга правата и задълженията на всяка от страните за защита на поверителната информация съгласно съответните законови и подзаконови актове на всяка страна. Всяка от страните гарантира, че са въведени процедури, с които се предотвратява разкриването на поверителна информация, придобита по време на процедурите, посочени в настоящата глава.
8. Всяка от страните гарантира, че са на разположение необходимите ресурси за ефективното прилагане на настоящата глава.

ЧЛЕН 14.7

Мерки за улесняване на търговията

Одобряване на предприятия за внос на животни, животински продукти, продукти от животински произход и странични животински продукти

1. Страната вносител може да изисква да бъдат одобрени предприятията, разположени на територията на страната износител, за вноса на животни, животински продукти, продукти от животински произход и странични животински продукти от такива предприятия.
2. Такова одобрение се издава без предварителна инспекция на отделни предприятия от страната вносител, ако:
 - а) страната вносител е признала системата за официален контрол на компетентния орган на страната износител;
 - б) страната вносител е разрешила вноса на съответните продукти; и
 - в) компетентният орган на страната износител е предоставил достатъчно гаранции, че тези предприятия отговарят на санитарните изисквания на страната вносител.
3. Страната износител разрешава износа единствено от одобрените предприятия, посочени в параграф 1. Страната износител спира или оттегля своето одобрение на предприятия, които не отговарят на санитарните изисквания на страната вносител, и уведомява страната вносител за това спиране или оттегляне.

4. Страната износител предлага на страната вносител списък с предприятия, които да бъдат одобрени. Този списък се придружава от гаранции от компетентния орган на страната износител, че предприятията спазват гаранциите, посочени в параграф 2, буква в).
5. Страната вносител разрешава вноса от одобрени предприятия не по-късно от 40 (четиридесет) работни дни след получаването на списъка и гаранциите, посочени в параграф 4, от страната износител. Ако бъде поискана допълнителна информация и в резултат на това не може да бъде предоставено разрешение в рамките на срока от 40 (четиридесет) работни дни, страната вносител информира страната износител и посочва нов краен срок за такова разрешение. Този краен срок не надхвърля 40 (четиридесет) работни дни след получаването на допълнителната информация.
6. Страната вносител съставя списъци на одобрените предприятия и прави тези списъци обществено достъпни.
7. Страната вносител може да откаже да одобри предприятия, които не отговарят на нейните санитарни изисквания. В такъв случай страната вносител информира страната износител за този отказ, включително обосновката за него.
8. Страната вносител може да извършва проверки на системата за официален контрол в съответствие с член 14.15. Въз основа на резултатите от тези проверки страната вносител може да изменя списъците на одобрените предприятия.

Проверки на вноса във връзка със СФМ

9. Всяка от страните приема или запазва в сила процедури, свързани с проверките на вноса във връзка със СФМ, като позволява ускорено освобождаване на продукти за внос без необосновано забавяне.

10. Всяка от страните по целесъобразност опростява контрола и проверките и намалява честотата на проверките на вноса във връзка със СФМ, извършвани от страната вносител по отношение на продуктите от страната износител. Всяка от страните основава своето решение на следното:

- а) свързаните рискове;
- б) проверките, извършвани от производителите или вносителите, които се валидират от компетентните органи на страните;
- в) гаранциите, предоставени от компетентния орган на страната износител, че предприятията отговарят на санитарните изисквания на страната вносител; и
- г) международните насоки, стандарти и препоръки на Кодекс алиментариус, СОЗЖ или МКРЗ, доколкото е подходящо.

11. Всяка от страните може да прилага други критерии за опростяване на контрола и проверките съгласно параграф 10, ако те не подронват общоприетите критерии, посочени в него.

12. Ако при проверките на вноса се установи несъответствие с изискванията за СФМ при внос и продуктите или пратките бъдат отхвърлени, страната вносител уведомява страната износител за това в съответствие с процедурата, посочена в член 14.12, възможно най-скоро и не по-късно от 5 (пет) работни дни след датата на отхвърлянето.

13. Ако при проверките на вноса се установи несъответствие с относимите изисквания за СФМ при внос, предприетото действие от страната вносител е обосновано въз основа на установеното несъответствие и не ограничава търговията в по-голяма степен, отколкото е необходимо за постигане на подходящото за страната равнище на санитарна или фитосанитарна защита.

Опростяване на процедурите за внос и одобрение на МЕРКОСУР

14. Страните признават различните равнища, до които са достигнали процесите на регионална интеграция в рамките на Европейския съюз, от една страна, и МЕРКОСУР, от друга страна. С оглед да се улесни търговията между съответните им територии, МЕРКОСУР полага максимални усилия постепенно да приема по отношение на процедурите за внос и одобрение на продукти и предприятия от Европейския съюз, ако е приложимо:

- а) единен въпросник;
- б) единен сертификат; и
- в) единен списък на одобрените предприятия.

15. МЕРКОСУР ще полага максимални усилия да хармонизира изискванията за СФМ при внос, сертификатите и проверките на вноса на отделните държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението.

ЧЛЕН 14.8

Алтернативни мерки

1. По искане на страната износител страната вносител проучва дали по изключение алтернативна СФМ вместо СФМ на страната вносител гарантира подходящо равнище на защита на страната вносител. Алтернативната мярка може да се основава на международни насоки, стандарти и препоръки на Кодекс алиментариус, СОЗЖ или МКРЗ, или на СФМ на страната износител.

2. Член 14.9 не се прилага по отношение на алтернативни СФМ.

ЧЛЕН 14.9

Еквивалентност

1. Страната износител може да поиска от страната вносител определяне на еквивалентността, съгласно което конкретна СФМ или конкретни СФМ, свързани с продукт или група продукти или основани на цялостната система, са еквивалентни на нейните собствени СФМ.
2. За прилагането на настоящия член подкомитетът, посочен в член 14.18, отправя препоръки за установяване на процедура за признаване на еквивалентност въз основа на Решението за прилагане на член 4 от Споразумението за санитарните и фитосанитарните мерки на Комитета по санитарни и фитосанитарни мерки на СТО¹ и всички негови последващи актуализации, както и на международните насоки, стандарти и препоръки, приети в рамките на Кодекс алиментариус, СОЗЖ и МКРЗ. Тази процедура следва да включва процес, съгласно който страните провеждат консултации, за да определят еквивалентността на СФМ, информацията, която трябва да се изисква от страните, отговорностите на страните и крайните срокове за признаване на еквивалентност.
3. При получаването на конкретно искане страните започват консултации въз основа на процедурата, която трябва да бъде установена съгласно параграф 2, с цел да постигнат съгласие по признаването на еквивалентност.

¹ Документ G/SPS/19/Rev.2 на СТО от 13 юли 2004 г.

4. По искане на страната износител страната вносител информира страната износител за етапа на процедурата за оценка на еквивалентността.

ЧЛЕН 14.10

Признаване на статута по отношение на здравето на животните и вредителите по растенията
и на регионалните условия

1. Страните отчитат концепцията за зонироване и компартиментализация, включително свободни от вредители зони или свободни от болести зони и зони със слабо разпространение на вредители или слабо разпространение на болести, и я прилагат в търговията помежду си в съответствие със Споразумението за СФМ, включително Насоките за насърчаване на практическото прилагане на член 6 от Споразумението за санитарните и фитосанитарните мерки, прието от Комитета по санитарни и фитосанитарни мерки на СТО¹, и съответните насоки, препоръки и стандарти на СОЗЖ или МКРЗ.

2. По искане на страната износител страната вносител взема решение дали да признае свободните от вредители и от болести зони, зоните със слабо разпространение на вредители и слабо разпространение на болести и компартиментите на страната износител, независимо дали за първи път или след откриване на огнище на болест по животните или на вредител по растенията. Страната вносител основава това решение на информацията, предоставена от страната износител, в съответствие със Споразумението за СФМ и стандартите на СОЗЖ и МКРЗ, и взема предвид установяването на свободни от вредители и от болести зони, на зони със слабо разпространение на вредители и слабо разпространение на болести и на компартименти от страната износител. Страните спазват процедурите, определени в приложение 14-А.

¹ Документ G/SPS/48 на СТО от 16 май 2008 г.

3. Решението на страната вносител съгласно параграф 2 се взема без необосновано забавяне. Без да се засяга член 14.14, ако страната вносител вземе решение да признае свободните от вредители и от болести зони, зоните със слабо разпространение на вредители и слабо разпространение на болести и компартментите на страната износител, тя разрешава търговията от тези зони или компартменти без необосновано забавяне.

4. Подкомитетът, посочен в член 14.18, може да определи допълнителни подробности за процедурата за признаване на свободните от вредители и от болести зони, зоните със слабо разпространение на вредители и слабо разпространение на болести и компартментите, посочени в параграф 2, като взема предвид Споразумението за СФМ и насоките, стандартите и препоръките на МКРЗ и СОЗЖ.

Животни, животински продукти, продукти от животински произход и странични животински продукти

5. Процедурата за признаване на свободните от болести зони или компартменти във връзка с животни, животински продукти, продукти от животински произход и странични животински продукти е посочена в параграфи 7—9 и в приложение 14-А.

6. При създаването или поддържането на зоните или компартментите, посочени в параграф 2, във връзка с животни, животински продукти, продукти от животински произход и странични животински продукти страните вземат предвид фактори като географско положение, екосистеми, епидемиологичен надзор и ефективност на санитарните проверки.

7. Не по-късно от 60 (шестдесет) работни дни след като получи от страната износител информацията, посочена в параграф 2, страната вносител може:

- а) изрично да възрази срещу искането за признаване на свободни от болести зони или на компартменти във връзка с животни, животински продукти, продукти от животински произход и странични животински продукти;

- б) да отправи искане за допълнителна информация от страната износител; или
- в) да отправи искане за проверки съгласно член 14.15.

Страната вносител оценява евентуалната допълнителна информация не по-късно от 30 (тридесет) работни дни след получаването ѝ. Ако са необходими проверки от страната вносител, крайният срок за оценка на допълнителната информация се прекъсва.

8. Страната вносител ускорява процедурата, установена в параграф 7, ако зоните или компартментите, които страната износител иска да бъдат признати, са признати официално от СОЗЖ със статут на свободни от болести зони или статутът им на свободни от болести зони е възстановен след откриването на огнище.

9. Ако след процедурата по параграф 7 страната вносител вземе решение да не признае зоните или компартментите, които страната износител иска да бъдат признати, тя уведомява за своето решение страната износител и обяснява причините, поради които не признава съответните зони или компартменти, и при поискване провежда консултации в съответствие с член 14.13.

Растения и растителни продукти

10. Всяка от страните изготвя списък на регулираните вредители и на регулираните растения и растителни продукти, за които са налице фитосанитарни изисквания. Страната вносител предоставя на разположение на другата страна своя списък с регулирани вредители и с регулирани растения и растителни продукти, както и фитосанитарните изисквания при внос, които се прилагат към тях. Фитосанитарните изисквания при внос на регулирани растения и растителни продукти са ограничени до необходимото за защита на здравето на растенията или за гарантиране на предвидената употреба на растенията и растителните продукти. Страната вносител информира другата страна за всякакви допълнителни декларации, които се изискват.

11. Фитосанитарните изисквания на страната вносител се установяват, като се взема предвид фитосанитарният статус в страната износител и, ако се изисква от страната вносител, резултатът от анализ на риска от вредители (наричан по-нататък „АРВ“). АРВ се извършва в съответствие с относимите международни стандарти за фитосанитарни мерки (наричани по-нататък „МСФМ“) на МКРЗ. При този анализ на риска се отчитат наличната научна и техническа информация, както и предвидената употреба на разглежданите растения и растителни продукти.
12. Страната вносител актуализира списъците, посочени в параграф 10, когато страната износител отправи искане за износ на нови продукти за другата страна. Когато страната вносител изисква АРВ, за да разреши вноса на определен продукт, като основа за ускоряване на процеса може да се използва вече извършен АРВ за същите или за сходни продукти, заедно с всякава допълнителна информация, която страната вносител счита, че е необходимо да се анализира.
13. Когато страната вносител осъществява процеса за определяне на статута на страната износител по отношение на вредителите, тя взема предвид параграфи 10—17 от настоящия член, приложение 14-А и препоръките в МСФМ на МКРЗ.
14. Страните отчитат концепциите за свободни от вредители зони, свободни от вредители места на производство и свободни от вредители производствени обекти, както и озони със слабо разпространение на вредители, както са посочени в МСФМ на МКРЗ, и защитени зони, като ги прилагат в търговията помежду си.
15. При установяването или запазването в сила на фитосанитарни мерки страната вносител взема предвид свободните от вредители зони, свободните от вредители места на производство, свободните от вредители производствени обекти и зоните със слабо разпространение на вредители, както и защитените зони, ако страната износител е установила такива.

16. Страната износител съобщава свободните от вредители зони, свободните от вредители места на производство, свободните от вредители производствени обекти или зоните със слабо разпространение на вредители на другата страна и при поискване предоставя обяснение и подкрепяща информация, както е предвидено в съответните МСФМ или по друг начин, сметнат за целесъобразен. Освен ако страната вносител:

- а) изрично не възрази срещу искането за одобряване на свободни от вредители зони, свободни от вредители места на производство, свободни от вредители производствени обекти или зони със слабо разпространение на вредители на другата страна или срещу защитени зони, ако страната износител е установила такива;
- б) не отправи искане за допълнителна информация от страната износител;
- в) не отправи искане за проверки съгласно член 14.15; или
- г) не започне консултации съгласно член 14.13 не по-късно от 150 (сто и петдесет) работни дни след получаването на тази информация, страната вносител признава статута на страната износител.

17. Страната вносител оценява евентуалната допълнителна информация, поискана съгласно параграф 16, не по-късно от 90 (деветдесет) дни след получаването ѝ. Всички проверки, поискани от страната вносител съгласно параграф 16, се извършват в съответствие с член 14.15, като се вземат предвид биологичните особености на разглеждания вредител и на разглежданото растение. Ако страната вносител отправи искане за такива проверки, крайният срок за оценка на допълнителната информация се прекъсва.

18. Ако след прилагане на процедурата по параграф 16 страната вносител вземе решение да не одобри свободните от вредители зони, свободните от вредители места на производство, свободните от вредители производствени обекти или зоните със слабо разпространение на вредители или защитените зони, ако страната износител е установила такива, които страната износител иска да бъдат признати, страната вносител уведомява за своето решение страната износител, обяснява причините, поради които не ги одобрява, и при поискване провежда консултации в съответствие с член 14.13.

ЧЛЕН 14.11

Прозрачност и обмен на информация

1. По искане на една от страните и не по-късно от 15 (петнадесет) работни дни след датата на такова искане страните обменят информация относно:
 - а) процедурите за разрешение за внос на даден продукт, включително, ако е възможно, очаквания график;
 - б) изискванията за вноса на конкретни продукти, включително по целесъобразност модела за сертификат;
 - в) техния статут по отношение на вредителите, включително програми за наблюдение, ликвидиране и ограничаване и резултатите от тях в подкрепа на въпросния статут по отношение на вредителите, както и фитосанитарните мерки при внос;
 - г) етапа на напредък по процедурата за одобряване на вноса на конкретни продукти; и

д) връзката между дадена СФМ и международните насоки, стандарти и препоръки и — ако дадена СФМ не е основана на международните насоки, стандарти и препоръки — научната информация за това по какъв начин СФМ не е в съответствие с международните насоки, стандарти и препоръки, и обяснение на причините за тази мярка.

2. В случаите, в които съответните научни доказателства не са достатъчни, страната, която приема временна СФМ, предоставя наличната относима информация, на която е основана мярката, както и допълнителна информация за по-обективна оценка на риска, ако е налична, и преразглежда СФМ в разумен срок.

3. Страните обявяват публично по всякакъв начин актуализираната информация относно своите:

- а) санитарни и фитосанитарни изисквания при внос и процедури за одобрение; и
- б) списък с регулираните вредители.

4. Страните се информират взаимно за:

- а) всички промени в санитарния и фитосанитарния статус, които може да засегнат търговията между страните;
- б) въпроси, свързани с разработването и прилагането на СФМ, които може да засегнат търговията между страните; и
- в) всякаква друга информация от значение за ефективното прилагане на настоящата глава.

5. Без да се засяга параграф 1, ако посочената в настоящия член информация е предоставена на разположение на страните чрез нотификация до СТО или до съответния международен орган за определяне на стандарти съгласно съответните му правила, или на публично достъпни и безплатни уебсайтове на страните, не се изисква обмен на информация съгласно параграф 1.

6. Всяка от страните определя звено за контакт с цел комуникация по всички въпроси, обхванати от настоящата глава, и информира другата страна за него не по-късно от 1 (един) месец след датата на влизане в сила на настоящото споразумение. Всяка от страните своевременно уведомява другата страна за всяка промяна по нейното звено за контакт.

ЧЛЕН 14.12

Уведомления

1. Звената за контакт на другата страна, определени в член 14.11, се уведомяват за всеки сериозен или значителен риск за живота или здравето на хората, животните или растенията, включително всички спешни случаи, свързани с контрола върху храните или фуражите, в рамките на 2 (два) работни дни от установяването на въпросния риск.

2. Звената за контакт на другата страна също така се уведомяват в разумен срок от време за рисковете за живота или здравето на хората, животните или растенията, които не са сериозни, като този срок е достатъчен, за да се избегне застрашаване на живота или здравето на хората, животните или растенията или излагане на риск на съществуващата търговия между страните.

3. Уведомленията, посочени в параграфи 1 и 2, се извършват посредством установена система за уведомления или чрез специфични ad hoc уведомления в съответствие със законодателството на отправящата уведомлението страна. И в двата случая уведомлението се изпраща до компетентните органи на съответните страни.
4. Ако отправящата уведомлението страна приеме или запази в сила каквато и да било СФМ във връзка с уведомлението (включително отхвърляне на даден продукт или пратка), уведомлението се придружава от обяснение на причините, с които се обосновава тази мярка.
5. Отправящата уведомлението страна оттегля всяко уведомление въз основа на информация, за която впоследствие бива установено, че е необоснована или е предадена погрешка. Оттеглянето се извършва възможно най-скоро и се съобщава на страната износител, за да се избегне отрицателно въздействие върху търговията между страните.
6. Страните определят звена за контакт за уведомленията съгласно настоящия член и информират другата страна в тази връзка, ако те са различни от звената за контакт съгласно член 14.11, параграф 6.

ЧЛЕН 14.13

Консултации

1. Без да се засяга глава 29, ако се счита, че СФМ или проекти на мерки на страната вносител или прилагането им не са в съответствие с настоящата глава, страните започват консултации не по-късно от 60 (шестдесет) дни след представянето на мотивирано искане за такива консултации от страната износител.

2. Независимо от параграф 1, ако една от страните отпрати уведомление съгласно член 14.12 или ако една от страните има сериозни опасения относно риск за здравето на хората, животните или растенията, при който се засягат продукти, търгувани между страните, по искане на една от страните възможно най-скоро се провежда консултация. При тези условия всяка от страните се стреми да предостави необходимата информация, за да се избегне нарушаване на търговията, включително ограничаване на търговията.
3. По искане на страната износител страната вносител предоставя необходимата информация, за да се избегне нарушаване на търговията, включително ограничаване на търговията. Тази информация включва информацията, посочена в член 14.11, параграф 1.
4. Консултациите може да се провеждат в продължение на разумен срок, който позволява на страните да намерят взаимноприемливо решение.
5. Консултациите може да се провеждат по електронна поща, чрез видео- или аудиоконференция или чрез всякакви други средства за комуникация, налични за двете страни. Страната, поискала консултациите, отговаря за изготвянето на протокола. Протоколът се одобрява официално от страните по консултациите.
6. Ако страните по консултациите не намерят взаимноприемливо решение, въпросът може да бъде отнесен до подкомитета, посочен в член 14.18.

ЧЛЕН 14.14

Спешни мерки

1. Ако една от страните приеме мярка за контрол на сериозни рискове за живота или здравето на хората, животните или растенията, тази мярка, без да се засяга параграф 2, също така има за цел да се предотврати въвеждането на какъвто и да е санитарен и фитосанитарен риск на територията на другата страна.
2. В случай на сериозни рискове за живота или здравето на хората, животните или растенията страната вносител може да приеме спешни мерки срещу такива рискове.
3. Страната вносител обмисля най-подходящото и пропорционално решение по отношение на транзитните продукти между страните, за да се избегне ненужното нарушаване на търговията.
4. Мерките, посочени в параграф 2, могат да се приемат без предварително уведомление съгласно член 14.12. Страната, която приема спешни мерки, уведомява другата страна възможно най-скоро за приемането на въпросните мерки и във всеки случай не по-късно от 48 (четиридесет и осем) часа след това.
5. Всяка от страните може да поиска информация, свързана със санитарната и фитосанитарната ситуация и приетите спешни мерки. Всяка страна отговаря на тези искания веднага след като исканата информация е на разположение.
6. По искане на някоя от страните и в съответствие с член 14.13 страните провеждат консултации във връзка със спешната мярка не по-късно от 15 (петнадесет) работни дни от уведомлението за спешната мярка. Страните могат да проучат възможности за улесняване на изпълнението или за замяна на спешните мерки.

ЧЛЕН 14.15

Проверки на системата за официален контрол

1. В рамките на обхвата на настоящата глава всяка от страните има право:
 - а) да извършва проверки, включително одити, на системата за официален контрол на другата страна, включително посещения за проверка; и
 - б) да получава информация относно системата за официален контрол на другата страна и резултатите от проверките, извършени съгласно тази система.
2. Естеството и честотата на проверките, включително одитите, се определят от страната вносител, като се вземат предвид изискванията при внос, присъщите характеристики на разглеждания продукт, резултатите от минали проверки на вноса и друга налична информация, като например одити и инспекции, извършени от компетентния орган на страната износител.
3. Целта на проверките е да се оцени капацитетът на компетентните органи на страната износител да гарантират, че изнасяните или подлежащите на износ продукти отговарят на санитарните и фитосанитарните изисквания на страната вносител.
4. Посещенията за проверка се извършват без необосновано забавяне и страната износител се уведомява за тях най-малко 60 (шестдесет) работни дни преди извършването на такива проверки, освен в спешни случаи или ако страните решат друго. Страните се договарят за всяка промяна на датата на посещението.

5. Проверките се извършват в съответствие с одитната програма, договорена от съответните страни, въз основа на Насоките за проектиране, обслужване, оценка и акредитация на системи за инспекция и сертифициране на вноса и износа на храни¹. Страната вносител съобщава на другата страна причините за всяка промяна на одитната програма на посещението.
6. Разходите, понесени от страната, която извършва проверката, се поемат от тази страна.
7. Страната, която извършва проверката, изпраща проект на доклад относно проверката на страната, която е предмет на проверката, не по-късно от 60 (шестдесет) работни дни след края на посещението за проверка. Страната, която е предмет на проверката, може да коментира проекта на доклада не по-късно от 60 (шестдесет) работни дни след получаването му. Коментарите и план за действие, ако е необходим такъв, се прилагат към окончателния доклад. Страната, която извършва проверката, изпраща окончателния доклад на страната, която е предмет на проверката, не по-късно от 30 (тридесет) работни дни след получаването на коментарите по проекта на доклада.
8. Всички мерки, предприети вследствие на проверки, са пропорционални на установените недостатъци или рискове. При поискване и в съответствие с член 14.13 се провеждат технически консултации по този въпрос.
9. Ако по време на проверката бъде установено наличието на значителен риск за здравето на хората, животните или растенията, страната, която е предмет на проверката, се уведомява възможно най-бързо и във всички случаи не по-късно от 10 (десет) работни дни след края на проверката.

¹ FAO, CAC/GL 26-1997.

ЧЛЕН 14.16

Сътрудничество в рамките на многостранни форуми

1. Страните насърчават сътрудничеството помежду си в рамките на всички многостранни форуми, свързани със санитарните и фитосанитарните въпроси, по-специално в международните органи за определяне на стандарти, признати в рамките на Споразумението за СФМ, и обменят информация в тази връзка.
2. Подкомитетът по санитарните и фитосанитарните въпроси, посочен в член 14.18, е форумът за насърчаване на сътрудничеството, посочено в параграф 1.

ЧЛЕН 14.17

Сътрудничество

1. Страните се стремят да си сътрудничат при прилагането на настоящата глава и да оптимизират резултатите от него с цел да се разширят възможностите и да се извлекат възможно най-големи ползи за страните. Това сътрудничество се развива в контекста на правната и институционалната рамка, уреждаща отношенията на сътрудничество между страните.
2. За постигането на целите, посочени в параграф 1, страните вземат предвид нуждите от сътрудничество, установени от Подкомитета по санитарните и фитосанитарните въпроси, посочен в член 6.18.

ЧЛЕН 4.18

Подкомитет по санитарните и фитосанитарните въпроси

1. Подкомитетът по санитарните и фитосанитарните въпроси, установен съгласно член 9.9, параграф 4, провежда първото си заседание не по-късно от 1 (една) година след влизането в сила на настоящото споразумение.
2. Подкомитетът има следните функции, в допълнение към функциите, посочени в членове 2.4 и 9.9:
 - а) осигурява форум за обсъждане на проблеми, произтичащи от прилагането на СФМ, с оглед да се намерят взаимноприемливи решения, при условие че страните първо са направили опит да ги решат чрез технически консултации съгласно член 14.13 и впоследствие въпросът е отнесен до Подкомитета;
 - б) осигурява форум за обсъждане на информацията, обменена в съответствие с член 14.11;
 - в) насърчава обмена на информация и сътрудничеството в рамките на многостранни форуми съгласно член 14.16;
 - г) обменя списъците със звената за контакт съгласно член 14.11, параграф 6 за споделяне на информация, свързана с настоящата глава;
 - д) провежда подготвителната вътрешна дейност, необходима за изменението на приложение 14-А от Съвместния съвет в състав „Търговия“;
 - е) отправя препоръки за установяване на процедура за признаване на еквивалентност в съответствие с член 14.9, параграф 2;

- ж) може да определи допълнителни подробности за процедурата за признаване на зони, свободни от вредители и от болести, на зони със слабо разпространение на вредители и слабо разпространение на болести и на компартменти в съответствие с член 14.10, параграф 4; и
- з) определя нуждите от сътрудничество за прилагане на настоящата глава съгласно член 14.17, параграф 2.

ЧЛЕН 14.19

Специално и диференцирано третиране

В съответствие с член 10 от Споразумението за СФМ, ако Парагвай установи затруднения във връзка с предложение за мярка, за която е уведомен от Европейския съюз, в коментарите си, представени на Европейския съюз, Парагвай може да поиска съгласно приложение Б към Споразумението за СФМ възможност да обсъди въпроса. Без да се засяга член 14.13, Европейският съюз и Парагвай започват консултации, за да се споразумеят за:

- а) алтернативни условия на внос, които да се прилагат от страната вносител в съответствие с член 14.8 от настоящата глава;
- б) разпоредбите за техническа помощ в съответствие с член 14.17 от настоящата глава; или
- в) преходен период от 6 (шест) месеца за прилагането на предложените мерки по отношение на продукти от Парагвай, който по изключение би могъл да бъде удължен с допълнителен период от не повече от 6 (шест) месеца.

ГЛАВА 15

ДИАЛОЗИ ОТНОСНО ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С АГРОХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА

ЧЛЕН 15.1

Цели

С цел укрепване на взаимното доверие и съответното разбирателство помежду си страните установяват диалози и обменят информация по следните теми:

- а) хуманното отношение към животните;
- б) прилагането на селскостопански биотехнологии;
- в) борбата с антимикробната резистентност (наричана по-нататък „АМР“); и
- г) научни въпроси, свързани с безопасността на храните и здравето на животните и растенията.

ЧЛЕН 15. 2

Подкомитет по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига

В допълнение към функциите, посочени в членове 2.4, 9.9 и 15.7, Подкомитетът по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, заседава на експертно равнище с цел провеждане на диалозите, посочени в член 15.1.

ЧЛЕН 15.3

Хуманно отношение към животните

Като признава, че животните са същества с усещания, Подкомитетът по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига, провежда диалог, който, наред с другото, обхваща следните въпроси:

- а) специфични теми относно хуманното отношение към животните, които може да засегнат търговията между страните;
- б) обмен на информация, експертиза и опит в областта на хуманното отношение към животните с цел подобряване в полза на страните на съответните им подходи към регулаторните стандарти във връзка с развъждането, отглеждането, третирането, превоза и клането на животни;
- в) укрепване на сътрудничеството им по научноизследователски въпроси; и
- г) сътрудничество в рамките на международни форуми с цел насърчаване на допълнително разработване на международни стандарти за хуманно отношение към животните от страна на СОЗЖ и на най-добри практики за хуманно отношение към животните, както и прилагането им.

ЧЛЕН 15.4

Селскостопански биотехнологии

Подкомитетът по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига, провежда диалог относно селскостопанските биотехнологии, който, наред с другото, обхваща следните въпроси:

- а) обмен на информация относно политики, законодателство, насоки, добри практики и проекти за биотехнологични продукти;
- б) обсъждания по специфични теми, свързани с биотехнологии, които може да засегнат търговията между страните, включително сътрудничество във връзка с генетично модифицираните организми (наричани по-нататък „ГМО“);
- в) обмен на информация по теми, свързани с асинхронните разрешения на ГМО, за да се сведе до минимум евентуалното въздействие върху търговията;
- г) обмен на информация относно икономическите и търговските перспективи за разрешения на ГМО; и
- д) обмен на информация по случаи на ниско наличие на ГМО, които не са разрешени от страната вносител, но са разрешени от страната износител.

ЧЛЕН 15.5

Борба с антимикробната резистентност

Подкомитетът по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига, провежда диалог относно борбата с антимикробната резистентност, който, наред с другото, обхваща следните въпроси:

- а) сътрудничество за следване на съществуващите и бъдещите насоки, стандарти, препоръки и действия, разработени от съответните международни организации, инициативи и национални планове, целящи насърчаване на разумната и отговорна употреба на антибиотиците и свързани с животновъдството и ветеринарните практики;
- б) сътрудничество при прилагането на препоръките на СОЗЖ, Световната здравна организация (наричана по-нататък „СЗО“) и Кодекс алиментариус, по-специално Кодекса за поведение във връзка с минимизирането и ограничаването на предавани чрез храна микроорганизми, резистентни към антимикробни препарати (CAC/RCP 61-2005);
- в) обмен на информация относно добрите селскостопански практики;
- г) насърчаване на научните изследвания, иновациите и развитието; и
- д) насърчаване на мултидисциплинарните подходи за борба с АМР, включително на подхода „Едно здраве“ на СЗО, СОЗЖ и Кодекс алиментариус.

ЧЛЕН 15.6

Научни въпроси, свързани с безопасността на храните и здравето на животните и растенията

1. Страните следва да насърчават сътрудничество между съответните си официални научни органи, отговарящи за науката в сферата на безопасността на храните и здравето на животните и растенията. Това сътрудничество има за цел да се задълбочи научната информация, с която разполагат страните, в подкрепа на съответните им подходи по отношение на регулаторни стандарти, които може да засегнат търговията помежду им.
2. Подкомитетът провежда диалог относно научни въпроси, свързани с безопасността на храните и здравето на животните и растенията, който, наред с другото, обхваща следните въпроси:
 - а) обмен на научна и техническа информация относно областите на безопасността на храните и фуражите и на здравето на животните и растенията, включително оценката на риска и научната информация в подкрепа на установяването на максимално допустимите граници на остатъчни вещества;
 - б) събиране на данни; и
 - в) сътрудничество за постигането на общо разбиране по отношение на стандартите на СОЗЖ, МКРЗ и Кодекс алиментариус.

ЧЛЕН 15.7

Допълнителни разпоредби

1. Страните гарантират, че дейностите на подкомитета, посочен в член 15.2, не застрашават независимостта на съответните им национални или регионални агенции. Подкомитетът по диалозите относно въпроси, свързани с агрохранителната верига, установява правилата относно конфликтите на интереси за участниците в неговите заседания.
2. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не засяга правата и задълженията на всяка от страните да защитава поверителната информация съгласно съответното законодателство на всяка от страните. Всяка от страните гарантира, че са въведени процедури, с които се предотвратява разкриването на поверителна информация, придобита по време на процеса, установен в настоящата глава.
3. При пълно зачитане на правото на страните на регулиране, никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува като задължаваща някоя от страните:
 - а) да се отклони от вътрешните си процедури за изготвяне и приемане на регулаторни мерки;
 - б) да предприеме действия, които биха затруднили или попречили на своевременното приемане на регулаторни мерки, насочени към постигане на целите на обществената политика; или
 - в) да приеме конкретен регулаторен резултат.

ГЛАВА 16

ТЪРГОВСКА ЗАЩИТА И ГЛОБАЛНИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ ПРИНЦИПИ

ЧЛЕН 16.1

Връзка със Споразуменията в рамките на СТО

1. Настоящата глава се прилага, без да се засягат правата и задълженията на страните съгласно АДС, Споразумението за СИМ, Споразумението за защитни мерки и ДППУС.
2. Страните освобождават двустранната търговия, обхваната от преференциално третиране, от прилагането на Специалната защитна мярка за селското стопанство на Споразумението за селското стопанство.
3. Преференциалните правила за произход съгласно настоящата част от споразумението не се прилагат по отношение на разследвания за търговска защита и за глобални защитни мерки, провеждани в съответствие с настоящата глава.

ЧЛЕН 16.2

Прозрачност

1. Търговската защита и защитните мерки следва да се прилагат при спазване в пълна степен на приложимите изисквания на СТО и да се основават на справедлива и прозрачна система.
2. Възможно най-скоро след налагането на временна мярка съответната страна предоставя на заинтересованите страни пълен достъп до фактите, съставляващи основата за определенията, оценката на вредата, изчисленията на дъмпинговия марж и на маржа на субсидиите, както и причинно-следствената връзка. Освен това преди да бъде взето окончателно решение, съответната страна оповестява изцяло и по съдържателен начин всички съществени факти и съображения, които са в основата на решението за прилагане на дадена мярка. Настоящият параграф не засяга член 6.5 от АДС, член 12.4 от Споразумението за СИМ и член 3.2 от Споразумението за защитни мерки.
3. Всяка от страните изпраща цялата информация, посочена в параграф 2, в писмен вид, за предпочитане в електронен формат, а на заинтересованите страни следва да бъде дадено достатъчно време да представят коментари. За страните, чиито разследващи органи съхраняват електронни файлове на досиетата, цялата информация, посочена в параграф 2, може да бъде предоставена на разположение онлайн.

РАЗДЕЛ Б

АНТИДЪМПИНГОВИ И ИЗРАВНИТЕЛНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 16.3

Съображения относно антидъмпинговите и изравнителните мерки

Всяка от страните:

- а) анализира особено внимателно предложенията за ценови ангажменти, отправени от износители от другата страна;
- б) подкрепя налагането на мито, което е по-ниско от дъмпинговия марж или маржа на субсидията, ако това ниво е достатъчно за отстраняване на вредата за местната промишленост;
- в) анализира особено внимателно искания за разширяване на мерките в сила срещу износители от другата страна; и
- г) взема предвид информацията, предоставена от индустриалните потребители на продукта, предмет на разследването, от вносителите и ако е приложимо, от представителни организации на потребителите в контекста на член 6.12 от АДС и член 12.10 от Споразумението за СИМ.

РАЗДЕЛ В

ГЛОБАЛНИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 16.4

Прозрачност по отношение на глобалните защитни мерки

1. По искане на страната износител и при условие че същата има съществен интерес да изнася съответния продукт съгласно определението в параграф 3 от настоящия член, страната, която започва разследване за защитни мерки или възнамерява да приложи временни или окончателни защитни мерки, незабавно предоставя:

- а) информацията, посочена в член 12.2 от Споразумението за защитни мерки, съгласно образца, установен от Комитета по защитните мерки към СТО;
- б) публичната версия на жалбата, подадена от местната промишленост, ако е приложимо;
и
- в) публичния доклад, в който се излагат констатациите и мотивираните заключения по всички имащи отношение фактически и правни въпроси, разглеждани при разследването за защитни мерки.

Публичният доклад, посочен в буква в) от настоящия параграф, включва анализ, в който вредата се приписва на факторите, които я причиняват, и се посочва използваният метод за определяне на защитните мерки.

2. Ако е предоставена информация съгласно настоящия член, страната вносител предлага провеждането на неформални консултации със страната износител за разглеждане на предоставената информация.

3. За целите на настоящия член се счита, че дадена страна има съществен интерес, ако тя е сред 5-те (петте) най-големи доставчици на съответните внасяни продукти през най-скорошния период от 3 (три) години, което се измерва или като абсолютен обем, или като абсолютна стойност.

ЧЛЕН 16.5

Прилагане на окончателни мерки

1. Всяка страна, която приема защитни мерки, се стреми да ги прилага по начин, засягащ във възможно най-малка степен двустранната търговия.
2. Страната вносител предлага провеждането на неформални консултации със страната износител за разглеждане на въпросите по параграф 1. Страната вносител не приема мерки в рамките на 30 (тридесет) дни от датата, на която е отправено предложението за провеждане на неформални консултации.

РАЗДЕЛ Г

УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

ЧЛЕН 16.6

Неприлагане на разпоредбите относно уреждането на спорове

Никоя от страните не прибегва до разпоредбите относно уреждането на спорове съгласно глава 29 по отношение на въпроси, възникнали по силата на настоящата глава.

ГЛАВА 17

ДВУСТРАННИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

РАЗДЕЛ А

ОБХВАТ

ЧЛЕН 17.1

Обхват

1. Раздели Б—И от настоящата глава се прилагат по отношение на всички стоки, различни от превозни средства, класирани в позиции от ХС 8703 и 8704.
2. Разпоредбите, приложими към превозните средства, класирани в позиции от ХС 8703 и 8704, са описани подробно в приложение 17-А.

РАЗДЕЛ Б

ОПРЕДЕЛЕНИЯ

ЧЛЕН 17.2

Определения

За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:

- а) „компетентен разследващ орган“ означава:
 - i) за Европейския съюз — Европейската комисия; и
 - ii) за МЕРКОСУР — Ministerio de Economía или негов правопреемник в Аржентина, Secretaria de Comércio Exterior на Ministério do Desenvolvimento, Indústria, Comércio e Serviços или негов правопреемник в Бразилия, Ministerio de Industria y Comercio или негов правопреемник в Парагвай и Asesoría de Política Comercial del Ministerio de Economía y Finanzas или негов правопреемник в Уругвай;
- б) „местна промишленост“ означава производителите като цяло на сходни или пряко конкурентни продукти, действащи в рамките на територията на една от страните, или ако това е невъзможно, онези производители, чието колективно производство на сходни или пряко конкурентни продукти обичайно представлява повече от 50 % (петдесет процента) и при извънредни обстоятелства не по-малко от 25 % (двадесет и пет процента) от общото производство на тези продукти;

в) „заинтересовани страни“ включва:

- i) износители или чуждестранни производители, или вносители на продукт, който е предмет на разследване, или търговско или стопанско сдружение, мнозинството от чиито членове са производители, износители или вносители на такъв продукт;
- ii) правителството на страната износител; и
- iii) производители на сходен или пряко конкурентен продукт в страната вносител или търговско и стопанско сдружение, мнозинството от чиито членове произвеждат сходния или пряко конкурентния продукт на територията на страната вносител;

този списък не възпрепятства страните да разрешават местни или чуждестранни лица извън споменатите по-горе да бъдат включвани като заинтересовани страни;

г) „сходен или пряко конкурентен продукт“ означава:

- i) продукт, който е идентичен, т.е. еднакъв във всяко отношение с разглеждания продукт;
- ii) друг продукт, който, макар и да не е еднакъв във всяко отношение, притежава характеристики, в голяма степен доближаващи се до тези на разглеждания продукт; или

- iii) продукт, който се конкурира пряко в рамките на вътрешния пазар на страната вносител, с оглед на степента му на заместимост, основните физически характеристики и технически спецификации, крайната употреба и каналите за дистрибуция;

този списък с фактори не е изчерпателен и един или повече от тези фактори не могат непременно да бъдат от решаващо значение при вземането на решение;

- д) „сериозна вреда“ означава значително цялостно влошаване на състоянието на местната промишленост;
- е) „опасност от сериозна вреда“ означава сериозна вреда, която очевидно е непосредствено предстояща въз основа на факти, а не само на твърдения, предположения или далечна възможност; и
- ж) „преходен период“ означава:
 - i) 12 (дванадесет) години, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение; или
 - ii) за стоки, различни от превозни средства, класирани в позиции от ХС 8703 и 8704, за които в графика за премахване на митата на страната, прилагаща мерките, се предвижда премахване на тарифата след 10 (десет) години или повече — 18 (осемнадесет) години, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

РАЗДЕЛ В

УСЛОВИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ДВУСТРАННИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 17.3

Прилагане на двустранни защитни мерки

1. Без да се засягат правата и задълженията, посочени в глава 16, всяка от страните може — при извънредни обстоятелства и за стоки, различни от превозни средства, класирани в позиции от ХС 8703 и 8704 — да прилага двустранни защитни мерки съгласно условията, определени в настоящия раздел, ако след датата на влизане в сила на настоящото споразумение вносът при преференциални условия на продукт от другата страна се увеличи в такива количества, в абсолютно изражение или в сравнение с местното производство или потребление, както и при такива условия, че това да причинява или има опасност да причини сериозна вреда на местната промишленост, произвеждаща сходни или пряко конкурентни продукти.
2. За стоките, посочени в параграф 1, двустранните защитни мерки се прилагат само доколкото това е необходимо за предотвратяване или премахване на сериозна вреда или опасност от сериозна вреда.
3. Двустранните защитни мерки се прилагат след разследване от компетентните разследващи органи на страната вносител съгласно процедурите, установени в настоящата глава.

ЧЛЕН 17.4

График за прилагане на двустранни защитни мерки

Никоя от страните не прилага, не удължава или запазва в сила двустранна защитна мярка след изтичането на преходния период.

ЧЛЕН 17.5

Условия и ограничения

1. МЕРКОСУР може да приема двустранни защитни мерки по отношение на вноса от Европейския съюз:
 - а) като единен субект, при условие че са изпълнени всички изисквания, за да се определи въз основа на прилаганите спрямо МЕРКОСУР договорености, че е налице сериозна вреда или опасност от сериозна вреда вследствие на вноса на даден продукт при преференциални условия; или
 - б) от името на една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, като в този случай изискванията за определяне на наличието на сериозна вреда или на опасност от сериозна вреда вследствие на вноса на даден продукт при преференциални условия се основават на преобладаващите условия в съответната държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, или съответните държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, членуващи в митническия съюз; и мярката е ограничена до въпросната държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, или до въпросните държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението. Приемането на двустранна защитна мярка от МЕРКОСУР от името на една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, не възпрепятства друга държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, впоследствие да приеме мярка по отношение на същия продукт.

2. Европейският съюз може да прилага двустранни защитни мерки по отношение на вноса от МЕРКОСУР като единен субект или от една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, ако сериозната вреда или опасността от сериозна вреда се поражда от вноса на продукти при преференциални условия.

3. В случай че Европейският съюз определи, че дадена мярка се прилага спрямо МЕРКОСУР като единен субект, Парагвай се освобождава от прилагането на мярката, освен ако след проведено разследване не бъде доказано, че наличието на сериозна вреда или опасността от сериозна вреда се поражда и от вноса на продукти от Парагвай при преференциални условия.

РАЗДЕЛ Г

ФОРМА И ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ НА ДВУСТРАННИТЕ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 17.6

Форма на двустранните защитни мерки

За стоките, различни от превозни средства, класирани в позиции от ХС 8703 и 8704, двустранните защитни мерки, приети съгласно настоящата глава, се състоят от:

- а) временно спиране на действието на приложение 10-А за съответния продукт, както е предвидено съгласно настоящото споразумение; или

- б) временно намаляване на тарифната преференция за съответния продукт, така че митническата ставка да не надхвърля по-малката от следните стойности:
- i) митническата ставка за най-облагодетелствана нация, прилагана по отношение на продукта, която е в сила към момента на предприемане на мярката; и
 - ii) базовата митническа ставка по отношение на продукта, посочена в приложение 10-А.

ЧЛЕН 17.7

Преференциален марж

При прекратяване на двустранната защитна мярка преференциалният марж е маржът, който би се прилагал по отношение на продукта, ако не съществуваше мярката съгласно приложение 10-А.

ЧЛЕН 17.8

Продължителност на двустранните защитни мерки

Двустранните защитни мерки се прилагат само за периода, необходим за предотвратяване или премахване на сериозната вреда, и за улесняване на приспособяването на местната промишленост. Този период, включително периодът на прилагане на евентуална временна мярка, не надхвърля 2 (две) години.

ЧЛЕН 17.9

Удължаване на срока на действие на двустранните защитни мерки

1. Срокът на действие на двустранните защитни мерки може да се удължи еднократно за максимален период, равняващ се на първоначално предвидения период на прилагане, ако в съответствие с посочените в настоящата глава процедури бъде определено, че мярката продължава да е необходима за предотвратяване или премахване на сериозна вреда, и ако местната промишленост предостави доказателства, че се приспособява. Мярката с удължен срок на действие не е по-ограничителна, отколкото е била в края на първоначалния период.
2. Не се прилагат отново защитни мерки по отношение на вноса на даден продукт съгласно приложение 10-А, който е бил обхванат от такава мярка, освен ако не е изминал период от време, равняващ се на половината от цялата продължителност на предишната защитна мярка.

РАЗДЕЛ Д

ПРОЦЕДУРИ ЗА РАЗСЛЕДВАНЕ И ПРОЗРАЧНОСТ

ЧЛЕН 17.10

Разследване

1. При провеждането на разследване, за да се определи дали увеличеният внос е причинил или има опасност да причини сериозна вреда на местната промишленост, както е посочено в член 17.3, компетентният разследващ орган оценява всички относими и подлежащи на количествено определяне фактори от обективно естество, които влияят на състоянието на тази промишленост, по-специално процента и обема на увеличаване на вноса на засегнатия продукт в абсолютно и относително изражение; отнетия от увеличения внос дял от вътрешния пазар; и промените по отношение на равнището на продажбите, включително цените, производството, производителността, използването на капацитета, печалбите и загубите, както и заетостта.
2. Компетентният разследващ орган доказва въз основа на обективни доказателства наличието на причинно-следствена връзка между увеличения внос на съответния продукт и сериозната вреда или опасността от сериозна вреда. Компетентният разследващ орган също така оценява всички известни фактори, различни от увеличения внос при преференциалните условия на настоящото споразумение, които могат същевременно да причиняват вреда на местната промишленост. Последиците от увеличения внос на съответните продукти от други държави не се отдават на вноса при преференциални условия.

3. При провеждането на разследване относно вреда, както е посочено в параграф 1, компетентният разследващ орган следва да събира данни през период от най-малко 36 (тридесет и шест) месеца, който приключва възможно най-близо до датата на представянето на искане за започване на разследване.

ЧЛЕН 17.11

Започване на разследване

1. Ако са налице достатъчно *prima facie* доказателства, които обосновават започването на разследване, може да започне двустранно разследване за защитни мерки по искане на:

- а) местната промишленост или търговско и стопанско сдружение, действащо от името на местните производители на сходните или пряко конкурентните продукти в страната вносител; или
- б) една или повече осъществяващи внос държави — членки на Европейския съюз, или държави вносители от МЕРКОСУР, подписали споразумението.

2. Искането за започване на разследване съдържа най-малко следната информация:

- а) наименованието и описанието на съответния внасян продукт, тарифната му позиция и тарифното третиране в сила, както и наименованието и описанието на сходния или пряко конкурентния продукт;
- б) наименованията и адресите на производителите или сдружението, отправящи искането, ако е приложимо;

- в) ако е наличен в рамките на разумното — списък на всички известни производители на сходния или пряко конкурентния продукт; и
- г) доказателство, че са изпълнени условията за налагане на защитната мярка, посочени в член 17.3, параграф 1.

За целите на буква г) от настоящия параграф искането за започване на разследване съдържа следната информация:

- i) производствения обем на производителите, които подават заявлението или са представени в него, и приблизителна оценка на производството на други известни производители на сходния или пряко конкурентния продукт;
- ii) процента и обема на увеличаване на общия и на двустранния внос на съответния продукт в абсолютно и относително изражение най-малко през 36-те (тридесет и шестте) месеца преди датата на представяне на искане за започване на разследване, за които е налична информация;
- iii) равнището на вносните цени през същия период; и
- iv) ако е налична информация — обективни и подлежащи на количествено определяне данни по отношение на сходния или пряко конкурентния продукт, обема на общото производство и на общите продажби на вътрешния пазар, стоково-материалните запаси, цените на вътрешния пазар, производителността, използването на капацитета, заетостта, печалбите и загубите, както и пазарния дял на отправящите или представляваните в искането дружества най-малко през последните 36 (тридесет и шест) месеца преди представянето на искането, за които е налична информация.

ЧЛЕН 17.12

Поверителна информация

1. Всякаква информация от поверително естество или предоставена като поверителна се третира като такава от компетентните разследващи органи, след като е посочено основание за това. Такава информация не може да бъде разгласявана без разрешението на заинтересованата страна, която я е предоставила. От заинтересована страна, предоставяща поверителна информация, може да бъде поискано да представи неповерителни обобщения на тази информация или ако тази заинтересована страна посочи, че тази информация не може да бъде обобщена — да посочи причините, поради които не може да бъде представено обобщение.
2. Независимо от параграф 1, ако компетентните органи установят, че дадено искане за поверителност не е обосновано и ако заинтересованата страна не желае да оповести публично информацията или да разреши нейното разгласяване в обобщена или съкратена форма, органите може да не вземат предвид въпросната информация, освен ако не бъде доказано от подходящи източници по удовлетворителен за тези органи начин, че информацията е вярна.
3. Ако информация по отношение на производството, производствения капацитет, заетостта, заплатите, обема и стойността на местните продажби или средната цена бъде предоставена на поверителна основа, компетентните разследващи органи осигуряват представянето на съдържателни неповерителни обобщения, с които се разгласяват поне агрегирани данни или — в случай че разгласяването на агрегирани данни би застрашило поверителния характер на данните на дружеството — индекси за всеки период от 12 (дванадесет) месеца, предмет на разследването, за да се гарантира подходящо право на защита на заинтересованите страни. В това отношение исканията за поверителност следва да се разглеждат в ситуации, в които конкретните структури на пазара или на местната промишленост обосновават това. Настоящата разпоредба не възпрепятства представянето на по-подробни неповерителни обобщения.

4. Исканията за поверителност не са обосновани по отношение на информация, отнасяща се до основни технически стандарти и стандарти за качество или видове употреба на съответния продукт. Исканията за поверителност по отношение на информация, отнасяща се до самоличността на заявителите и на други известни производствени дружества, които не са включени в петицията, са обосновани само при извънредни обстоятелства, надлежно обосновани от компетентните разследващи органи. В това отношение само твърденията не са достатъчни за обосноваване на искания за поверителност. Ако самоличността на заявителите не може да бъде разгласена, компетентните разследващи органи разгласяват общия брой на производителите, включени в местната промишленост, и дела на производството, който представляват заявителите спрямо общото производство на местната промишленост.

ЧЛЕН 17.13

График за разследването

Периодът от време между датата на публикуване на решението за започване на разследването и публикуването на окончателното решение не следва да надхвърля 1 (една) година. Този период може да бъде удължен при извънредни обстоятелства, но във всички случаи не надхвърля 18 (осемнадесет) месеца. Никоя от страните не прилага защитни мерки, ако този график не е спазен от компетентните разследващи органи.

ЧЛЕН 17.14

Прозрачност

Всяка от страните установява или запазва в сила прозрачни, ефективни и справедливи процедури за безпристрастно и разумно прилагане на защитни мерки в съответствие с настоящата глава.

РАЗДЕЛ Е

ВРЕМЕННИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 17.15

Временни защитни мерки

1. При критични обстоятелства, когато забавянето може да причини труднопоправима вреда, след надлежно отправяне на уведомление всяка от страните може да предприеме временна защитна мярка съгласно предварително установено наличие на явни данни, че вносът при преференциални условия се е увеличил и че този внос причинява или има опасност да причини сериозна вреда. Продължителността на временната мярка не надхвърля 200 (двеста) дни, като през този период се изпълняват изискванията по настоящата глава. Ако при окончателното определяне бъде заключено, че не е налице сериозна вреда или опасност за местната промишленост, причинена от вноса при преференциални условия, повишената тарифа или временната гаранция, ако е събрана или наложена такава съгласно временните мерки, незабавно се възстановява в съответствие с вътрешната нормативна уредба на съответната страна.
2. Не се предприемат временни защитни мерки срещу Парагвай, освен ако след предварителното определяне съгласно параграф 1 не бъде доказано, че наличието на сериозна вреда или опасността от сериозна вреда се поражда и от вноса на продукти от Парагвай при преференциални условия.

РАЗДЕЛ Ж

ПУБЛИЧНО ОБЯВЛЕНИЕ

ЧЛЕН 17.16

Публично обявление за започване на разследване

Публичното обявление за започване на разследване за защитни мерки включва следната информация:

- а) името на заявителя;
- б) пълното описание на внасяния продукт, предмет на разследването, и класирането му съгласно Хармонизираната система;
- в) крайния срок за отправяне на искане за изслушване;
- г) крайните срокове за регистриране като заинтересована страна и за представяне на информация, твърдения и други документи;
- д) адреса, на който могат да бъдат разгледани заявлението и други документи, свързани с разследването;
- е) наименованието, адреса и електронната поща или телефонния номер или факса на институцията, която може да предостави допълнителна информация; и

- ж) кратко изложение на фактите, на които е основано започването на разследването, включително данни за вноса, за който се твърди, че се е увеличил в абсолютно изражение или в сравнение с общото производство, както и анализ на състоянието на местната промишленост въз основа на всички елементи, представени в заявлението.

ЧЛЕН 17.17

Публично обявление за прилагане на двустранни защитни мерки

Публичното обявление за решението да бъде приложена временна защитна мярка и да бъде или да не бъде приложена окончателна защитна мярка включва следната информация:

- а) пълното описание на продуктите, предмет на защитната мярка, и тарифното им класиране съгласно Хармонизираната система;
- б) информацията и доказателствата, довели до решението, като например:
 - i) увеличаващ се или увеличен преференциален внос, когато е приложимо;
 - ii) състоянието на местната промишленост;
 - iii) наличието на причинно-следствена връзка между увеличения преференциален внос на съответните продукти и сериозната вреда или опасността от сериозна вреда за местната промишленост, когато е приложимо; и
 - iv) в случай на предварително определяне — наличието на критични обстоятелства;

- в) други мотивирани констатации и заключения по всички имащи отношение фактически и правни въпроси;
- г) описание на мярката, която трябва да бъде приета, когато е приложимо; и
- д) датата на влизане в сила на мярката и нейната продължителност, когато е приложимо.

РАЗДЕЛ 3

УВЕДОМЛЕНИЯ И КОНСУЛТАЦИИ

ЧЛЕН 17.18

Уведомления

1. Страната вносител уведомява писмено страната износител за решението:
 - а) да започне разследване съгласно настоящата глава;
 - б) да приложи временна защитна мярка; и
 - в) да приложи или да не приложи окончателна защитна мярка.

2. Страната вносител уведомява за решението не по-късно от 10 (десет) дни след публикуването му, като то се придружава от подходящото публично обявление. В случай на решение за започване на разследване в уведомлението се включва копие от искането за започване на разследване.

ЧЛЕН 17.19

Консултации

1. Ако една от страните определи, че са изпълнени условията за налагане на окончателна мярка, тя уведомява писмено и същевременно отправя покана до другата страна за провеждане на консултации.

2. Уведомлението и поканата за консултации, посочени в параграф 1, се отправят най-малко 30 (тридесет) дни преди деня, в който се очаква да влезе в сила окончателна мярка. Никоя от страните не прилага окончателна мярка при липса на такова уведомление.

3. Уведомлението, посочено в параграф 1, включва:

- а) данни и обективна информация, които доказват наличието на сериозна вреда или опасност от сериозна вреда за местната промишленост, причинена от увеличения внос при преференциални условия;
- б) пълно описание на внасяния продукт, предмет на мярката, и класирането му съгласно Хармонизираната система;
- в) описание на предложената мярка:

г) датата на влизане в сила на мярката и нейната продължителност; и

д) поканата за консултации.

4. Целта на консултациите, посочени в параграф 1, е да се постигне взаимно разбиране на публично известните факти и да се обменят мнения с цел да се намери взаимноприемливо решение. Ако не се намери приемливо решение в рамките на 30 (тридесет) дни от уведомлението, посочено в параграф 1, страната може да приложи мярката в края на периода от 30 (тридесет) дни.

5. Уведомената страна може на всеки етап от разследването да поиска консултации с другата страна или всякаква допълнителна информация, която счита за необходима.

РАЗДЕЛ И

НАЙ-ОТДАЛЕЧЕНИ РЕГИОНИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ¹

ЧЛЕН 17.20

Най-отдалечени региони на Европейския съюз

1. Независимо от член 17.3, ако даден продукт с произход от една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, се внася при преференциални условия на територията на един или няколко от най-отдалечените региони на Европейския съюз в такива увеличени количества и при такива условия, че това да причинява или да има опасност да причини сериозно влошаване на икономическото положение на най-отдалечения(те) регион(и) на Европейския съюз, Европейският съюз може по изключение да приеме защитни мерки, ограничени до територията на засегнатия(те) регион(и), освен ако не бъде намерено взаимноприемливо решение.

¹ Към момента на влизане в сила на настоящото споразумение най-отдалечените региони на Европейския съюз са: Гваделупа, Френска Гвиана, Мартиника, Майот, Реюнион, Сен Мартен, Азорските острови, Мадейра и Канарските острови. Настоящият член се прилага и за държава или отвъдморска територия, която променя статута си на най-отдалечен регион с решение на Европейския съвет в съответствие с процедурата, предвидена в член 355, параграф 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз, след влизането в сила на това решение. В случай че най-отдалечен регион на Европейския съюз промени своя статут по същата процедура, настоящият член престава да се прилага след влизането в сила на решението на Европейския съвет. Европейският съюз уведомява писмено другата страна за всяка промяна по отношение на териториите, считани за най-отдалечени региони на Европейския съюз.

2. Без да се засяга параграф 1, останалите правила, предвидени в настоящата глава, приложими към двустранните защитни мерки, се прилагат и за всяка защитна мярка, приета съгласно настоящия член.

3. За целите на параграф 1 сериозно влошаване означава големи затруднения в сектор на икономиката, произвеждащ сходни или пряко конкурентни продукти. Определянето на сериозното влошаване се основава на обективни фактори, включително следните елементи:

- а) увеличаването на обема на вноса в абсолютно изражение или в сравнение с местното производство и с вноса от други държави; и
- б) въздействието на този внос върху състоянието на засегнатия отрасъл или засегнатия икономически сектор, включително върху равнището на продажбите, производството, финансовото състояние и заетостта.

ГЛАВА 18

ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ И УСТАНОВЯВАНЕ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 18.1

Цел и обхват

1. Като отново потвърждават съответните си ангажменти съгласно Споразумението за СТО, страните определят необходимите договорености за либерализацията на търговията с услуги и установяването.
2. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува като налагаща изискване за приватизация на обществени услуги или като налагаща каквито и да е задължения по отношение на държавните поръчки.
3. Разпоредбите на настоящата глава не се прилагат по отношение на субсидии или безвъзмездни средства, предоставени от някоя от страните, включително подкрепени от правителството заеми, гаранции и застраховки.
4. В съответствие с разпоредбите на настоящата глава всяка от страните си запазва правото да регулира, да въвежда нови разпоредби или да предоставя услуги за постигане на целите на политиката си.
5. Разпоредбите на настоящата глава не се прилагат по отношение на системите за социална сигурност на всяка от страните.

6. Разпоредбите на настоящата глава не се прилагат по отношение на предоставяните услуги или извършваните дейности в процеса на упражняване на държавна власт, а именно всякакви услуги или дейности, които не се предоставят или извършват нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече доставчици на услуги или инвеститори.

7. Настоящата глава се прилага по отношение на мерки на всяка от страните, които засягат търговията с услуги и установяването, с изключение на:

- а) национален морски каботаж¹;
- б) услуги в областта на вътрешния и международния въздушен транспорт, независимо дали са редовно извършвани или не, както и услуги, пряко свързани с упражняването на права на въздушно движение, различни от:
 - i) услуги по ремонт и поддръжка на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация;
 - ii) продажба и маркетинг на услуги в областта на въздушния транспорт;
 - iii) услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS); и

¹ Без да се засяга спектърът от дейности, които могат да бъдат считани за каботаж в рамките на съответното национално законодателство, националният морски каботаж съгласно настоящата глава обхваща превоза на пътници или на стоки между пристанище или точка, разположени в държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, или в държава — членка на Европейския съюз, и друго пристанище или точка, разположени в същата държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, или държава — членка на Европейския съюз, включително върху нейния континентален шелф, както е посочено в UNCLOS, както и трафика, който започва и завършва в едно и също пристанище или точка, разположени в държавата от МЕРКОСУР, подписала споразумението, или в държавата — членка на Европейския съюз.

- iv) услуги по наземно обслужване;
- в) вътрешно корабоплаване; и
- г) аудио-визуални услуги.

ЧЛЕН 18.2

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „потребление в чужбина“ означава предоставянето на услуга на територията на една от страните на потребител на услугата от другата страна (режим 2);
- б) „трансгранично предоставяне на услуги“ означава предоставянето на услуга от територията на една от страните на територията на другата страна (режим 1);
- в) „стопанска дейност“ включва всяка дейност от стопанско естество, независимо дали се отнася до сектор на услуги или на дейности, различни от услуги, при спазване на разпоредбите на член 18.1;
- г) „предприятие“ означава юридическо лице от една от страните или клон или представителство на такова юридическо лице от една от страните, създадено чрез установяване, както е определено в настоящия член;

- д) „временно влизане и престой на физически лица“ означава влизането и временният престой на ключов персонал, дипломирани стажанти, търговски представители, доставчици на услуги по договор и независими специалисти от една от страните на територията на другата страна в съответствие с раздел Б от настоящата глава;
- е) „установяване“ означава:
- i) учредяване, придобиване или поддържане на юридическо лице¹; или
 - ii) създаване или поддържане на клон или представителство на юридическо лице на територията на една от страните с цел извършване на стопанска дейност;
- ж) „инвеститор“ от една от страните означава всяко лице, което се стреми да извършва или извършва стопанска дейност чрез установяване на територията на другата страна²;

¹ Понятията „учредяване“ и „придобиване“ на юридическо лице се разбират в смисъл, че включват капиталовото участие в дадено юридическо лице с оглед на установяването или поддържането на трайни икономически връзки.

² Ако стопанската дейност не се извършва пряко от дадено юридическо лице, а чрез други форми на установяване, като например клон или представителство, посредством такова установяване на инвеститора (т.е. на юридическото лице) все пак се предоставя третиране като това на инвеститорите съгласно част III от споразумението. Такова третиране обхваща установяването, чрез което се извършва стопанската дейност, и не е необходимо да обхваща никакви други части на инвеститора, намиращи се извън територията, на която се извършва стопанската дейност.

- з) „юридическо лице“ означава всеки правен субект, надлежно учреден или организиран по друг начин съгласно приложимото законодателство, с цел печалба или с друга цел, частна или публична собственост, в това число всяко дружество, дружество за попечителство, съдружие, съвместно предприятие, еднолично предприятие или сдружение;
- и) дадено юридическо лице е:
- i) „притежавано“ от физически или юридически лица от някоя от страните, ако над 50 % от собствения му капитал е действително притежание на физически или юридически лица от тази страна; и
 - ii) „контролирано“ от физически или юридически лица от някоя от страните, ако тези физически или юридически лица имат правомощия да назначават мнозинството от директорите в него или да оказват законово влияние върху неговите действия;
- й) „юридическо лице от една от страните“ означава юридическо лице, което е или:
- i) учредено или организирано по друг начин съгласно правото на тази страна и осъществява съществена стопанска дейност на територията на тази страна или другата страна; или
 - ii) в случай на установяване — притежавано или контролирано от:
 - А) физически лица от тази страна; или
 - Б) юридически лица от тази страна, определени съгласно буква й), точка i);

Независимо от разпоредбите на точка ii), дружествата за корабоплаване, установени извън Европейския съюз или МЕРКОСУР и под контрола на физически лица с гражданство съответно в държава — членка на Европейския съюз, или в държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, също се ползват от разпоредбите на настоящата глава, ако плавателните им съдове са регистрирани в съответствие със законовите и подзаконовите актове във въпросната държава — членка на Европейския съюз, или държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, и плават под флага на държава — членка на Европейския съюз, или на държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението¹;

- к) „мярка“ означава всяка мярка, приета от която и да било от страните, независимо дали под формата на закон, подзаконов акт, правило, процедура, решение, административно действие или под каквато и да било друга форма;
- л) „мерки, приети или запазени в сила от една от страните“ означава мерки, предприети от:
 - i) органи на централната власт или регионални или местни органи на управление; и
 - ii) неправителствени органи, упражняващи правомощия, делегирани им от органи на централната власт или регионални или местни органи на управление;
- м) „мерки на страните, които засягат установяването, трансграничното предоставяне на услуги, потреблението в чужбина, както и влизането и временния престой на физически лица“ включват мерки, отнасящи се до:
 - i) закупуването, заплащането или използването на услуга;

¹ Буква й) от настоящия член при никакви обстоятелства не може да се тълкува по начин, чрез който да се позволява на дружество за корабоплаване, учредено, установено, регистрирано или организирано по друг начин съгласно законите, приложими към територия, която е предмет на спор относно суверенитета, в който участва Република Аржентина, да се ползва от разпоредбите на настоящата глава. Настоящата разпоредба не може да се тълкува в смисъл, че се подразбира легитимността на прилаганите към тези територии закони.

- ii) достъпа до услуги, свързани с извършването на конкретна стопанска дейност, които тези страни изискват да се предлагат на обществеността като цяло, както и използването на тези услуги; и
 - iii) достъпа, включително чрез установяване, на лица от една от страните до територията на другата страна с цел извършване на стопанска дейност на тази територия;
- н) „физическо лице“ означава лице, което притежава гражданство или пребивава постоянно¹ в една от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, или в една от държавите — членки на Европейския съюз, съгласно съответното им законодателство;
- о) „сектор“ на стопанска дейност означава:
- i) по отношение на специфичен ангажимент — един или повече, или всички подсектори на въпросната услуга или дейност, различна от услуга, както е посочено в специфичните ангажименти, съдържащи се в приложения 18-А—18-Д; или
 - ii) в останалите случаи — целият съответен сектор на услуги или на дейности, различни от услуги, включително всички негови подсектори;
- п) „доставчик на услуги“ означава всяко лице, което се стреми да предоставя или предоставя дадена услуга²; и
- р) „предоставяне на услуга“ включва производството, разпространението, предлагането на пазара, продажбата и доставката на дадена услуга.

¹ Ако една от страните предоставя по същество едно и също третиране на постоянно пребиваващите в нея лица и на физическите лица, които притежават гражданство на тази страна, постоянно пребиваващите в нея лица са обхванати от определението за физически лица по отношение на мерките, които засягат трансграничната търговия с услуги, потреблението в чужбина и установяването.

² Ако услугата не се предоставя пряко от юридическо лице, предвиденото съгласно настоящата глава третиране обхваща клона или представителството, чрез което се предоставя услугата, и не е необходимо да обхваща никакви други части на доставчика, намиращи се извън територията, на която се предоставя услугата.

ЧЛЕН 18.3

Достъп до пазара

1. Що се отнася до достъпа до пазара чрез установяване, трансграничното предоставяне на услуги, потреблението в чужбина, както и влизането и временния престой на физически лица, както е предвидено в раздел Б, всяка от страните предоставя на предприятията, инвеститорите, услугите и доставчиците на услуги от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от предвиденото съгласно условията, ограниченията и изискванията, договорени и посочени в специфичните ангажменти, съдържащи се в приложения 18-А—18-Д.
2. В секторите, в които са поети ангажменти по отношение на достъпа до пазара, мерките, които никоя от страните не запазва в сила или приема нито въз основа на регионално подразделение, нито въз основа на цялата си територия, освен ако не е посочено друго в приложения 18-А—18-Д, са определени както следва:
 - а) ограничения по отношение на броя на доставчиците на услуги или предприятията под формата на количествени квоти, монополи, изключителни права или изисквания за тест за икономическа необходимост;
 - б) ограничения по отношение на общата стойност на сделките или активите, под формата на количествени квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост;
 - в) ограничения по отношение на общия брой на операциите или на общото количество на продукцията, изразени като определени количествени единици, под формата на квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост;
 - г) ограничения по отношение на участието на чуждестранен капитал под формата на ограничение на максималния процент на чуждестранно акционерно участие или на общата стойност на отделните или съвкупните чуждестранни инвестиции;

- д) мерки, които ограничават или изискват конкретни видове правни субекти или съвместни предприятия, посредством които даден инвеститор или доставчик на услуги от другата страна може да извършва стопанска дейност; или
 - е) ограничения по отношение на общия брой физически лица, които могат да бъдат наети в рамките на определен сектор или които дадено предприятие може да наеме и които са необходими за извършването на стопанската дейност и са пряко свързани с нейното извършване, под формата на количествени квоти или изискване за тест за икономическа необходимост.
3. Тестовите за икономическа необходимост се описват кратко и ясно, като се посочват елементите, поради които не са съгласувани с настоящия член, и се уточняват критериите, на които е основан тестът.

ЧЛЕН 18.4

Национално третиране

1. В секторите, изброени в приложения 18-А—18-Д, и при спазване на всички условия и квалификации, посочени в тях, що се отнася до всички мерки, които засягат установяването¹, трансграничното предоставяне на услуги, потреблението в чужбина, както и влизането и временния престой на физически лица, както е предвидено в раздел Б, всяка от страните предоставя на предприятията, инвеститорите, услугите и доставчиците на услуги от другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което предоставя на собствените си сходни предприятия, инвеститори, услуги и доставчици на услуги.

¹ Задължението по настоящия параграф се прилага и по отношение на мерки, уреждащи състава на съвета на директорите на дадено предприятие, например изисквания за гражданство и пребиваване.

2. Всяка от страните може да изпълни изискването по параграф 1, като предостави на предприятията, инвеститорите, услугите и доставчиците на услуги от другата страна третиране, формално еднакво или формално различно от това, което предоставя на собствените си сходни предприятия, инвеститори, услуги и доставчици на услуги.
3. Формално еднаквото или формално различното третиране се счита за по-малко благоприятно, ако променя условията на конкуренция в полза на предприятия, инвеститори, услуги или доставчици на услуги от въпросната страна в сравнение със сходни предприятия, инвеститори, услуги и доставчици на услуги от другата страна.
4. Специфичните ангажменти, поети съгласно настоящия член, не се тълкуват по начин, който изисква дадена страна да компенсира присъщи конкурентни недостатъци, произтичащи от чуждестранния характер на съответните предприятия, инвеститори, услуги или доставчици на услуги.

ЧЛЕН 18.5

Списък на специфичните ангажменти

1. Секторите, либерализирани от всяка от страните съгласно настоящата глава, и ограниченията под формата на резерви по отношение на достъпа до пазара и националното третиране, приложими към услугите, доставчиците на услуги, предприятията и инвеститорите от другата страна в тези сектори, са изброени в приложения 18-А—18-Д.
2. Страните не прилагат ограничения по отношение на достъпа до пазара и националното третиране, различни от съдържащите се в приложения 18-А—18-Д.

РАЗДЕЛ Б

ВЛИЗАНЕ И ВРЕМЕНЕН ПРЕСТОЙ НА ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА, ПРЕДОСТАВЯЩИ УСЛУГИ, И СЪС СТОПАНСКА ЦЕЛ

ЧЛЕН 18.6

Обхват

1. Настоящият раздел се прилага за мерки, приети от една от страните, по отношение на влизането и временния престой на нейна територия на ключов персонал, дипломирани стажанти, търговски представители, доставчици на услуги по договор и независими специалисти от другата страна в съответствие с параграфи 2 и 3.
2. Разпоредбите на настоящия раздел не се прилагат по отношение на мерки, които засягат физически лица, търсещи достъп до пазара на труда на някоя от страните, нито по отношение на мерки на една от страните, свързани с гражданство, пребиваване или заетост с безсрочен характер.
3. Разпоредбите на настоящия раздел не възпрепятстват никоя от страните да прилага мерки, необходими за уреждане на влизането, временния престой и нормалното придвижване на физическите лица на нейната територия или за опазване на неприкосновеността на нейните граници, ако такива мерки не обезсилват и не накърняват ползите, произтичащи за която и да било от страните съгласно условията на специфичен ангажимент¹.

¹ Самият факт, че се изисква виза за физически лица от някои държави, но не и за физически лица от други държави, не се разглежда като обезсилване или накърняване на ползите, произтичащи в съответствие със специфичен ангажимент.

4. При спазване на членове 18.17 и 18.18 никоя от разпоредбите на настоящия раздел не възпрепятства която и да било от страните да изисква физическите лица да притежават необходимите квалификации или професионален опит за съответния сектор на дейност на територията, на която се предоставя услугата.

ЧЛЕН 18.7

Определения

1. За целите на настоящия раздел се прилагат следните определения:

- а) „търговски представители“ означава физически лица, представители на юридическо лице от една от страните, които желаят да осъществят влизане и временен престой на територията на другата страна с цел договаряне на продажбата на услуги или на стоки или сключване на споразумения за продажбата на услуги или на стоки на този доставчик. Те не извършват директни продажби на широката общественост, не получават възнаграждение от източник, намиращ се в приемната страна, и не извършват търговско посредничество;
- б) „доставчици на услуги по договор“ означава физически лица, наети от юридическо лице от една от страните, което не е установено на територията на другата страна и което е сключило договор за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на последната страна, което налага временното присъствие на неговите служители в тази страна с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги¹;

¹ Договорът за услуги, посочен в буква б), представлява *bona fide* договор и отговаря на законовите и подзаконовите актове на страната, където се изпълнява договорът.

- в) „дипломирани стажанти“ означава физически лица, които са наети от юридическо лице от една от страните най-малко от 1 (една) година, притежават диплома за завършено висше образование и са временно преместени в предприятие на територията на другата страна за целите на професионалното им развитие или за да бъдат обучени на определени бизнес практики или методи¹;
- г) „независими специалисти“ означава физически лица, занимаващи се с предоставянето на услуга и установени като самонаети лица на територията на една от страните, които не са установени на територията на другата страна и които са сключили договор за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на другата страна, което налага временното им присъствие във въпросната страна с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги²;
- д) „ключов персонал“ означава физически лица, заети в рамките на юридическо лице в някоя от страните, различно от организация с нестопанска цел, които са натоварени с установяването или с ефективния контрол, управление и дейност на предприятие, като се обхващат:
- и) „лица на делово посещение“: физически лица, работещи на висша длъжност и натоварени с установяването на предприятие; те не влизат пряко в стопански отношения с широката общественост и не получават възнаграждение от източник, намиращ се в приемната страна; и

¹ От приемащото предприятие може да се изисква да представи за предварително одобрение програма на обучението, обхващаща продължителността на престоя, от която да бъде видно, че престоят е с цел обучение. Компетентните органи могат да изискват стажът да бъде свързан с получената диплома за завършено висше образование.

² Договорът за услуги, посочен в буква г), представлява *bona fide* договор и отговаря на законовите и подзаконовите актове на страната, където се изпълнява договорът.

- ii) „лица, преместени при вътрешно корпоративен трансфер“: физически лица, които са наети от юридическо лице от една от страните или които са били партньори в него от най-малко 1 (една) година, които са временно преместени в предприятие или седалище на това юридическо лице на територията на другата страна и които принадлежат към една от следните категории:

А) ръководители:

физически лица, работещи на ръководна длъжност в рамките на юридическо лице, които основно ръководят управлението на предприятието, като се намират под общия надзор или ръководство главно на съвета на директорите или акционери на стопанската дейност или техен еквивалент, включително:

- управление на предприятието или на негов отдел или подразделение;
- упражняване на надзор и контрол върху работата на други служители с надзорни, професионални или управленски функции; или
- правомощия лично да назначават и освобождават от длъжност служители или да дават препоръки за назначаването, освобождаването от длъжност или други кадрови въпроси;

Б) специалисти:

физически лица, работещи в юридическо лице, които притежават специализирани познания от съществено значение за стопанската дейност, техниките или управлението на предприятието.

ЧЛЕН 18.8

Ключов персонал и дипломирани стажанти

За всеки сектор, за който са поети ангажименти за установяване, посочени в приложения 18-Б и 18-Д, и при съобразяване с евентуалните резерви, посочени в приложения 18-В и 18-Д, всяка от страните позволява на инвеститори от другата страна да наемат в своето предприятие физически лица от въпросната друга страна, ако тези служители представляват ключов персонал или дипломирани стажанти съгласно определението в член 18.7.

Временното влизане и престой на ключов персонал и на дипломирани стажанти е:

- а) за периода от време, необходим за изпълнението на договора, или до 3 (три) години за лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, в зависимост от това кое от двете е по-кратко;
- б) до 60 (шестдесет) дни през който и да е период от 12 (дванадесет) месеца за лица на делово посещение; и
- в) до 1 (една) година за дипломирани стажанти.

ЧЛЕН 18.9

Търговски представители

За всеки сектор, за който са поети ангажименти за трансгранично предоставяне на услуги и за установяване, посочени в приложения 18-А, 18-Б и 18-Д, и при съобразяване с евентуалните резерви, посочени в приложения 18-В и 18-Д, всяка от страните позволява временното влизане и престой на търговски представители за срок до 90 (деветдесет) дни през който и да е период от 12 (дванадесет) месеца¹.

ЧЛЕН 18.10

Доставчици на услуги по договор и независими специалисти

1. За секторите, посочени в приложения 18-Г и 18-Д, и при съобразяване с евентуалните резерви, посочени в тях, всяка от страните позволява предоставянето на услуги на своята територия от доставчици на услуги по договор от другата страна посредством присъствието на физически лица, при спазване на следните условия:

- а) юридическото лице, което наема физическото лице, трябва да е сключило договор за предоставяне на услуга за период, не по-дълъг от 12 (дванадесет) месеца;
- б) физическите лица, които навлизат в другата страна, трябва да разполагат с подходящо образование или опит от значение за услугата, която ще бъде предоставяна;

¹ Настоящият член не засяга правата и задълженията, произтичащи от двустранните споразумения за освобождаване от изискването за виза между отделни държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, и отделни държави — членки на Европейския съюз.

- в) физическото лице не получава възнаграждение за предоставянето на услуга с изключение на възнаграждението, заплащано от доставчика на услуги по договор по време на престоя на физическото лице в другата страна;
- г) временното влизане и престой на физически лица на територията на съответната страна е за кумулативен период от не повече от 6 (шест) месеца през който и да е период от 12 (дванадесет) месеца или за продължителността на договора, в зависимост от това кое от двете е по-кратко; и
- д) достъпът, предоставен съгласно разпоредбите на настоящия член, е свързан само с дейността по предоставяне на услуга, предмет на договора, и не предоставя право на физическите лица за упражняване на професия с професионалното звание, признато в страната, на чиято територия се предоставя услугата.

2. За секторите, посочени в приложения 18-Г и 18-Д, и при съобразяване с евентуалните резерви, посочени в тях, всяка от страните позволява предоставянето на услуги на своята територия от независими специалисти от другата страна посредством присъствието на физически лица, при спазване на следните условия:

- а) физическите лица трябва да са сключили договор за предоставяне на услуга за период, не по-дълъг от 12 (дванадесет) месеца;
- б) физическите лица, които навлизат в другата страна, трябва да разполагат с подходящо образование или професионални квалификации от значение за услугата, която трябва бъде предоставена;
- в) временното влизане и престой на физически лица в съответната страна е за кумулативен период от не повече от 6 (шест) месеца през който и да е период от 12 (дванадесет) месеца или за продължителността на договора, в зависимост от това кое от двете е по-кратко; и

- г) достъпът, предоставен съгласно разпоредбите на настоящия член, е свързан само с дейността по предоставяне на услуга, предмет на договора, и не предоставя право на физическото лице за упражняване на професия с професионалното звание, признато в страната, на чиято територия се предоставя услугата.

РАЗДЕЛ В

РЕГУЛАТОРНА РАМКА

ПОДРАЗДЕЛ 1

РАЗПОРЕДБИ С ОБЩО ПРИЛОЖЕНИЕ

ЧЛЕН 18.11

Взаимно признаване

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не възпрепятства която и да било от страните да изисква от физическите лица да притежават необходимите квалификации или професионален опит за съответния сектор на дейност, определени за територията, на която се предоставя услугата.
2. За целите на пълното или частично изпълнение на стандартите или критериите на една от страните за упълномощаване, лицензиране или сертифициране на инвеститори и доставчици на услуги, страната може да признава придобитите образование или опит, изпълнените изисквания или получените лицензи или удостоверения в другата страна. Такова признаване, което може да бъде постигнато чрез хармонизиране или по друг начин, може да се основава на споразумение или договореност, или може да бъде дадено самостоятелно.

ЧЛЕН 18.12

Прозрачност

1. Всяка от страните публикува своевременно и, освен при извънредни обстоятелства, най-късно до момента на влизането им в сила всички съответни мерки с общо приложение, които се отнасят до настоящата глава или я засягат.
2. Мерките, посочени в параграф 1, включват мерки, които се прилагат към всички видове доставка, включително по отношение на процеса на влизане и временен престой на категориите физически лица, определени в член 18.7. Информацията за тези мерки се актуализира. Всяка от страните улеснява достъпа до относима информация, като информира другата страна къде могат да бъдат намерени съответните публикации и уебсайтове.
3. Ако публикуването на мерките, посочени в параграф 1, не е осъществимо, тези мерки се оповестяват публично по друг начин.
4. Всяка от страните отговаря своевременно на всички искания на другата страна за конкретна информация по която и да било от съответните ѝ мерки с общо приложение, посочени в параграф 1, включително мерки по отношение на влизането и временния престой на доставчици на услуги, както е посочено в параграф 2.
5. Всяка от страните създава един или повече информационни центрове, които при поискване да предоставят конкретна информация на доставчиците на услуги от другата страна по която и да било от съответните ѝ мерки с общо приложение, посочени в параграф 1. Страните се уведомяват взаимно за тези информационни центрове не по-късно от една година след влизането в сила на настоящото споразумение. Не е необходимо информационните центрове да бъдат депозитари на законови и подзаконови актове.

6. Някоя от разпоредбите на настоящата глава не изисква от страните да предоставят поверителна информация, разкриването на която би попречило на правоприлагането или по друг начин би навредило на обществен интерес, или би накърнило законните търговски интереси на конкретни публични или частни предприятия.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ВЪТРЕШНА НОРМАТИВНА УРЕДБА

ЧЛЕН 18.13

Обхват

1. Настоящият подраздел се прилага само по отношение на онези сектори, във връзка с които дадена страна е поела специфични ангажменти, посочени в приложения 18-А—18-Д, и доколкото тези специфични ангажменти са приложими.
2. Настоящият подраздел не се прилага по отношение на мерки, доколкото те представляват ограничения съгласно членове 18.3 и 18.4.
3. В секторите, в които са поети специфични ангажменти, посочени в допълнения 18-А—18-Д, всяка от страните гарантира, че всички мерки с общо приложение, засягащи търговията с услуги и установяването, се управляват административно по обоснован, обективен и безпристрастен начин.
4. Всяка от страни спазва настоящия подраздел по отношение на мерките, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране, както и с изискванията и процедурите за квалификация.

5. Настоящият подраздел се прилага по отношение на мерките на всяка страна, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране и квалификация, които засягат:

- а) трансграничното предоставяне на услуги;
- б) установяването на тяхна територия на предприятие, определено в член 18.2; или
- в) временния престой на тяхна територия на категориите физически лица, определени в член 18.2.

ЧЛЕН 18.14

Определения

За целите на настоящия подраздел:

- а) „компетентен орган“ означава всеки орган на централната власт, регионален или местен орган на управление или всеки неправителствен орган, упражняващ правомощия, възложени му от органи на централната власт или регионални или местни органи на управление, който е овластен да взема решения относно разрешаването на предоставяне на услуга или относно разрешаването на установяване на предприятие с цел извършване на стопанска дейност;
- б) „процедури по лицензиране“ означава административни и процедурни правила, които трябва да спазва доставчик на услуги или инвеститор, който цели да получи разрешение за предоставяне на услуга или за установяване на предприятие, за да докаже, че отговаря на изискванията за лицензиране;

- в) „изисквания за лицензиране“ означава материалноправни изисквания, различни от изискванията за квалификация, които трябва да спазва доставчик на услуги или инвеститор, за да получи решение от компетентен орган относно разрешаването на предоставяне на услуга или относно разрешаването на установяване на предприятие с цел извършване на стопанска дейност, включително решение за изменение или подновяване на такова разрешение;
- г) „процедури за квалификация“ означава административни или процедурни правила, които трябва да спазва дадено физическо лице, за да докаже, че отговаря на изискванията за квалификация с цел да получи разрешение за предоставяне на дадена услуга; и
- д) „изисквания за квалификация“ означава материалноправни изисквания, свързани с компетентността на дадено физическо лице да предоставя услуга, за чието спазване трябва да бъдат представени доказателства с цел получаване на разрешение за предоставяне на услуга.

ЧЛЕН 18.15

Условия за лицензиране

1. Мерките на всяка от страните във връзка с изискванията за лицензиране са основани на критерии, които са:
 - а) пропорционални на цел на обществената политика;
 - б) ясни и недвусмислени;
 - в) обективни; и
 - г) предварително публично оповестени.

2. Компетентният орган следва да предостави лиценз веднага щом бъде установено чрез подходяща проверка, че са спазени условията за получаване на лиценз.

3. Ако броят на наличните лицензи за дадена дейност е ограничен поради недостига на налични природни ресурси или технически капацитет, всяка от страните избира заявители посредством безпристрастна и прозрачна процедура за подбор, при която по-специално се осигурява подходящо оповестяване относно започването, провеждането и приключването на процедурата. При спазване на разпоредбите, посочени в настоящия член, всяка от страните може да вземе предвид цели на обществената политика при установяването на правилата за процедурите за подбор.

ЧЛЕН 18.16

Процедури по лицензиране

1. Процедурите по лицензиране са ясни и се оповестяват предварително. Всяка от страните гарантира, че използваните от компетентните ѝ органи процедури по лицензиране и свързаните с това решения са обективни и безпристрастни по отношение на всички заявители.

2. Процедурите по лицензиране не са възпиращи и не усложняват или забавят неоправдано предоставянето на услугата.

3. Лицензионните такси¹, които заявителите заплащат във връзка със своето заявление, са разумни и сами по себе си не ограничават предоставянето на услугата. Доколкото е осъществимо, тези такси следва да бъдат пропорционални на разходите за въпросните процедури по лицензиране.
4. Доколкото е осъществимо, компетентните органи на съответната страна посочват примерен срок за обработка на заявлението. Заявленията се разглеждат в рамките на приемлив период от време. Срокът започва да тече едва след като компетентните органи получат цялата документация. Ако това е оправдано от сложността на въпроса, срокът може да бъде удължен от компетентния орган за разумен период от време. Удължаването и неговата продължителност се обосновават надлежно и заявителят се уведомява, доколкото е осъществимо, преди изтичането на първоначалния период.
5. В случай на непълно заявление заявителят се информира във възможно най-кратък срок за необходимостта да предостави всички допълнителни документи. В такъв случай периодът, посочен в параграф 4, може да бъде спрян от компетентните органи до получаването на всички документи.
6. Ако дадено искане бъде отхвърлено, защото не отговаря на изискваните процедури или формалности, заявителят се информира във възможно най-кратък срок за отхвърлянето и за наличните средства за обжалване.

¹ Лицензионните такси не включват плащания във връзка с търгове, тръжни процедури или други недискриминационни начини за възлагане на концесии, нито задължителните вноски за предоставяне на универсални услуги.

ЧЛЕН 18.17

Изисквания за квалификация

1. Изискванията за квалификация са основани на критерии, които са:
 - а) пропорционални на цел на обществената политика;
 - б) ясни и недвусмислени;
 - в) обективни; и
 - г) предварително публично оповестени.
2. Ако една от страните наложи изисквания за квалификация за предоставянето на дадена услуга, тя гарантира, че са налице подходящи процедури за проверка и оценка на квалификациите, с които разполагат доставчиците на услуги от другата страна. Ако компетентният орган на една от страните счита, че членството в съответна професионална организация на територията на друга страна е показателно за нивото на компетентност или степента на опит на заявителя, такова членство се разглежда надлежно.
3. За предоставянето на професионални услуги обхватът на проверките и на всякакви други изисквания за квалификация от страна на компетентен орган са свързани с правата за упражняване на професията, за която се иска разрешение, за да се избегне неоправдано ограничаване на подаването на заявления от лица от другата страна.

4. При условие че съответният заявител е представил всички необходими подкрепящи доказателства за своите квалификации, при проверката и оценката на тези квалификации компетентният орган установява евентуални недостатъци и информира заявителя относно изискванията за отстраняване на въпросните недостатъци. Такива изисквания може да включват курсова работа, изпити и обучение. Представянето от заявител от дадена страна на доказателства за квалификации, получени на територията на трета държава, само по себе си не представлява предварителна причина компетентният орган на другата страна да отхвърли заявлението и да не извърши оценка на представените квалификации.

5. Ако се изискват изпити, всяка от страните гарантира, че те са насрочени на разумно чести интервали. Заявителите, които се явяват на изпити, разполагат с разумен период от време за подаване на заявления.

6. След като бъдат изпълнени изискванията за квалификация и евентуални други приложими регулаторни изисквания, всяка от страните следва да гарантира, че на доставчика на услуга се позволява да предоставя услугата без необосновано забавяне.

ЧЛЕН 18.18

Процедури за квалификация

1. Процедурите за квалификация са основани на критерии, които са:

- а) ясни и недвусмислени;
- б) обективни; и
- в) предварително публично оповестени.

2. Всяка от страните гарантира, че използваните от компетентните ѝ органи процедури за квалификация и свързаните с това решения са безпристрастни по отношение на всички заявители.

3. По принцип не се изисква заявителят да се обръща към повече от 1 (един) компетентен орган за процедурите за квалификация.

4. Ако са предвидени конкретни срокове за заявленията, заявителят разполага с разумен период от време за подаване на заявлението. Компетентният орган започва обработването на заявлението без необосновано забавяне. Доколкото е осъществимо, компетентният орган приема заявления в електронен формат при същите условия за автентичност като за заявления, подадени в хартиен формат.

5. Ако е възможно, компетентният орган следва да приема заверени копия вместо оригиналните документи.

6. Ако компетентният орган отхвърли дадено заявление, той информира заявителя писмено, доколкото е осъществимо, без неоправдано забавяне. При поискване той информира заявителя за причините за отхвърляне на заявлението и посочва всички недостатъци и начините, по които същите могат да бъдат отстранени. Той информира заявителя за срока за обжалване на решението, ако е налице такъв. Той позволява на заявителя да подаде отново заявление в разумен срок.

7. Всяка от страните гарантира, че обработването на дадено заявление, включително проверката и оценката на дадена квалификация, се извършва в разумен срок от датата на подаване на пълно заявление. Всяка от страните се стреми да определи нормални срокове за обработване на заявленията.

8. Всяка от страните гарантира, че евентуалните такси, свързани с процедурите за квалификация, са съизмерими с разходите, понасяни от компетентните органи, и сами по себе си не ограничават предоставянето на услугата.

ЧЛЕН 18.19

Преразглеждане на административни решения

Всяка от страните поддържа или създава общи, арбитражни или административни съдилища или съдебни, арбитражни или административни процедури, които по искане на засегнат инвеститор или доставчик на услуги от другата страна осигуряват възможност за незабавно преразглеждане и ако има основания за това — за прилагане на подходящи правни средства за защита по отношение на административни решения, засягащи установяването, трансграничното предоставяне на услуги или временния престой на физически лица, предоставящи услуги. Ако тези процедури не са независими от органа, на който е възложено въпросното административно решение, всяка от страните гарантира, че процедурите действително позволяват обективно и безпристрастно преразглеждане.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ПОЩЕНСКИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 18.20

Обхват

1. В настоящия подраздел са посочени принципите на регулаторната рамка за пощенските услуги, по отношение на които всяка от страните е поела специфични ангажменти, посочени в приложения 18-А и 18-Д, в съответствие с настоящия подраздел.
2. С настоящия подраздел не се изисква от дадена страна да либерализира услугите, запазени за 1 (един) или повече определени оператори, посочени в приложения 18-А и 18-Д.

ЧЛЕН 18.21

Определения

За целите на настоящия подраздел:

- а) „съществени изисквания“ означава общи нестопански причини за налагане на условия по отношение на предоставянето на пощенски услуги и може да включва поверителния характер на кореспонденцията, сигурността на мрежата по отношение на превоза на опасни товари, защитата на данните, опазването на околната среда и регионалното планиране;

- б) „лиценз“ означава всяка форма на упълномощаване или разрешение¹, в което се посочват правата и задълженията, специфични за сектора на пощенските услуги, което е предоставено на индивидуален доставчик от регулаторен орган или от друг компетентен орган и което се изисква преди предоставянето на дадена услуга;
- в) „пощенска пратка“ означава пратка, адресирана в окончателната форма, в която трябва да бъде пренесена от доставчик на пощенски услуги, независимо дали е публичен или частен, и може да включва пратки като писмо, колет, вестник, каталог и други;
- г) „пощенска услуга“² означава услуги, които включват събирането, сортирането, превоза и доставката на пощенски пратки, независимо от местоназначението (в страната или в чужбина), скоростта на услугата (с предимство, без предимство, спешна, експресна или други) или оператора (публичен или частен);
- д) „регулаторен орган“ означава независимия орган или органи, натоварени с регулирането на пощенските услуги, посочени в настоящия подраздел; и
- е) „универсална услуга“ означава постоянното предоставяне на пощенска услуга с уточнено качество на всички точки от територията на дадена страна на достъпни за всички ползватели цени.

¹ От съображения за правна сигурност това включва предоставянето на концесия, регистрирането, декларирането, отправянето на уведомление или отделни лицензи.

² „Пощенски услуги“ обхваща СРС, СРС 7511 и СРС 7512.

ЧЛЕН 18.22

Предотвратяване на антиконкурентни практики в сектора на пощенските услуги

Всяка от страните гарантира, че нито един доставчик на пощенски услуги, за когото се прилага задължението за предоставяне на универсална услуга или пощенски монопол, не участва в антиконкурентни практики, като например:

- а) използване на приходите от предоставянето на такава услуга за кръстосано субсидиране на предоставянето на експресна пощенска услуга или друга неуниверсална пощенска услуга, както и
- б) разграничение между клиенти, например предприятия, експедитори на едро или посредници, които обединяват пощенските пратки на различни клиенти, по отношение на тарифите или на други условия за предоставянето на услуга, за която се прилага задължението за предоставяне на универсална услуга или пощенски монопол, ако това разграничение не е основано на обективни и безпристрастни критерии.

ЧЛЕН 18.23

Универсални услуги

Всяка от страните има право да определя вида на задължението за предоставяне на универсална услуга, която желае да поддържа, и да взема решение за неговия обем и изпълнение. Всяка от страните може да приема необходимите мерки за защита на изпълнението, развитието и поддържането на универсалната пощенска услуга. Такива мерки и задължения сами по себе си не се считат за антиконкурентни, ако се прилагат по прозрачен, недискриминационен и пропорционален начин.

ЧЛЕН 18.24

Лицензи за предоставяне на пощенски услуги

1. Всяка от страните може да изисква лицензи за предоставянето на пощенски услуги. Лиценз следва да се предоставя винаги, когато е възможно, посредством опростена процедура за издаване на разрешение в съответствие с националните законови и подзаконовни актове.
2. За лиценза може да се изисква спазването на съществени изисквания, включително стандарти за качество, както и зачитането на изключителните и специалните права на определени оператори на запазени услуги или на универсални пощенски услуги.
3. Ако някоя от страните изисква лиценз:
 - а) тя оповестява публично в леснодостъпна форма:
 - i) правата и задълженията, произтичащи от този лиценз;
 - ii) критериите и условията за лицензиране; и
 - iii) доколкото е възможно, срока, който обикновено е необходим за вземането на решение по дадено заявление за издаване на лиценз;
 - б) процедурите за предоставяне на лиценз са прозрачни, недискриминационни и основани на обективни критерии; и

в) евентуалните лицензионни такси¹, които е възможно да произтичат за заявителите от тяхното заявление, са разумни и сами по себе си не ограничават предоставянето на услугата.

4. При поискване на заявителя се съобщават статусът на дадено заявление за лиценз и причините за отказ да се предостави лиценз. В съответствие със своите законови и подзаконови актове всяка от страните запазва в сила или установява процедура, с която заявителите да обжалват отказа за предоставяне на лиценз пред независим местен орган. Тази процедура е прозрачна, недискриминационна и основана на обективни критерии.

ЧЛЕН 18.25

Независимост на регулаторния орган

Всяка от страните може да определи регулаторен орган, независимо дали конкретно за сектора на пощенските услуги или не. Регулаторният орган е юридически отделен от всеки един доставчик на пощенски услуги и не е подотчетен на който и да било от тях. Решенията на регулаторните органи и използваните от тях процедури са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара.

¹ Лицензионните такси не включват плащания във връзка с търгове, тръжни процедури или други недискриминационни начини за възлагане на концесии, нито задължителните вноски за предоставяне на универсални услуги.

ПОДРАЗДЕЛ 4

ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 18.26

Обхват

1. В настоящия подраздел са посочени принципите на регулаторната рамка за далекосъобщителните услуги, различни от телевизионно и радиоразпръскване¹, по отношение на които всяка от страните е поела специфични ангажменти в съответствие с настоящата глава.
2. Някои от разпоредбите на настоящия подраздел не се тълкува по начин, който:
 - а) изисква от дадена страна да упълномощи доставчик на далекосъобщителни услуги от другата страна да създава, изгражда, придобива, отдава под наем, експлоатира или предоставя далекосъобщителни преносни мрежи или услуги, различни от предвидените в приложения 18-А, 18-Б, 18-В и 18-Д; или

¹ „Телевизионно и радиоразпръскване“ означава радиосъобщения, при които предаването е предназначено за директно приемане от широката общественост и може да включва предаване на звук и предаване на телевизионни програми. Доставчиците на услуги за телевизионно и радиоразпръскване се считат за доставчици на обществени далекосъобщителни преносни услуги, а техните мрежи — за обществени далекосъобщителни преносни мрежи, ако и доколкото тези мрежи се използват и за предоставяне на обществени далекосъобщителни преносни услуги.

- б) изисква от дадена страна да задължи доставчиците на услуги под нейна юрисдикция да създават, изграждат, придобиват, отдават под наем, експлоатират или предоставят далекосъобщителни преносни мрежи или услуги, които не се предлагат на обществеността като цяло.

ЧЛЕН 18.27

Определения

За целите на настоящия подраздел:

- а) „основни далекосъобщителни съоръжения“¹ означава съоръжения от обществена далекосъобщителна преносна мрежа и обществена далекосъобщителна преносна услуга, които:
- i) се предоставят изключително или основно от един или от ограничен брой доставчици; и
 - ii) не могат да бъдат икономически или технически заместени по приемлив начин за предоставянето на услуга;
- б) „взаимно свързване“ означава свързването с доставчици на далекосъобщителни преносни мрежи или далекосъобщителни преносни услуги, за да се даде възможност на ползвателите на един доставчик на далекосъобщителни услуги да комуникират с ползвателите на друг доставчик на далекосъобщителни услуги и да имат достъп до далекосъобщителните услуги, предоставяни от друг доставчик на далекосъобщителни услуги;

¹ За Република Парагвай и Източна република Уругвай „основни далекосъобщителни съоръжения“ означава съоръжения на обществена далекосъобщителна преносна мрежа и обществена далекосъобщителна преносна услуга в съответствие с определението, предвидено в националното им законодателство.

- в) „лиценз“ означава всяка форма на разрешение, включително процедури за регистриране, деклариране или отправяне на уведомление или други, както са определени в законовите и подзаконовите актове на някоя от страните, в което се посочват специфичните права и задължения за сектора на далекосъобщенията, предоставени на отделен доставчик на далекосъобщителни услуги от регулаторен орган, и което се изисква за предоставянето на далекосъобщителна услуга;
- г) „основен доставчик“ в сектора на далекосъобщенията е доставчик на далекосъобщителни преносни мрежи или услуги, който има способността съществено да въздейства на условията за участие по отношение на цената и предлагането на съответния пазар на далекосъобщителни услуги в резултат на контрол върху основните съоръжения или използването на своето положение на пазара;
- д) „обществена далекосъобщителна преносна мрежа“ означава обществената далекосъобщителна инфраструктура, която позволява далекосъобщения между определени крайни точки от мрежата;
- е) „обществена далекосъобщителна преносна услуга“ означава всяка далекосъобщителна преносна услуга, която дадена страна изисква, изрично или в действителност, да се предоставя на обществото като цяло;
- ж) „регулаторен орган“ означава органа или органите, натоварени с регулирането на далекосъобщенията, посочени в настоящия подраздел;
- з) „доставчик на услуги“ означава лице, на което е издаден лиценз за предоставяне на далекосъобщителни услуги;
- и) „далекосъобщителни услуги“ означава всички услуги, които се състоят в предаването и приемането на електромагнитни сигнали, като се изключват услугите за предоставяне на предаването съдържание или за упражняване на редакционен контрол върху него; и

- й) „универсална услуга“ означава наборът от услуги с уточнено качество, които трябва да се предлагат на всички ползватели на територията на една от страните, независимо от тяхното географско положение, и на достъпна цена.

ЧЛЕН 18.28

Регулаторен орган

1. Всяка от страните гарантира, че нейният регулаторен орган в сферата на далекосъобщителните услуги е юридически самостоятелен и функционално независим от който и да било доставчик на далекосъобщителни услуги.
2. Регулаторният орган разполага с достатъчно правомощия и ресурси, за да регулира сектора. Правомощията на регулаторния орган се оповестяват публично в леснодостъпна и ясна форма, особено ако тези задачи са възложени на повече от един орган.
3. Решенията на регулаторния орган и използваните от него процедури са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара.
4. Доставчик на далекосъобщителни услуги, засегнат от решение на даден регулаторен орган, има право да обжалва това решение пред местен апелативен орган, който е независим от участващите страни и от регулаторния орган. Ако апелативният орган по своя характер не е съдебен орган, той мотивира писмено решението си, а решенията му на свой ред подлежат на контрол от безпристрастен и независим местен съдебен или административен орган.

ЧЛЕН 18.29

Лицензи за предоставяне на далекосъобщителни услуги

1. Всяка от страните гарантира, че се предоставя лиценз посредством опростена процедура винаги, когато е възможно.
2. Всяка от страните гарантира, че условията за предоставяне на права за използването на номера и честоти се оповестяват публично.
3. Ако някоя от страните изисква лиценз:
 - а) всички критерии за лицензиране се оповестяват публично;
 - б) разумният срок, който обикновено е необходим за достигането до решение дали да се издаде лиценз след подаването на пълно заявление, е публичен;
 - в) ако бъде отказано предоставянето на лиценз, при поискване причините за този отказ се съобщават писмено на заявителя; и
 - г) заявителят, който желае да му бъде предоставен лиценз, има право на обжалване пред местен орган по обжалване, за да се установи дали неправомерно е отказано предоставянето на лиценз.

ЧЛЕН 18.30

Антиконкурентни практики

Всяка от страните приема или запазва в сила подходящи мерки с цел да попречи на всички доставчици на далекосъобщителни услуги, които самостоятелно или заедно с други представляват основен¹ доставчик, да участват в антиконкурентни практики или да продължават такива практики. Тези антиконкурентни практики може да включват злоупотреба с господстващо положение и всякакви индивидуални или съгласувани практики, поведение или препоръки, които водят до ограничаване, намаляване, възпрепятстване, нарушаване или предотвратяване на настоящата или бъдещата конкуренция на съответния пазар.

ЧЛЕН 18.31

Достъп до основни далекосъобщителни съоръжения

Всяка от страните гарантира, че съответният основен доставчик² на нейна територия предоставя достъп на доставчиците до своите основни далекосъобщителни съоръжения при разумни и недискриминационни³ условия, включително по отношение на цените, техническите стандарти, спецификациите, качеството и поддръжката.

¹ За Източна република Уругвай обхватът на настоящия член се прилага по отношение на всички доставчици на далекосъобщителни услуги.

² За Източна република Уругвай обхватът на настоящия член се прилага по отношение на всички доставчици.

³ За целите на настоящия подраздел под „недискриминация“ се разбира национално третиране, както е определено в член 18.4, а в конкретния сектор — ред и условия, които са не по-малко благоприятни от предлаганите на който и да било друг ползвател на подобни обществени далекосъобщителни преносни мрежи или обществени далекосъобщителни преносни услуги при подобни обстоятелства.

ЧЛЕН 18.32

Взаимно свързване

1. Всяка от страните гарантира, че всеки доставчик, упълномощен да предоставя далекосъобщителни услуги на нейна територия, има правото да договаря взаимно свързване с други доставчици на обществени далекосъобщителни преносни мрежи и на обществени далекосъобщителни преносни услуги. Взаимното свързване следва по принцип да бъде договорено на основата на търговски преговори между съответните доставчици.
2. Всяка от страните гарантира, че доставчиците на далекосъобщителни услуги, придобили информация от друг доставчик на далекосъобщителни услуги по време на процеса на договаряне на условията за взаимно свързване, използват тази информация единствено за целите, за които тя е предоставена, и зачитат във всеки един момент поверителността на предаваната или съхраняваната информация.
3. Във всяка технически пригодна точка в мрежата се осигурява взаимно свързване с основен доставчик¹. Това взаимно свързване се осигурява:
 - а) при недискриминационни условия, включително технически стандарти, спецификации и цени, както и при качество, което е не по-лошо от осигуряваното за собствените подобни услуги на такъв основен доставчик, за подобни услуги на несвързани доставчици на услуги или за дъщерните му дружества или други свързани лица;

¹ За Източна република Уругвай обхватът на настоящия член се прилага по отношение на всички доставчици на далекосъобщителни услуги.

- б) своевременно, при условия, включително технически стандарти и спецификации, които са прозрачни, разумни с оглед на икономическата осъществимост и достатъчно подробни, така че доставчикът да не трябва да заплаща за мрежови компоненти или съоръжения, които не са му необходими за предоставяната услуга; и
 - в) по искане на друг доставчик на далекосъобщителни услуги и при извършване на оценка от регулаторния орган, ако е подходящо, във всички технически осъществими точки в допълнение към крайните точки на мрежата, предлагани на мнозинството ползватели, като се начисляват разумни такси.
4. Правилата, приложими за взаимно свързване с основен доставчик, се оповестяват публично.
5. Основните доставчици оповестяват публично своите споразумения за взаимно свързване или своите типови оферти за взаимно свързване, доколкото е подходящо.
6. Всяка от страните гарантира, че даден доставчик на далекосъобщителни услуги, който отправя искане за взаимно свързване с основен доставчик, има право на обратен иск във всеки един момент или след разумен срок, оповестен публично, пред независим местен орган за уреждане на спорове по отношение на подходящите условия и цени за взаимно свързване. Такъв независим местен орган може да бъде регулаторният орган, посочен в член 18.28.

ЧЛЕН 18.33

Ограничени ресурси

Всяка от страните провежда своите процедури относно предоставянето на права за използването на ограничени ресурси, включително честоти, номера и право на преминаване, по обективен, навременен, прозрачен и недискриминационен начин. Доколкото е възможно, всяка от страните оповестява публично текущото състояние на разпределените честотни ленти, но не се изисква подробно посочване на честотите за специално ползване от държавните органи.

ЧЛЕН 18.34

Универсална услуга

1. Всяка от страните има право да определя вида на задълженията за предоставяне на универсална услуга, която желае да поддържа, както и да приема решения за техния обем и изпълнение. Всяка от страните управлява административно задълженията за предоставяне на универсална услуга по прозрачен, обективен, недискриминационен и пропорционален начин.
2. Ако определянето на доставчик на универсална услуга е отворено за множество доставчици на услуги, осигуряващи далекосъобщителни мрежи или услуги, тези процедури са отворени за всички доставчици на услуги. Това определяне се прави чрез ефикасен, прозрачен и недискриминационен механизъм.

ЧЛЕН 18.35

Поверителност на информацията

Всяка от страните гарантира поверителността на далекосъобщенията и на свързаните с тях данни за трафика, предавани посредством обществени далекосъобщителни преносни мрежи или обществени далекосъобщителни преносни услуги, при спазване на изискването прилаганите за тази цел мерки да не представляват средство за произволна или необоснована дискриминация или прикрито ограничаване на търговията с услуги.

ЧЛЕН 18.36

Спорове между доставчици

Всяка от страните гарантира, че в случай на възникване на спор между доставчици, по искане на която и да било от страните по спора съответният регулаторен орган¹ постановява обвързващо решение за уреждане на спора в най-краткия възможен срок.

¹ От съображения за правна сигурност по отношение на МЕРКОСУР се има предвид регулаторният орган на всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

ЧЛЕН 18.37

Услуги за международен мобилен роуминг

1. Всяка от страните се стреми да оказва сътрудничество за насърчаване на прозрачни и разумни цени на услугите за международен роуминг с цел насърчаване на растежа на търговията между страните и повишаване на благосъстоянието на потребителите.
2. Всяка от страните гарантира, че доставчиците на далекосъобщителни услуги, които предлагат услуги за международен мобилен роуминг за пренос на глас, текстови съобщения и данни, предоставят тези услуги:
 - а) с качество, което е сходно с качеството на услугите, предоставяни на техните собствени клиенти на дребно в държавата им по установяване; и
 - б) с ясна и леснодостъпна информация по отношение на достъпа до услугите и техните цени.
3. Страните си сътрудничат по осъществяването на наблюдение за изпълнението на параграфи 1 и 2, както и по други въпроси, свързани с услугите за международен мобилен роуминг, които е възможно да бъдат установени.
4. С настоящия член не се задължава някоя от страните да регулира цените или условията за предоставяне на услуги за международен мобилен роуминг.

ПОДРАЗДЕЛ 5

ФИНАНСОВИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 18.38

Обхват

Настоящият подраздел се прилага за мерки на някои от страните, засягащи предоставянето на финансови услуги.

ЧЛЕН 18.39

Определения

1. За целите на настоящия подраздел се прилагат следните определения:
 - а) „финансова услуга“ означава всяка услуга от финансов характер, предлагана от доставчик на финансови услуги от една от страните; финансовите услуги обхващат следните дейности:
 - і) застрахователни и свързани със застраховането услуги:
 - А) пряко застраховане (включително съзастраховане):
 - 1) животозастраховане; и
 - 2) общо застраховане;

- Б) презастраховане и ретроцесия;
 - В) застрахователно посредничество, като брокерство и агентство; и
 - Г) спомагателни на застраховането услуги, например консултантски услуги, актюерски услуги, услуги по оценка на риска и услуги по уреждане на претенции; и
- ii) банкови и други финансови услуги (с изключение на застрахователните):
- А) приемане на депозити и други възстановими средства на граждани;
 - Б) предоставяне на заеми от всякакъв вид, включително потребителски кредити, ипотечни кредити, факторинг и финансиране на търговски сделки;
 - В) финансов лизинг;
 - Г) всички услуги по плащания и парични преводи, включително кредитни, разплащателни и дебитни карти, пътнически чекове и банкови ордери;
 - Д) гаранции и задължения;
 - Е) търговия за собствена сметка или за сметка на клиенти, независимо дали на борсовия или извънборсовия пазар или по друг начин, със следното:
 - 1) инструменти на паричния пазар (включително чекове, полици, депозитни сертификати);
 - 2) обмяна на чуждестранна валута;

- 3) деривати, включително, но не само, фючърси и опции;
 - 4) инструменти на валутния курс и лихвения процент, включително продукти като суапове и форуърдни лихвени споразумения;
 - 5) прехвърляеми ценни книжа; и
 - 6) други прехвърляеми инструменти и финансови активи, включително благородни метали;
- Ж) участие в емитиране на всякакъв вид ценни книжа, включително поемане и пласиране като посредник (независимо дали публично или частно), и предоставяне на услуги, свързани с такива емисии;
- З) парично брокерство;
- И) управление на активи, като например управление на пари в брой или портфейл от ценни книжа, управление на всички форми на колективно инвестиране, управление на пенсионни фондове, попечителски, депозитарни и доверителни услуги;
- Й) услуги по сетълмент и клирингови услуги за финансови активи, включително ценни книжа, дериватни продукти и други прехвърлими инструменти;
- К) предоставяне и предаване на финансова информация, както и обработване на финансови данни и свързаното с това програмно осигуряване от доставчици на други финансови услуги; и

- Л) консултантски, посреднически и други спомагателни финансови услуги, отнасящи се до всички дейности, изброени в букви А)—К), включително кредитни справки и анализи, проучвания на инвестиции и портфейли от ценни книжа и консултации относно тях, както и консултации във връзка с придобивания и с корпоративно реструктуриране и стратегия;
- б) „доставчик на финансови услуги“ означава всяко физическо или юридическо лице от някоя от страните, с изключение на публичноправни субекти, което желае да предоставя или предоставя финансови услуги;
- в) „нова финансова услуга“ означава услуга с финансов характер, включително услуги, свързани със съществуващи и нови продукти или с начина, по който се доставя даден продукт, която не се предоставя от доставчик на финансови услуги на територията на някоя от страните, но се предоставя на територията на другата страна;
- г) „саморегулираща се организация“ означава неправителствен орган, включително всяка организация или сдружение, който упражнява регулаторни правомощия или правомощия за надзор над доставчиците на финансови услуги, делегирани от някоя от страните;
- д) „публичноправен субект“ означава:
- i) орган на публичната власт, централна банка или монетарна институция на някоя от страните, или субект, собственост на някоя от страните или контролиран от нея, който участва главно в упражняването на функции на държавно управление или дейности за целите на държавното управление, с изключение на субектите, чиято дейност обхваща главно предоставянето на финансови услуги при търговски условия; или
 - ii) частноправен субект, изпълняващ функции, обичайно изпълнявани от централна банка или от монетарна институция, при упражняването на тези функции.

2. За целите на настоящия подраздел и единствено във връзка с услугите, обхванати от настоящия подраздел, „услуги, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт“ означава:

- а) дейности, извършвани от централна банка или монетарна институция или от друг публичноправен субект за целите на осъществяване на монетарна или свързана с валутния курс политика;
- б) дейности, представляващи част от законоустановена система за социална сигурност или от обществени пенсионни схеми; и
- в) други дейности, извършвани от публичноправен субект за сметка на или с гаранцията, или с използването на финансовите ресурси на правителството.

Ако някоя от страните разреши някоя от дейностите, посочени в буква б) или в), да се извършва от нейни доставчици на финансови услуги в конкуренция с публичноправен субект или с доставчик на финансови услуги, „финансови услуги“ включва такива дейности, които попадат в обхвата на настоящата глава.

3. Общото определение на „услуги, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт“, включено в член 18.1, параграф 6 от настоящата глава, не се прилага по отношение на услуги, обхванати от настоящия подраздел.

ЧЛЕН 18.40

Пруденциални мерки

- 1. Някоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не се тълкува по начин, който би възпрепятствал страните да приемат мерки от пруденциални съображения, включително:
 - а) закрила на инвеститорите, вложителите, участниците на финансови пазари, титулярите на полици или лицата, в чийто интерес е длъжен да действа доставчикът на финансови услуги; или

б) гарантиране на целостта и стабилността на финансовата система на дадена страна.

2. Ако тези мерки не са съобразени с разпоредбите на настоящия подраздел, те не се използват за неизпълнение на ангажиментите или задълженията на страната по настоящия подраздел.

3. Никоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не може да се тълкува като съдържаща изискване към някоя от страните да разкрива информация за делата и сметките на отделните клиенти или поверителна или лична информация, която притежават публичноправните субекти.

ЧЛЕН 18.41

Ефективно и прозрачно регулиране в сектора на финансовите услуги

1. Всяка от страните полага максимални усилия да представи предварително на всички заинтересовани лица всички мерки с общо приложение, които страната желае да приеме. Такива мерки се представят:

а) посредством официално публикуване; или

б) в друга писмена или електронна форма.

2. Съответният финансов орган на всяка от страните предоставя на разположение на заинтересованите лица своите изисквания относно попълването на заявления във връзка с предоставянето на финансови услуги.

3. По искане на заявителя съответният финансов орган го информира относно статуса на неговото заявление. Ако този орган изисква допълнителна информация от заявителя, той го уведомява за това без неоснователно забавяне.

4. Всяка от страните полага максимални усилия да гарантира, че на нейна територия са въведени и се прилагат договорените на международно равнище стандарти за регулиране и надзор в сектора на финансовите услуги и за борба с укриването и избягването на данъци. Такива международно договорени стандарти включват стандартите, приети от Г-20, Съвета за финансова стабилност, Базелския комитет за банков надзор, Международната асоциация на органите за застрахователен надзор, Международната организация на комисиите по ценни книжа, Специалната група за финансови действия относно изпирането на пари, Световния форум относно прозрачността и обмена на информация за данъчни цели на ОИСР и Международните стандарти за финансово отчитане. За тази цел страните си сътрудничат и обменят информация и опит по тези въпроси.

ЧЛЕН 18.42

Нови финансови услуги

1. Всяка от страните позволява на доставчик на финансови услуги от другата страна, установен на нейната територия, да предоставя на нейната територия всякакви нови финансови услуги в рамките на обхвата на подразделите с финансови услуги, за които е поет ангажимент в приложения 18-А, 18-Б, 18-В и 18-Д, и при спазване на установените в тях понятия, ограничения, условия и квалификации.

2. Новата финансова услуга се предоставя в съответствие със законовите и подзаконовите актове на страната, на чиято територия е предназначена да се предоставя, и подлежи на одобрението, регулирането и надзора на компетентните органи на въпросната страна.

ЧЛЕН 18.43

Признаване на пруденциални мерки

1. Всяка от страните може да признае пруденциални мерки на другата страна, когато определя как да бъдат прилагани мерките на страната, свързани с финансовите услуги. Такова признаване, което може да бъде постигнато чрез хармонизиране или по друг начин, може да се основава на споразумение или договореност, или може да бъде дадено самостоятелно.
2. Страна, която е страна по спогодба или договореност с трета държава, като например посочените в параграф 1, независимо дали предстояща или съществуваща, осигурява подходяща възможност на другата страна да преговаря за присъединяването си към такива спогодби или договорености, или да договаря сравними такива с нея при обстоятелства, осигуряващи еквивалентна нормативна уредба, надзор, изпълнението на такава нормативна уредба и ако е подходящо, процедури относно обмена на информация между страните по спогодбата или договореността. Когато една от страните самостоятелно предостави признаване, тя осигурява подходяща възможност на другата страна да докаже, че такива обстоятелства съществуват.

ЧЛЕН 18.44

Саморегулиращи се организации

1. Ако някоя от страните изисква членство или участие във, или достъп до, саморегулираща се организация, за да могат доставчиците на финансови услуги от другата страна да предоставят финансови услуги при еднакви условия с доставчиците на финансови услуги от въпросната страна, или ако някоя от страните пряко или непряко предоставя на саморегулиращата се организация привилегии или предимства при предоставянето на финансови услуги, въпросната страна гарантира, че такива саморегулиращи се организации спазват прилагането на член 18.4 към доставчиците на финансови услуги, установени на територията на посочената страна.

2. От съображения за правна сигурност никоя от разпоредбите на настоящия член не възпрепятства саморегулиращата се организация, посочена в параграф 1, да приеме свои собствени недискриминационни изисквания или процедури. Доколкото такива мерки се предприемат от неправителствени органи и не се предприемат във връзка с упражняването на правомощия, делегирани от органи на централната власт или регионални или местни органи на управление, те не се считат за мерки на една от страните и не попадат в обхвата на настоящата глава.

ЧЛЕН 18.45

Системи за плащане и клиринг

Въз основа на регулаторните изисквания и в съответствие с член 18.4 всяка от страните предоставя на установените на нейна територия доставчици на финансови услуги от другата страна достъп до платежните и клиринговите механизми, обслужвани от публичноправни субекти, както и до официалното финансиране и рефинансиране, което е на разположение в хода на обичайната стопанска дейност. Настоящият член няма за цел да се предоставя достъп до инструменти на кредитора от последна инстанция (националната централна банка или каквато и да е друга монетарна институция) на която е да е от страните.

ПОДРАЗДЕЛ 6

ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ

ЧЛЕН 18.46

Цел и обхват

1. Като признават, че електронната търговия увеличава възможностите за търговия в многобройни стопански дейности, страните се споразумяват да насърчават развитието на електронната търговия помежду си, включително като си сътрудничат по въпроси, възникващи във връзка с електронната търговия, съобразно разпоредбите на настоящия подраздел.
2. Настоящият подраздел се прилага по отношение на мерки, засягащи търговията, осъществявана по електронен път.
3. Страните признава принципа на технологична неутралност в електронната търговия.
4. Разпоредбите на настоящия раздел не се прилагат по отношение на услугите, свързани с хазартни игри, услугите за телевизионно и радиоразпръскване, аудио-визуалните услуги, услугите, предлагани от нотариусите или от еквивалентни професии, и услугите по процесуално представителство.

ЧЛЕН 18.47

Определения

За целите на настоящия подраздел:

- а) „потребител“ означава всяко физическо или юридическо лице, ако това е предвидено в националните закони или подзаконови актове на съответната страна, което ползва или иска да получи обществена далекосъобщителна преносна услуга, определена в член 18.27, буква д), за цели извън сферата на своята търговия, стопанска дейност или професия;
- б) „съобщение за целите на директния маркетинг“ означава всяка форма на реклама, чрез която дадено лице предава маркетингови съобщения пряко на краен ползвател чрез обществена далекосъобщителна мрежа и за целите на настоящото споразумение обхваща най-малко електронна поща и текстови и мултимедийни съобщения (SMS и MMS);
- в) „услуга за електронна автентификация“ означава услуга, която дава възможност за потвърждение на:
 - i) електронната идентификация на дадено лице; или
 - ii) произхода и целостта на данните в електронна форма;
- г) „електронен подпис“ означава данни в електронна форма, които се добавят към други електронни данни или са логически свързани с тях, и отговаря на следните изисквания:
 - i) използва се от физическо лице за съгласуване на данните в електронна форма, за които се отнася;
 - ii) свързан е с данните в електронна форма, за които се отнася, по такъв начин, че всяко последващо изменение в данните да може да бъде открито; и

- iii) използва се от юридическо лице, за да гарантира произхода и целостта на данните в електронна форма, за които се отнася; и
- д) „краен ползвател“ означава всяко лице, което ползва или иска да получи публичнодостъпна далекосъобщителна услуга като потребител или за търговски, стопански или професионални цели.

ЧЛЕН 18.48

Мита върху предаваните по електронен път данни

1. Някоя от страните не налага мита върху предаването по електронен път между лице от едната страна и лице от другата страна.
2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че параграф 1 не възпрепятства някоя от страните да налага вътрешни данъци, такси или други налози върху електронното предаване, при условие че тези данъци, такси или налози се налагат по начин, който е в съответствие с настоящата част от споразумението.

ЧЛЕН 18.49

Принцип на неналагане на изискване за предварително разрешение

1. Страните се стремят да не изискват предварително разрешение за предоставянето на услуга по електронен път единствено на основание, че услугата се предоставя по електронен път, или да приемат или запазват в сила други изисквания с равностоен ефект.

2. Параграф 1 не се прилага по отношение на далекосъобщителни услуги, както са определени в член 18.27, точка i), и по отношение на финансови услуги, както са определени в член 18.39, параграф 1, буква а).

3. От съображения за правна сигурност никоя от разпоредбите не възпрепятства някоя от страните да приеме или запази в сила мерки, които не са съгласувани с параграф 1, за да постигне легитимна цел на обществената политика в съответствие с:

а) член 18.1, параграф 4;

б) член 18.40;

в) член 28.1; и

г) член 28.2.

ЧЛЕН 18.50

Сключване на договори по електронен път

Всяка от страните гарантира, че нейните законови и подзаконови актове позволяват сключването на договори по електронен път и че нейните законови и подзаконови актове по отношение на договорните процедури не създават пречки за използването на договори, сключени по електронен път, и не водят до лишаване на такива договори от правно действие и валидност на основание, че са сключени по електронен път, освен ако това е предвидено в нейните законови и подзаконови актове¹.

¹ Настоящият член не се прилага по отношение на договори, с които се създават или прехвърлят права върху недвижими имоти; договори, които изискват по закон участието на съдилища, държавни органи или професионални организации, които упражняват публична власт; договори за предоставено поръчителство или обезпечения, предоставени от лица, действащи за цели извън своята сфера на търговия, стопанска дейност или професия; и договори, уредени от семейното право или от наследственото право.

ЧЛЕН 18.51

Услуги за електронен подпис и електронна автентификация

1. Никоя от страните не отрича правното действие и допустимостта като доказателство в съдебни производства на дадена услуга за електронен подпис и електронна автентификация единствено въз основа на това, че е в електронна форма.
2. Никоя от страните не приема или запазва в сила мерки, регулиращи услугите за електронен подпис и електронна автентификация, с които:
 - а) се забранява на страните по дадена електронна трансакция съвместно да определят подходящи електронни методи за тяхната трансакция; или
 - б) страните по електронни трансакции се лишават от възможността да докажат пред съдебните и административните органи, че тяхната електронна трансакция отговаря на законовите изисквания по отношение на услугите за електронен подпис и електронна автентификация.

ЧЛЕН 18.52

Нежелани съобщения за целите на директния маркетинг

1. Всяка от страните се стреми да осигури ефективна защита на крайните ползватели срещу нежелани съобщения за целите на директния маркетинг.

2. Всяка от страните се стреми да гарантира, че лицата не изпращат съобщения за целите на директния маркетинг на потребители, които не са дали своето съгласие¹ да получават такива съобщения.

3. Независимо от параграф 2, всяка от страните позволява на лица, които събират, в съответствие с нейните законови и подзаконови актове, данните за връзка на потребител в контекста на продажбата на продукт или услуга, да изпращат съобщения за целите на директния маркетинг до този потребител за собствените си подобни продукти или услуги.

4. Всяка от страните се стреми да гарантира, че съобщенията за целите на директния маркетинг са ясно разпознаваеми като такива, ясно разкриват от чие име са направени и съдържат необходимата информация, позволяваща на крайните ползватели по всяко време да поискат безплатно да бъде преустановено тяхното изпращане.

ЧЛЕН 18.53

Защита на потребителите

1. Страните признават значението на приемането и запазването в сила на прозрачни и ефективни мерки за защита на потребителите, включително от измамни и заблуждаващи търговски практики, когато извършват електронни търговски трансакции.

¹ Съгласието се определя в съответствие със законовите и подзаконовите актове на всяка от страните.

2. За целите на параграф 1 страните приемат или запазват в сила мерки, които допринасят за доверието на потребителите, включително мерки, с които се забраняват измамни и заблуждаващи търговски практики. Такива мерки предвиждат, наред с другото:

- а) правото на потребителите на ясна и изчерпателна информация по отношение на услугата и нейния доставчик;
- б) задължението на търговците да действат добросъвестно и да съблюдават честни пазарни практики, включително в отговор на въпроси от потребителите;
- в) забраната потребителите да се таксуват за непоискани услуги или за период от време, за който потребителят не е дал разрешение; и
- г) достъпа на потребителите до обезщетение за нарушаването на техните права, включително по отношение на правото им на средства за правна защита, когато услугите са платени и не са предоставени съгласно договореното.

3. Страните признават важността на сътрудничеството между съответните им агенции, отговарящи за защитата на потребителите, или други съответни органи за дейностите, свързани с електронната търговия, с цел да се защитят потребителите и да се повиши тяхното доверие.

ЧЛЕН 18.54

Регулаторно сътрудничество в областта на електронната търговия

1. Страните поддържат сътрудничество и диалог по отношение на регулаторни въпроси, възникващи във връзка с електронната търговия, въз основа на взаимно договорени условия, като, наред с другото, се разглеждат следните въпроси:

- а) признаването и улесняването на оперативно съвместими трансгранични услуги за електронен подпис и електронна автентификация;
- б) отговорността на доставчиците на посреднически услуги по отношение на предаването или съхранението на информация;
- в) третирането на съобщенията за целите на директния маркетинг;
- г) защитата на потребителите в сферата на електронната търговия;
- д) насърчаването на търговия без документи на хартиен носител; и
- е) всички други въпроси от значение за развитието на електронната търговия.

2. Сътрудничеството, посочено в параграф 1, е насочено към обмяна на информация относно съответните законови и подзаконови актове на страните, уреждащи тези въпроси, както и относно прилагането на тези актове.

ЧЛЕН 18.55

Договорености относно компютърните услуги

1. Страните се споразумяват, че за целите на либерализирането на търговията с услуги в съответствие с членове 18.3 и 18.4 следните услуги се считат за компютърни и свързани услуги, независимо дали се предоставят чрез мрежа, включително интернет:

- а) консултантска дейност, разработване на стратегии, анализ, планиране, изготвяне на спецификации, проектиране, развойна дейност, инсталиране, внедряване, интегриране, изпитване, откриване и отстраняване на неизправности, актуализиране, техническа поддръжка, техническа помощ или управление на компютри или компютърни системи или за същите;
- б) компютърни програми, определени като набори от инструкции, необходими за осигуряване на функционирането и взаимодействието на компютрите (в отделните компютри и между тях), плюс консултантски услуги, разработване на стратегии, анализ, планиране, изготвяне на спецификации, проектиране, развойна дейност, инсталиране, внедряване, интегриране, изпитване, откриване и отстраняване на неизправности, актуализиране, адаптиране, техническо обслужване, техническа поддръжка, техническа помощ, управление или употреба на компютърни програми или за същите;
- в) обработка, съхранение, хостинг на данни или услуги по поддържане на бази данни;
- г) техническо обслужване и ремонт на офис техника и оборудване, включително на компютри; и
- д) услуги по обучение на персонала на клиенти във връзка с компютърни програми, компютри или компютърни системи, неклассифицирани другаде.

2. От съображения за правна сигурност се уточнява, че услугите, предоставяни чрез компютърни и свързани услуги, не се считат непременно за компютърни и свързани услуги сами по себе си.

РАЗДЕЛ Г

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ И ИЗКЛЮЧЕНИЯ

ЧЛЕН 18.56

Звена за контакт

1. Не по-късно от 1 (една) година след датата на влизане в сила на споразумението, всяка от страните определя звена за контакт и уведомява другата страна за данните им за контакт с цел:
 - a) улесняване на предоставянето на информация на другата страна относно прилагането на настоящата глава, като например:
 - i) търговските и техническите аспекти на предлагането на услуги; и
 - ii) регистрацията, признаването и придобиването на професионална квалификация; и
 - б) разглеждане на всички други въпроси, свързани с прилагането на настоящата глава, които са отправени от дадена страна.
2. Всяка от страните своевременно уведомява другата страна за всички промени по отношение на тези звена за контакт.

ЧЛЕН 18.57

Подкомитет по търговията с услуги и установяването

1. Подкомитетът по търговията с услуги и установяването, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4 и 9.9:

- а) извършва подготвителната техническа работа в случай на преразглеждане на настоящата глава в съответствие с член 18.58; и
- б) обсъжда теми, имащи отношение към търговията с услуги и установяването, включително възможности за разширяване на взаимните инвестиции в секторите на услугите и в секторите, които не са свързани с предоставянето на услуги.

2. Подкомитетът може да покани на ad hoc принцип представители на съответните субекти, притежаващи нужните експертни познания по въпросите, които ще бъдат предмет на обсъждане.

ЧЛЕН 18.58

Клауза за преглед

С оглед на своите цели настоящата глава може да бъде преразгледана не по-рано от 3 (три) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение или в контекста на цялостен преглед на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 18.59

Отказ за предоставяне на предимства

Всяка страна може да откаже предимствата по настоящата глава по отношение на:

- а) предоставянето на услуга, ако установи, че услугата се предоставя от или на територията на трета държава; или
- б) юридическо лице, ако установи, че то е юридическо лице от трета държава.

ГЛАВА 19

ПАРИЧНИ ПРЕВОДИ ИЛИ ПЛАЩАНИЯ ЗА СДЕЛКИ ПО ТЕКУЩАТА СМЕТКА, ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ И ВРЕМЕННИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 19.1

Капиталова сметка

По отношение на сделки по капиталовата и финансовата сметка на платежния баланс всяка от страните позволява свободното движение на капитали за целите на установяването на преки инвестиции, както е предвидено в глава 18. Подобни движения включват ликвидацията или репатриацията на такъв капитал.

ЧЛЕН 19.2

Текуща сметка

Всяка от страните разрешава всякакви плащания или парични преводи във връзка със сделки по текущата сметка на платежния баланс между страните, които попадат в обхвата на настоящото споразумение, в свободно конвертируема валута и в съответствие с Учредителния договор на Международния валутен фонд, приет на Конференцията на Организацията на обединените нации по въпросите на паричната политика и финансите от 22 юли 1944 г. (наричан по-нататък „договор на Международния валутен фонд“).

ЧЛЕН 19.3

Прилагане на законовите и подзаконовите актове, свързани с паричните преводи или плащанията за сделки по текущата сметка и движението на капитали

Никоя от разпоредбите на членове 19.1 и 19.2 не се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да прилага по справедлив и недискриминационен начин, който наред с това не представлява прикрито ограничение на паричните преводи или плащанията за сделки по текущата сметка или на движението на капитали, своите законови и подзаконови актове, отнасящи се до:

- а) несъстоятелността, неплатежоспособността или защитата на правата на кредиторите;
- б) емитирането, търговията или сделките с ценни книжа;

- в) престъпленията или други деяния, наказуеми по наказателноправен ред¹;
- г) финансовото отчитане или документирането на паричните преводи, ако това е необходимо за подпомагането на правоприлагащите или финансовите регулаторни органи; или
- д) изпълнението на съдебни решения по съдебни производства.

ЧЛЕН 19.4

Временни защитни мерки

Ако при извънредни обстоятелства парични преводи или плащания за сделки по текущата сметка или движението на капитали причиняват или има опасност да причинят сериозни затруднения за функционирането на икономическия и паричен съюз на Европейския съюз, Европейският съюз може да приеме защитни мерки, които са строго необходими за справяне с тези затруднения или заплахата от тях за период, който не надвишава 6 (шест) месеца.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това включва закони и подзаконни актове за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

ЧЛЕН 19.5

Ограничения за защита на платежния баланс

1. Ако при извънредни обстоятелства дадена страна изпитва сериозни затруднения, свързани с платежния баланс, включително по отношение на провеждането на паричната политика или политиката на обменния курс, или външни финансови затруднения, или заплахата от такива, тя може да приеме или да запази в сила ограничителни мерки по отношение на паричните преводи или плащанията за сделки по текущата сметка или движението на капитали.
2. Мерките, посочени в параграф 1:
 - а) са недискриминационни спрямо тези, прилагани по отношение на трета държава в сходни ситуации;
 - б) са съвместими с Учредителния договор на Международния валутен фонд, според случая;
 - в) не засягат ненужно търговските, икономическите и финансовите интереси на другата страна; и
 - г) са временни, пропорционални и строго необходими за преодоляване на трудностите и поетапно отпадат с подобряване на ситуацията, посочената в параграф 1 от настоящия член. Ако възникнат крайно извънредни обстоятелства, в резултат на които някоя от страните да поиска удължаване срока на тези мерки след период от 1 (една) година, тя уведомява другата страна, че ще въведе такова удължаване.

ЧЛЕН 19.6

Заклучителни разпоредби

1. Някоя от разпоредбите на настоящата глава не ограничава правата на икономическите оператори на страните да се ползват от всяко по-благоприятно третиране, което може да е предвидено в съществуващо двустранно или многостранно споразумение, по което съответната държава е страна.
2. Страните провеждат взаимни консултации за улесняване на движението помежду си на капитали, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, за да подкрепят целите на настоящото споразумение.

ГЛАВА 20

ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ

ЧЛЕН 20.1

Цели

Страните признават приноса на прозрачните, конкурентните и откритите тръжни процедури за икономическото развитие и си поставят за цел ефективното отваряне на съответните им пазари за обществени поръчки.

ЧЛЕН 20.2

Определения

За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:

- а) „търговски стоки или услуги“ означава стоки или услуги от вид, който в общия случай се продава или предлага за продажба на търговския пазар на купувачи извън органите на публичната власт и обикновено се закупува от тях за нужди, различни от тези на органите на публичната власт;
- б) „строителни услуги“ означава услуги, които имат за цел изпълнението, независимо по какъв начин, на строителство на съоръжения и сгради въз основа на раздел 51 от Централната класификация на продуктите (ЦКП);
- в) „електронен търг“ означава повтарящ се процес, който включва използването на електронни средства за представянето от страна на доставчици на нови цени или на нови стойности за количествено измерими неценови елементи на офертата, свързани с критериите за оценка, или и на двете, водещ до класиране или повторно класиране на офертите;
- г) „в писмена форма“ или „писмен“ означава всеки израз, състоящ се от думи или цифри, който може да бъде прочетен, възпроизведен и впоследствие съобщен, което може да включва електронно предадена и съхранена информация;
- д) „ограничена тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят се свързва с доставчик или доставчици по свой избор;
- е) „мярка“ означава всеки закон, подзаконов акт, процедура, административни насоки или практики или всяко действие на възложителя, свързано с попадаща в обхвата поръчка;

- ж) „списък за многократно използване“ означава списък с доставчици, определени от възложител като отговарящи на условията за участие в този списък, които възложителят възнамерява да използва повече от веднъж;
- з) „договаряне“ означава начин на провеждане на процедурата за възлагане на обществена поръчка при спазване на принципите на прозрачност и недискриминация, който е ограничен до конкретни ситуации, при които на възложителите е разрешено да се договарят с доставчиците, когато са изпълнени определени условия;
- и) „обявление за предстояща поръчка“ означава обявление, публикувано от възложител, с което се канят заинтересованите доставчици да подадат заявление за участие, оферта, или и двете;
- й) „компенсации“ означава мерките, използвани за насърчаване на местното развитие или подобряване на сметките на платежния баланс посредством използването на местно съдържание, лицензирането на технологии, изискванията за инвестиции, насрещната търговия или подобни изисквания;
- к) „открита тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който всички заинтересовани доставчици могат да подадат оферта;
- л) „възложител“ означава субект, който попада в обхвата на допълненията към приложения 20-А—20-Д;
- м) „квалифициран доставчик“ означава доставчик, който даден възложител признава като отговарящ на условията за участие;
- н) „селективна тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят кани само квалифицирани доставчици да подадат оферта;
- о) „услуги“ включва строителните услуги, освен ако е посочено друго;

- п) „стандарт“ означава документ, одобрен от признат орган, който предоставя за широко и многократно използване правила, указания или характеристики за стоки или услуги или свързаните с тях процеси и производствени методи, спазването на които не е задължително; той може също така да включва или да се отнася само до изисквания за терминология, символи, опаковка, маркиране или етикетиране, които са приложими за стока, услуга, процес или производствен метод;
- р) „доставчик“ означава лице или лица, които предоставят или може да предоставят стоки или услуги; и
- с) „техническа спецификация“ означава изискване по процедурата за възлагане на поръчка:
 - i) с което се определят характеристиките на стоките или услугите, които да бъдат доставени, включително качество, показатели, безопасност и размери, или процесите и методите за тяхното производство или предоставяне; или
 - ii) което се отнася до изисквания за терминология, символи, опаковане, маркиране или етикетиране, които са приложими за стока или услуга.

ЧЛЕН 20.3

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за попадащите в обхвата поръчки. „Попадаща в обхвата поръчка“ означава поръчка за държавни цели:

- а) за стоки, услуги или всяка комбинация от тях:
 - i) в съответствие с посоченото в допълненията на всяка от страните към приложения 20-А—20-Д; и

- ii) при които поръчката няма за цел търговска продажба или препродажба, или използване при производството или доставката на стоки или услуги за търговска продажба, или препродажба;
- б) осъществена посредством всички договорни средства, включително чрез: покупка; лизинг; и наем или финансов лизинг със или без опция за закупуване;
- в) за която стойността достига или надхвърля съответния праг, посочен в допълненията на всяка от страните към приложения 20-А—20-Д, към момента на публикуване на обявление в съответствие с член 20.13;
- г) от възложител, както е посочено в допълненията на всяка от страните към приложения 20-А—20-Д; и
- д) която не е изключена по друг начин от обхвата.

2. Освен когато е предвидено друго в допълненията на всяка от страните към приложения 20-А —20-Д, настоящата глава не се прилага за:

- а) придобиване или наемане на земя, съществуващи сгради или други недвижими имоти, или права върху тях;
- б) извъндоговорните споразумения или каквато и да е форма на помощ, която някоя от страните по споразумението предоставя, включително споразумения за сътрудничество, безвъзмездни средства, заеми, вливане на собствен капитал, обезпечения и фискални стимули, предоставяне от държавата на стоки и услуги на субектите на държавното, регионалното или местното управление;

- в) възлагането на поръчка или получаването по друг начин на услуги от данъчни агенции или депозитари, услуги по ликвидация и управление на регулирани финансови институции или услуги, свързани с продажбата, обратното изкупуване и разпределянето на държавен дълг, включително заеми и държавни облигации, полици и други ценни книжа;
- г) договорните правоотношения на заетите в публичния сектор; или
- д) възлагането на поръчки:
 - i) специално с цел предоставяне на международна помощ, включително помощ за развитие;
 - ii) съгласно конкретната процедура или условие на международно споразумение, свързано с разполагането на войски;
 - iii) съгласно специална процедура или условие на международно споразумение, свързани със съвместното изпълнение на даден проект от подписалите го държави; или
 - iv) съгласно специалната процедура или условия на международна организация, или финансирани с международни безвъзмездни средства, заеми или друг вид помощ, когато прилаганата процедура или условия ще са несъвместими с разпоредбите на настоящата глава.

3. Всяка от страните уточнява във всяко от допълненията към приложения 20-А—20-Д следната информация:

- а) в допълнения 20-А-1, 20-Б-1, 20-В-1, 20-Г-1 и 20-Д-1 — субектите на централното държавно управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;

- б) в допълнения 20-А-2, 20-Б-2, 20-В-2, 20-Г-2 и 20-Д-2 — субектите на регионалното и местното управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- в) в допълнения 20-А-3, 20-Б-3, 20-В-3, 20-Г-3 и 20-Д-3 — всички други субекти, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
- г) в допълнения 20-А-4, 20-Б-4, 20-В-4, 20-Г-4 и 20-Д-4 — стоките, които попадат в обхвата на настоящата глава;
- д) в допълнения 20-А-5, 20-Б-5, 20-В-5, 20-Г-5 и 20-Д-5 — услугите, различни от строителните услуги, които попадат в обхвата на настоящата глава;
- е) в допълнения 20-А-6, 20-Б-6, 20-В-6, 20-Г-6 и 20-Д-6 — строителните услуги, които попадат в обхвата на настоящата глава; и
- ж) в допълнения 20-А-7, 20-Б-7, 20-В-7, 20-Г-7 и 20-Д-7 — всякакви общи бележки.

4. Когато възложител, в контекста на попадащи в обхвата поръчки, изисква от лица, които не попадат в обхвата на допълненията на дадена страна към приложения 20-А—20-Д, да възлагат поръчки от негово име, член 20.6 се прилага *mutatis mutandis*.

ЧЛЕН 20.4

Остойностяване на договорите

1. При оценката на стойността на поръчка с цел да се определи дали тя представлява попадаща в обхвата поръчка, възложителят:

- а) нито разделя поръчката на отделни поръчки, нито избира или използва специфичен метод на остойностяване за оценка на стойността на поръчката с намерението напълно или частично да я изключи от прилагането на настоящата част от споразумението; и
- б) включва прогнозната максимална обща стойност на поръчката за целия ѝ срок, независимо дали е възложена на един или повече доставчици, като се вземат предвид всички форми на възнаграждение, включително:
 - i) премии, хонорари, комисиони и лихви; и
 - ii) когато в поръчката се предвижда възможността за опции — общата стойност на тези опции.

2. Ако отделно изискване за поръчка води до възлагането на повече от една поръчка или до възлагането на поръчки на отделни части (и двете наричани по-нататък „повтарящи се поръчки“), изчисляването на прогнозната максимална обща стойност се основава на:

- а) стойността на повтарящите се поръчки за един и същи вид стока или услуга, възложени през предходните 12 (дванадесет) месеца или през предходната финансова година на възложителя, коригирана, когато е възможно, с оглед отчитане на очакваните промени в количеството или стойността на стоката или услугата, за която се възлага поръчката, през следващите 12 (дванадесет) месеца; или

- б) прогнозната стойност на повтарящите се поръчки за един и същи вид стока или услуга, които ще бъдат възложени през 12-те (дванадесетте) месеца след първоначалното възлагане на поръчката или през финансовата година на възложителя.
3. При поръчки посредством лизинг, наем или финансов лизинг на стоки или услуги, или поръчка, чиято обща цена не е посочена, основата за оценка е:
- а) при договор с фиксиран срок:
- i) когато срокът на договора е 12 (дванадесет) месеца или по-кратък — общата прогнозна максимална стойност за неговата продължителност; или
 - ii) когато срокът на договора надвишава 12 (дванадесет) месеца — общата прогнозна максимална стойност, включително всяка прогнозна остатъчна стойност;
- б) ако договорът е с неопределен период — прогнозната месечна вноска, умножена по 48 (четиридесет и осем); и
- в) ако не е сигурно дали договорът ще бъде безсрочен или с фиксиран срок, се прилага буква б).

ЧЛЕН 20.5

Изключения във връзка със сигурността и общи изключения

1. Някоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме някакво действие или да разкрива сведения, които смята за необходими за защита на своите основни интереси в областта на сигурността и които са свързани с възлагане на обществени поръчки за оръжие, боеприпаси, продукти, свързани с отбраната, или военни материали или с възлагане на обществени поръчки, които са абсолютно необходими за целите на националната сигурност или националната отбрана.
2. При спазване на изискването, според което такива мерки не трябва да се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните, в които преобладават едни и същи условия, или прикрито ограничение на търговията между страните, някоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да приема или запазва мерки, които:
 - а) са свързани със стоки или услуги на физически лица с увреждания, благотворителни институции или труд, полаган в места за лишаване от свобода;
 - б) са необходими за опазването на обществения морал, ред или безопасност;
 - в) са необходими за опазване на живота или здравето на хората, животните или растенията, включително мерки за опазване на околната среда; или
 - г) са необходими за закрила на интелектуалната собственост.

ЧЛЕН 20.6

Недискриминация

1. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка:
 - а) Европейският съюз, включително неговите възложители, предоставя незабавно и безусловно на стоките и услугите от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, и на доставчиците от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, предлагащи тези стоки и услуги, не по-малко благоприятно третиране в сравнение с това, предоставяно на неговите местни стоки, услуги и доставчици;
 - б) всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, включително нейните възложители, предоставя незабавно и безусловно на стоките и услугите от Европейския съюз и на доставчиците от Европейския съюз, предлагащи тези стоки и услуги, не по-малко благоприятно третиране в сравнение с това, предоставяно на нейните местни стоки, услуги и доставчици.

2. По отношение на всяка мярка, отнасяща се до попадаща в обхвата поръчка, Европейският съюз и всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, включително техните съответни възложители:
- а) не третира установен на тяхната територия доставчик по-малко благоприятно от друг установен на тяхната територия доставчик въз основа на степента на чуждестранно участие или собственост на лица от другата страна^{1 2}; или
 - б) не дискриминира установен местен доставчик въз основа на факта, че стоките или услугите, предлагани от този доставчик за определена поръчка, са стоки или услуги от другата страна.

3. Настоящият член не се прилага за мита или други равностойни мерки, които оказват въздействие върху външната търговия, или за други правила във връзка с вноса и мерки, засягащи търговията с услуги, различни от мерките, уреждащи конкретно попадащата в обхвата на настоящата глава обществена поръчка.

¹ Независимо от член 20.3, параграф 1, в случая на Европейския съюз и Аржентина, параграф 2, буква а) се прилага за всички поръчки в Аржентина по отношение на доставчици от Европейския съюз, които са юридически лица, установени в Аржентина, и в Европейския съюз — по отношение на доставчици от Аржентина, които са юридически лица, установени в Европейския съюз. Това остава предмет на изключенията във връзка със сигурността и общите изключения, определени в член 20.5.

² Независимо от член 20.3, параграф 1, в случая на Европейския съюз и Бразилия, параграф 2, буква а) се прилага за всички поръчки в Бразилия по отношение на доставчици от Европейския съюз, които са юридически лица, установени в Бразилия, и в Европейския съюз — по отношение на доставчици от Бразилия, които са юридически лица, установени в Европейския съюз. Това остава предмет на изключенията във връзка със сигурността и общите изключения, определени в член 20.5.

ЧЛЕН 20.7

Използване на електронни средства

1. Всяка от страните провежда процедурата за възлагане на попадаща в обхвата поръчка по електронен път във възможно най-голяма степен и си сътрудничи при разработването и разширяването на използването на електронни средства в системите за държавни поръчки.
2. При провеждане на процедурата за възлагане на попадаща в обхвата поръчка по електронен път, възложителят:
 - а) гарантира, че поръчката се провежда чрез използването на информационни системи и софтуер, включително на такива, свързани с удостоверяване на автентичността и криптиране на информация, които са широко разпространени и оперативно съвместими с други широко разпространени информационни системи и софтуер; и
 - б) поддържа механизми, които да гарантират интегритета на заявленията за участие и офертите, включително установяването на времето на получаване и предотвратяването на неподходящ достъп.

ЧЛЕН 20.8

Провеждане на процедура за възлагане на поръчка

Възложителят провежда процедурата за възлагане на попадаща в обхвата поръчка по прозрачен и безпристрастен начин, с който се избягват конфликти на интереси, предотвратяват се корупционни практики и който е в съответствие с настоящата глава: открит тръжна процедура, селективна тръжна процедура или ограничена тръжна процедура. Всяка страна приема или поддържа санкции срещу корупционни практики в съответствие със своето право.

ЧЛЕН 20.9

Правила за произход

За целите на член 20.6, определянето на произхода на стоките се извършва на непреференциална основа.

ЧЛЕН 20.10

Отказ за предоставяне на предимства

Без да се засягат сроковете за процедурата за възлагане на обществена поръчка и при условие че е налице предварително уведомяване на доставчик на услуги от другата страна и, ако бъде поискано, консултации с доставчик на услуги от другата страна, дадена страна може да откаже предимствата по настоящата глава на този доставчик, ако този доставчик е юридическо лице на другата страна, което не извършва значителна стопанска дейност на територията на посочената друга страна.

ЧЛЕН 20.11

Компенсации

По отношение на попадащите в обхвата поръчки никоя от страните не търси, не взема предвид, не налага или прилага каквито и да било компенсации.

ЧЛЕН 20.12

Публикуване на информация относно възлагането на обществени поръчки

1. Всяка от страните:

- а) своевременно публикува всеки закон, подзаконов акт, съдебно решение, административен акт с общо приложение, стандартни договорни клаузи, които са задължителни съгласно законов или подзаконов акт и към които препращат обявленията и тръжната документация и процедурата относно попадащите в обхвата поръчки, и всички техни изменения, в официално определени електронни или печатни издания, които са широко разпространени и са леснодостъпни за обществеността;
- б) по искане на другата страна, предоставя допълнителна информация относно прилагането на тези разпоредби;
- в) изброява в допълнения 20-Е-1, 20-Ж-1, 20-З-1, 20-И-1 и 20-Й-1 електронните или печатни издания, в които страната публикува информацията, посочена в буква а);
- г) изброява, където е възможно в допълнения 20-Е-2, 20-Ж-2, 20-З-2, 20-И-2 и 20-Й-2, електронните издания, в които страната публикува известията, изисквани по член 20.13, член 20.15, параграф 4 и член 20.23, параграф 2.

2. Всяка от страните своевременно уведомява другата страна за всяка промяна на информацията, посочена в нейните допълнения към приложения 20-Е—20-Й. Съвместният съвет в състав „Търговия“ изменя съответно приложения 20-Е—20-Й съгласно член 9.7, параграф 1, буква е).

ЧЛЕН 20.13

Публикуване на обявления

Обявление за предстояща поръчка

1. За всяка попадаща в обхвата поръчка, с изключение на посочените в член 20.20 обстоятелства, възложителят публикува обявление за предстояща поръчка, което е пряко и безплатно достъпно чрез електронни средства чрез единна точка за достъп — за Европейския съюз на европейско равнище, а за държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението на национално равнище — или след като такава единна точка за достъп бъде установена на равнището на МЕРКОСУР. Обявлението за предстояща поръчка трябва да остане леснодостъпно за обществеността най-малко до изтичане на срока, посочен в обявлението. Електронното издание се посочва от всяка от страните в нейните допълнения към приложения 20-Е—20-Й. Всяко такова обявление включва информацията, посочена в приложение 20-О.

Резюме на обявлението

2. При всеки случай на предстояща поръчка, едновременно с публикуването на обявлението за предстояща поръчка, възложителят публикува леснодостъпно резюме на обявлението на един от официалните езици на СТО, на който е автентично Споразумението за СТО. Всяко такова обявление съдържа информацията, посочена в приложение 20-К.

Обявление за планирана поръчка

3. Възложителите се насърчават да публикуват в посоченото в допълненията към приложения 20-Е—20-Й подходящо печатно или електронно издание възможно най-рано през всяка финансова година обявление, свързано с бъдещите им планове за възлагане на поръчки. Това обявление следва да включва предмета на поръчката и очакваната дата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

4. Възложител, включен в допълнения 12-А-2, 12-А-3, 12-Б-2, 12-Б-3, 12-В-2, 12-В-3, 12-Г-2, 12-Г-3, 12-Д-2 и 12-Д-3 към приложения 20-А—20-Д, може да използва обявление за планирана поръчка като обявление за предстояща поръчка, при условие че то включва цялата информация, посочена в приложение 20-О, с която той разполага, както и изявление, че заинтересованите доставчици следва да заявят пред възложителя интереса си към поръчката.

ЧЛЕН 20.14

Условия за участие

1. Възложителят ограничава условията за участие в процедура за възлагане на поръчка само до условията, които са съществени за гарантирането на това, че доставчикът разполага с правния и финансов капацитет, както и с търговските и техническите възможности да се заеме със съответната поръчка.
2. При оценката на това дали даден доставчик отговаря на условията за участие, възложителят оценява неговия финансов капацитет и търговски и технически способности въз основа на стопанските му дейности на територията на страната на възложителя и извън нея.
3. Възложителят може да изиска от даден доставчик да докаже наличието на съответен предишен опит; той обаче не може да налага като условие за участие в процедура за възлагане на поръчка изискването на доставчика вече да са възлагани една или повече поръчки от възложител от една от страните или доставчикът да има предишен професионален опит на територията на дадена страна.
4. При тази оценка възложителят основава преценката си на условията, които предварително е посочил в обявленията или в тръжната документация.

5. Възложител може да изключи доставчик на следните основания:

- а) несъстоятелност;
- б) декларации с невярно съдържание;
- в) значителни пропуски при изпълнението на съществено изискване или задължение по предишна поръчка или поръчки;
- г) влезли в сила присъди за престъпление или за тежки нарушения на обществения ред;
- д) други санкции, поради които доставчикът се лишава от правото да сключва договори със субекти на дадена страна;
- е) нарушаване на професионалната етика, което поставя под въпрос репутацията на доставчиците; или
- ж) неплащане на данъци.

6. Доставчиците на страните изпълняват условията за участие, установени от възложител, както е посочено в параграфи 1, 2 и 3, като представят документацията, изисквана по процедурата за възлагане на поръчка, или еквивалентна документация.

ЧЛЕН 20.15

Квалификация на доставчиците

Селективна тръжна процедура

1. Когато възложителят възнамерява да използва селективна тръжна процедура, той:
 - а) включва в обявлението за предстояща поръчка най-малко информацията, посочена в приложение 20-О, букви а), б), в), и), й) и к), и приканва доставчиците да подадат заявление за участие; и
 - б) предоставя на квалифицираните доставчици преди началото на срока за подаване на оферти най-малко информацията, посочена в приложение 20-О, букви г)—з).
2. Възложителят признава за квалифицирани доставчици всички вътрешни доставчици и всички доставчици от другата страна, които отговарят на условията за участие в конкретна процедура за възлагане на поръчка, освен ако възложителят е посочил в обявлението за предстояща поръчка някакво ограничение за броя на доставчиците, които се допускат да подадат оферта, както и критериите за подбора на ограничения брой доставчици.
3. Когато тръжната документация не е обществено достъпна на датата на публикуване на обявлението, посочено в параграф 1, възложителят осигурява едновременното предоставяне на тези документи на всички квалифицирани доставчици, подбрани в съответствие с параграф 2.

Списъци за многократно използване

4. Ако в законодателството на съответната страна се предвижда възможността възложителят да може да поддържа списък за многократно използване с доставчици, той гарантира, че обявлението, с което кани заинтересованите доставчици да кандидатстват за включване в списъка:

- а) се публикува ежегодно; и
- б) когато публикуването се извършва по електронен път, обявлението е постоянно достъпно в подходящото издание, посочено в допълненията към приложения 20-Е—20-Й. Такова обявление включва информацията, посочена в приложение 20-Л.

5. Независимо от параграф 4, когато срокът на валидност на даден списък за многократно използване е 3 (три) години или по-малко, възложителят може да публикува посоченото в параграф 4 обявление само веднъж — в началото на срока на валидност на списъка, при условие че обявлението:

- а) указва срока на валидност и обстоятелството, че няма да бъдат публикувани допълнителни обявления; и
- б) е публикувано по електронен път и е постоянно достъпно през срока на неговата валидност.

6. Възложителят разрешава кандидатстването по всяко време на доставчици за включване в списък за многократно използване и включва в списъка всички квалифицирани доставчици в разумно кратък срок.

7. Когато доставчик, който не е включен в списък за многократно използване, подаде заявление за участие в процедура за възлагане на поръчка въз основа на списък за многократно използване и всички изисквани документи, свързани с него, в рамките на срока, предвиден в приложение 20-М, възложителят разглежда това заявление. Възложителят не изключва даден доставчик при възлагане на поръчката на основание, че не разполага с достатъчно време, за да разгледа заявлението му, освен когато в изключителни случаи, поради сложността на поръчката, възложителят няма възможност да завърши разглеждането на заявлението в срока, определен за подаване на оферти.

Субекти, посочени в допълненията към приложения 20-А—20-Е

8. Възложител, посочен в допълненията към приложения 20-А—20-Е, може да използва обявление, приканващо доставчици да кандидатстват за включване в списък за многократно използване като обявление за предстояща поръчка, при условие че:

- а) обявлението е публикувано в съответствие с параграф 4 и включва информацията, посочена в приложение 20-Л, цялата налична информация, посочена в приложение 20-О, както и изявление, че то представлява обявление за предстояща поръчка или че само доставчиците, включени в списъка за многократно използване, ще получават допълнителни обявления за поръчки, попадащи в обхвата на списъка за многократно използване; и
- б) възложителят своевременно предоставя на доставчиците, изразили пред него интерес във връзка с дадена поръчка, достатъчно информация, която да им позволи да преценят своя интерес към поръчката, включително цялата останала информация, изисквана съгласно приложение 20-Г, доколкото тя е налична.

9. Доставчик, който е кандидатствал за включване в списък за многократно използване в съответствие с параграф 6, може да получи разрешение от възложителя, попадащ в обхвата на допълненията към приложения 20-А—20-Е, да подаде оферта за дадена поръчка, ако възложителят разполага с достатъчно време, за да прецени дали доставчикът отговаря на условията за участие.

Информация за решенията на възложителя

10. Възложителят своевременно информира всеки доставчик, който е подал заявление за участие в процедура по възлагане на поръчка или е кандидатствал за включване в списък за многократно използване, за решението си по заявлението или искането.

11. Възложителят своевременно информира доставчика и по негово искане своевременно му предоставя писмено обяснение на мотивите за своето решение, в случай че:

- а) отхвърли заявление на доставчик за участие в процедура за възлагане на поръчка или за включването му в списък за многократно използване;
- б) престане да признава доставчик като квалифициран; или
- в) изключи доставчик от списък за многократно използване.

ЧЛЕН 20.16

Технически спецификации

1. Възложителят не изготвя, не приема, нито прилага каквато и да е техническа спецификация, нито предвижда каквато и да е процедура за оценяване на съответствието, които имат за цел или последица ограничаването на конкуренцията, създаването на ненужни пречки за международната търговия или дискриминирането на доставчици.
2. Когато е целесъобразно, при изготвянето на техническите спецификации за стоките или услугите, за които се възлага поръчката, възложителят:
 - а) определя техническата спецификация чрез посочване на изискванията за работните характеристики и функционалните изисквания, а не посредством концептуални или описателните характеристики; и
 - б) основава техническите спецификации на международни стандарти, когато съществуват такива; в противен случай на технически разпоредби, признати национални стандарти или строителни норми; при всяко позоваване се добавят думите „или еквивалентни“.
3. Когато в техническите спецификации са използвани концептуални или описателни характеристики, възложителят следва да посочи, когато е целесъобразно, че ще разглежда оферти за еквивалентни стоки или услуги, които явно отговарят на изискванията на поръчката, като включва думи като „или еквивалентни“ в тръжната документация.
4. Възложителят не определя технически спецификации, съдържащи изискване или препратка към конкретна търговска марка или търговско наименование, патент, авторско право, дизайн, тип, конкретен произход, производител или доставчик, освен ако няма друг достатъчно точен или разбираем начин да бъдат описани изискванията на поръчката и при условие че в такива случаи възложителят включва в тръжната документация думи като „или еквивалентни“.

5. Възложителят не търси, нито приема — по начин, който би имал за резултат премахване на конкуренцията — консултации, които може да бъдат използвани при подготовката на приемането на техническа спецификация за конкретна процедура по възлагане на поръчка, от лице, което би могло да има търговски интерес към възлаганата поръчка.

6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че дадена страна, включително нейните възложители, могат в съответствие с настоящия член да изготвят, приемат или прилагат технически спецификации за насърчаване на опазването на природните ресурси или на околната среда.

ЧЛЕН 20.17

Тръжна документация

1. Възложителят предоставя на разположение на доставчиците тръжна документация, която включва цялата необходима информация, позволяваща на доставчиците да изготвят и подадат допустими оферти. Освен ако тази информация вече е предоставена в обявлението за предстояща поръчка, документацията включва пълно описание на следното:

- а) поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или когато количеството не е известно — приблизително количество, както и изискванията, които трябва да бъдат изпълнени, включително технически спецификации, сертификати за оценяване на съответствието, планове, чертежи или документи с инструкции;
- б) условия за участие на доставчиците, включително списък с информация и документи, които е необходимо доставчиците да предоставят във връзка с тях;

- в) всички критерии за оценка, които се вземат предвид при възлагане на поръчка и — освен когато цената е единственият критерий — относителната тежест на тези критерии;
 - г) когато възложителят провежда процедурата за възлагане на поръчка по електронен път — всички изисквания за удостоверяване на автентичността и криптиране или други изисквания, свързани с подаването на информация по електронен път;
 - д) когато възложителят провежда електронен търг — правилата, включително идентификацията на елементите на офертата, свързани с критериите за оценка, според които ще бъде проведен търгът;
 - е) когато се провежда публично отваряне на офертите — датата, часа и мястото на отварянето и, ако е целесъобразно — лицата, на които е разрешено да присъстват;
 - ж) всякакви други ред и условия, включително начините на заплащане и евентуалните ограничения за средствата, чрез които могат да бъдат подавани офертите, например на хартиен носител или по електронен път; и
- з) евентуалните дати за доставка на стоките или за предоставяне на услугите.

2. При определяне в тръжната документация на евентуална дата за доставка за стоките или услугите, предмет на поръчката, възложителят отчита фактори като сложност на поръчката, степен на очакваното използване на подизпълнители, както и реалистичното време, необходимо за производството, изваждането от склада и транспортирането на стоките от мястото на доставка или за предоставянето на услугите.

3. Критериите за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация, могат да включват, наред с другото, цената и други разходни фактори, качеството, техническите качества, екологичните характеристики и условията за доставка.

4. Възложителят своевременно предоставя тръжната документация на всеки доставчик, участващ в поръчката, ако това бъде поискано от доставчика, и отговаря на всяко разумно искане за съответна информация от доставчик, участващ в поръчката, при условие че въпросната информация не дава на този доставчик предимство пред неговите конкуренти при поръчката и че искането е представено в рамките на приложимите срокове.

5. Когато преди оценката на офертите в съответствие с член 20.22 възложителят промени или измени критериите или изискванията, определени в обявлението за предстояща поръчка или в тръжната документация, предоставена на участващите доставчици, той изпраща писмено всички такива промени:

- а) на всички доставчици, които участват към момента на изменение на информацията, когато такива доставчици са известни, а във всички останали случаи — по същия начин, както по отношение на първоначалната информация; и
- б) в момент, който да позволи на такива доставчици да променят и отново да подадат изменените оферти, според случая.

6. Възложителите могат да изискат от участващите доставчици да предоставят гаранции за поддържане на офертата, а спечелилият доставчик да предостави гаранция за изпълнението.

ЧЛЕН 20.18

Срокове

Възложителят, в съответствие със собствените си нужди, предоставя достатъчно време на доставчиците да изготвят и подадат заявления за участие и допустими оферти, като взема предвид фактори като характера и сложността на поръчката, степента на очакваното използване на подизпълнители както и времето, необходимо за предаване на офертите от места в чужбина и на собствената територия, когато не се използват електронни средства. Тези срокове, включително евентуалното им удължаване, са еднакви за всички заинтересовани или участващи доставчици. Приложимите срокове са посочени в приложение 20-М.

ЧЛЕН 20.19

Договаряне

1. Ако в правото на дадена страна се предвижда, че възложителите могат да възлагат поръчки чрез договаряне, те могат да направят това в следните случаи:
 - а) в контекста на поръчки, за които те са изразили такова намерение в обявлението за предстояща поръчка; или
 - б) ако от оценката става видно, че нито една оферта не е очевидно най-изгодната с оглед на конкретните критерии за оценка, посочени в обявленията или в тръжната документация.

2. Възложителят:

- а) гарантира, че всяко отстраняване на доставчици, участващи в договарянето, се извършва в съответствие с критериите за оценка, посочени в обявлението или в тръжната документация; и
- б) когато договарянето е приключило, предоставя общ краен срок за оставащите доставчици да подадат нови или преработени оферти.

ЧЛЕН 20.20

Ограничена тръжна процедура

1. При условие че тръжната процедура не се използва за избягване на конкуренцията или за защита на местните доставчици, възложителят може да възлага поръчки чрез ограничена тръжна процедура при следните обстоятелства:

- а) където:
 - i) не са били подадени оферти или нито един доставчик не е подал заявление за участие;
 - ii) нито една от подадените оферти не отговаря на съществените изисквания на тръжната документация;
 - iii) нито един доставчик не отговаря на условията за участие; или

iv) подадените оферти са включвали тайна договореност,

при условие че изискванията на тръжната документация не са изменени съществено;

- б) когато стоките или услугите могат да бъдат доставени само от конкретен доставчик и не съществуват разумна алтернатива или заместващи стоки или услуги, тъй като става въпрос за произведения на изкуството или поради съображения, свързани със закрилата на изключителни права върху интелектуална собственост, каквито са патентите или авторските права, или защитена информация, или когато липсва конкуренция поради технически причини;
- в) при допълнителни доставки от първоначалния доставчик на стоки и услуги, които не са били включени в първоначалната поръчка, когато промяна на доставчика за тези допълнителни стоки или услуги:
 - i) не може да се извърши поради икономически или технически причини, като изисквания за взаимозаменяемост или оперативна съвместимост със съществуващо оборудване, софтуер, услуги или инсталации, възложени с първоначалното възлагане на поръчка; и
 - ii) би предизвикала значително неудобство или чувствително дублиране на разходи за възложителя;
- г) при стоки, закупени на стоков пазар;
- д) когато възложителят възлага прототип или първоначална стока или услуга, разработени по негово искане в хода и за целите на конкретна поръчка за изследване, опит, проучване или оригинална разработка; когато такива договори са били изпълнени, за последващите поръчки за стоки или услуги се прилага настоящата глава;

- е) доколкото е абсолютно необходимо, когато по неотложни причини, дължащи се на събития, които възложителят не би могъл да предвиди, стоките или услугите не биха могли да бъдат получени навреме посредством открита тръжна процедура или селективна тръжна процедура;
 - ж) когато дадена поръчка е възложена на лице, спечелило конкурс за проект, при условие че конкурсът е бил организиран по начин, който е в съответствие с принципите в настоящата глава, и че участниците са били оценявани от независимо жури с оглед на възлагането на победителя на поръчка за проектиране; или
 - з) при покупки, направени при особено изгодни условия, възникващи само за много кратък срок, каквито са необичайното разпореждане с имущество от страна на юридически лица, които обикновено не са доставчици, или разпореждането с активи на предприятия, които се намират в ликвидация или са под управление от синдик.
2. Възложителят води протоколи или изготвя писмени доклади, които предоставят конкретна обосновка за всяка възложена поръчка по параграф 1.

ЧЛЕН 20.21

Електронни търгове

Когато възложителят възнамерява да проведе процедурата по попадаща в обхвата поръчка, като използва електронен търг, възложителят предоставя на всеки участник преди началото на електронния търг:

- а) метода на автоматично оценяване, включително математическата формула, която се основава на критериите за оценка, определени в тръжната документация, и която е използвана за автоматичното класиране или прекласиране по време на търга;

- б) резултатите от всяка първоначална оценка на елементите на неговата оферта, когато поръчката се възлага въз основа на най-изгодната оферта; и
- в) всяка друга относима информация, свързана с провеждането на търга.

ЧЛЕН 20.22

Разглеждане на оферти и възлагане на обществени поръчки

1. Възложителят получава, отваря и разглежда всички оферти съгласно процедури, които гарантират справедливостта и безпристрастността на процеса по възлагане на поръчка, както и поверителността на офертите.
2. Възложителят не санкционира който и да е доставчик, чиято оферта е получена след срока, посочен за получаване на оферти, ако забавянето се дължи единствено на лоша организация от страна на възложителя.
3. За да бъде разгледана с цел възлагане, дадена оферта трябва да е в писмена форма и към момента на отварянето да отговаря на съществените изисквания, определени в тръжната документация и, когато това е приложимо, в обявленията, както и да е подадена от доставчик, който отговаря на условията за участие.
4. Освен ако възложителят е посочил, че възлагането на дадена поръчка противоречи на обществен интерес, възложителят възлага поръчката на доставчика, когото възложителят е определил като способен да изпълни условията на поръчката и който, единствено въз основа на критериите за оценка, посочени в обявленията и тръжната документация, е подал най-изгодната оферта или в случай че цената е единственият критерий — офертата с най-ниската цена.

5. Когато възложителят получи оферта с цена, която е необичайно ниска спрямо цените в другите подадени оферти, той може да провери със съдействието на доставчика дали последният отговаря на условията за участие и дали е в състояние да изпълни условията на поръчката.

6. Възложителят не използва опции, не отменя възлагането на поръчка, нито изменя възложените поръчки по начин, чрез който заобикаля задълженията съгласно настоящата глава.

7. Всяка от страните може да предвиди, че ако поради причини, за които е отговорен спечелилият доставчик, договорът за поръчката не бъде сключен в рамките на разумен срок или спечелилият доставчик не изпълни гаранцията за изпълнение на поръчката, посочена в член 20.17, или не спазва договорните клаузи, тя може да бъде възложена на доставчика, който е представил следващата най-изгодна оферта.

ЧЛЕН 20.23

Прозрачност на информацията за възлагане на обществени поръчки

1. Възложителят информира своевременно участващите доставчици за решенията си относно възлагането на поръчката, като прави това писмено при поискване от страна на доставчик. При спазване на член 20.24, параграфи 2 и 3, при поискване възложителят предоставя на доставчик, който не е спечелил поръчката, обяснение за причините, поради които възложителят не е избрал неговата оферта, и за относителните преимущества на офертата на спечелилия доставчик.

2. След възлагането на всяка поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава, възложителят публикува възможно най-рано обявление в подходящо печатно или електронно издание, посочено в допълненията към приложения 20-Е—20-Й, в съответствие със сроковете, установени в правото на всяка от страните. Когато се използва само електронно издание, информацията остава леснодостъпна за разумен срок. Обявлението включва най-малко следната информация:

- а) описание на стоките или услугите, предмет на поръчката, което може да включва естеството и количеството на стоките, предмет на поръчката, и естеството и обхвата на услугите, предмет на поръчката;
- б) наименованието и адреса на възложителя;
- в) наименованието на спечелилия доставчик;
- г) стойността на спечелилата оферта или най-високата и най-ниската оферта, взети под внимание при възлагането на поръчката;
- д) датата на възлагане на поръчката; и
- е) вида на използвания метод за възлагане на поръчка, а когато е използвана ограничена тръжна процедура — описание на обстоятелствата, обосноваващи използването на тази процедура.

3. Всяка от страните съобщава на другата страна достъпни и сравними статистически данни, които се отнасят до обществените поръчки, обхванати от настоящата глава.

ЧЛЕН 20.24

Оповестяване на информация

1. По искане на дадена страна другата страна предоставя своевременно цялата съответна информация, която е от значение за възлагането на попадащата в обхвата поръчка, с цел да се установи дали поръчката е проведена в съответствие с правилата на настоящата глава. Когато оповестяването на тази информация би нарушило конкуренцията в бъдещи процедури по възлагане на поръчки, страната по споразумението, която получава тази информация, не я оповестява пред никой доставчик, освен след допитването до, и със съгласието на страната по споразумението, която е предоставила информацията.
2. Независимо от всички други разпоредби на настоящата глава, дадена страна, включително нейните възложители, не предоставя на никой доставчик информация, която би могла да наруши лоялната конкуренция между доставчиците.
3. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не се тълкува като изискване към някоя от страните, в това число към нейните възложители, власти и компетентните да разглеждат жалби органи, да оповестява поверителна информация, когато оповестяването:
 - а) би попречило на правоприлагането;
 - б) би могло да наруши лоялната конкуренция между доставчиците;
 - в) би накърнило законните търговски интереси на конкретни лица, включително закрилата на правата върху интелектуалната собственост; или
 - г) по друг начин би било в противоречие с обществения интерес.

ЧЛЕН 20.25

Вътрешни процедури за обжалване

1. Всяка страна установява или поддържа навременни, ефективни, прозрачни и недискриминационни процедури за обжалване по административен или съдебен ред, посредством които доставчик може да обжалва:

- а) нарушение на настоящата глава; или
- б) неспазване на мерки на страната за прилагането на настоящата глава, ако доставчикът няма право да обжалва пряко нарушение на настоящата глава съгласно правото на страната,

във връзка с попадаща в обхвата поръчка, към която доставчикът има или е имал интерес.

Процедурният правилник за всички видове обжалване са в писмена форма и се оповестяват публично.

2. Всяка от страните може да предвиди в своето право, че в случай на жалба от доставчик във връзка с попадаща в обхвата поръчка, тя насърчава своя възложител и доставчика да търсят решение по жалбата посредством консултации. Възложителят безпристрастно и своевременно разглежда всяка такава жалба по начин, който не влияе отрицателно върху участието на доставчика в текущата или в бъдещи процедури за възлагане на поръчки или върху правото му да изисква коригиращи мерки в рамките на процедура за обжалване по административен или съдебен ред.

3. На всеки доставчик се осигурява достатъчен срок за подготовка и внасяне на жалба, който в никакъв случай не може да е по-кратък от 10 (десет) дни от момента, в който основанието за обжалване е станало известно или са налице разумни основания да се счита, че е станало известно на доставчика.

4. Всяка от страните създава или определя най-малко един безпристрастен административен или съдебен орган, който да е независим от нейните възложители и да приема и разглежда жалби, подадени от доставчици във връзка с попадащи в обхвата поръчки.

5. Когато първоначално жалбата се разглежда от орган, различен от органа, посочен в параграф 4, страната гарантира, че доставчикът може да обжалва първоначалното решение пред безпристрастен административен или съдебен орган, който е независим от възложителя, чиято поръчка е предмет на жалбата. Компетентен да разгледа жалбата орган, който не е съдебен орган, подлежи на съдебен контрол или притежава процесуални гаранции, които гарантират, че:

- а) възложителят следва да отговори писмено на жалбата и да предостави всички съответни документи на органа, компетентен да разгледа жалбата;
- б) участниците в производството разполагат с правото да бъдат изслушани преди органа, компетентен да разгледа жалбата, да вземе решение по обжалване;
- в) участниците в производството разполагат с правото да бъдат представлявани и придружавани;
- г) участниците в производството имат достъп до цялото производство;
- д) участниците в производството разполагат с правото да изискат производството да бъде публично и с възможност за участие на свидетели; и
- е) решения или препоръки по оспорвания от страна на доставчици се произнасят в разумен срок, в писмена форма, като се излагат основанията за всяко решение или препоръка.

6. Всяка от страните приема или запазва в сила процедури, които предвиждат:
- а) бързи временни мерки за запазване на възможността на доставчика да участва в процедурата за възлагане на поръчката; тези временни мерки могат да доведат до спиране на процедурата по възлагане на поръчката. В процедурите може да се предвижда, че съображения, свързани с неблагоприятни последици за засегнатите интереси, включително обществен интерес, могат да бъдат взети под внимание при вземането на решение дали да се приложат такива мерки. Основателни причини за непредприемането на действия се предоставят в писмена форма; и
 - б) коригиращо действие или обезщетение за претърпените щети или вреди, което може да бъде ограничено до възстановяване на разходите за изготвяне на офертата или до разходите, свързани с обжалването, или и до двата типа разходи, в случай че компетентният да разгледа жалбата орган е установил, че е имало нарушение или неспазване по параграф 1.

ЧЛЕН 20.26

Изменения и корекции, засягащи обхвата

1. Всяка от страните може да предложи да измени или коригира съответните си приложения 20-А—20-Д.

Изменения

2. Когато една от страните възнамерява да измени своите приложения, както е посочено в параграф 1, тя:
- а) уведомява другата страна писмено за това; и

б) включва в уведомлението предложение до другата страна за подходящи компенсаторни корекции с цел обхватът да се запази на равнище, сравнимо със съществуващото преди изменението.

3. Независимо от параграф 2, буква б), от никоя от страните не се изисква да предоставя компенсаторни корекции, ако изменението обхваща субект, върху който страната действително е премахнала своя контрол или влияние.

4. Другата страна може да възрази срещу изменението, ако:

- а) корекцията, предложена съгласно параграф 2, буква б), не е подходяща за поддържане на сравнимо равнище на взаимно договорен обхват; или
- б) изменението обхваща възложител, върху когото страната не е премахнала действително своя контрол или влияние, в съответствие с параграф 3.

Другата страна възразява в писмена форма в срок до 45 (четиридесет и пет) дни от получаването на уведомлението, посочено в параграф 2, буква а). Ако в срок от 45 (четиридесет и пет) дни след получаване на уведомлението не бъде подадено такова възражение, се счита, че страната е съгласна с предложеното изменение.

Корекции

5. Следните промени в приложенията на страните се считат за поправка от чисто формален характер, при условие че не засягат взаимно договорения обхват, предвиден в настоящата глава:

- а) промяна в наименованието на субект;

- б) сливане на два или повече субекта, посочени в допълнение; и
- в) разделянето на субект, посочен в допълнение на 2 (два) или повече субекта, които се добавят към субектите, посочени в същото допълнение.

Страната, която извършва такава поправка от чисто формален характер, не е задължена да предвиди компенсаторни корекции.

6. В случай на предложени корекции на приложенията на дадена страна, тази страна уведомява другата страна за предложените корекции на всеки 2 (две) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

7. Всяка страна може да уведоми другата страна за възражение срещу предложена поправка в срок от 45 (четиридесет и пет) дни след получаването на уведомлението. Ако дадена страна представи възражение, тя излага основанията относно това защо смята, че предложената корекция не е изменение съгласно параграф 5 и описва въздействието на предложената корекция върху взаимно договорения обхват, предвиден в настоящата глава. Ако в срок от 45 (четиридесет и пет) дни след получаването на уведомлението не бъде подадено такова писмено възражение, се смята, че страната е съгласна с предложената корекция.

Консултации и разрешаване на спорове

8. Ако другата страна възрази срещу предложеното изменение или корекция, страните се стремят да разрешат въпроса посредством консултации. Ако не бъде постигнато споразумение в срок от 60 (шестдесет) дни от получаването на възражението, страната, която иска да измени или коригира приложенията си, може да отнесе въпроса към установената в глава 29 процедура за уреждане на спорове, освен ако страните не се договорят за удължаване на срока.

9. Процедурата по консултации съгласно параграф 8 не засяга консултациите, предвидени в глава 29.

10. Ако дадена страна не възрази срещу предложеното изменение съгласно параграфи 2 и 3 или срещу предложената корекция съгласно параграф 5, или изменението или корекциите са договорени между страните посредством консултации или има окончателно уреждане на въпроса съгласно глава 29, Съвместният съвет в състав „Търговия“ изменя съответното приложение, за да отрази договореното изменение или корекции или договорените компенсаторни корекции.

ЧЛЕН 20.27

Подкомитет по държавните поръчки

1. Подкомитетът по държавните поръчки, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4 и 9.9:

- а) прави преглед на взаимното отваряне на пазарите за поръчки;
- б) обменя информация, свързана с възможностите за държавни поръчки във всяка страна, включително обмен на статистически данни за поръчки; и
- в) обсъжда степента и средствата за сътрудничество при държавни поръчки между страните, както е посочено в член 20.28.

ЧЛЕН 20.28

Сътрудничество при държавни поръчки

1. Страните си сътрудничат, за да гарантират ефективното прилагане на настоящата глава. Страните използват наличните и съществуващите инструменти, ресурси и механизми.
2. По-специално дейностите по сътрудничество в тази област се извършват, наред с други дейности, чрез:
 - а) обмен на информация, добри практики, статистически данни, експерти, опит и политики в области от взаимен интерес;
 - б) обмен на добри практики по отношение на използването на устойчиви практики в областта на поръчките и други области от взаимен интерес;
 - в) насърчаване на мрежи, семинари и работилници по теми от взаимен интерес;
 - г) трансфер на знания, включително контакти между експерти от Европейския съюз и държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението; и
 - д) споделяне на информация между Европейския съюз и държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, с цел улесняване на достъпа до пазарите за държавни поръчки на доставчиците на страните, по-специално за МСП.

ГЛАВА 21

ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ И ПРИНЦИПИ

ЧЛЕН 21.1

Общи разпоредби

1. Всяка от страните потвърждава правата и задълженията, които има спрямо другата страна съгласно СТО, Споразумението ТРИПС и всяко друго многостранно споразумение, свързано с интелектуалната собственост, по което тя е страна.
2. Всяка от страните може свободно да определи подходящия метод за прилагане на разпоредбите на настоящата глава в рамките на собствената си правна система и практика, по начин, който е в съответствие с целите и принципите на Споразумението ТРИПС и настоящата глава.

ЧЛЕН 21.2

Цели

Целите на настоящата глава са:

- а) улесняване на достъпа, производството и пазарната реализация на иновативни и творчески продукти и насърчаване на търговията и инвестициите между страните, като по този начин се допринася за изграждането на по-устойчива, равнопоставена и приобщаваща икономика в страните;
- б) постигане на подходящо и ефективно равнище на закрила и защита на правата върху интелектуалната собственост, с което се предоставят стимули и възнаграждения за иновациите, като същевременно се допринася за ефективния трансфер и разпространение на технологии и се благоприятстват социалното и икономическото благополучие и балансът между правата на титулярите и обществения интерес; и
- в) насърчаване на мерки, които ще помогнат на страните да насърчават научноизследователската и развойната дейност и достъпа до знания, включително до пълноценно обществено достояние.

ЧЛЕН 21.3

Естество и обхват на задълженията

1. За целите на настоящата част от споразумението „права върху интелектуална собственост“ се отнася до всички категории интелектуална собственост, които са предмет на раздели 1—7 от част II от Споразумението ТРИПС и членове 21.9—21.43 от настоящото споразумение.

2. Закрилата на правата върху интелектуалната собственост включва закрила срещу нелоялната конкуренция по смисъла на член 10а от Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост, сключена на 20 март 1883 г., последно преразгледана в Стокхолм на 14 юли 1967 г. (наричана по-нататък „Парижката конвенция“).
3. Някоя от разпоредбите на настоящата глава не възпрепятства някоя от страните да приема мерките, необходими за предотвратяване на злоупотребата с правата върху интелектуална собственост от страна на носителите на права или използването на практики, необосновано ограничаващи търговията или влияещи неблагоприятно върху международния трансфер на технологии, при условие че такива мерки са в съответствие с настоящата глава.
4. Нито една от страните не е длъжна да предоставя чрез своето право по-широка защита, отколкото се изисква от настоящата глава. С настоящата глава не се създават пречки за някоя от страните да прилага чрез своето право по-високи стандарти за закрила и защита на правата върху интелектуалната собственост, при условие че с тях не се нарушава настоящата глава.

ЧЛЕН 21.4

Принципи

1. Всяка от страните признава, че закрилата и защитата на правата върху интелектуалната собственост могат и трябва да се извършват по начин, който допринася за икономическия, социалния и научния напредък. Всяка от страните гарантира защитата на правата върху интелектуалната собственост в рамките на собствената си правна система и практика.
2. При формулирането или изменението на своите законови и подзаконови актове всяка от страните може да установи изключения и възможности за гъвкавост, разрешени от многостранните инструменти, по които е страна.

3. Страните отново потвърждават разпоредбите в Споразумението ТРИПС по отношение на конкуренцията.
4. Страните подкрепят постигането на ЦУР на ООН.
5. Страните подкрепят Резолюция 60.28 на СЗО на Световната здравна асамблея и рамката за готовност при пандемична инфлуенца, приети на шестдесет и четвъртата Световна здравна асамблея.
6. Страните признават значението на насърчаването на прилагането на глобалната стратегия и плана за действие по отношение на общественото здраве, иновациите и интелектуалната собственост на Световната здравна организация (СЗО) от 24 май 2008 г. (Резолюция 61.21 на СЗО, изменена с Резолюция 62.16 на СЗО).
7. Страните потвърждават препоръките от Плана за развитие, приети през 2007 г. от Генералната асамблея на Световната организация за интелектуална собственост (наричана по-нататък „СОИС“).
8. Когато придобиването на право върху интелектуална собственост е предмет на предоставяне или регистриране на правото, всяка от страните полага максимални усилия, за да гарантира, че процедурите за предоставяне или регистриране на правото водят до предоставяне или регистриране в рамките на разумен срок, така че да се избегне неоправдано съкращаване на периода на закрила.

ЧЛЕН 21.5

Национално третиране

Всяка от страните предоставя на гражданите¹ на другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което тя предоставя на собствените си граждани по отношение на закрилата² на правата върху интелектуалната собственост, обхванати от настоящата глава, при спазване на изключенията, предвидени в членове 3 и 5 от Споразумението ТРИПС³.

¹ За целите на настоящата глава „гражданин“ означава, по отношение на съответното право върху интелектуална собственост, лице от някоя от страните, което отговаря на критериите за допустимост за закрила, предвидени в Споразумението ТРИПС или многостранни споразумения, сключени и администрирани под егидата на СОИС, според случая, по което някоя от страните е договаряща се страна.

² За целите на член 21.5 понятието „закрила“ включва въпроси, засягащи наличието, придобиването, обхвата, запазването в сила и защитата на правата върху интелектуалната собственост, както и въпросите, специално уредени в настоящата глава, засягащи използването на права върху интелектуална собственост.

³ По отношение на артистите-изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации това задължение се прилага само по отношение на правата, предвидени в настоящата глава.

ЧЛЕН 21.6

Защита на биологичното разнообразие и традиционните знания

1. Страните признават значението и стойността на биологичното разнообразие и неговите компоненти и свързаните с тях традиционни знания, иновации и практики на коренното население и местните общности¹. Освен това страните потвърждават суверенните си права върху своите природни ресурси и правата и задълженията си, установени в Конвенцията за биологичното разнообразие от 1992 г., сключена в Рио де Жанейро на 5 юни 1992 г. (наричана по-нататък „КБР“) по отношение на достъпа до генетични ресурси и честното и справедливо споделяне на ползите, произтичащи от използването на тези генетични ресурси.
2. Като признават специалното естество на селскостопанското биологично разнообразие, неговите отличителни особености и проблеми, нуждаещи се от различни решения, страните потвърждават, че достъпът до генетични ресурси за прехрана и земеделие ще бъде предмет на специфично третиране в съответствие с Международния договор за растителни генетични ресурси за прехрана и земеделие, приет в Рим на 3 ноември 2001 г. (наричан по-нататък „Международния договор за растителни генетични ресурси за прехрана и земеделие“).
3. Страните могат да преразгледат по взаимно съгласие настоящия член в зависимост от резултатите и заключенията от многостранните обсъждания.

¹ За целите на член 21.6 „коренното население и местните общности“ може да включват потомството на превърнати в роби африканци и дребни земеделски стопани.

ЧЛЕН 21.7

Изчерпване на правата

Всяка от страните е свободна да установи собствен режим за изчерпване на правата върху интелектуална собственост при спазване на Споразумението ТРИПС.

ЧЛЕН 21.8

Споразумението ТРИПС и общественото здраве

1. Страните признават значението на Декларацията относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве, приета на 14 ноември 2001 г. (наричана по-нататък „Декларацията от Доха“) от министерската конференция на СТО. При тълкуването и прилагането на правата и задълженията по силата на настоящата глава страните гарантират съгласуваността с Декларацията от Доха.
2. Всяка от страните прилага член 31а от Споразумението ТРИПС, както и приложението и допълнението към посоченото приложение, което влезе в сила на 23 януари 2017 г.

РАЗДЕЛ Б

СТАНДАРТИ ЗА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

ПОДРАЗДЕЛ 1

АВТОРСКО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА¹

ЧЛЕН 21.9

Международни споразумения

Всяка от страните потвърждава своите права и задължения съгласно следните международни споразумения, като се взема предвид, че споразуменията не са обвързващи за тези, които не са страни по тях:

- а) Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения, сключена в Берн на 9 септември 1886 г., изменена на 28 септември 1979 г. (наричана по-нататък „Бернската конвенция“);
- б) Международната конвенция за закрила на артистите-изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации, сключена в Рим на 18 май 1964 г. (наричана по-нататък „Римската конвенция“);

¹ В своите законови и подзаконови актове страните са свободни да използват различни имена за правата, посочени в настоящия подраздел, при условие че е осигурено договореното равнище на закрила.

- в) Маракешкия договор за улесняване на достъпа до публикувани произведения за слепи хора, лица с нарушено зрение или с други увреждания, които не позволяват четенето на печатни материали, приет в Маракеш на 27 юни 2013 г.;
- г) Договора на СОИС за авторското право, приет в Женева на 20 декември 1996 г.;
- д) Договора на СОИС за изпълненията и звукозаписите, приет в Женева на 20 декември 1996 г.; и
- е) Договора от Пекин за аудио-визуалните изпълнения, приет в Пекин на 24 юни 2012 г.

ЧЛЕН 21.10

Автори

Всяка страна предоставя на авторите изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да било начин и в каквата и да било форма, изцяло или отчасти, на техните произведения;
- б) всяка форма на публично разпространение, чрез продажба или по друг начин, на оригинала на техни произведения или на копия от тях;
- в) всяко представяне пред обществена аудитория на техни произведения чрез жични или безжични средства; и
- г) публичното предоставяне на техни произведения по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 21.11

Артисти изпълнители

Всяка страна предоставя на артистите изпълнители изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) записването на техни изпълнения;
- б) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да било начин и в каквато и да било форма, изцяло или отчасти, на записите на техни изпълнения;
- в) публичното разпространение, чрез продажба или по друг начин, на записите на техни изпълнения;
- г) излъчването чрез безжични или чрез жични средства, ако това се предвижда в законовите и подзаконовите актове на страната, и представянето пред обществена аудитория на техни изпълнения, освен когато самото изпълнение вече представлява излъчено изпълнение или е създадено от запис; и
- д) публичното предоставяне на записи на техни изпълнения по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 21.12

Продуценти на звукозаписи

Всяка страна предоставя на продуцентите на звукозаписи изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да било начин и в каквато и да било форма, изцяло или отчасти, на техни звукозаписи;
- б) публичното разпространение, чрез продажба или по друг начин, на техни звукозаписи, включително на копия от тях; и
- в) публичното предоставяне на техните звукозаписи по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 21.13

Излъчващи организации

Всяка от страните може да определи в своите законови и подзаконови актове законовите изисквания относно това какво да се счита за излъчваща организация и предоставя на излъчващите организации изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) записването на техните предавания;

- б) прякото или непрякото, временното или постоянното възпроизвеждане по какъвто и да било начин и в каквата и да било форма, изцяло или отчасти, на записи на техни предавания;
- в) предоставянето на публично разположение чрез жични или безжични средства на записи на техните предавания, независимо дали тези предавания се излъчват по жичен или безжичен път, включително чрез кабел или сателит, по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор;
- г) публичното разпространение, чрез продажба или по друг начин, на записи на техни предавания¹; и
- д) преизлъчването на техни предавания чрез безжични средства, или ако това е предвидено в законовите и подзаконовите актове на страната — препредаване чрез жични средства, както и представянето пред обществена аудитория на техни предавания, ако това представяне се извършва на места, достъпни за обществеността срещу заплащането на входна такса².

¹ Член 21.13, букви в) и г) не се прилага по отношение на дадена страна, доколкото тази страна не предвижда в своите закони и подзаконови актове правата, заложиени в тези букви. В такъв случай другите страни могат да изключат излъчващите организации на тази страна от закрилата, предоставена в член 21.13, букви в) и г), и задължението по член 21.5 не се прилага по отношение на правата, предвидени в член 21.13, букви в) и г).

² Всяка страна може да предостави по-широки права по отношение на публичното съобщаване от излъчващи организации.

ЧЛЕН 21.14

Право на възнаграждение за излъчване и представяне пред обществена аудитория на звукозаписи, публикувани с търговска цел

1. Всяка от страните предоставя право на възнаграждение, което ползвателят заплаща на артистите-изпълнители и на продуцентите на звукозаписи, ако публикуван с търговска цел звукозапис или възпроизвеждането на такъв звукозапис се използва за излъчване чрез безжични средства или за какъвто и да е вид представяне пред обществена аудитория¹.
2. Всяка от страните предвижда посоченото в параграф 1 възнаграждение да бъде поискано от ползвателя от страна на изпълнителя или от продуцента на звукозапис, или и от двамата. Всяка от страните може да въвежда законодателство, в което, в случай на липса на споразумение между артистите-изпълнители и продуцентите на звукозаписи, се определят условията, съгласно които артистите изпълнители и продуцентите на звукозаписи трябва да си поделят това възнаграждение.

¹ Всяка от страните може да предостави на артистите-изпълнители и на продуцентите на звукозаписи по-широки права, вместо правото на възнаграждение или в допълнение към това право, по отношение на излъчването и представянето пред обществена аудитория на звукозаписи, публикувани с търговска цел.

ЧЛЕН 21.15

Срок на действие на закрилата

1. Правата на автора на литературно или художествено произведение по смисъла на член 2 от Бернската конвенция се закрилят, докато авторът е жив и за най-малко 50 (петдесет) години след смъртта на автора или, ако това е предвидено в законовите и подзаконовите актове на страната — в продължение на 70 (седемдесет) години след смъртта на автора. По отношение на фотографските и кинематографските творби всяка страна определя срока на действие на закрилата в съответствие със своите закони и подзаконови актове.
2. В случай на съавторство посоченият в параграф 1 срок се изчислява от смъртта на последния преживял съавтор.
3. В случай на анонимни произведения или произведения, публикувани под псевдоним, срокът на действие на закрилата е най-малко 50 (петдесет) години след законното публично предоставяне на произведението или, ако това е предвидено в законовите и подзаконовите актове на страната — в продължение на 70 (седемдесет) години след законното публично предоставяне на произведението. Независимо от първото изречение, ако възприетият от автора псевдоним не оставя никакво съмнение относно самоличността на автора или ако авторът разкрие самоличността си през периода, посочен в първото изречение, приложимият срок на действие на закрилата е срокът, предвиден в параграф 1.
4. Правата на артистите-изпълнители върху изпълнение, различно от записаното при запис, изтичат не по-малко от 50 (петдесет) години след датата на изпълнението.

5. Правата на артистите-изпълнители и на продуцентите на звукозаписи не изтичат най-малко 50 (петдесет) години след като записът е законно публикуван или законно представен пред обществената аудитория или, ако това е предвидено в законовите и подзаконовите актове на страната — 70 (седемдесет) години след като записът е законно публикуван или законно представен пред обществената аудитория¹. Всяка от страните може да предприеме ефективни мерки, в съответствие със своите закони и подзаконови актове, за да гарантира, че печалбите, генерирани през 20-те (двадесетте) години на закрила извън 50-те (петдесетте) години, са справедливо разпределени между артисти-изпълнители и продуценти.

6. Срокът на действие на закрилата върху правата на излъчващите организации е най-малко 20 (двадесет) години от първото излъчване или, ако това е предвидено в законовите и подзаконовите актове на страната — 50 (петдесет) години от първото излъчване.

7. Сроковете, посочени в настоящия член, се изчисляват от 1-ви (първи) януари на годината, следваща събитието, което ги поражда.

8. Всяка страна може да предвиди по-дълги срокове на действие на закрилата от предвидените в настоящия член.

¹ Всяка от страните може да предвиди, че публикуването или законното представяне пред обществена аудитория на записа на изпълнението или на звукозаписа трябва да се случи в рамките на определен срок от датата на изпълнение (в случая на артисти-изпълнители) или датата на записа (в случай на продуценти на звукозаписи).

ЧЛЕН 21.16

Право на препродажба

1. Всяка от страните може да предвиди в полза на автора на произведение на графично или пластично изкуство право на препродажба, което е неотчуждаемо право и от което той не може да се откаже дори предварително да получи процент от цената, получена при всяка препродажба на това произведение, след първото прехвърляне на това произведение от автора.
2. Правото, посочено в параграф 1, се прилага към всички актове на препродажба, в която участват продавачи, купувачи или посредници професионалисти на пазара на изкуство, като например зали за продажба, художествени галерии и, най-общо, всеки търговец на произведения на изкуството.
3. Всяка от страните може да предвиди правото, посочено в параграф 1, да не се прилага към актове на препродажба, когато продавачът е придобил произведението директно от автора по-малко от 3 (три) години преди тази препродажба и когато препродажната цена не превишава даден минимален размер.
4. Всяка от страните може да предвиди авторите, които са граждани на другата страна, и техните правоприменици да се ползват от правото на препродажба в съответствие с настоящия член и законовите и подзаконовите актове на съответната страна, при условие че законовите и подзаконовите актове на държавата, на която авторът или правоприменикът на автора е гражданин, позволяват закрила върху правото на препродажба в тази държава за автори от съответната страна и техните правоприменици.

ЧЛЕН 21.17

Сътрудничество в областта на колективното управление на права

1. Страните насърчават сътрудничеството, прозрачността и недискриминацията на организациите за колективно управление на права, по-специално по отношение на приходите, които събират, удръжките, които прилагат към тези приходи, използването на събраните приходи от авторски и лицензионни възнаграждения, политиката на разпределение и техния репертоар, включително в цифровата среда.
2. Ако организация за колективно управление на права, установена на територията на една от страните, представлява друга организация за колективно управление на права, установена на територията на другата страна, посредством споразумение за представителство, първата страна се стреми да гарантира, че представляващата организация за колективно управление на права:
 - а) не дискриминира правоимащите членове на представляваната организация; и
 - б) изплаща точно, редовно, добросъвестно и по напълно прозрачен начин сумите, дължими на представляваната организация и ѝ предоставя информация относно размера на приходите, събрани от нейно име, и направените приспадания.

ЧЛЕН 21.18

Изключения и ограничения

1. Всяка от страните ограничава изключенията и ограниченията на правата в настоящия подраздел до определени специални случаи, които не противоречат на нормалното използване на произведението или на друг обект на закрила и не засягат по необоснован начин законните интереси на носителите на правата.

2. Всяка от страните освобождава от правото на възпроизвеждане временни действия на възпроизвеждане, които имат преходен или инцидентен характер и представляват неразделна и съществена част от технологичния процес и чиято единствена цел е да позволят:

- а) предаването в мрежа между трети страни чрез посредник; или
- б) законно използване на произведение или на друг обект на закрила, който трябва да бъде осъществен и който няма самостоятелно икономическо значение.

ЧЛЕН 21.19

Защита на технологичните мерки

1. Всяка от страните осигурява подходяща правна защита и ефективни средства за правна защита срещу заобикалянето на ефективни технологични мерки, които се използват от носителите на права във връзка с упражняването на техните права съгласно настоящия подраздел и с които се ограничават действия, неразрешени от съответните носители на права или от закона.

2. Всяка от страните може да гарантира, ако това е допустимо съгласно нейното право, че носителите на права предоставят на бенефициера на изключение или ограничение средствата да се ползва, доколкото е необходимо, от това изключение или ограничение.

ЧЛЕН 21.20

Задължения във връзка с информацията за режима на правата

1. За целите на настоящия член „информация за режима на правата“ означава всяка информация, предоставена от носителите на правата, която идентифицира произведението или друг обект на закрила, посочени в настоящия подраздел, автора или друг носител на правата, или информация за реда и условията за използване на произведението или друг обект на закрила, както и всякакви номера или кодове, представляващи такава информация.
2. Всяка от страните предоставя подходяща правна защита срещу всяко лице, което съзнателно извършва без разрешение някое от следните действия, ако това лице знае или има разумни основания да знае, че с действията си подбужда, позволява, улеснява или прикрива нарушение на авторското право или на всяко от сродните му права:
 - а) премахване или промяна на представена в електронна форма информация за режима на правата; и
 - б) разпространение, внос с цел разпространение, излъчване, представяне пред обществена аудитория или публично предоставяне на произведения или на други обекти на закрила съгласно настоящия подраздел, от които без разрешение е била премахната или променена представената в електронна форма информация за режима на правата.
3. Параграф 1 се прилага, когато някой от елементите на информация, посочени в същия параграф, е приложен към копие или се появява във връзка с представянето пред обществена аудитория на произведение или друг обект на закрила, посочен в настоящия подраздел.
4. Страните гарантират, че посочените в настоящия член задължения не вредят на употребата, която не е в нарушение.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ТЪРГОВСКИ МАРКИ

ЧЛЕН 21.21

Международни споразумения

Всяка от страните:

- а) спазва Ницската спогодба относно международната класификация на стоките и услугите за регистрация на марки, приета в Ница на 15 юни 1957 г. (наричана по-нататък „Ницската класификация“)¹; и
- б) полага всички усилия да се присъедини към Протокола относно Мадридската спогодба за международна регистрация на марките, приет в Мадрид на 27 юни 1989 г., последно изменен на 12 ноември 2007 г.

¹ Това задължение се прилага само по отношение на търговски марки, регистрирани след датата на приемане на критериите за Ницската класификация или на присъединяване към инструмента.

ЧЛЕН 21.22

Процедура по регистрация

1. Всяка от страните създава система за регистрация на търговски марки, при която всяко окончателно отрицателно решение, включително частичният отказ на регистрация, издаден от съответната администрация по търговските марки, се съобщава писмено, мотивира надлежно и подлежи на оспорване.
2. Всяка от страните предвижда възможността да възразява срещу заявления за регистрация на търговски марки или, при необходимост, регистрацията на търговски марки. Това производство по възражение е състезателно.
3. Всяка от страните предоставя обществено достъпна електронна база данни за заявленията за регистрация на търговски марки и регистрациите на търговски марки.

ЧЛЕН 21.23

Права, предоставяни от търговска марка

Притежателят на регистрирана търговска марка има изключителни права върху нея. Притежателят има право да забрани на всички трети страни да използват в търговската дейност без негово съгласие:

- а) всеки знак, идентичен с търговската марка, за стоки или услуги, идентични с тези, за които търговската марка е регистрирана; и

- б) всеки знак, който е идентичен или сходен с търговската марка и е използван за стоки или услуги, идентични или сходни със стоките или услугите, за които марката е регистрирана, ако съществува вероятност от объркване в общественото съзнание, което включва вероятността от свързване на знака с търговската марка.

ЧЛЕН 21.24

Общоизвестни търговски марки

1. Член 6а от Парижката конвенция се прилага *mutatis mutandis* по отношение на услугите. При определяне дали дадена търговска марка е общоизвестна всяка страна взема предвид познаването на търговската марка в съответния сектор от обществото, включително познаването ѝ в съответната страна, което е постигнато в резултат на подпомагане на търговската марка.
2. Член 6а от Парижката конвенция се прилага *mutatis mutandis* по отношение на стоки или услуги, които не са сходни със стоките и услугите, относно които е регистрирана търговска марка, при условие че използването на тази търговска марка относно тези стоки или услуги би означавало връзка между тези стоки или услуги и притежателя на регистрираната търговска марка, и при условие че съществува вероятност интересите на притежателя на регистрираната търговска марка да бъдат накърнени от подобно използване.

3. За целите на осигуряване на закрилата на общоизвестни търговски марки, предвидена в член 6а от Парижката конвенция и в член 16, параграфи 2 и 3 от Споразумението ТРИПС, всяка страна взема надлежно предвид принципите, установени в Общата препоръка за разпоредби, касаещи закрилата на общоизвестните марки, приета от Асамблеята на Парижкия съюз за закрила на индустриалната собственост и Генералната асамблея на СОИС по време на тридесет и четвъртата поредица от срещи на Асамблеите на държавите — членки на СОИС, 20—29 септември 1999 г.

ЧЛЕН 21.25

Недобросъвестни заявления

Всяка от страните предвижда, че дадена търговска марка може да бъде обявена за недействителна, ако заявлението за нейната регистрация е подадена недобросъвестно от заявителя. Всяка страна може също така да предвиди, че такава търговска марка не се регистрира.

ЧЛЕН 21.26

Исключения от правата, предоставяни от търговска марка

1. Всяка от страните предвижда ограничени изключения от правата, предоставяни от търговската марка, като например честната употреба на описателни понятия, включително в случай на географски означения, и може да предвиди други ограничени изключения, в случай че при тези изключения се вземат предвид законните интереси на притежателя на търговската марка и на трети страни.

2. Търговската марка не предоставя на притежателя право да забрани на трета страна да използва посоченото по-долу в съответствие с почтените практики в областта на промишлеността и търговията:

- а) името или адреса на третата страна — ако тази трета страна е физическо лице;
- б) указания за вида, качеството, количеството, предназначението, стойността, географския произход, времето на производство на стоките или на предоставяне на услугите, или други характеристики на стоките или услугите; или
- в) търговската марка, ако това е необходимо, за да се означаи предназначението на даден продукт или услуга, по-специално като принадлежности или резервни части.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ДИЗАЙНИ

ЧЛЕН 21.27

Международни споразумения

Всяка от страните полага всички възможни усилия да се присъедини към Женевския акт (1999 г.) на Хагската спогодба за международна регистрация на промишлени дизайни, приет в Женева на 2 юли 1999 г.

ЧЛЕН 21.28

Закрила на регистрирани промишлени дизайни

1. Всяка от страните предоставя закрила на независимо създадените дизайни, които са нови и оригинални¹ ². Тази закрила се осигурява чрез регистрация и предоставя изключително право на притежателите им в съответствие с настоящия подраздел.
2. Притежателят на регистриран дизайн има право да попречи на трети страни, които не са получили съгласието на притежателя, да създават, предлагат за продажба, продават, предлагат на пазара, внасят, изнасят, складираят този продукт или да използват изделия, които носят или включват защитения дизайн, когато тези действия се предприемат за търговски цели.

ЧЛЕН 21.29

Срок на действие на закрилата

Продължителността на закрилата, която се предоставя, включително нейното подновяване, е най-малко 15 (петнадесет) години от датата на подаване на заявлението.

¹ За целите на настоящия член дадена страна може да счита за оригинален дизайн, който има индивидуален характер.

² Аржентина предоставя закрила на независимо създадените дизайни, които са нови или оригинални.

ЧЛЕН 21.30

Закрила на нерегистрирани промишлени дизайни

Всяка от страните може да установи правни средства за предотвратяване на използването на нерегистрирани дизайни.

ЧЛЕН 21.31

Изключения и ограничения

1. Всяка от страните може да установи ограничени изключения по отношение на закрилата на дизайните, при условие че тези изключения не противоречат в неразумна степен на обичайната употреба на защитените дизайни и не нарушават в неразумна степен законните интереси на притежателите на защитените дизайни, като се отчитат законните интереси на трети страни.
2. Закрилата на дизайните не обхваща дизайните, наложени основно по технически или функционални съображения.

ЧЛЕН 1.32

Връзка с авторското право

Всяка от страните гарантира, доколкото това е предвидено в нейните закони и подзаконови актове, че даден промишлен дизайн подлежи на закрила съгласно законодателството в областта на авторското право, считано от датата, на която промишленият дизайн е бил създаден или установен под каквато и да било форма. Всяка от страните определя степента и условията на такава закрила, включително изискваната степен на оригиналност.

ПОДРАЗДЕЛ 4

ГЕОГРАФСКИ ОЗНАЧЕНИЯ

ЧЛЕН 21.33

Защита на географските означения

1. Настоящият подраздел се прилага по отношение на признаването и защитата на географските означения с произход от територията на страните.
2. Страните предприемат необходимите мерки, за да прилагат на своята територия защитата на географските означения, посочена в параграф 1, като определят подходящия метод за това прилагане в рамките на собствената си правна система и практика.
3. Географските означения на една от страните подлежат на разпоредбите на настоящия член само ако са защитени като географски означения на територията на страната на произход в съответствие с нейната система за регистрация и защита на географските означения.
4. Всяка от страните, след като е проучила законодателството на другата страна в приложение 21-А и географските означения в приложение 21-Б и след като е приключила процедура по предявяване на възражение или обществена консултация, свързана с географските означения в приложение 21-Б, се задължава да предоставя от датата на влизане в сила на настоящото споразумение защита на тези географски означения в съответствие с равнището на защита, определено в настоящия подраздел, включително специфичното равнище на защита, определено по-специално в член 21.35, параграф 8 и допълнение 21 -Б-1.

5. Всяка от страните може да защитава в своите законови и подзаконови актове географски означения за продукти, различни от селскостопански храни, вина, спиртни напитки или ароматизирани вина. Страните признават, че посочените в приложение 21-Г географски означения са защитени като географски означения в държавата на произход.

ЧЛЕН 21.34

Добавяне на нови географски означения

По искане на някоя от страните и след като бъдат извършени стъпките, посочени в член 21.33, параграф 4, Подкомитетът по правата върху интелектуалната собственост, посочен в член 21.59, може да препоръча на Съвместния съвет в състав „Търговия“ да приеме решение съгласно член 9.7, параграф 1, буква е) за добавяне към приложение 21-Б на нови географски означения, включително с цел прехвърляне на посочените в приложение 21-В географски означения към приложение 21-Б.

ЧЛЕН 21.35

Обхват на защитата на географските означения

1. Всяка от страните осигурява съгласно своите законови и подзаконови актове съответните правни средства, с които заинтересованите страни да предотвратят:
 - а) използването на географско означение на другата страна, включено в списъка в приложение 21-Б, части 1 и 2 за всеки продукт, който спада към съответния клас продукти, както е посочено в раздел 3 от приложение 1-Б, и който:
 - i) не произхожда от държавата на произход, посочена в приложение 21-Б за това географско означение; или
 - ii) произхожда от държавата на произход, посочена в приложение 21-Б за това географско означение, но не е произведен или изработен в съответствие със законовите и подзаконовите актове на другата страна, които биха се прилагали, ако продуктът беше предназначен за потребление в другата страна;
 - б) използването на каквито и да е средства в означението или представянето на дадена стока, които указват или създават впечатлението, че въпросната стока произхожда от географски район, различен от действителното ѝ място на произход, по начин, който въвежда обществеността в заблуждение относно географския произход на стоката;
 - в) всяко друго използване, което представлява акт на нелоялна конкуренция по смисъла на член 10а от Парижката конвенция;

- г) всяка пряка или непряка търговска употреба на защитеното наименование за сравними продукти, които не съответстват на продуктовата спецификация на защитеното наименование, или която има за цел да се извлече полза от репутацията на съответното географско означение;
- д) използването на географско означение, чийто произход не е от мястото, указано с географското означение, дори ако е посочен действителният произход на стоките или ако географското означение е използвано в превод или е придружено от изрази, като „вид“, „тип“, „стил“, „имитация“ или други подобни; и
- е) всяка злоупотреба, имитация или подвеждащо използване на защитено наименование на географско означение; или всяко невярно или заблуждаващо означение на защитено наименование на географско означение; или всяка практика, която би могла да въведе потребителя в заблуждение по отношение на действителния произход, мястото на произход и естеството на продукта.

2. По отношение на връзката между търговски марки и географски означения:

- а) ако географско означение е защитено съгласно настоящия подраздел, всяка страна отказва регистрацията на търговска марка за същия или подобен продукт, чието използване би било в противоречие с настоящия подраздел, при условие че заявлението за регистрация на търговската марка е подадено след датата на заявлението за защита на географското означение на съответната територия; търговските марки, регистрирани в нарушение на настоящия параграф, се обявяват за недействителни в съответствие с правото на страните;
- б) за географски означения, включени в списъка в приложение 21-Б към датата на влизане в сила на настоящото споразумение, датата на подаване на заявлението за защита, посочена в буква а), е датата на публикуване във връзка с процедурата по предявяване на възражение или обществената консултация на съответните територии;

в) за посочените в член 21.34 географски означения датата на подаване на заявлението за защита е датата на предаване на искане до друга страна за защита на географското означение;

г) без да се засяга буква д), всяка от страните предоставя защита на географските означения, посочени в приложение 21-Б, включително в случаите, в които съществува предишна търговска марка; „предишна търговска марка“ означава търговска марка, за която добросъвестно има подадено заявление, регистрация или която е установена в резултат на използване, ако тази възможност е предвидена в законовите и подзаконовите актове на съответната страна, на територията на една от страните преди датата, на която заявлението за защита на географското означение, посочено в параграф 1, е подадено от другата страна съгласно настоящото споразумение;

такава предишна търговска марка може да продължи да бъде използвана, подновявана и да бъде предмет на промени, които може да изискват подаване на нови заявления за търговски марки, независимо от защитата на географското означение, при условие че в законодателството в областта на търговските марки, съгласно което е регистрирана или установена търговската марка, не съществуват основания за обявяването ѝ за недействителна или за отмяната ѝ;

нито предишната търговска марка, нито географското означение се използват по начин, който би въвел потребителя в заблуждение по отношение на естеството на съответното право върху интелектуалната собственост; и

д) никоя от страните не е длъжна да защитава географско означение с оглед на ползваща се с репутация или общоизвестна търговска марка, ако е налице вероятност защитата да въведе потребителите в заблуждение по отношение на действителната идентичност на продукта.

3. Разпоредбите на настоящия подраздел не възпрепятстват никоя от страните да използва по отношение на който и да е продукт обичайното наименование на сорт растения или на порода животни, съществуващи на територията на тази страна¹.

¹ Сортовете растения и породите животни, чиято употреба не се забранява, се определят от страните в допълнение 21-Б-1.

4. Разпоредбите на настоящия подраздел не възпрепятстват никоя от страните да използва отделен компонент от многокомпонентно понятие, което е защитено като географско означение на територията на тази страна, ако такъв отделен компонент е понятие, което е станало обичайно наименование в ежедневния език като общоприето наименование за свързаната стока¹.
5. Разпоредбите на настоящия подраздел не изискват никоя от страните да защитава географско означение, което е идентично с понятието, използвано в ежедневния език като общоприето наименование на свързаната стока на територията на тази страна.
6. Ако преводът на географско означение е идентичен със или съдържа обичайно понятие, използвано в ежедневния език, като например общоприетото наименование за продукт на територията на някоя от страните, или ако географско означение не е идентично с такова понятие, но го съдържа, настоящият подраздел не накърнява правото на което и да било лице да използва това понятие, асоциирайки го с въпросния продукт.
7. По отношение на омонимни географски означения:
- а) в случай на съществуващи или бъдещи омонимни географски означения на страните за продукти, попадащи в една и съща категория продукти², и двете означения трябва да съществуват заедно сами по себе си и всяка от страните определя практическите условия, при които въпросните омонимни означения ще бъдат разграничавани едно от друго, като взема предвид необходимостта да се гарантира равнопоставено третиране на засегнатите производители и да не се въвеждат в заблуждение потребителите; и

¹ Условието, по отношение на които не се търси или предоставя защита, се определят от страните в допълнение 21-Б-1.

² В съответствие с Ницката класификация и нейните изменения.

- б) когато, при преговори с трета държава, една от страните предложи да предостави защита на географско означение на тази трета държава и когато това наименование е омоним на географско означение на другата страна, последната се уведомява за това и ѝ се осигурява възможност да изрази мнението си, преди да бъде предоставена защита на наименованието.

8. Без да се засягат член 21.35, параграфи 1—7, по отношение на следните случаи на географски означения, изброени в приложение 21-Б, е определено специфично равнище на защита¹:

- а) „Genièvre“, „Jenever“ или „Genever“: защитата на географското означение „Genièvre“, „Jenever“ или „Genever“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Ginebra“ на територията на Аржентина, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Genièvre“, „Jenever“ или „Genever“ в Аржентина, и предишните ползватели на наименованието „Genebra“ на територията на Бразилия, които са го използвали добросъвестно и продължително преди публикуването на възражението срещу географското означение „Genièvre“, „Jenever“ или „Genever“ в Бразилия, да продължат да използват наименованието, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към действителния произход на географското означение под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че специфичното равнище на защита от всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, съгласно определението в член 21.35, параграф 8, се прилага само в полза на онези предишни ползватели, които са част от списъка с предишните ползватели на тази конкретна държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

- б) „Queso Manchego“: защитата на географското означение „Queso Manchego“ за сирена, произведени в Испания в съответствие с приложимите технически спецификации, като се използва овче мляко, не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Queso Manchego“ на територията на Уругвай, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Queso Manchego“, ако е свързано със сирена, произведени от краве мляко, да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода и състава на продукта;
- в) „Grappa“: защитата на географското означение „Grappa“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Grappamiel“ или „Grapamiel“ на територията на Уругвай, които са го използвали добросъвестно и продължително преди публикуването на възражението срещу географското означение „Grappa“, да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;

- г) „Steinhäger“: защитата на географското означение „Steinhäger“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Steinhäger“ на територията на Бразилия, които са го използвали добросъвестно и продължително преди публикуването на възражението срещу географското означение „Steinhäger“, да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;
- д) „Parmigiano Reggiano“:
- и) защитата на географското означение „Parmigiano Reggiano“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Parmesão“ на територията на Бразилия и на наименованието „Parmesano“ на територията на Аржентина, Парагвай и Уругвай, които са ги използвали добросъвестно и продължително преди публикуването на възражението срещу географското означение „Parmigiano Reggiano“, да продължат да използват тези наименования, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;

- ii) защитата на географското означение „Parmigiano Reggiano“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Reggianito“ на територията на Аржентина, които са го използвали добросъвестно и продължително преди публикуването на възражението срещу географското означение „Parmigiano Reggiano“, и на териториите на Парагвай и Уругвай, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Parmigiano Reggiano“, да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;
- е) „Fontina“: защитата на географското означение „Fontina“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Fontina“ на територията на Аржентина, Бразилия, Парагвай и Уругвай, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Fontina“, да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;

ж) „Gruyère“ (Франция):

- i) защитата на географското означение „Gruyère“ (Франция) не възпрепятства предишните ползватели на наименованията „Gruyère“ и „Gruyere“ на териториите на Аржентина, Бразилия, Парагвай и Уругвай, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Gruyère“ (Франция), да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;
- ii) защитата на географското означение „Gruyère“ (Франция) не възпрепятства предишните ползватели на наименованията „Gruyerito“ и „Gruyer“ на територията на Уругвай, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Gruyère“ (Франция), да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта;

- з) „Grana Padano“: защитата на географското означение „Grana Padano“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Grana“ на територията на Бразилия, които са го използвали добросъвестно и продължително за най-малко 5 (пет) години преди публикуването на възражението срещу географското означение „Grana Padano“, да продължат да използват това наименование, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към защитеното европейско географско указание под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта; и
- и) „Gorgonzola“: защитата на географското означение „Gorgonzola“ не възпрепятства предишните ползватели на наименованието „Gorgonzola“ на територията на Бразилия, които са го използвали добросъвестно преди публикуването на възражението, да продължат да използват наименованието, при условие че тези продукти не се предлагат на пазара чрез използване на препратки към действителния произход на географското означение под формата на графики, наименования, изображения или обозначения, и при условие че наименованието е изписано с шрифт, който — макар да е четлив — е значително по-малък от наименованието на марката и се разграничава от него по недвусмислен начин по отношение на произхода на продукта.
9. Предишните ползватели, посочени в параграф 8 , букви а) — и), са изброени в приложение 21-Д. Приемствеността спрямо предишните ползватели и последиците от нея се определят от вътрешните закони и подзаконови актове на всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.
10. Защитените географски указания, изброени в приложение 21-Б, не се превръщат в родово наименование на териториите на страните.
11. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не поражда задължение за страните да защитават географските означения, които не са защитени или престават да бъдат защитени на мястото си на произход.

12. Настоящата глава не накърнява правото на което и да е лице да използва за търговски цели наименованието на посоченото лице или наименованието на предшественика на посоченото лице в стопанската дейност, с изключение на случаите, в които въпросното наименование се използва по начин, който въвежда обществеността в заблуждение.

ЧЛЕН 21.36

Право на използване на географски означения

1. Всеки оператор, който предлага на пазара селскостопански продукти, хранителни продукти, вина, ароматизирани вина или спиртни напитки, отговарящи на съответната спецификация, може да използва географско означение съгласно настоящата част от споразумението.
2. След като дадено географско означение получи защита съгласно настоящата част от споразумението, използването на това защитено наименование не подлежи на никаква регистрация на ползвателите, нито на допълнителни такси.

ЧЛЕН 21.37

Прилагане на защитата

Всяка от страните предоставя на заинтересованите страни правни средства, за да потърсят прилагане на предвидената в член 21.35 защита чрез подходящи административни и съдебни действия в рамките на собствената си правна система и практика.

ЧЛЕН 21.38

Внос, износ и търговия

Вносът, износът и търговията с продукти, носещи наименованията, изброени в приложение 21-Б, трябва да отговарят на законовите и подзаконовите актове, прилагани на територията на страната, на която продуктите се пускат на пазара.

ЧЛЕН 21.39

Сътрудничество и прозрачност относно географските означения

1. Посоченият в член 21.59 Подкомитет по правата върху интелектуалната собственост наблюдава правилното функциониране на настоящия подраздел и може да разглежда всеки въпрос, свързан с неговото прилагане и изпълнение. Той е отговорен за:

- а) обмяна на информация относно новостите в законодателството и в политиките във връзка с географските означения, както и относно всеки друг въпрос от взаимен интерес в областта на географските означения; и
- б) сътрудничеството при разработването на алтернативни наименования за продукти, които някога са били предлагани на пазара от производители на една от страните с наименования, съответстващи на географските означения на другата страна, особено в случаите, подлежащи на поетапно премахване.

2. Подкомитетът по правата върху интелектуалната собственост може да препоръча на Съвместния съвет в състав „Търговия“ да измени, съгласно член 9.7, параграф 1, буква е):

- а) приложение 21-А по отношение на позоваванията на приложимото право в страните;

- б) приложение 21-Б по отношение на географските означения и обмена на информация за тази цел;
- в) приложение 21-В по отношение на географските означения; и
- г) приложение 21-Д по отношение на предишни ползватели.

3. Всяка от страните уведомява другата страна, ако дадено географско означение, изброено в приложение 21-Б, престане да бъде защитено на нейната територия. След това уведомление Съвместният съвет в състав „Търговия“ изменя приложение 21-Б в съответствие с член 9.7, параграф 1, буква е), за да прекрати защитата по настоящата част от споразумението. Само страната, от която произхожда продуктът, има право да поиска прекратяване на защитата съгласно настоящия подраздел на географско означение, изброено в приложение 21-Б.

4. МЕРКОСУР уведомява Европейския съюз, ако след влизането в сила на настоящото споразумение установи допълнителни предишни ползватели, които отговарят на специфичните изисквания, посочени в член 21.35, параграф 8, букви а)—и). След това уведомление и при условие че страните са съгласни, че предложените допълнителни предишни ползватели отговарят на горепосочените изисквания, Съвместният съвет в състав „Търговия“ изменя приложение 21-Д съгласно член 9.7, параграф 1, буква е), като добавя такива допълнителни предишни ползватели.

5. Страните, пряко или чрез Подкомитета по правата върху интелектуалната собственост, поддържат пряка връзка по всички въпроси, отнасящи се до прилагането и функционирането на настоящия подраздел. По-специално всяка от страните може да поиска от другата страна информация относно продуктовете спецификации и тяхното изменение, както и относно звената за контакт за контрол.

6. Продуктовата спецификация, посочена в настоящия подраздел, е одобрената продуктова спецификация, включително и всички изменения, одобрени от органите на страната, от чиято територия произхожда продуктът.

7. Страните могат да оповестят публично продуктите спецификации или тяхното резюме, съответстващи на географските означения на другата страна, които са защитени съгласно настоящия подраздел, на португалски, испански или английски език.

ПОДРАЗДЕЛ 5

ПАТЕНТИ

ЧЛЕН 21.40

Международни договори

Всяка от страните полага всички усилия да се присъедини към Договора за патентно коопериране, сключен във Вашингтон на 19 юни 1970 г.¹

¹ По отношение на Европейския съюз тази разпоредба може да бъде изпълнена чрез присъединяване на неговите държави членки.

ПОДРАЗДЕЛ 6

СОРТОВЕ РАСТЕНИЯ

ЧЛЕН 21.41

Международни споразумения

Всяка страна защитава правата върху сортовете растения в съответствие с Международната конвенция за закрила на новите сортове растения, сключена в Париж на 2 декември 1961 г., преразгледана в Женева на 10 ноември 1972 г. и на 23 октомври 1978 г. (Закон за UPOV от 1978 г.) или на 19 март 1991 г. (Закон за UPOV от 1991 г.), и си сътрудничат за насърчаване на защитата на растителните сортове.

ПОДРАЗДЕЛ 7

ЗАЩИТА НА НЕРАЗГЛАСЕНА ИНФОРМАЦИЯ

ЧЛЕН 21.42

Обхват на защитата на търговски тайни

1. При изпълнение на задължението си съгласно член 21.1, параграф 1, да спазва Споразумението ТРИПС, и по-специално член 39, параграфи 1 и 2 от него, всяка от страните предвижда подходящи гражданскоправни съдебни процедури и средства за правна защита в полза на притежателите на търговска тайна с цел предотвратяване на придобиването, използването или разкриването на търговска тайна и получаване на правна защита, когато това придобиване, използване или разкриване се извършва по начин, противоречащ на добросъвестните търговски практики.
2. За целите на настоящия подраздел:
 - а) „търговска тайна“ означава информация, която:
 - i) е тайна, в смисъл че като цяло или в точната си конфигурация и сбор от компоненти не е общоизвестна или лесно достъпна за лица от средите, които обичайно се занимават с въпросния вид информация;
 - ii) има търговска стойност, защото е тайна; и
 - iii) е била предмет на обосновани при дадените обстоятелства действия от страна на законно контролиращото информацията лице с цел запазването ѝ в тайна; и

- б) „притежател на търговска тайна“ означава всяко физическо или юридическо лице, законно контролиращо търговска тайна.

3. За целите на настоящия подраздел всяка от страните счита за противоречащи на добросъвестните търговски практики най-малко посочените по-долу деяния:

- а) придобиването на търговска тайна без съгласието на притежателя на търговската тайна, когато това придобиване е извършено чрез неразрешен достъп до или присвояване или копиране на документи, предмети, материали, вещества или електронни документи под законния контрол на притежателя на търговската тайна, които съдържат търговската тайна или от които тя може да бъде извлечена;
- б) използването или разгласяването на търговска тайна, когато се извършва без съгласието на притежателя на търговската тайна от лице, което:
- i) е придобило търговската тайна незаконно;
 - ii) е нарушило споразумение за поверителност или друго задължение да не разкрива търговската тайна; или
 - iii) е нарушило договорно или друго задължение за ограничаване на използването на търговската тайна; и
- в) придобиването, използването или разкриването на търговска тайна, когато е извършено от лице, което към момента на придобиването, използването или разкриването е знаело или е трябвало да знае при съответните обстоятелства, че търговската тайна е била получена пряко или непряко от друго лице, което е използвало или е разкрило незаконно търговската тайна по смисъла на буква б).

4. Дадена страна не е длъжна да смята за противоречащи на добросъвестните търговски практики посочените по-долу деяния съгласно настоящия подраздел:

- а) независимото откриване или създаване на съответната информация от дадено лице;
- б) обратния инженеринг на даден продукт от лице, което законно притежава този продукт и за което няма правнообвързващо задължение да ограничава придобиването на съответната информация;
- в) придобиването, използването или разкриването на информация, която се изисква или е разрешена от правото на съответната страна; или
- г) използването от служители на техния опит и умения, придобити по почтен начин в нормалния ход на работата им.

5. Някоя от разпоредбите на настоящия подраздел не трябва да се разбира като ограничаваща свободата на изразяване на мнение и свободата на информация, включително свободата на медиите, която е защитена в рамките на юрисдикцията на всяка от страните.

ЧЛЕН 21.43

Гражданскоправни съдебни процедури и средства за правна защита на търговските тайни

1. Всяка от страните гарантира, че на лице, участващо в гражданскоправните съдебни производства, посочени в член 21.42, или имащо достъп до документи, които са част от тези съдебни производства, не се разрешава да използва или да разкрива търговска тайна или предполагаема търговска тайна, която компетентните съдебни органи, в отговор на надлежно обосновано заявление от заинтересована страна, са определили като поверителна информация и която им е станала известна в резултат на това участие или достъп.

2. В гражданскоправните съдебни производства, посочени в член 21.42, всяка от страните предвижда нейните съдебни органи да имат правомощието най-малко:

- а) да разпоредят временни мерки, определени в законовите и подзаконовите й актове за предотвратяване на придобиването, използването или разкриването на търговската тайна по начин, който противоречи на добросъвестните търговски практики;
- б) да издадат съдебно разпореждане с цел предотвратяване на придобиването, използването или разгласяването на търговската тайна по начин, който противоречи на добросъвестните търговски практики;
- в) да разпоредят лицето, което е знаело или е трябвало да знае, че придобива, използва или разгласява търговска тайна по начин, противоречащ на добросъвестните търговски практики, да заплати на притежателя на търговската тайна обезщетение съобразно действителните вреди, претърпени в резултат на такова придобиване, използване или разгласяване на търговската тайна;
- г) да предприемат специфични мерки за запазване на поверителността на търговска тайна или предполагаема търговска тайна, представена в гражданско производство, свързано с предполагаемото придобиване, използване и разкриване на търговска тайна по начин, който противоречи на добросъвестните търговски практики; тези специфични мерки могат да включват, в съответствие с правото на някоя от страните, ограничаване на достъпа до определени документи изцяло или частично, ограничаване на достъпа до изслушвания и до съответните записи или преписи от тях, както и предоставяне на неповерителна версия на съдебното решение, в която пасажите, съдържащи търговски тайни, са били премахнати или заличени; и
- д) да налагат санкции на страни или други лица, които попадат в юрисдикцията на съда, за нарушаване на съдебни разпореждания относно защитата на търговска тайна или предполагаема търговска тайна, предоставена в това съдебно производство.

3. От дадена страна не се изисква да предвиди съдебни производства и средства за правна защита, както е посочено в член 21.42, когато деянието, противоречащо на добросъвестните търговски практики, се извършва в съответствие с правото на страната, за да се разкрие неправомерно поведение, закононарушение или незаконна дейност или с цел защита на законен интерес, признат от правото.

РАЗДЕЛ В

ЗАЩИТА НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ

ПОДРАЗДЕЛ 1

ЗАЩИТА ПО ГРАЖДАНСКОПРАВЕН И АДМИНИСТРАТИВЕН РЕД

ЧЛЕН 21.44

Общи задължения

1. Всяка от страните отново потвърждава своите ангажименти по Споразумението ТРИПС, и по-специално съгласно част III от него, и гарантира защитата на правата върху интелектуалната собственост в съответствие със своето право и в рамките на своята правна система и практика.
2. За целите на настоящия раздел „права върху интелектуална собственост“ означава, освен ако не е предвидено друго, права върху интелектуална собственост, съгласно определението в член 21.3, параграф 1, с изключение на правата, посочени в членове 21.42 и 21.43.

3. Приетите, поддържаните или прилаганите процедури¹ във връзка с изпълнението на настоящия раздел трябва да бъдат ефективни, честни и справедливи и не трябва да бъдат ненужно сложни или скъпи, нито да включват необосновани срокове или неоправдани забавяния, и трябва да действат като възпиращ фактор за по-нататъшни нарушения. Всяка от страните взема предвид необходимостта от пропорционално разпределение по отношение на нарушението, правата на всички участващи страни, интересите на трети страни и приложимите мерки, средства за правна защита и санкции.

4. Страните прилагат процедурите, посочени в параграф 3, относно защитата на правата върху интелектуалната собственост по такъв начин, че да се избегне създаването на пречки пред законната търговия и да се предвидят предпазни механизми срещу злоупотреба с тях.

5. С членове 21.44—21.58 не се създава задължение за някоя от страните да въведе съдебна система за защитата на правата върху интелектуалната собственост, различна от общата система за правоприлагане в съответствие с правото на страната, нито се засяга способността на страните да прилагат своето право като цяло.

ЧЛЕН 21.45

Лица, имащи право да поискат прилагането на процедури

Всяка от страните признава като лица, имащи право да изискват прилагането на процедурите относно защитата на правата върху интелектуалната собственост, посочени в настоящия раздел и в част III от Споразумението ТРИПС, в съответствие със закона, в рамките на който се провежда процедурата, най-малкото:

а) носителите на права върху интелектуална собственост;

¹ За целите на настоящия раздел „процедури“ включва мерки и средства за правна защита.

- б) притежатели на изключителна лицензия, при условие че са упълномощени от носителите на права; и
- в) органите за колективно управление на правата върху интелектуална собственост, които са законно и изрично признати като имащи правото да представляват носителите на права върху интелектуална собственост.

ЧЛЕН 21.46

Доказателства

1. Всяка от страните гарантира, въз основа на подадено искане от страна по спора, представила разумни налични доказателства в подкрепа на твърденията си, че принадлежащото ѝ право върху интелектуална собственост е било нарушено или предстои да бъде нарушено, че компетентните съдебни органи могат да разпоредят незабавни и ефективни временни мерки за запазване на съответните доказателства по отношение на предполагаемото нарушение, при спазване на принципите за защита на поверителната информация¹.
2. Временните мерки, посочени в параграф 1, може да включват подробно описание, със или без вземане на мостри, или физическо изземване на стоки, предполагаемо нарушаващи права върху интелектуалната собственост, а когато е целесъобразно — свързаните с това документи.
3. В случай на фалшифициране на търговска марка или пиратство на авторски права, извършено в търговски мащаб², всяка от страните приема мерките, които са необходими, за да се даде възможност на съдебните органи да разпоредят, когато това е целесъобразно, по искане на дадена страна, съобщаването на съответните банкови, финансови или търговски документи под контрола на ответната страна, при спазване на принципите за защита на поверителната информация, и ако е необходимо да определят съществуването и обхвата на нарушението.

¹ За целите на настоящия член „поверителна информация“ може да включва лични данни.

² Дадена страна може да разшири обхвата на прилагане на настоящия параграф, за да включва други права върху интелектуална собственост.

4. Всяка от страните гарантира, че съдебните органи са компетентни да обвържат мерките за запазване на доказателства с предоставянето от страна на ищеца на подходящо обезпечение или еквивалентна гаранция, предназначени да се осигури обезщетение за всякакви посегателства, понесени от ответника.

5. Ако мерките за запазване на доказателства бъдат отменени, ако отпаднат поради действие или бездействие на ищеца, или ако впоследствие се установи, че няма нарушение или опасност от нарушение на право върху интелектуална собственост, съдебните органи следва да разполагат с правомощия да разпоредят на ищеца, по искане на ответника, да предостави на ответника подходящо обезщетение за всички щети, причинени от тези мерки.

ЧЛЕН 21.47

Право на информация

1. Всяка от страните гарантира, че в случай на нарушение на право върху интелектуална собственост и в отговор на обосновано и съразмерно искане от страна на ищеца, компетентните съдебни органи могат да разпоредят нарушителят или което и да е друго лице да предостави съответната информация относно произхода и дистрибуторските мрежи на стоките или услугите, нарушаващи права върху интелектуалната собственост.

2. За целите на настоящия член:

а) „всяко друго лице“ означава лице, за което:

- i) е установено, че притежава стоките, нарушаващи права върху интелектуалната собственост в търговски мащаб;
- ii) е установено, че използва услугите, нарушаващи права върху интелектуална собственост в търговски мащаб;

iii) е установено, че предоставя в търговски мащаб услуги, използвани при действията по извършване на нарушение; или

iv) е било посочено от лицето, упоменато в точки i)–iii), като участник в производството, изработването или разпространението на стоките или в предоставянето на услугите.

б) „съответната информация“ може да включва информация относно всяко лице, участващо в търговски мащаб в нарушението или предполагаемото нарушение, и относно средствата за производство и мрежите за разпространение на стоките или услугите.

3. Настоящият член се прилага, без да се засягат другите нормативни разпоредби, с които:

а) на носителите на права се дава правото да получат по-пълна информация;

б) се урежда използването в граждански производства на информацията, съобщена съгласно настоящия член;

в) се урежда отговорността за злоупотреба с правото на информация;

г) се дава възможност за отказ да се предостави информация, която би принудила лицето, посочено в параграф 1, да признае собственото си участие или това на свои близки роднини; или

д) се урежда защитата на поверителността на източниците на информация или обработването на лични данни.

ЧЛЕН 21.48

Временни и обезпечителни мерки

1. Всяка от страните предвижда разпоредба, съгласно която съдебните органи разполагат с правомощието да разпоредят незабавни и ефективни временни и обезпечителни мерки, включително привременна мярка, срещу дадена страна или, ако е целесъобразно, срещу трета страна, която е под юрисдикцията на съответния съдебен орган, за да се предотврати нарушаване на право върху интелектуална собственост и по-специално да се предотврати навлизането в търговските канали на стоки, нарушаващи права върху интелектуалната собственост.
2. Привременната мярка може също така да се постанови с цел да се разпорежи изземването или предаването на стоки, за които има съмнение, че нарушават право върху интелектуална собственост, така че да се предотврати тяхното навлизане или движение по търговските канали.
3. Всяка от страните гарантира, че ако в случай на твърдяно нарушение, извършено в търговски мащаб, ищецът докаже, че са налице обстоятелства, поради които е вероятно да бъде възпрепятстван да получи обезщетение за вреди, съдебните органи могат да разпоредят като обезпечителна мярка налагането на заповест или възбрана върху движимото и недвижимото имущество на предполагаемия нарушител, включително върху банковите му сметки и другите му активи. За тази цел всяка от страните гарантира, че компетентните органи могат да разпоредят да се предадат банкови, финансови или търговски документи или да се предостави подходящ достъп до съответната информация.
4. Съдебните органи следва да бъдат упълномощени да изискат от ищеца да предостави всички разумни налични доказателства с цел да се уверят в достатъчна степен, че ищецът се явява носител на правата и че правото му е нарушено или че подобно нарушение непосредствено предстои, както и да разпоредят на ищеца да осигури обезпечение или еквивалентна гаранция, достатъчна да защити ответника и да се предотврати злоупотреба.

ЧЛЕН 21.49

Средства за правна защита

1. Всяка от страните гарантира, че компетентните съдебни органи могат да разпоредят, по искане на ищеца и без да се засяга дължимото на носителя на правото обезщетение за вреди вследствие на нарушението, и без никаква компенсация, унищожаването или поне окончателното изтегляне от търговските канали на стоките, за които е установено, че нарушават право върху интелектуална собственост. Тези стоки може да се използват в обществен интерес. Съдебните органи следва да бъдат упълномощени и да се разпоредят материалите и инструментите, преобладаващо използвани за създаване на стоките, нарушаващи права върху интелектуалната собственост, да бъдат разпродадени извън търговските канали, без каквато и да било компенсация и по начин, свеждащ до минимум риска от по-нататъшни нарушения. При разглеждането на тези искания компетентните съдебни органи взимат предвид необходимостта от пропорционалност между сериозността на нарушението и разпоредените средства за правна защита, както и интересите на трети страни.
2. Компетентните съдебни органи на всяка от страните имат правомощието да разпоредят изпълнението на тези мерки да бъде за сметка на нарушителя, освен ако са посочени особени причини за отклонение от това правило.

ЧЛЕН 21.50

Съдебни разпореждания

Всяка от страните гарантира, че ако със съдебен акт се установи нарушение на право върху интелектуална собственост, компетентните съдебни органи могат да издадат срещу нарушителя или, ако е целесъобразно — срещу трета страна, която се намира под юрисдикцията на съответния съдебен орган, съдебно разпореждане, с което се цели да се забрани по-нататъшното извършване на нарушението.

ЧЛЕН 21.51

Алтернативни мерки

Всяка от страните може да предвиди, че в необходимите случаи и по искане на лицето, което може да подлежи на мерките, предвидени в член 21.49 или член 21.50, съдебните органи могат да постановят заплащане на парично обезщетение на засегнатата страна вместо прилагане на мерките, предвидени в член 21.49 или член 21.50, в случай че установи, че лицето е действало без умисъл или без небрежност, ако изпълнението на въпросните мерки би му причинило несъразмерна вреда и ако паричното обезщетение за потърпевшата страна се прецени за разумно удовлетворително¹.

¹ Когато решава какво е „разумно удовлетворително“, съдията може да вземе предвид обществения интерес.

ЧЛЕН 21.52

Обезщетение за вреди

1. Всяка от страните гарантира, че по молба на увредената страна съдебните органи разполагат с правомощието да нареждат на нарушителя, който е знаел, или е имал разумни основания да знае, че участва в действие, с което се нарушават права върху интелектуална собственост, да заплати на носителя на правата обезщетение за действително претърпените вреди в резултат на нарушението на правото върху интелектуална собственост. При определянето на вредите компетентните съдебни органи:

- а) вземат предвид всички относими аспекти, като например отрицателните икономически последици, в това число пропуснатите ползи, които увредената страна е претърпяла, всички неправомерно получени от нарушителя облаги¹ и когато е целесъобразно, обстоятелства, различни от икономическите фактори, като например неимуществените вреди, причинени на носителя на правото вследствие на нарушението; или
- б) като алтернатива на посоченото в буква а) те могат, когато е уместно, да определят обезщетението като еднократна сума въз основа на елементи, като най-малкото размера на лицензионните и авторските възнаграждения и хонорари, които биха били дължими, в случаи че нарушителят е поискал официално разрешение да ползва въпросното право върху интелектуална собственост.

¹ „Неправомерно получени облаги“ са тези, получени в резултат на нарушението, в съответствие с правото на страната.

ЧЛЕН 21.53

Съдебни разноси

Всяка от страните предвижда, че нейните съдебни органи разполагат с правомощието да разпоредят, ако е целесъобразно, при приключването на гражданскоправни съдебни производства във връзка със защитата на правата върху интелектуалната собственост, загубилата страна да заплати на спечелилата страна съдебните разноси и другите разходи съгласно предвиденото в правото на посочената страна.

ЧЛЕН 21.54

Публикуване на съдебни решения

Всяка от страните гарантира, че нейните съдебни органи могат да разпоредят публикуването на решението в случаи на нарушение на право върху интелектуална собственост, освен ако това не би било пропорционално на тежестта на нарушението.

ЧЛЕН 21.55

Презумпция за авторство или собственост

Всяка от страните, най-малко при временните мерки, поискани в рамките на граждански производства, свързани с авторско право и сродните му права, предвижда презумпцията, че при липса на доказателства за противното, лицето или организацията, чието име е посочено по обичайния начин като автор или носител на свързано право на произведението или обекта, е определеният носител на права за такова произведение или обект.

ЧЛЕН 21.56

Обществена осведоменост

Всяка от страните предприема необходимите мерки за повишаване на обществената осведоменост относно закрилата на правата върху интелектуална собственост, включително образователни проекти и такива за разпространение на информация относно използването на правата върху интелектуална собственост, както и относно гарантирането на тяхното прилагане.

ПОДРАЗДЕЛ 2

МЕРКИ ЗА КОНТРОЛ ПО ГРАНИЦИТЕ

ЧЛЕН 21.57

Съгласуваност с ГАТТ и Споразумението ТРИПС

При прилагането на гранични мерки за защита на правата върху интелектуалната собственост от страна на митническите органи, независимо дали са обхванати от настоящата глава или не, всяка от страните гарантира съгласуваност със задълженията си по ГАТТ и Споразумението ТРИПС, и по-специално с член V от ГАТТ и член 41 и част III, раздел 4 от Споразумението ТРИПС.

ЧЛЕН 21.58

Гранични мерки

1. По отношение на стоките под митнически контрол всяка от страните приема или запазва в сила процедури, съгласно които носител на права може да подаде заявления до митническите органи да спрат временно освобождаването или да задържат стоки, за които има най-малкото съмнение за фалшифициране на търговска марка, пиратство на авторско право и сродните му права в търговски мащаби или нарушение на географски означения (наричани по-нататък „съмнителни стоки“).
2. Страните не са задължени да прилагат процедурите в настоящия подраздел по отношение на транзитни стоки.
3. Всяка от страните насърчава използването на електронни системи, с помощта на които компетентните органи управляват одобрените или регистрираните заявления.
4. Всяка от страните гарантира, че митническите органи уведомяват заявителя в рамките на разумен срок дали са одобрили или регистрирали заявлението.
5. Всяка от страните предвижда такова заявление или записване да се прилага за множество пратки, когато това е разрешено в съответствие с разпоредбите на правото на страната.
6. По отношение на стоките под митнически контрол всяка от страните може да предвиди нейните митнически органи да могат да действат по собствена инициатива за спиране на освобождаването или за задържане на съмнителни стоки.
7. Всяка от страните гарантира, че нейните митнически органи могат да използват анализ на риска, за да идентифицират съмнителни стоки.

8. Всяка от страните може да разполага с административни или съдебни процедури, в съответствие с правото на страната, позволяващи унищожаването на съмнителни стоки, ако засегнатите лица са съгласни или не се противопоставят на унищожаването им. Ако тези стоки не бъдат унищожени, всяка от страните гарантира, че те се извеждат от употреба извън търговските канали по такъв начин, че да не се нанася вреда на носителя на правата.
9. Страните не са задължени да прилагат настоящия член при вноса на стоки, предлагани на пазара в друга държава от носителя на правото или с негово съгласие. Всяка от страните може да изключи от прилагането на настоящия член стоки с нетърговски характер, съдържащи се в личния багаж на пътниците.
10. Страните гарантират, че митническите органи на всяка от страните поддържат редовен диалог и насърчават сътрудничеството със съответните заинтересовани страни и с другите органи, участващи в защитата на правата върху интелектуална собственост, посочени в параграф 1.
11. Страните си сътрудничат по отношение на международната търговия със съмнителни стоки и по-специално за обмен на информация за такава търговия.
12. Без да се засягат другите форми на сътрудничество, приложение 12-А се прилага по отношение на нарушения на законодателството в областта на правата върху интелектуална собственост, за чието прилагане са компетентни митническите органи в съответствие с настоящия член.

РАЗДЕЛ Г

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 21.59

Подкомитет по правата върху интелектуалната собственост

1. Подкомитетът по правата върху интелектуалната собственост, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4, 9.9 и 21.39:

а) обменя информация:

- i) относно правната уредба, свързана с правата върху интелектуална собственост и съответните правила за защита и прилагане; и
- ii) свързана с публичната собственост на територията на страните; и

б) обменя опит относно:

- i) законодателния процес;
- ii) защитата на правата върху интелектуалната собственост; и
- iii) правоприлагането на централно равнище и на равнището на регионалното и местното управление от митническите органи, полицията, административните и съдебните органи.

ЧЛЕН 21.60

Сътрудничество

1. С оглед на улесняването на прилагането на настоящата глава страните си сътрудничат:
 - а) в рамките на Подкомитета по правата върху интелектуалната собственост;
 - б) в рамките на международни форуми;
 - в) чрез различни агенции; или
 - г) по друг начин, сметнат за целесъобразен.
2. Областите на сътрудничество включват следните дейности:
 - а) координация за предотвратяване на износа на фалшифицирани стоки, включително с други държави;
 - б) техническа помощ, изграждане на капацитет, обмен и обучение на персонал;
 - в) закрила и защита на правата върху интелектуалната собственост и разпространението на информация в това отношение сред, наред с други, деловите кръгове и гражданското общество;
 - г) повишаване на обществената осведоменост сред потребителите и носителите на права и засилване на институционалното сътрудничество, по-специално между службите за интелектуална собственост;

- д) активно насърчаване на осведомеността и образоваността на широката общественост относно политиките в областта на правата върху интелектуална собственост;
- е) взаимодействие с МСП, включително по време на събития или събирания, насочени към МСП, по отношение на използването, закрилата и защитата на правата върху интелектуалната собственост;
- ж) прилагането на Конвенцията за биологичното разнообразие (КБР) и свързаните с нея инструменти и националните рамки за достъп до генетични ресурси и свързаните с тях традиционни знания, иновации и практики; и
- з) улесняване на доброволни инициативи на заинтересованите страни за намаляване на нарушаването на правата върху интелектуална собственост, включително в интернет и на други пазари.

ГЛАВА 22

МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

ЧЛЕН 22.1

Общи принципи

1. Страните признават, че МСП допринасят значително за търговията, икономическия растеж, заетостта и иновациите. Страните потвърждават намерението си да подкрепят растежа и развитието на МСП, като засилят способността им да участват и да се възползват от възможностите, създадени с настоящото споразумение.

2. Страните признават значението на намаляването на нетарифните бариери, които налагат непропорционална тежест върху МСП. Те също така признават, че в допълнение към разпоредбите в настоящата глава, в настоящото споразумение са налице други разпоредби, чиято цел е да се засили сътрудничеството между страните по въпроси от значение за МСП или които по друг начин могат да бъдат от особена полза за МСП.

ЧЛЕН 22.2

Споделяне на информация

1. Всяка от страните създава или поддържа свой публично достъпен уебсайт, съдържащ информация за настоящата част от споразумението, включително:
 - а) текста на настоящата част от споразумението, включително всички приложения, графици за премахване на митата и специфични за отделните продукти правила за произход;
 - б) обобщение на настоящата част от споразумението; и
 - в) информация, предназначена за МСП, която съдържа:
 - i) описание на разпоредбите на настоящата част от споразумението, за които тази страна счита, че са от значение за МСП; и
 - ii) всякаква допълнителна информация, която тази страна счита за полезна за МСП, заинтересовани да се възползват от възможностите, предвидени в настоящата част от споразумението.

2. Всяка от страните включва в посочения в параграф 1 уебсайт връзки към:
- a) еквивалентния уебсайт на другата страна;
 - б) уебсайтовете на собствените си държавни органи и други подходящи субекти, които страната смята, че биха предоставили полезна информация на лицата, интересуващи се от търговия, инвестиране или извършването по друг начин на стопанска дейност на територията на тази страна, включително налична информация, свързана със следното:
 - i) ставките за най-облагодетелствана нация и преференциалните мита и квоти, правила за произход и митнически или други такси, наложени на границата;
 - ii) митническите разпоредби и процедурите за внос, износ и транзит, както и други изисквани формуляри и документи за тях;
 - iii) разпоредбите и процедурите във връзка с правата върху интелектуална собственост;
 - iv) техническите разпоредби, включително, когато е необходимо, задължителните процедури за оценяване на съответствието;
 - v) връзките към списъци на органите за оценяване на съответствието, съгласно предвиденото в глава 13;
 - vi) санитарните и фитосанитарните мерки, свързани с вноса и износа, както е предвидено в глава 14;
 - vii) държавните поръчки, правилата за прозрачност и публикуването на обявления за обществени поръчки, както и други съответни разпоредби, съдържащи се в глава 20;

- viii) процедурите за регистриране на стопанска дейност; и
 - ix) друга информация, за която координаторите за МСП са съгласни, че може да бъде полезна за МСП.
- в) база данни, която позволява електронно търсене по код на тарифната номенклатура и която включва информацията, посочена в буква б), точка i), както и следната информация:
- i) акцизите;
 - ii) данъците (данък върху добавената стойност или данък върху продажбите);
 - iii) другите тарифни мерки;
 - iv) отсроченото плащане или други видове освобождаване от мита, водещи до намаляване, възстановяване или неналагане на мита;
 - v) критериите, използвани за определяне на митническата стойност на стоката;
 - vi) ако е приложимо, изискванията за маркировка на държавата на произход, включително мястото и метода за поставяне на маркировката;
 - vii) информацията, необходима за процедурите за внос; и
 - viii) информацията, свързана с нетарифните мерки.

3. Всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, полага всички усилия, за да гарантира, че не по-късно от 3 (три) години след влизането в сила на настоящото споразумение уебсайтовете и базата данни, посочени в параграфи 1 и 2, ще бъдат въведени, като ще съдържат възможно най-много информация по отношение на достъпа до нейните пазари.
4. Всяка от страните редовно или по искане на другата страна актуализира информацията и връзките, посочени в параграфи 1 и 2.
5. Всяка от страните гарантира, че информацията, посочена в настоящия член, се представя по начин, който е лесен за употреба от МСП. Ако е възможно, всяка от страните полага усилия информацията да бъде достъпна на английски език.
6. Никоя от страните не прилага такса за достъп до информацията, предоставяна съгласно параграфи 1 и 2, по отношение на което и да е лице от някоя от страните.

ЧЛЕН 22.3

Координатори за МСП

1. Всяка от страните съобщава чрез координаторите за МСП на другата страна за своя координатор за МСП, който отговаря за изпълнението на посочените в настоящия член функции, както и за всяка промяна в данните за контакт на своя координатор за МСП. Координаторите за МСП:

- a) разработват работен план за изпълнение на задачите, посочени в настоящия член;

- б) извършват своята работа чрез догорените от тях комуникационни канали, които могат да включват електронна поща, лична среща, среща или комуникация чрез конференция по телефона или чрез видеоконференция или комуникация чрез други средства; и
- в) периодично докладват за дейностите си на Съвместния комитет в състав „Търговия“ за разглеждане.

2. Задачите на координаторите за МСП са:

- а) да гарантират, че нуждите на МСП се вземат предвид при прилагането на настоящата част от споразумението;
- б) да наблюдават прилагането на член 22.2, с цел да се гарантира, че той продължава да е актуален и е от значение за МСП;
- в) да препоръчват допълнителна информация, която може да бъде включена в уебсайтовете на страните, посочени в член 22.2;
- г) да си сътрудничат и да обменят информация, така че МСП от Европейския съюз и МЕРКОСУР да се възползват от новите възможности съгласно настоящата част от споразумението за увеличаване на търговията и инвестициите;
- д) да разглеждат всички други въпроси от значение за МСП във връзка с прилагането на настоящата част от споразумението;
- е) да участват, ако е целесъобразно, в работата на подкомитетите, създадени съгласно член 9.9, когато тези подкомитети разглеждат въпроси от значение за МСП;

- ж) да обменят информация за подпомагане на Съвместния комитет в състав „Търговия“ при наблюдението и прилагането на настоящата част от споразумението, доколкото се отнася до МСП; и
 - з) да разглеждат всякакви други въпроси, произтичащи от настоящата част от споразумението и отнасящи се до МСП.
3. При изпълнението на своите дейности координаторите за МСП могат да си сътрудничат с експерти и външни организации, по целесъобразност.

ЧЛЕН 22.4

Неприлагане на разпоредбите относно уреждането на спорове

Никоя от страните не прибегва до разпоредбите относно уреждането на спорове съгласно глава 29 по отношение на въпроси, възникнали по силата на настоящата глава.

ГЛАВА 23

КОНКУРЕНЦИЯ

ЧЛЕН 23.1

Определения

За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:

- а) „антиконкурентни практики“ означава всяко деяние или действие, определено съгласно законодателството в областта на конкуренцията на дадена страна, което подлежи на налагане на санкции;
- б) „орган за защита на конкуренцията“ означава:
 - i) за Европейския съюз — Европейската комисия; и
 - ii) за МЕРКОСУР — компетентните органи на всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението;

- в) „законодателство в областта на конкуренцията“ означава:
- i) за Европейския съюз — членове 101, 102 и 106 от Договора за функционирането на Европейския съюз, Регламент (ЕО) № 139/2004 на Съвета от 20 януари 2004 г. относно контрола върху концентрациите между предприятия¹, както и регламентите за изпълнение², отнасящи се до тези членове и посочения регламент; и
 - ii) за МЕРКОСУР — законодателството в областта на конкуренцията на всяка държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, и съответните регламенти за изпълнение;
- г) „концентрации между предприятия“ означава всяка сделка или действие, както е определено в законодателството в областта на конкуренцията на дадена страна; и
- д) „дейности по правоприлагане“ означава всяко прилагане на законодателството в областта на конкуренцията чрез разследване или производство, проведено от органите за защита на конкуренцията на дадена страна.

¹ ОВ ЕС L 24, 29.1.2004 г., стр. 1.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че законодателството в областта на конкуренцията в Европейския съюз се прилага за сектора на селското стопанство в съответствие с Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (ОВ ЕС L 347, 20.12.2013 г., стр. 671).

ЧЛЕН 23.2

Принципи

1. Страните признават значението на свободната и ненарушена конкуренция за своите търговски отношения. Страните признават, че антиконкурентните практики и концентрациите между предприятия, които значително възпрепятстват ефективната конкуренция, могат да засегнат правилното функциониране на пазарите и ползите от либерализацията на търговията.
2. Посочените по-долу са несъвместими с настоящата част от споразумението, доколкото може да засегнат търговията между страните:
 - а) споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики между предприятия, които имат за цел или резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията,¹ както е определено в съответното законодателство в областта на конкуренцията на всяка от страните;
 - б) всяка злоупотреба от страна на едно или няколко предприятия с господстващо положение, както е определено в съответното законодателство в областта на конкуренцията на всяка от страните; и
 - в) сливания между предприятия, които засягат съществено ефективната конкуренция, както е определено в съответното законодателство в областта на конкуренцията на всяка от страните.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че тази точка не трябва да се тълкува като ограничаваща обхвата на анализа, който трябва да се извърши в случай на споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики между предприятия съгласно съответното законодателство в областта на конкуренцията на всяка от страните.

3. Страните признават значението на прилагането на законодателството в областта на конкуренцията по прозрачен, навременен и недискриминационен начин, като се зачитат принципите на процедурна справедливост спрямо всички заинтересовани страни, включително правото на защита на страните, обект на разследване.

ЧЛЕН 23.3

Прилагане

1. Всяка от страните приема или запазва в сила цялостно законодателство в областта на конкуренцията, което ефективно се справя с антиконкурентните практики и концентрации между предприятия, посочени в член 23.2, параграф 2, и зачита принципите, изложени в член 23.2, параграф 3. Всяка от страните създава или поддържа органи за защита на конкуренцията, които са определени и разполагат с всички възможности за прозрачното и ефективно прилагане на законодателството в областта на конкуренцията.

2. Органите за защита на конкуренцията на всяка от страните определят точка за контакт и се информират взаимно във връзка с това. Точките за контакт могат да комуникират и обменят информация по отношение на прилагането на членове 23.5, 23.6 и 23.7.

ЧЛЕН 23.4

Държавни предприятия и предприятия, на които са предоставени изключителни или специални привилегии

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не възпрепятства дадена страна да определя или поддържа държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени изключителни или специални привилегии, или монополи съгласно съответното ѝ право.

2. Посочените в параграф 1 субекти подлежат на законодателството в областта на конкуренцията, при условие че прилагането на това законодателство не възпрепятства изпълнението, правно или фактически, на конкретните задачи от обществен интерес, възложени им от страна.

ЧЛЕН 23.5

Обмен на неверителна информация и сътрудничество при правоприменяването

1. С оглед улесняване на ефективното прилагане на съответното законодателство в областта на конкуренцията на всяка страна, органите по въпросите на конкуренцията могат да обменят неверителна информация.

2. Органът за защита на конкуренцията на една от страните може да поиска сътрудничеството на органа за защита на конкуренцията на другата страна по отношение на дейности по правоприменяване. Това сътрудничество не възпрепятства вземането от страните на самостоятелни решения.

3. Нито една страна не е длъжна да съобщава информация на другата страна съгласно настоящия член. Независимо от предходното изречение, ако една от страните предостави информация на другата страна съгласно настоящия член, тя може да изиска тази информация да се използва при спазване на условията, определени от нея.

ЧЛЕН 23.6

Консултации

1. Органът за защита на конкуренцията на едната от страните може да поиска консултации с органа за защита на конкуренцията на другата страна, ако счита, че неговите интереси са значително и неблагоприятно засегнати от:
 - а) антиконкурентни практики, които са или са били използвани от едно или от повече предприятия, разположени на територията на другата страна;
 - б) концентрации между предприятията, посочени в член 23.2, параграф 2; или
 - в) дейностите по правоприлагане на органа за защита на конкуренцията на другата страна.
2. Включването в консултациите, посочени в параграф 1, не засяга каквото и да е действие от страна на орган за защита на конкуренцията на дадена страна съгласно нейното законодателство в областта на конкуренцията или автономността на вземането на решения.
3. Орган за защита на конкуренцията, с който са проведени консултации съгласно параграф 1, може да предприеме всякакви коригиращи мерки, които счита за подходящи, в съответствие със своите законови и подзаконови актове и без да се засяга неговата свобода на преценка да прилага законодателството в областта на конкуренцията.

ЧЛЕН 23.7

Неприлагане на разпоредбите относно уреждането на спорове

Никоя от страните не прибегва до разпоредбите относно уреждането на спорове съгласно глава 29 по отношение на въпроси, възникнали по силата на настоящата глава.

ГЛАВА 24

СУБСИДИИ

ЧЛЕН 24.1

Принципи

Всяка от страните може да предоставя субсидии, ако те са необходими за постигането на цел на обществената политика. Страните признават обаче, че някои субсидии могат да нарушат правилното функциониране на пазарите и да ограничат ползите от либерализацията на търговията.

ЧЛЕН 24.2

Сътрудничество

1. Страните признават необходимостта от сътрудничество както на многостранно, така и на регионално равнище, за да:
 - а) търсят ефективни начини за координиране на позициите и предложенията си по отношение на субсидиите в рамките на СТО;
 - б) проучват начини за подобряване на прозрачността по отношение на субсидиите; и
 - в) обменят информация относно функционирането на системите им за контрол на субсидиите.
2. Съвместният съвет в състав „Търговия“ може да обмисли начини за допълнително подобряване на разбирането на страните за въздействието на субсидирането върху търговията.
3. Страните подлагат на преглед функционирането на своето сътрудничество не по-късно от 3 (три) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение и на редовни интервали от време след това. Страните се консултират взаимно относно начините за подобряване на тяхното сътрудничество с оглед на натрупания опит и всяка инициатива относно правилата за субсидиране, разработена в контекста на СТО.
4. Подробни данни за това сътрудничество могат да бъдат посочени в административно споразумение.

ГЛАВА 25

ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ, НА КОИТО СА ПРЕДОСТАВЕНИ ИЗКЛЮЧИТЕЛНИ ИЛИ СПЕЦИАЛНИ ПРИВИЛЕГИИ

ЧЛЕН 25.1

Определения

За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:

- а) „търговски дейности“ означава дейности, предприети от предприятие с оглед на реализиране на печалба, чийто краен резултат е производството на стока или предоставянето на услуга, която ще бъде продадена на съответния пазар в количества и на цени, определени от предприятието¹;
- б) „търговски съображения“ означава цената, качеството, наличността, възможността за пазарна реализация, транспортирането и другите условия и ред за закупуване или продажба; или други фактори, които обичайно биха били отчетени при вземането на търговски решения от частно предприятие, действащо съобразно принципите на пазарната икономика в съответния икономически сектор или отрасъл;
- в) „предприятие, на което са предоставени изключителни или специални привилегии“ означава публично или частно предприятие, включително дъщерно предприятие, на което някоя от страните е предоставила формални или ефективни, изключителни или специални привилегии;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това изключва дейности, предприети от предприятие, което осъществява дейност: а) с нестопанска цел; или б) на база възстановяване на разходите.

- г) „изключителни или специални привилегии“ означава права или привилегии, предоставени от някоя от страните на едно предприятие или на ограничен брой предприятия, на които е разрешено да предоставят стока или услуга, която не е предоставена съгласно обективни, пропорционални и недискриминационни критерии, като взема предвид специфичните секторни разпоредби, съгласно който е предоставено правото или привилегията, като по този начин съществено засяга способността на всяко друго предприятие да доставя същата стока или услуга в същия географски район при равностойни по същество условия¹;
- д) „услуга, предоставяна в процеса на упражняване на държавна власт“ означава услуга, предоставяна в процеса на упражняване на държавна власт, както е определена в член I, параграф 3, буква в) от ГАТС, включително, ако е приложимо, член 1, букви б), в) и г) от приложението относно финансовите услуги към ГАТС; и
- е) „държавно предприятие“ означава предприятие, притежавано или контролирано от някоя от страните².

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че издаването на лицензия на ограничен брой предприятия при разпределянето на ограничен ресурс чрез прилагането на обективни, пропорционални и недискриминационни критерии само по себе си не е изключителна или специална привилегия.

² За целите на настоящото определение понятието „притежавано или контролирано“ се отнася до ситуации, в които някоя от страните притежава повече от 50 % от дяловия капитал или контролира упражняването на повече от 50 % от правата на глас, или по друг начин упражнява еквивалентна степен на контрол върху предприятието съгласно правилата за управление на посоченото предприятие.

ЧЛЕН 25.2

Обхват

1. Настоящата глава се прилага за държавни предприятия и за предприятия, занимаващи се с търговски дейности, на които дадена страна е предоставила, формално или фактически, изключителни или специални привилегии. В случай че дадено предприятие извършва както търговски, така и нетърговски дейности, само търговските дейности на това предприятие влизат в обхвата на настоящата глава.
2. Настоящата глава не се прилага за възлагане, осъществявано от дадена страна, на поръчки за стоки или услуги, закупувани за държавни цели, а не за търговска препродажба или с оглед използването им в производството или предоставянето на стоки или услуги за търговска продажба, независимо дали тези поръчки са „попадащи в обхвата поръчки“ по смисъла на член 20.3.
3. Настоящата глава не се прилага за услуги, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт.
4. Настоящата глава не се прилага за държавни предприятия или за предприятия, на които са предоставени изключителни или специални привилегии, ако през която и да било от предходните 3 (три) последователни финансови години годишните приходи от търговските дейности на съответното предприятия, обхванати от настоящата глава, са били под 200 (двеста) милиона специални права на тираж (СПТ).
5. Настоящата глава не се прилага за търговските дейности на държавни предприятия и предприятия, на които са предоставени изключителни или специални привилегии по отношение на сектори или подсектори, във връзка с които не са поети специфични ангажменти съгласно допълнения 25-А-1 и 25-А-2, или по отношение на сектори или подсектори, във връзка с които са поети специфични ангажменти, предмет на ограничения съгласно допълнения 25-А-1 и 25-А-2, до степента на тези ограничения и при спазване на правилата и условията, посочени в тях.

6. Настоящата глава не се прилага за държавните предприятия в сектора на отбраната.
7. Настоящата глава не се прилага за държавни предприятия или предприятия, на които са предоставени изключителни или специални привилегии, посочени в допълнения 25-А-1 и 25-А-2. Член 25.4 не се прилага за държавните предприятия, посочени в допълнение 25-А-1.

ЧЛЕН 25.3

Общи разпоредби

1. Всяка от страните потвърждава своите права и задължения съгласно разпоредбите на член XVII от ГАТТ от 1994 г., Договореността относно тълкуването на член XVII от ГАТТ от 1994 г., както и разпоредбите на член VIII от ГАТС.
2. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не възпрепятства дадена страна да определя или поддържа държавни предприятия, монополи или да предоставя на предприятия изключителни или специални привилегии.

ЧЛЕН 25.4

Търговски съображения

1. Всяка от страните гарантира, че когато извършват търговски дейности на територията на някоя от страните, нейните държавни предприятия и предприятия, на които са предоставени изключителни или специални привилегии, се ръководят от търговски съображения при покупките или продажбите на стоки или услуги, освен при изпълнение на своя обществен мандат или цел¹, както е предвидено в правото на дадена държава.
2. Параграф 1 не възпрепятства тези предприятия:
 - а) да закупуват или да доставят стоки или услуги при различен ред или условия, включително такива, свързани с цената, при условие че различните ред или условия са установени в съответствие с търговски съображения; или
 - б) да откажат да закупуват или да доставят стоки или услуги, при условие че този отказ е продиктуван от търговски съображения.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че понятието „обществен мандат или цел“ включва, наред с другото, дейностите на националните банки по отношение на закупуването на стоки и услуги съгласно федералните закони за възлагане на обществени поръчки и политики за кредитиране в подкрепа на жилищно настаняване на достъпни цени, износ или внос, микро-, малки и средни предприятия и земеделски стопани или всякакви задачи, възложени от страна на нейни държавни предприятия и предприятия, получили изключителни или специални привилегии от дадена страна. Понятието „обществен мандат или цел“ включва също и дейности, извършвани от публичноправен субект или при доверително управление, свързани със социална сигурност или обществени пенсионни схеми.

ЧЛЕН 25.5

Прозрачност

1. Дадена страна, която има основание да смята, че нейните интереси са засегнати неблагоприятно от търговските дейности на държавно предприятие или на предприятие, на което са предоставени изключителни или специални привилегии на другата страна, може да поиска от другата страна да предостави писмена информация относно търговските дейности на това предприятие, които подлежат на разпоредбите на настоящата глава. Получилата искането страна предоставя своевременен отговор, доколкото това е възможно.
2. В исканията за информация, посочени в параграф 1, се отбелязват предприятието, съответните стоки, услуги и пазари и се посочват интересите съгласно настоящата глава, които отправилата искането страна смята, че са неблагоприятно засегнати.

ЧЛЕН 25.6

Сътрудничество

Страните си сътрудничат чрез:

- а) проучване на възможността за поемане на допълнителни ангажменти за държавни предприятия и предприятия с изключителни или специални привилегии; и
- б) обмяна на опит при разработването на най-добри практики за корпоративно управление на държавните предприятия.

ЧЛЕН 25.7

Изменение на приложение 25-А

Приложение 25-А подлежи на преглед от страна на Съвместния съвет в състав „Търговия“ 5 (пет) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение с оглед на проучване на възможността за поемане на допълнителни ангажменти. Съвместният съвет в състав „Търговия“ може да приеме решение за изменение на приложение 25-А, когато е целесъобразно.

ГЛАВА 26

ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 26.1

Цели и обхват

1. С настоящата глава се цели по-голямо интегриране на устойчивото развитие в отношенията между страните в областта на търговията и инвестициите, по-специално чрез установяване на принципи и действия относно аспектите на труда¹ и околната среда във връзка с устойчивото развитие от особено значение в контекста на търговията и инвестициите.

¹ За целите на настоящата глава понятието „труд“ означава стратегическите цели на Международната организация на труда съгласно програмата за достоен труд, формулирана в Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация.

2. Страните припомнят Дневен ред 21 за околната среда и развитието, приет на Конференцията на ООН по околна среда и развитие, проведена в Рио де Жанейро от 3 до 14 юни 1992 г., Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието от 1992 г., Декларацията от Йоханесбург за устойчиво развитие и плана за изпълнение от Йоханесбург, приет на Световната среща на върха по въпросите на устойчивото развитие през 2002 г., Декларацията на министрите от Икономическия и социален съвет на ООН относно създаването, на национално и международно равнище, на благоприятна среда за постигането на пълна и продуктивна трудова заетост и достойни условия на труд за всички, както и нейното влияние върху устойчивото развитие, от 2006 г., Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация, както и Заключителния документ от Конференцията на ООН по въпросите на устойчивото развитие от 2012 г., озаглавен „Бъдещето, което искаме“, и ЦУР на Програмата до 2030 г.

3. Страните признават, че икономическото, социалното и екологичното измерение на устойчивото развитие са взаимозависими и взаимно се подсилват, и потвърждават ангажимента си да насърчават развитието на международната търговия по начин, който допринася за постигането на целта за устойчиво развитие, с оглед на благосъстоянието на настоящите и бъдещите поколения.

4. В съответствие с посочените в параграф 2 инструменти страните насърчават устойчивото развитие чрез:

- а) развитието на търговските и икономическите отношения по начин, който допринася за постигането на ЦУР и подкрепя техните съответни трудови и екологични стандарти и цели в контекста на търговски отношения, които са свободни, открити, прозрачни и зачитат многостранните споразумения, по които те са страна;
- б) спазването на техните многостранни ангажменти в областта на труда и околната среда; и

- в) засиленото сътрудничество и разбиране на техните съответни политики и мерки, свързани с търговията, в областта на труда и околната среда, като се вземат предвид различните национални реалности, капацитет, нужди и равнище на развитие и се зачитат националните политики и приоритети.

5. Като признават разликите в равнищата си на развитие, страните се съгласяват, че тази глава въплъщава подход на сътрудничество, основан на общи ценности и интереси.

ЧЛЕН 26.2

Право на регулиране и равнища на закрила

1. Страните признават правото на всяка страна да определя своите политики и приоритети за устойчиво развитие, да установява равнищата на опазване на околната среда и на защита на труда в национален мащаб, които счита за подходящи, и да приема или изменя своите закони, разпоредби и политики. Тези равнища, закони, разпоредби и политики са в съответствие с ангажимента на всяка от страните към международните споразумения и трудови стандарти, посочени в членове 26.4 и 26.5.
2. Всяка от страните се стреми да подобри съответните си закони, разпоредби и политики, така че да гарантира високи и ефективни равнища на опазване на околната среда и защита на труда.
3. Никоя от страните не следва да отслабва равнищата на защита, предвидени в нейните екологични или трудови законови и подзаконови актове, с намерението да насърчава търговията или инвестициите.
4. Никоя от страните не може да се откаже или да допусне дерогации, или да предложи да се откаже или да допусне дерогации от своите екологични или трудови законови и подзаконови актове с цел насърчаване на търговията или инвестициите.

5. Някоя от страните не може чрез постоянно или повтарящо се действие или бездействие да не прилага ефективно своите екологични и трудови закони и подзаконови актове с цел насърчаване на търговията или инвестициите.

6. Някоя от страните не може да прилага своите екологични и трудови закони и подзаконови актове по начин, който би представлявал прикрито ограничение на търговията или произволна или неоправдана дискриминация.

ЧЛЕН 26.3

Прозрачност

1. В съответствие с глава 27 всяка от страните гарантира, че разработването, приемането и прилагането на посоченото по-долу се извършва по прозрачен начин, като се гарантира осведоменост и се насърчава участието на обществеността в съответствие с нейните правила и процедури:

- а) мерки, насочени към опазване на околната среда или условията на труд, които могат да засегнат търговията или инвестициите; и
- б) търговски или инвестиционни мерки, които могат да засегнат опазването на околната среда или условията на труд.

ЧЛЕН 26.4

Многостранни трудови стандарти и споразумения

1. Страните отчитат значението на по-голямата съгласуваност на политиките в областта на достойния труд, включително основните трудови стандарти, и на високите равнища на закрила на труда, в съчетание с тяхното ефикасно правоприлагане, и признават благотворното въздействие, което тези области могат да окажат върху икономическата ефективност, иновациите и производителността, включително върху експортната дейност. В този контекст те също така признават значението на социалния диалог по трудови въпроси, воден между работниците и работодателите, техните съответни организации и правителствата, и се ангажират да насърчават воденето на такъв диалог.
2. Страните отново потвърждават ангажимента си да насърчават развитието на международната търговия по начин, който да допринася за достойния труд за всички, включително за жените и младите хора. В този контекст всяка от страните отново потвърждава своя ангажимент да насърчава и ефективно да прилага конвенциите и протоколите на МОТ, ратифицирани от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, и от държавите — членки на Европейския съюз, които МОТ окачествява като актуални.
3. Съгласно устава на МОТ и приетата в Женева на 18 юни 1998 г. Декларация на МОТ за основните принципи и права при работа (наричана по-нататък „Декларацията на МОТ за основните принципи и права при работа“) и последващите действия във връзка с нея всяка от страните зачита, насърчава и прилага ефективно международно признатите основни трудови стандарти, определени в основните конвенции на МОТ, които са:
 - а) свободата на сдружаване и ефективното признаване на правото на колективно трудово договаряне;
 - б) премахването на всички форми на принудителен или задължителен труд;

в) ефективното премахване на детския труд; и

г) премахване на дискриминацията в областта на заетостта и професиите.

4. Всяка от страните полага непрекъснати и постоянни усилия за ратифициране на основните конвенции, протоколи и други съответни конвенции на МОТ, по които тя все още не е страна и които МОТ окачествява като актуални. Страните редовно обменят информация относно постигнатия от тях съответен напредък в това отношение.

5. Страните припомнят, че премахването на принудителния труд е сред целите на Програмата до 2030 г. и подчертават значението на ратифицирането и ефективното прилагане на Протокола от 2014 г. към Конвенцията за принудителния труд.

6. Страните се консултират и си сътрудничат, когато е целесъобразно, по свързани с търговията трудови въпроси от взаимен интерес, включително в контекста на МОТ.

7. Като припомнят Декларация на МОТ за основните принципи и права при работа и Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация, страните отбелязват, че не е позволено позоваване на нарушаването на основните принципи и права при работа, нито използването им по друг начин като легитимно сравнително предимство, както и че трудовите стандарти не следва да се използват за протекционистки търговски цели.

8. Всяка страна насърчава достойния труд, както е предвидено в Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация. Всяка от страните обръща специално внимание на:

- а) разработването и повишаването на мерките за здравословни и безопасни условия на труд, включително обезщетения в случай на професионално нараняване или заболяване, както е определено в съответните конвенции на МОТ и други международни ангажменти;
- б) достойните условия на труд за всички по отношение, наред с другото, на заплатите и възнагражденията, работното време и други условия на труд;
- в) инспекция на труда, по-специално чрез ефективно прилагане на съответните стандарти на МОТ относно инспекциите на труда; и
- г) недискриминация по отношение на условията на труд, включително за работниците мигранти.

9. Всяка от страните гарантира, че административните и съдебните производства са налични и достъпни с цел да се позволи предприемането на ефективни действия срещу нарушенията на трудовите права, посочени в настоящата глава.

ЧЛЕН 26.5

Многостранни споразумения в областта на околната среда

1. Страните признават, че околната среда е едно от трите измерения на устойчивото развитие — икономическо, социално и екологично — и че по отношение и на трите следва да се подходи по балансиран и интегриран начин. Освен това страните признават приноса, който търговията може да има за устойчивото развитие.
2. Страните признават значението на Асамблеята на ООН по околната среда на Програмата на ООН по околна среда (наричана по-нататък „ЮНЕП“) и на многостранните споразумения в областта на околната среда (наричани по-нататък „МСОС“) като отговор на международната общност на глобалните или регионалните предизвикателства в областта на околната среда и подчертават необходимостта от засилване на взаимната подкрепа между политиките в областта на търговията и околната среда.
3. Всяка страна потвърждава своите ангажименти за насърчаване и ефективно прилагане на МСОС, протоколите и измененията към тях, по които тя е страна.
4. Страните редовно обменят информация относно постигнатия от тях съответен напредък по отношение на по отношение на ратифицирането на МСОС, включително протоколите и измененията към тях.
5. Страните се консултират и си сътрудничат, когато е целесъобразно, по свързани с търговията трудови въпроси от взаимен интерес в контекста на МСОС.
6. Страните признават правото си да се позовават на член 28.2 във връзка с екологичните мерки.

7. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства някоя от страните да приема или да запазва в сила мерки за прилагане на МСОС, по които тя е страна, в случай че такива мерки са в съответствие с член 26.2, параграф 6.

ЧЛЕН 26.6

Търговия и изменение на климата

1. Страните признават значението, което се отдава на постигането на крайната цел на РКООНИК, за да се отговори на непосредствената заплаха от изменение на климата, и признават ролята на търговията за тази цел.

2. Съгласно параграф 1 всяка от страните:

- а) прилага ефективно РКООНИК и Парижкото споразумение, което е създадено по силата на конвенцията; и
- б) в съответствие с член 2 от Парижкото споразумение насърчава положителния принос на търговията за поемане по пътя към ниски емисии на парникови газове и устойчиво на климатичните изменения развитие, както и за повишаване на способността за адаптиране към неблагоприятните последици от изменението на климата по начин, който не застрашава производството на храни.

3. Страните си сътрудничат, когато е целесъобразно, по свързаните с търговията въпроси на изменението на климата на двустранно и регионално равнище и в международни форуми, включително в рамките на РКООНИК.

ЧЛЕН 26.7

Търговия и биологично разнообразие

1. Страните признават значението на опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие в съответствие с Конвенцията за биологичното разнообразие, сключена в Рио де Жанейро на 5 юни 1992 г., Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора, подписана във Вашингтон на 3 март 1973 г. (наричана по-нататък „CITES“), Международния договор за растителни генетични ресурси за прехрана и земеделие и решенията, приети съгласно тях, както и ролята, която търговията може да играе за постигане на целите на тези конвенции и на посочения договор.
2. Съгласно параграф 1 всяка от страните:
 - а) насърчава използването на CITES като инструмент за опазване и устойчиво използване на биологичното разнообразие, включително чрез включването на животински и растителни видове в допълнения към CITES, когато природозащитният статус на тези видове се счита за изложен на риск поради международната търговия;
 - б) прилага ефективни мерки, водещи до намаляване на незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна, които са в съответствие с международните споразумения, по които тя е страна;
 - в) насърчава търговията с продукти, базирани на природни ресурси, получени чрез устойчиво използване на биологичните ресурси или чрез допринасяне за опазването на биологичното разнообразие, в съответствие със законовите и подзаконовите ѝ актове; и

- г) насърчава справедливото и равномерно споделяне на ползите, произтичащи от използването на генетични ресурси и, ако е целесъобразно, мерките за достъп до такива ресурси и предварително обосновано съгласие.

3. Страните обменят информация и относно инициативи и добри практики в търговията с продукти, базирани на природни ресурси, с цел опазване на биологичното разнообразие, и си сътрудничат, когато е целесъобразно, двустранно, регионално и в международни форуми по въпроси, обхванати от настоящия член.

ЧЛЕН 26.8

Търговия и устойчиво управление на горите

1. Страните признават значението на устойчивото управление на горите, както и ролята на търговията за постигането на тази цел и на възстановяването на горите с цел опазване и устойчиво използване.

2. Съгласно параграф 1 всяка от страните:

- а) насърчава търговията с продукти от устойчиво управлявани гори, добити в съответствие със законовите и подзаконовите актове на държавата на добив;
- б) насърчава, по целесъобразност и с тяхно предварително обосновано съгласие, включването на местните общности, разположени в горите, и коренното население в устойчиви вериги на доставки на дървен материал и недървесни горски продукти, като средство за подобряване на препитанието им и за насърчаване на опазването и устойчивото използване на горите;
- в) прилага мерки за борба с незаконния дърводобив и свързаната с него търговия;

- г) обменя информация относно свързани с търговията инициативи за устойчиво управление на горите, управлението на горите и опазването на горското покритие и си сътрудничи за постигане на максимално въздействие и за взаимно допълване на съответните свои политики от взаимен интерес; и
- д) си сътрудничи, когато е целесъобразно, двустранно, регионално и в международни форуми по въпроси относно търговията и опазването на горското покритие, както и относно устойчивото управление на горите, което е в съответствие с Програмата до 2030 г.

ЧЛЕН 26.9

Търговия и устойчиво управление на рибарството и аквакултурите

1. Страните признават значението на опазването и устойчивото управление на живите водни ресурси и морските екосистеми, както и на насърчаването на отговорни и устойчиви аквакултури и ролята на търговията за постигането на тези цели и споделения им ангажимент за постигането на ЦУР 14 от Програмата до 2030 г., по-специално цели 4 и 6 от нея.
2. Съгласно параграф 1 и по начин, съвместим с международните ѝ ангажimenti, всяка от страните:
 - а) прилага дългосрочни мерки за опазване и управление и устойчива експлоатация на живите морски ресурси в съответствие с международното право, залегнало в Конвенцията по морско право (UNCLOS) и други съответни инструменти на Организацията на обединените нации и Организацията на ООН за прехрана и земеделие (наричана по-нататък „ФАО“), по които е страна;

- б) действа в съответствие с принципите на Кодекса за поведение за отговорно рибарство на ФАО, приет с Резолюция 4/95 от 31 октомври 1995 г. (наричан по-нататък „Кодекс за поведение за отговорно рибарство на ФАО“);
- в) участва и си сътрудничи активно в рамките на регионалните организации за управление на рибарството и други съответни международни форуми, на които е член, наблюдател или сътрудническа недоговаряща се страна, с цел постигане на добро управление на рибарството и устойчиво рибарство, включително чрез ефективен контрол, наблюдение и прилагане на мерки за управление и, ако е приложимо, прилагане на схеми за документиране на улова или сертифициране;
- г) прилага, в съответствие с международните си ангажменти, всеобхватни, ефективни и прозрачни мерки за борба с незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов и изключва от международната търговия продукти, които не отговарят на тези мерки, като си сътрудничи за тази цел, включително чрез улесняване на обмена на информация;
- д) работи с оглед на координиране на мерките, необходими за опазването и устойчивото използване на трансгранично преминаващите рибни запаси в райони от общ интерес; и
- е) насърчава развитието на устойчиви и отговорни аквакултури, като взема предвид своите икономически, социални, и екологични аспекти, включително по отношение на изпълнение на целите и принципите, съдържащи се в Кодекса за поведение за отговорно рибарство на ФАО.

ЧЛЕН 26.10

Научна и техническа информация

1. При определянето или прилагането на мерки, насочени към опазване на околната среда или условията на труд, които могат да повлияят на търговията или инвестициите, всяка от страните гарантира, че научните и техническите доказателства, на които те се основават, са от признати технически и научни органи, както и че мерките се основават на съответните международни стандарти, насоки или препоръки, когато има такива.
2. В случай че научните доказателства или информация са недостатъчни или неубедителни и съществува риск от сериозно увреждане на околната среда или за здравословните и безопасните условия на труд на нейна територия, дадена страна може да приеме мерки въз основа на принципа на предпазните мерки. Тези мерки се основават на наличната уместна информация и подлежат на периодичен преглед. Страната, която приема тези мерки, се стреми да получи нова или допълнителна научна информация, необходима за по-убедителна оценка, и преразглежда мерките, когато е целесъобразно.
3. Ако мярка, приета в съответствие с параграф 2, оказва въздействие върху търговията или инвестициите, всяка от страните може да поиска от страната, приела мярката, да предостави информация, която да указва, че научните доказателства или информация са недостатъчни или неубедителни във връзка с разглеждания въпрос и че приетата мярка е в съответствие със собствените ѝ равнища на защита, както и да поиска обсъждане на въпроса в Подкомитета по търговията и устойчивото развитие, посочен в член 26.14.
4. Мерките, посочени в настоящия член, не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация или прикрито ограничение на международната търговия.

ЧЛЕН 26.11

Търговия и отговорно управление на веригите на доставките

1. Страните признават значението на отговорното управление на веригите на доставки чрез отговорно бизнес поведение и практики за корпоративна социална отговорност, основани на международно договорени насоки.
2. Съгласно параграф 1 всяка от страните:
 - а) подкрепя разпространението и използването на съответните международни инструменти, които е одобрила или подкрепя, като например Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика, приета в Женева през ноември 1977 г., Глобалния договор на ООН, Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, одобрени от Съвета по правата на човека в неговата Резолюция 17/4 от 16 юни 2011 г. и Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия: Препоръки за отговорно бизнес поведение в глобален контекст, приложени към Декларацията на ОИСР относно международните инвестиции и многонационалните предприятия, изготвена в Париж на 21 юни 1976 г.
 - б) насърчава доброволното приемане от страна на предприятията на практики за корпоративна социална отговорност или отговорни бизнес практики, в съответствие с насоките и принципите, посочени в буква а); и
 - в) предоставя подкрепяща рамка на политиката за ефективното прилагане на принципите и насоките, посочени в буква а).

3. Страните признават полезността на международните специфични секторни насоки в областта на корпоративната социална отговорност и отговорното бизнес поведение и насърчават съвместната работа в това отношение. По отношение на Насоките на ОИСР по надлежната проверка за отговорни вериги за доставки на полезни изкопаеми от засегнати от конфликти и високорискови зони и допълненията към тях, страните, които се придържат или подкрепят тези насоки, насърчават и тяхното прилагане.
4. Страните обменят информация, както и най-добри практики и, ако е целесъобразно, си сътрудничат по въпросите, които попадат в обхвата на настоящия член, включително в съответните регионални и международни форуми.

ЧЛЕН 26.12

Други свързани с търговията и инвестициите инициативи, благоприятстващи устойчивото развитие

1. Страните потвърждават своя ангажимент за повишаване на приноса на търговията и инвестициите за устойчивото развитие в неговите икономически, социални и екологични измерения.
2. Съгласно параграф 1 страните:
 - а) популяризират целите на Програмата за достоен труд в съответствие с Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация, включително жизнения минимум, приобщаващата социална закрила, здравословните и безопасните условия на труд, както и други аспекти, свързани с условията на труд;

- б) насърчават търговията и инвестициите в стоки и услуги, както и доброволния обмен на практики и технологии, които допринасят за подобряване на социалните и екологичните условия, включително тези от особено значение за смекчаването на изменението на климата и адаптирането към него, по начин, съответстващ на настоящата част от споразумението; и
- в) си сътрудничат, когато е целесъобразно, в двустранни, регионални и международни форуми по обхванатите от настоящия член въпроси.

ЧЛЕН 26.13

Съвместна работа в областта на търговията и устойчивото развитие

1. Страните отчитат значението на съвместната работа за постигане на целите на настоящата глава. Те могат да работят заедно, наред с другото, по:
 - а) трудови и екологични аспекти на търговията и устойчивото развитие в международни форуми, включително по-специално СТО, МОТ, ЮНЕП, УНКТАД, Политическия форум на високо равнище на ООН за устойчивото развитие и МСОС;
 - б) въздействието на правото и стандартите в областта на околната среда и труда върху търговията и инвестициите;
 - в) въздействието на търговското и инвестиционното право върху труда и околната среда; и
 - г) доброволни схеми за осигуряване на устойчивост, като схеми за справедлива и етична търговия и екомаркировки, чрез споделяне на опит и информация относно такива схеми.

2. С цел постигането на целите на настоящата глава страните могат също така да работят заедно по свързаните с търговията аспекти на:

- а) прилагането на основни, приоритетни и други актуални конвенции на МОТ;
- б) Програмата на МОТ за достоен труд, включително относно взаимовръзките между търговията и пълната и продуктивна заетост, адаптирането на пазара на труда, основните трудови стандарти, достойните условия на труд в световните вериги на доставките, социалната закрила и социалното приобщаване, социалния диалог, развитието на уменията и равенството между половете;
- в) изпълнението на МСОС и подкрепата за взаимно участие в такива МСОС;
- г) динамичния международен режим за изменение на климата съгласно РКООНИК, по-специално прилагането на Парижкото споразумение;
- д) Монреалския протокол за веществата, които нарушават озоновия слой, сключен в Монреал на 16 септември 1987 г., и всички изменения към него, ратифицирани от страните, по-специално мерки за контрол на производството, потреблението и търговията с вещества, които нарушават озоновия слой (ВНОС), и флуоровъглерод (HFC), и насърчаването на екологосъобразни алтернативи на тях, както и мерки за справяне с незаконната търговия с вещества, регулирани съгласно този протокол;
- е) корпоративната социална отговорност, отговорното бизнес поведение, отговорното управление на световните вериги на доставки и отчетността, включително по отношение на прилагането, последващите действия и разпространението на съответните международни инструменти;
- ж) доброто управление на химикалите и отпадъците;

- з) опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие и справедливото и равномерно споделяне на ползите, произтичащи от използването на генетични ресурси, включително чрез подходящ достъп до такива ресурси, както е посочено в член 26.7;
- и) борбата с трафика на дива фауна и флора, както е посочено в член 26.7;
- й) насърчаването на опазването и устойчивото управление на горите с оглед намаляване на обезлесяването и на незаконната сеч, както е посочено в член 26.8;
- к) частните и публичните инициативи, допринасящи за целта за спиране на обезлесяването, включително тези, които свързват производството и потреблението чрез вериги на доставки, в съответствие с ЦУР 12 и 15 от Програмата до 2030 г.;
- л) насърчаването на устойчивите риболовни практики и на търговията с рибни продукти от устойчиво управлявано рибарство, както е посочено в член 26.9; и
- м) инициативите за устойчиво потребление и производство, съответстващи на ЦУР 12 от Програмата до 2030 г., включително, но не само, кръгова икономика и други устойчиви икономически модели, насочени към повишаване на ресурсната ефективност и намаляване на генерирането на отпадъци.

ЧЛЕН 26.14

Подкомитет по търговията и устойчивото развитие и звена за контакт

1. Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие, създаден съгласно член 9.9, параграф 4, има следните функции, в допълнение към посочените в членове 2.4 и 9.9:
 - а) улеснява и наблюдава дейностите по сътрудничество, предприети съгласно настоящата глава;
 - б) изпълнява задачите, посочени в членове 26.16—26.18; и
 - в) провежда подготвителната вътрешна работа, необходима за Съвместния комитет в състав „Търговия“, включително по отношение на темите за обсъждане с вътрешните консултативни групи, посочени в член 2.7.
2. Подкомитетът публикува доклад след всяко свое заседание.
3. Всяка от страните определя звено за контакт в рамките на своята администрация, за да улесни комуникацията и координацията между страните по всеки въпрос, свързан с прилагането на настоящата глава.

ЧЛЕН 26.15

Уреждане на спорове

1. Страните полагат всички усилия чрез диалог, консултации, обмен на информация и сътрудничество за разрешаване на всякакви разногласия относно тълкуването или прилагането на настоящата глава.

2. Всеки срок, посочен в членове 26.16 и 26.17, може да бъде удължен по взаимно съгласие на страните.
3. Всички срокове, определени съгласно настоящата глава, се пресмятат в дни от деня след действието или факта, за който се отнасят.
4. За целите на настоящата глава страните по спор съгласно настоящата глава са посочените в член 29.3.
5. Никоя от страните не прибъгва до разпоредбите относно уреждането на спорове съгласно глава 29 по отношение на въпроси, възникнали по силата на настоящата глава.

ЧЛЕН 26.16

Консултации

1. Една от страните може да поиска консултации с другата страна относно тълкуването или прилагането на настоящата глава, като изпрати писмено искане до звеното за контакт на другата страна, определено съгласно член 26.14, параграф 3. В искането ясно се посочва конкретният въпрос и се излагат накратко претенциите във връзка с настоящата глава, включително като се посочват съответните разпоредби от нея и се обяснява по какъв начин въпросът засяга целите на настоящата глава, както и всякаква друга информация, за която страната счита, че е от значение. Консултациите започват незабавно след като някоя от страните подаде искане за консултации и във всеки случай не по-късно от 30 (тридесет) дни след датата на получаване на искането.

2. Консултациите се провеждат лично или, ако страните се договорят, чрез видеоконференция или други електронни средства. Ако консултациите се провеждат лично, те се провеждат на територията на страната, към която е отправено искането, освен ако страните се споразумеят за друго.
3. Страните започват консултации с цел да се постигне взаимноприемливо решение на въпроса. По отношение на въпроси, свързани с многостранните споразумения, посочени в настоящата глава, страните вземат предвид информацията от МОТ или от съответните организации или органи, отговарящи за МСОС, ратифицирани и от двете страни, с цел насърчаване на съгласуваността между дейността на страните и тези организации. Когато е уместно, страните могат да се споразумеят да поискат съвет от тези организации или органи, или от всеки друг експерт или орган, който смятат за подходящ.
4. Ако някоя от страните е на мнение, че въпросът се нуждае от допълнително обсъждане, тя може да подаде писмено искане за свикване на Подкомитета по търговията и устойчивото развитие и да уведоми за това искане звеното за контакт, определено съгласно член 26.14, параграф 3. Такова искане се отправя не по-рано от 60 (шестдесет) дни от датата на получаване на искането по параграф 1. Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие се свиква незабавно и се стреми да постигне взаимноприемливо решение на въпроса.
5. Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие взема предвид всички становища по въпроса, представени от вътрешните консултативни групи, посочени в член 2.7, както и всички експертни съвети.
6. Всяко решение, постигнато от страните, се оповестява публично.

ЧЛЕН 26.17

Експертна група

1. Ако в срок от 120 (сто и двадесет) дни след искането за консултации по член 18.16 не е постигнато взаимноприемливо решение, едната от страните може да поиска сформирането на експертна група, която да разгледа въпроса. Всяко такова искане се отправя в писмена форма до звеното за контакт на другата страна, посочено съгласно член 26.14, параграф 3, и в него се посочват причините, поради които се иска сформирането на експертна група, включително описание на въпросните мерки и съответните разпоредби на настоящата глава, които тя счита за приложими.
2. Освен ако в настоящия член не е предвидено друго, се прилагат членове 29.9, 29.11, 29.12, 29.26 и 29.27, както и процедурният правилник в приложение 29-А и Кодексът за поведение в приложение 29-Б.
3. На първото си заседание след дата на влизане в сила на настоящото споразумение Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие съставя списък на най-малко 15 (петнадесет) лица, които желаят и могат да участват в експертната група. Списъкът включва 3 (три) подписа: 1 (един) подписък, предложен от ЕС, 1 (един) подписък, предложен от MERCOSUR и 1 (един) подписък на лица, които не са граждани на нито една от страните. Всяка страна предлага най-малко 5 (пет) лица за своя подписък. Страните избират и най-малко 5 (пет) лица за списък с лица, които не са граждани на нито една от страните. Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие гарантира, че списъкът се актуализира и че броят на експертите винаги е най-малко 15 (петнадесет) лица.

4. Посочените в параграф 3 лица притежават специализирани познания или експертен опит по отношение на въпросите, разгледани в настоящата глава, включително в областта на трудовото, екологичното или търговското право, или в областта на разрешаването на спорове, възникващи в рамките на международни споразумения. Тези лица действат в личното си качество, независими са и не приемат указания от нито една организация или правителство по отношение на въпроси във връзка с разногласието, нито са свързани с правителството на някоя от страните. Те спазват и приложение 29-Б.

5. Дадена експертна група се състои от 3 (трима) членове, освен ако страните се споразумеят за друго. Председателят се избира от подписъка с лица, които не са граждани на нито една от страните. Експертна група се сформира съгласно процедурите, посочени в член 21.9, параграфи 1—4. Експертите се избират измежду съответните лица от подписъците, посочени в параграф 3 от настоящия член, съгласно съответните разпоредби на член 29.9, параграфи 2, 3 и 4.

6. Освен ако страните се споразумеят за друго, в срок от 7 (седем) дни след датата на сформирание на експертната група, съгласно определението в член 29.9, параграф 5, нейният мандат е следният:

„да разгледа, с оглед на съответните разпоредби на глава 26 от Споразумението за партньорство между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Южноамериканския общ пазар, Република Аржентина, Федеративна република Бразилия, Република Парагвай и Източна република Уругвай, от друга страна, въпроса, посочен в искането за сформирането на експертната група, и да изготви доклад, в съответствие с член 26.17, като отправя препоръки за разрешаване на въпроса“.

7. По отношение на въпросите, свързани със спазването на многостранните споразумения, посочени в настоящата глава, становищата на експертите или информацията, поискана от експертната група в съответствие с член 29.12, следва да включват информация и съвети от съответните органи на МОТ или МСОС. Всяка информация, получена в съответствие с настоящия параграф, се предоставя и на двете страни за коментари.

8. Експертната група тълкува разпоредбите на настоящата глава в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право.
9. В срок до 90 (деветдесет) дни след нейното сформирание експертната група представя на страните междинен доклад, а не по-късно от 60 (шестдесет) дни след неговото издаване тя представя и окончателен доклад. В тези доклади се представят фактическите констатации, приложимостта на съответните разпоредби и основните мотиви за всички направени констатации и препоръки. Всяка от участващите страни може да представи писмени коментари по междинния доклад на експертната група в срок от 45 (четиридесет и пет) дни след датата на издаване на междинния доклад. След като се запознае с евентуално представените писмени становища, експертната група може да промени доклада и да проведе всякакви допълнителни проучвания, които счете за целесъобразни. Ако счита, че посочените в настоящия параграф срокове не могат да бъдат спазени, председателят на експертната група уведомява писмено страните, като посочва причините за забавянето и датата, на която експертната група предвижда да представи своя междинен или окончателен доклад.
10. Страните ще оповестят публично окончателния доклад в срок от 15 (петнадесет) дни след представянето му от експертната група.
11. Страните обсъждат прилагането на подходящи мерки, като вземат предвид доклада и препоръките на експертната група. Страната, срещу която е подадена жалбата, информира своята вътрешна консултативна група, посочена в член 2.7, и другата страна, за решенията си относно всички действия или мерки, които трябва да бъдат приложени, не по-късно от 90 (деветдесет) дни след публичното оповестяване на доклада. Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие проследява последващите действия във връзка с доклада на експертната група и нейните препоръки. Вътрешната консултативна група, посочена в член 2.7, може да представя коментари в това отношение на Подкомитета по търговията и устойчивото развитие.

ЧЛЕН 26.18

Преглед

1. С оглед на улесняване на постигането на целите на настоящата глава страните обсъждат чрез заседанията на Подкомитета по търговията и устойчивото развитие нейното ефективно прилагане, включително възможен преглед на нейните разпоредби, като вземат предвид, наред с другото, натрупания опит, развитието на политиката във всяка страна, развитието на международните споразумения и становищата, представени от заинтересованите страни.
2. Подкомитетът по търговията и устойчивото развитие може да отправи препоръки към страните за изменения на съответните разпоредби на настоящата глава, отразяващи резултата от обсъжданията, посочени в параграф 1.

ГЛАВА 27

ПРОЗРАЧНОСТ

ЧЛЕН 27.1

Определения

За целите на настоящата глава се прилагат следните определения:

- а) „административно решение“ означава решение, което засяга правата или задълженията на лице в конкретен случай и обхваща административно действие или непредприемането на административно действие или невземането на решение, както е предвидено в правото и разпоредбите на страната;
- б) „заинтересовано лице“ означава всяко физическо или юридическо лице, което може да бъде засегнато от мярка с общо приложение; и
- в) „мярка с общо приложение“ означава законов или подзаконов акт, съдебно решение, процедура или административно решение с общо приложение, които могат да окажат въздействие върху въпрос, попадащ в обхвата на настоящата част от споразумението.

ЧЛЕН 27. 2

Цели

Като признава въздействието, което нейната регулаторна среда може да окаже върху търговията и инвестициите между страните, всяка от страните се стреми да насърчава прозрачна и предвидима регулаторна среда и ефикасни процедури за икономическите оператори, особено за МСП, в съответствие с разпоредбите на настоящата глава.

ЧЛЕН 27.3

Публикуване

1. Всяка страна гарантира, че дадена мярка с общо приложение по отношение на който и да е въпрос в обхвата на настоящата част от споразумението:
 - а) се публикува в кратки срокове чрез официално предназначено за тази цел издание, а в случаите, в които това е изпълнимо — по електронен път, или се предоставя на разположение по друг начин, така че да се даде възможност на всички лица да се запознаят с нея;
 - б) предоставя обяснение за нейната цел и обосновка; и
 - в) осигурява достатъчно време между нейното публикуване и датата на влизането ѝ в сила, освен когато това е невъзможно от съображения за спешност.

2. Доколкото е възможно, при приемането или изменението на основни законови или подзаконови актове с общо приложение по отношение на който и да е въпрос, обхванат от настоящата част от споразумението, всяка страна, съгласно съответните си правила и процедури:

- а) публикува предварително проекта на законовия или подзаконовия акт или документите за консултацията, като предоставя подробности относно целта и обосновката на такъв закон или подзаконен акт;
- б) предоставя на заинтересованите лица и на другата страна разумна възможност да коментират такъв проект на закон или подзаконен акт или документи за консултацията; и
- в) се стреми да взема предвид коментарите, получени по такъв проект на закон или подзаконен акт или документи за консултацията.

ЧЛЕН 27.4

Запитвания

1. Не по-късно от 3 (три) години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение всяка от страните създава или поддържа подходящи механизми за получаване и отговаряне на запитвания от всяко лице относно всяка мярка с общо приложение, която е предложена или е в сила, и относно начина, по който тя би била прилагана по отношение на всеки въпрос, обхванат от настоящата част от споразумението.

2. По искане на някоя от страните другата страна предоставя своевременно информация и отговаря на запитвания, свързани с която и да е мярка с общо приложение или което и да е предложение за приемане или изменение на мярка с общо приложение по отношение на всеки въпрос, попадащ в обхвата на настоящата част от споразумението, за които отправилата искането страна счита, че биха могли да засегнат действието на настоящата част от споразумението.

ЧЛЕН 27.5

Администриране на мерки с общо приложение

1. Всяка от страните администрира по обективен, безпристрастен и разумен начин всички мерки с общо приложение по отношение на всички въпроси, попадащи в обхвата на настоящата част от споразумението.
2. Всяка страна, когато прилага мерки с общо приложение по отношение на лица, стоки или услуги на другата страна в конкретни случаи:
 - а) се стреми в съответствие със своите законови и подзаконови актове да отправя до лицата, които са пряко засегнати от дадено административно производство¹, разумно предизвестие, когато бъде образувано административно производството, включващо описание на естеството на производството, правното основание, въз основа на което то е образувано, и когато е уместно, общо описание на всички спорни въпроси; и
 - б) предоставя на такива заинтересовани лица разумна възможност да представят факти и доводи в подкрепа на своите позиции преди приемането на окончателно административно решение, доколкото времето, естеството на производството и общественият интерес позволяват това.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че в случай на въпроси, които попадат в обхвата на глава 23, такива лица са адресатите на решение на органа за защита на конкуренцията на страната.

ЧЛЕН 27.6

Преразглеждане и обжалване

1. Всяка от страните създава или поддържа в сила общи, арбитражни или административни съдилища или съдебни, арбитражни или административни процедури с цел бързо преразглеждане или обжалване и ако има основание за това, коригирането на административни решения по отношение на всеки въпрос, попадащ в обхвата на настоящата част от споразумението. Всяка от страните гарантира, че нейните процедури за преразглеждане или обжалване се провеждат по недискриминационен и безпристрастен начин от съдилища, които са безпристрастни и независими от органа, оправомощен да извършва административното правоприлагане, и са съставени от лица, които нямат съществен интерес към резултата от разглеждания въпрос.
2. Всяка от страните гарантира, че на страните в производството, посочено в параграф 1, се предоставя правото на:
 - а) разумна възможност за подкрепа или защита на съответните им позиции; и
 - б) решение, основано на доказателствата и представената документация или, ако това се изисква от нейното право, на документацията, събрана от административния орган.
3. Всяка от страните гарантира, че решението, посочено в параграф 2, буква б), което подлежи на обжалване или допълнително преразглеждане, както е предвидено в нейното право, се изпълнява от органа, на който са възложени правомощия за административно правоприлагане по отношение на съответното административно решение, и урежда практиката на този орган.

ЧЛЕН 27.7

Качество и ефективност на регулаторната уредба и добри регулаторни практики

1. Страните признават принципите на добрите регулаторни практики и насърчават качеството и ефективността на регулаторната уредба. По-специално страните полагат усилия за:
 - а) насърчаване на използването на оценки на регулаторното въздействие при разработването на значими инициативи; и
 - б) установяване или поддържане на процедури за насърчаване на редовната ретроспективна оценка на мерки от общ интерес.
2. Страните се стремят да си сътрудничат в рамките на регионални и многостранни форуми, за да насърчават добрите регулаторни практики и прозрачността по отношение на международната търговия и инвестициите в областите, попадащи в обхвата на настоящата част от споразумението.

ЧЛЕН 27.8

Връзка с другите глави

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат, без да се засягат специфичните правила, предвидени в другите глави от настоящата част от споразумението.

ГЛАВА 28

ИЗКЛЮЧЕНИЯ

ЧЛЕН 28.1

Изключения във връзка със сигурността

Никоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не може да се тълкува:

- а) като изискваща от някоя от страните да предостави или да позволи достъп до информация, чието разкриване според нея е в противоречие с нейните основни интереси в областта на сигурността; или
- б) като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме действие, което смята за необходимо за защитата на своите основни интереси в областта на сигурността:
 - i) като свързана с производството или с трафика на оръжие, боеприпаси и военна техника и с подобен трафик и сделки с други стоки и материали, услуги и технологии, както и със стопански дейности, осъществявани пряко или косвено с цел снабдяване на военен обект;
 - ii) във връзка с материали за ядрено делене и за ядрен синтез или материалите, от които те се получават; или
 - iii) като предприета по време на война или при друго извънредно положение в международните отношения; или

- в) като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме каквото и да е действие в изпълнение на нейните задължения съгласно международното право по силата на Хартата на ООН за поддържане на международния мир и сигурност.

ЧЛЕН 28.2

Общи изключения

1. При условие че се спазва изискването подобни мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между държавите, в които преобладават едни и същи условия, или средство за прикрито ограничаване на международната търговия, никоя от разпоредбите на глави 10, 12 и 25 не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането от дадена страна на мерките, посочени в член XX от Общото споразумение за митата и търговията (ГАТТ) от 1994 г. За тази цел член XX от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, се включва в настоящата част от споразумението и става част от нея *mutatis mutandis*.
2. При условие че се спазва изискването такива мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между държавите, в които преобладават сходни условия, или прикрито ограничаване на либерализацията на инвестициите или търговията с услуги, никоя от разпоредбите на глави 18 и 25 не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането от някоя от страните на мерки, които:
 - а) са необходими за защита на обществената сигурност или обществения морал или за поддържане на обществения ред¹;

¹ Изключенията във връзка с обществената сигурност и обществения ред може да бъдат посочвани като основание само когато съществува реална и достатъчно сериозна заплаха за един от основните интереси на обществото.

- б) са необходими за опазване на живота или здравето на хората, животните или растенията;
- в) са свързани с опазването на изчерпаеми природни ресурси, ако подобни мерки се прилагат заедно с ограничения по отношение на местните инвеститори или местното предоставяне или потребление на услуги;
- г) са необходими за опазването на национални богатства с художествена, историческа или археологическа стойност;
- д) са необходими, за да се осигури съответствието със законовите или подзаконовите актове, които не са в противоречие с разпоредбите на настоящата част от споразумението, включително тези, отнасящи се до:
 - i) предотвратяването на заблуждаващи и измамни практики¹ или до справянето с последиците от неизпълнение на договори;
 - ii) защитата на неприкосновеността на личния живот на лицата във връзка с обработването и разпространението на лични данни и защитата на поверителността на личните досиета и сметки; или
 - iii) безопасността.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това включва разпоредбите за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

3. Някоя от разпоредбите на глава 18 не може да се тълкува като възпрепятстваща приемането или прилагането на мярка, с която се изпълнява изискване, наложено или изпълнено от съд, административен трибунал или орган за защита на конкуренцията, за отстраняване на нарушение на законовите и подзаконовите разпоредби в областта на конкуренцията.

4. От съображения за правна сигурност страните приемат, че доколкото тези мерки не са в съответствие по друг начин с разпоредбите на глави 10, 12 и 25:

- а) мерките, посочени в член XX, буква б) от ГАТТ от 1994 г., включват мерките в областта на околната среда, необходими за опазване на живота или здравето на хората, животните или растенията;
- б) член XX, буква ж) от ГАТТ от 1994 г. се прилага за мерки, свързани с опазването на живите и неживите изчерпаеми природни ресурси; и
- в) мерките, предприети за изпълнение на многостранни споразумения в областта на околната среда, могат да попаднат в обхвата на член XX, буква б) или ж) от ГАТТ от 1994 г.

5. Преди някоя от страните да предприеме мерки в съответствие с член XX, букви и) и й) от ГАТТ от 1994 г., тази страна предоставя на другата страна цялата относима информация с оглед търсенето на приемливо за страните решение. Ако в срок от 30 (тридесет) дни от предоставянето на тази информация не бъде постигнато съгласие, страната може да приложи съответните мерки. Когато изключителни и критични обстоятелства изискват незабавни действия, страната, която възнамерява да предприеме мерките, може да приложи необходимата мярка за справяне с обстоятелствата без предварително уведомление и незабавно информира другата страна за това.

ЧЛЕН 28.3

Данъчно облагане

1. Никоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не засяга правата и задълженията на Европейския съюз или на неговите държави членки или на държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, предвидени в която и да било данъчна спогодба. В случай на несъответствие между настоящата част от споразумението и такава данъчна спогодба, данъчната спогодба има предимство до степента на несъответствието.

2. При условие че се спазва изискването такива мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между държави, в които преобладават сходни условия, или средство за прикрито ограничаване на търговията или инвестициите, никоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не се тълкува по начин, който възпрепятства приемането, поддържането или прилагането от някоя от страните на мерки, целящи да осигурят справедливото или ефективното облагане със или събиране на преки данъци¹, които:

- а) правят разграничение между данъкоплатци, които не се намират в едно и също положение, особено с оглед на пребиваването им или с оглед на мястото, където е инвестиран капиталът им; или

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че страните разбират, че мерките, целящи да осигурят справедливото или ефективно облагане с преки данъци или събиране на такива данъци, включват мерки, несъвместими с член 18.4, предприети от някоя от страните съгласно данъчната ѝ система, които:

- i) се прилагат спрямо инвеститори и доставчици на услуги, които не са местни лица, след отчитане на факта, че данъчното задължение на субектите, които не са местни лица, се определя въз основа на облагаеми единици, които произхождат от територията на страната или се намират на нейна територия;
- ii) се прилагат спрямо субекти, които не са местни лица, с цел да се обезпечи облагането с данъци или събирането им на територията на страната;
- iii) се прилагат спрямо субекти, които не са местни лица, или местни лица, с цел да се предотврати избягването на данъци или отклонението от данъчно облагане, включително мерки за изпълнение на данъчните задължения;
- iv) се прилагат спрямо потребители на услуги, предоставяни на или от територията на другата страна, с цел да се гарантира облагането на такива потребители с данъци, произхождащи от източници на територията на страната, или събирането на такива данъци;
- v) разграничават инвеститорите и доставчиците на услуги, които подлежат на облагане за облагаеми в целия свят данъчни единици, от други инвеститори и доставчици на услуги след отчитане на разликата в естеството на данъчната основа в техните случаи; или
- vi) се определят, насочват или разпределят доходите, печалбите, приходите, загубите, удържките или кредитите на местните лица или клонове или между свързани лица или клонове на едно и също лице с цел да се защити данъчната основа на страната.

Данъчните термини или понятия в настоящата бележка под линия се определят в съответствие с данъчните определения и понятия или еквивалентни или подобни определения и понятия съгласно вътрешното право на страната, предприемаща мярката.

б) имат за цел да се предотврати избягването на данъци или отклонението от данъчно облагане в съответствие с разпоредбите на която и да е данъчна спогодба или национално данъчно законодателство.

3. За целите на настоящия член:

а) „пребиваване“ означава пребиваване за данъчни цели; и

б) „данъчна спогодба“ означава споразумение за избягване на двойното данъчно облагане или всяко друго международно споразумение или договореност, отнасящи се изцяло или частично за данъчно облагане, по които Европейският съюз или неговите държави членки, или държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, са страна.

ЧЛЕН 28.4

Оповестяване на информация

1. Някоя от разпоредбите на настоящата част от споразумението не може да се тълкува като задължаваща дадена страна да предоставя поверителна информация, чието оповестяване би възпрепятствало правоприлагането или по друг начин би противоречало на обществен интерес, или би засегнало законните търговски интереси на определени публични или частни предприятия, освен в случаите, когато специална група за уреждане на спорове изисква такава поверителна информация в рамките на производство за уреждане на спорове съгласно глава 29. В такива случаи специалната група за уреждане на спорове гарантира пълната защита на поверителността.

2. Когато някоя от страните предостави информация, която се счита за поверителна съгласно нейните законови и подзаконови актове, другата страна третира информацията като поверителна, освен ако предоставящата информацията страна се съгласи за обратното.

ЧЛЕН 28.5

Освобождаване от задължения в рамките на СТО

Ако задължение по настоящата част от споразумението е равностойно по своята същност на задължение, съдържащо се в Споразумението за СТО, всяка мярка, предприета в съответствие с освобождаване от задължение, прието съгласно член IX, параграфи 3 и 4 от Споразумението за СТО, се счита, че отговаря на равностойната по същество разпоредба в настоящата част от споразумението.

ГЛАВА 29

УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

РАЗДЕЛ А

ЦЕЛ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ОБХВАТ

ЧЛЕН 29.1

Цел

Настоящата глава има за цел да се създаде ефективен и ефикасен механизъм за:

- а) предотвратяване и уреждане на спорове между страните във връзка с тълкуването и прилагането на част III от настоящото споразумение с оглед постигане, ако е възможно, на решение по взаимно съгласие; и
- б) запазване на баланса на отстъпките, предоставени съгласно част III от настоящото споразумение, когато е приложимо.

ЧЛЕН 29.2

Определения

За целите на настоящата глава и на приложения 29-А, 29-Б и 29-В:

- а) „съветник“ означава лице, ангажирано от една от страните да предоставя консултации или да подпомага тази страна във връзка с арбитражното производство;
- б) „арбитражен комитет“ означава комитет, сформиран по реда на член 29.9;
- в) „арбитър“ означава лице, което е член на арбитражния комитет;
- г) „помощник“ означава лице, което в рамките на мандата на даден арбитър извършва проучвания или оказва съдействие на този арбитър;
- д) „кандидат“ означава лице, чието име фигурира в списъка на лицата, измежду които се избират арбитрите, посочен в член 29.8, параграф 3, и чиято кандидатура се разглежда за член на арбитражен комитет, създаден по силата на член 29.9;
- е) „страна ищец“ означава страна, която отправя искане за сформирание на арбитражен комитет в съответствие с член 29.7;
- ж) „експерт“ означава лице със специализирани и признати знания и опит в определена област, към което е отправено искане от арбитражен комитет или медиатор да представи становище, или чието становище в тази област е представено на някоя от страните или е поискано от нея;

- з) „медиатор“ означава лице, което провежда медиация в съответствие с член 29.6;
- и) „представител на една от страните“ означава служител или всяко друго лице, назначено от правителствен или държавен орган или от друг публичноправен субект на една от страните, който (което) представлява тази страна за целите на спор по настоящата глава; и
- й) „персонал“, по отношение на арбитър, означава лицата, които са под ръководството и контрола на съответния арбитър, с изключение на помощниците.

ЧЛЕН 29.3

Страни по спора

1. За целите на настоящата глава страни по спора могат да бъдат Европейският съюз и МЕРКОСУР или една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението. Страните по спора ще бъдат наричани по-нататък „страна“ или „страни“.
2. Европейският съюз може да започне производство за уреждане на спорове срещу МЕРКОСУР във връзка с мярка, която засяга Европейския съюз или една или повече от неговите държави членки, ако въпросната мярка е мярка на МЕРКОСУР.
3. Европейският съюз може да започне производство за уреждане на спорове срещу една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, във връзка с мярка, която засяга Европейския съюз или една или повече от неговите държави членки, ако въпросната мярка е мярка на такива държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението.

4. МЕРКОСУР може да започне производство за уреждане на спорове срещу Европейския съюз във връзка с мярка, която засяга МЕРКОСУР или всички държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, ако въпросната мярка е мярка на Европейския съюз¹ или на една или повече държави — членки на Европейския съюз.
5. Една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, може да започнат производство за уреждане на спорове срещу Европейския съюз във връзка с мярка, която засяга такава държава или държави от МЕРКОСУР, подписала(подписали) споразумението, ако въпросната мярка е мярка на Европейския съюз или на една или повече държави — членки на Европейския съюз.
6. Ако повече от една държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, започне производство за уреждане на спорове срещу Европейския съюз по един и същ въпрос, член 9 от ДППУС се прилага *mutatis mutandis*².

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че мярка на Европейския съюз, посочена в настоящия член, ще обхване също и мярка на една или повече държави — членки на Европейския съюз.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че член 9, параграф 3 от ДППУС не възпрепятства държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, да назначи член на арбитражния комитет от подписъска, посочен в член 29.8, параграф 3, буква б) от настоящата глава, различен от този, който е служил или служи като арбитър в комитета, сформирани за разглеждане на жалба по същия въпрос, подадена от друга държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

ЧЛЕН 29.4

Обхват

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат по отношение на всеки спор:

- а) относно тълкуването и прилагането на разпоредбите на част III от настоящото споразумение (наричани по-нататък „попадащите в обхвата разпоредби“), освен ако изрично не е предвидено друго; или
- б) относно твърдение от дадена страна, че с мярка, приложена от другата страна, се обезсилват или значително се накърняват каквито и да било ползи, произтичащи за нея съгласно попадащите в обхвата разпоредби, по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните, независимо дали тази мярка противоречи на разпоредбите на част III от настоящото споразумение, освен ако изрично не е предвидено друго.

РАЗДЕЛ Б

КОНСУЛТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ

ЧЛЕН 29.5

Консултации

1. Страните се стремят да уреждат споровете относно предполагаемото неспазване на попадащите в обхвата разпоредби, посочени в член 29.4, буква а), или относно предполагаемото обезсилване или значително накърняване на ползите, посочено в член 29.4, параграф б), като започват добросъвестни консултации с оглед постигане на решение по взаимно съгласие. В този контекст се обръща допълнително внимание на специфичните предизвикателства пред развиващите се държави без излаз на море.
2. Всяка от страните може да поиска провеждане на консултации, като изпрати до другата страна и до Съвместния комитет в състав „Търговия“ писмено искане, в което се посочва основанието за искането, включително като се указва спорната мярка и, в случай на спор съгласно член 29.4, буква а) — попадащите в обхвата разпоредби, които счита за приложими и неспазени от другата страна, или, в случай на спор съгласно член 29.4, буква б) — ползите, за които счита, че в резултат на спорната мярка се обезсилват или значително се накърняват по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните.

3. Консултациите се провеждат не по-късно от 15 (петнадесет) дни след датата на получаване на искането и на територията на страната, с която е проведена консултацията, освен ако страните се споразумеят за друго. Доколкото двете страни не са се договорили да ги продължат, консултациите се смятат за приключени не по-късно от 30 (тридесет) дни от датата на получаване на искането. Консултациите, и по-специално изразените от участващите страни становища, са с поверителен характер и не засягат правата на никоя от страните във връзка с по-нататъшни съдебни производства.

4. Консултациите по спешни въпроси, включително относно бързоразвалящи се стоки или други стоки или услуги, които бързо губят качеството си, моментното си състояние или търговската си стойност за кратък период от време, се провеждат не по-късно от 15 (петнадесет) дни от датата на получаване на искането и се смятат за приключени в рамките на тези 15 (петнадесет) дни, освен ако двете страни не решат да ги продължат.

5. В хода на консултациите всяка от страните предоставя фактическа информация, за да даде възможност за цялостно разглеждане на начина, по който със спорната мярка би могло да се засегне прилагането на част III от настоящото споразумение, в случай на спор съгласно член 29.4, буква а) или, в случай на спор съгласно член 29.4, буква б), да се обезсилят или значително да се накърнят ползите за отправилата искането страна съгласно част III от настоящото споразумение по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните.

6. Ако консултациите не се проведат в сроковете, определени в параграф 3 или 4, в зависимост от случая, или ако консултациите са приключили, без да е постигнато решение по взаимно съгласие, страната, която е поискала консултациите, може да поиска да се сформира арбитражен комитет в съответствие с член 29.7.

7. Искане за консултации относно спор съгласно член 29.4, буква а), не засяга правото на отправилата искането страна да поиска, едновременно или впоследствие, консултации относно спор съгласно член 29.4, буква б), по отношение на същата мярка, и обратно.

ЧЛЕН 29.6

Медиация

Съгласно приложение 29-В една от страните може да поиска започване на процедура по медиация във връзка с всяка мярка на дадена страна, която оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните. Медиацията може да бъде инициирана само по взаимно съгласие на страните.

РАЗДЕЛ В

АРБИТРАЖ

ЧЛЕН 29.7

Започване на производство пред арбитражен комитет

1. В случай че страните не успеят да разрешат спора чрез консултации в съответствие с член 29.5 или ако страната ищец счита, че ответната страна не е спазила решение, постигнато по взаимно съгласие в хода на консултациите, страната ищец може да поиска сформирането на арбитражен комитет чрез писмено искане, изпратено до ответната страна и до Съвместния комитет в състав „Търговия“.
2. Страната ищец посочва основанията за искането, включително като посочва спорната мярка, и в случай на спор съгласно член 29.4, буква а) обяснява как тази мярка представлява нарушение на попадащите в обхвата разпоредби по начин, който ясно представя правното основание за жалбата, или, в случай на спор съгласно член 29.4, буква б) — как със спорната мярка се обезсилват или значително се накърняват ползите за страната ищец съгласно част III от настоящото споразумение.
3. Искане за сформиране на арбитражен комитет относно спор съгласно член 29.4, буква а), не засяга правото на страната, подала искането, да поиска, едновременно или впоследствие, сформиране на арбитражен комитет относно спор съгласно член 29.4, буква б), по отношение на същата мярка, и обратно.

4. Ако страната ищец е поискала, едновременно и по отношение на същата мярка сформирването на арбитражен комитет както по спор съгласно член 29.4, буква а), така и по спор съгласно член 29.4, буква б), се сформира един арбитражен комитет, който провежда един арбитраж по отношение и на двата спора. В случай на последващи арбитражи относно същата мярка по-късният арбитраж се отнася до същия комитет, както предходният спор, когато това е възможно.

ЧЛЕН 29.8

Назначаване на арбитри

1. Арбитрите притежават специализирани познания по право и международна търговия, или професионален опит в тези области. Арбитрите, които не са граждани на някоя от страните, са юристи.

2. Всички арбитри трябва:

- а) да са независими;
- б) да служат в лично качество;
- в) да не приемат указания от която и да е организация или правителство, нито да бъдат свързан с правителство или правителствена организация на страна по настоящото споразумение; и
- г) да спазват приложение 29-Б.

3. Не по-късно от 6 (шест) месеца след датата на влизане в сила на настоящото споразумение Съвместният комитет в състав „Търговия“ съставя списък от 32 (тридесет и две) лица, които желаят и могат да изпълняват функцията на арбитри. Списъкът включва следните 3 (три) подписа:

- а) един подписък от 12 (дванадесет) лица, предложени от Европейския съюз;
- б) един подписък от 12 (дванадесет) лица, предложени от МЕРКОСУР; и
- в) по един подписък от 8 (осем) лица, предложени от двете страни, които не са граждани на нито една от страните и които се предвижда да изпълняват функцията на председател на арбитражния комитет.

4. Съвместният комитет в състав „Търговия“ гарантира, че списъкът, посочен в параграф 3 от настоящия член, включва необходимия брой лица. Съвместният комитет в състав „Търговия“ може да изменя списъка с арбитри в съответствие с правило 25 от процедурния правилник, както е посочено в приложение 29-А.

5. Ако към момента на сформирание на конкретен арбитражен комитет съгласно член 29.9 предвиденият в параграф 3 от настоящия член списък не е съставен или, след като бъде съставен, не всички лица, включени в конкретен подписък, са в състояние да изпълняват функциите на арбитри по спор, съпредседателят на Съвместния комитет в състав „Търговия“ на страната ищец изтегля чрез жребий арбитрите в съответствие с правила 10, 26 и 28—31 от процедурния правилник, както е посочено в приложение 29-А.

ЧЛЕН 29.9

Сформиране на арбитражен комитет

1. Всеки арбитражен комитет се състои от 3 (трима) арбитра.
2. Не по-късно от 10 (десет) дни след датата на получаване на писменото искане за формиране на арбитражен комитет съгласно член 29.7, параграф 1, страните се консултират помежду си с цел да се договорят за неговия състав¹. При избора на арбитраи страните могат да вземат предвид експертния опит, който е от значение за предмета на спора. Арбитражният комитет винаги се председателства от лице, което не е гражданин на нито една от страните.
3. В случай че в рамките на срока, предвиден в параграф 2 от настоящия член, не бъде постигнато съгласие относно състава на арбитражния комитет, всяка от страните назначава един член на арбитражния комитет от своя подписка, съставен в съответствие с член 29.8, параграф 3 не по-късно от 10 (десет) дни след изтичането на предвидения в параграф 2 от настоящия член срок. В случай че никоя от страните не назначи арбитра в рамките на този срок, до 5 (пет) дни след изтичането на срока, посочен в предходното изречение, съпредседателят на Съвместния комитет в състав „Търговия“ на страната ищец или негов представител избира арбитра чрез жребий от подписка на посочената страна.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че при договаряне на състава на арбитражния комитет съгласно настоящия параграф, страните могат да се споразумеят да изберат за арбитраи лица, които не са включени в списъка с арбитраи, съставен съгласно член 29.8, параграф 3.

4. По време на срока, посочен в параграф 2 от настоящия член, страните полагат усилия да постигнат съгласие относно председателя на арбитражния комитет. В случай че не могат да постигнат съгласие, всяка от страните изисква от съпредседателя на Съвместния комитет в състав „Търговия“ на страната ищец да избере председателя на арбитражния комитет чрез жребий от подписка, посочен в член 29.8, параграф 3, не по-късно от 5 (пет) дни след това искане.

5. За дата на сформирание на арбитражния комитет се счита датата, на която всички избрани арбитри са приели назначението си в съответствие с процедурния правилник, посочен в приложение 29-А.

6. Ако някоя от страните счита, че даден арбитър не спазва приложение 29-Б, се прилагат процедурите, предвидени в приложение 29-А.

7. В случай че даден арбитър не е в състояние да участва в производството, оттегли се или се налага да бъде заменен, изборът на нов арбитър се извършва в съответствие с процедурите за подбор, посочени в настоящия член, както и с процедурния правилник, посочен в приложение 29-А. През този период арбитражното производство се спира за срок, не по-дълъг от 25 (двадесет и пет) дни.

8. Страните приемат правомощията на всеки арбитражен комитет, сформирани в съответствие с настоящата глава, за обвързващи, *ipso facto* и без е налице нужда от специално споразумение.

ЧЛЕН 29.10

Решение относно спешността

Ако някоя от страните поиска това, арбитражният комитет взема решение, в срок от 10 (десет) дни от сформирането си, дали случаят засяга спешен въпрос.

ЧЛЕН 29.11

Изслушвания

Изслушванията пред арбитражния комитет са при открити врати, освен ако страните по спора решат друго. Изслушванията пред арбитражния комитет са частично или напълно при закрити врати, когато становището или доводите на дадена страна съдържат информация, която тази страна е определила като поверителна.

ЧЛЕН 29.12

Информация и технически консултации

1. В съответствие с приложение 29-А арбитражният комитет може да поиска становището на експерти или да получи информация от всеки източник, който счита за подходящ.
2. Становищата на експертите, както и получената от съответния източник информация, са необвързващи.
3. Експертите трябва да са лица с професионална квалификация и опит в съответната област. Арбитражният комитет се допитва до страните преди избора на такива експерти.
4. Арбитражният комитет определя разумен срок за представяне на информацията или доклада на експертите.

5. Лицата от страните са упълномощени да представят пред арбитражните комитети становища *amicus curiae* в съответствие с условията, посочени в приложение 29-А. Тези условия гарантират, че становищата *amicus curiae* не създават неоправдана тежест за страните по спора или не забавят или усложняват неоправдано производството пред арбитражния комитет.

6. Всяка информация, получена съгласно настоящия член, се оповестява на всяка от страните и се предоставя за коментари от тяхна страна.

ЧЛЕН 29.13

Приложимо право и правила за тълкуване

1. В случай на спор съгласно член 29.4, буква а), арбитражният комитет урежда спора в съответствие с попадащите в обхвата разпоредби.

2. При всички спорове съгласно член 29.4, арбитражният комитет може да тълкува попадащите в обхвата разпоредби в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право. При тълкуване на задължение по настоящото споразумение, което е идентично със задължение по Споразумението за СТО, арбитражният комитет взема предвид всяко съответно тълкуване, установено в решенията на Органа за уреждане на спорове на СТО.

ЧЛЕН 29.14

Арбитражни решения

1. Арбитражният комитет представя на страните междинен доклад от арбитража не по-късно от 90 (деветдесет) дни след датата на сформирването си. В междинния доклад от арбитража се представят фактическите констатации, приложимостта на попадащите в обхвата разпоредби, когато е уместно, и основните мотиви за всички констатации и препоръки, отправени от арбитражния комитет.
2. Когато арбитражният комитет смята, че посоченият в параграф 1 срок не може да бъде спазен, неговият председател уведомява писмено страните и Съвместния комитет в състав „Търговия“, като посочва причините за забавянето и датата, на която арбитражният комитет предвижда да представи своя междинен доклад от арбитража. При никакви обстоятелства междинният доклад от арбитража не следва да бъде представян по-късно от 120 (сто и двадесет) дни след датата на сформирване на арбитражния комитет.
3. При спешни случаи, включително относно бързоразвалящи се стоки или други стоки или услуги, които бързо губят качеството си, моментното си състояние или търговската си стойност за кратък период от време, арбитражният комитет полага всички усилия да представи междинния си доклад от арбитража в срок от 45 (четиридесет и пет) дни и във всички случаи не по-късно от 60 (шестдесет) дни след датата на сформирването си.

4. Дадена страна може да изпрати на арбитражния комитет писмено искане за преглед на конкретни аспекти на междинния доклад от арбитража не по-късно от 14 (четиринадесет) дни след получаването му или, при спешни случаи, включително относно бързоразвалящи се стоки или сезонни стоки или услуги — не по-късно от 7 (седем) дни след получаването му. След като разгледа всички писмени коментари на страните, свързани с междинния доклад от арбитража, арбитражният комитет може да измени своя доклад и да проведе допълнителни проучвания, ако счита това за целесъобразно.

5. Ако в срока по параграф 4 не постъпи искане за преглед на конкретни аспекти от междинния доклад от арбитража, този доклад става арбитражно решение.

6. Арбитражният комитет представя арбитражното си решение на страните и на Съвместния комитет в състав „Търговия“ не по-късно от 120 (сто и двадесет) дни след сформирането си. Ако арбитражният комитет прецени, че този срок не може да бъде спазен, председателят на арбитражния комитет писмено уведомява за това страните и Съвместния комитет в състав „Търговия“, като посочва причините за забавянето. При никакви обстоятелства арбитражното решение не следва да бъде представяно по-късно от 150 (сто и петдесет) дни след датата на сформирание на арбитражния комитет.

7. При спешни случаи, включително относно бързоразвалящи се стоки или други стоки или услуги, които бързо губят качеството си, моментното си състояние или търговската си стойност за кратък период от време, арбитражният комитет полага всички усилия да представи арбитражното си решение не по-късно от 60 (шестдесет) дни след датата на сформирането си. При никакви обстоятелства арбитражното решение не следва да бъде представяно по-късно от 75 (седемдесет и пет) дни след посочената дата.

8. В арбитражното решение се представят фактическите констатации, приложимостта на попадащите в обхвата разпоредби, когато е уместно, и основните мотиви за всички направени констатации и препоръки. Арбитражното решение трябва да включва достатъчен анализ на представените от страните доводи и да отговаря ясно на въпросите и наблюденията на двете страни, включително тези, изложени в междинния доклад от арбитража.

9. Арбитражният комитет извършва обективна оценка на отнесения до него въпрос, включително обективна оценка на фактите по случая, както и на доводите и доказателствата, представени от двете страни, и:

- а) в случай на спор съгласно член 29.4, буква а) — приложимостта на попадащите в обхвата разпоредби, както и на съответствието с тези разпоредби; или
- б) в случай на спор съгласно член 29.4, буква б) — наличието на обезсилване или значително накърняване на каквито и да било ползи за страната ищец съгласно попадащите в обхвата разпоредби по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните.

10. В случай на спор съгласно член 29.4, буква б), освен ако страните се споразумеят за друго, арбитражният комитет:

- а) определя дали с въпросната мярка се обезсилват или значително се накърняват каквито и да било ползи за страната ищец съгласно попадащите в обхвата разпоредби по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните;
- б) ако е приложимо, определя равнището на ползите за страната ищец съгласно попадащите в обхвата разпоредби, които са били обезсилени или значително накърнени по начин, който е оказал неблагоприятно въздействие върху търговията между страните;

- в) ако бъде установено, че с въпросната мярка се обезсилват или значително се накърняват каквито и да било ползи за страната ищец съгласно попадащите в обхвата разпоредби по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните — отправя препоръки към ответната страна да постигне взаимноприемливо уреждане; ответната страна не е задължена да оттегли въпросната мярка; и
- г) ако е приложимо и е поискано от двете страни — да предложи начини и средства за постигане на взаимноприемливо уреждане, включително чрез компенсация; тези предложения не са задължителни за страните.

11. Арбитражният комитет полага всички усилия вземането на решения да се извършва с консенсус. Ако обаче това не е възможно, решение относно въпроса се взема с мнозинство на гласовете. Арбитрите не могат да изразяват особени или индивидуални мнения и са длъжни да запазят поверителния характер на гласуването.

12. Съвместният комитет в състав „Търговия“ оповестява арбитражното решение на арбитражния комитет публично в неговата цялост, освен ако страните се договорят по взаимно съгласие да не оповестяват публично части от него, които съдържат поверителна информация.

13. Арбитражното решение е задължително за страните от датата на постановяването му и не подлежи на обжалване.

14. Арбитражното решение не може да увеличава или намалява правата и задълженията, предвидени в попадащите в обхвата разпоредби. Арбитражното решение не може да се тълкува като предоставяща права или налагаща задължения на лица.

15. Параграфи 2, 4, 6, 8 и 11 се прилагат към решенията на арбитражния комитет, посочени в членове 29.18, 29.19, 29.20 и 29.21.

ЧЛЕН 29.15

Оттегляне, решение по взаимно съгласие или прекратяване на спора

1. Със съгласието на ответната страна, страната ищец може да оттегли жалбата си преди постановяване на арбитражното решение.
2. Ако страните постигнат решение по взаимно съгласие във всеки момент преди или след постановяване на арбитражното решение, Съвместният комитет в състав „Търговия“ се уведомява писмено от двете страни.
3. По искане и на двете страни арбитражният комитет спира работата си във всеки един момент преди постановяване на арбитражното решение, за договорен между страните срок, чиято продължителност не надвишава 12 (дванадесет) последователни месеца. В рамките на този срок арбитражният комитет възобновява работата си само при писмено искане на двете страни. Искането се съобщава на Съвместния комитет в състав „Търговия“. Производството се възобновява от етапа, на който е било спряно, 20 (двадесет) дни след датата на получаване на искането. Ако работата на арбитражния комитет е била спряна за повече от 12 (дванадесет) месеца, правомощията на арбитражния комитет се прекратяват, без да се засяга правото на страната ищец да поиска на по-късен етап сформирането на арбитражен комитет по същия въпрос.

ЧЛЕН 29.16

Искане за разяснения

Не по-късно от 10 (десет) дни след получаване на арбитражното решение всяка от страните може да подаде до арбитражния комитет, с копие до другата страна и до Съвместния комитет в състав „Търговия“, писмено искане за разяснение по отношение на конкретни аспекти на всички констатации или препоръки в арбитражното решение, които от правилата искането страна счита за двусмислени. Другата страна по спора може да представи коментари по това искане до арбитражния комитет не по-късно от 5 (пет) дни след получаването му. Арбитражният комитет отговаря на искането за разяснение на арбитражното решение не по-късно от 15 (петнадесет) дни след получаването му. Исканията за разяснения не могат да се използват като средство за преглед на арбитражното решение.

ЧЛЕН 29.17

Спазване на арбитражното решение

1. Ответната страна предприема всички необходими мерки, за да спази своевременно и добросъвестно арбитражното решение.
2. В случай че арбитражният комитет стигне до заключението, че с въпросната мярка се обезсилват или значително се накърняват каквито и да било ползи за страната ищец съгласно попадащите в обхвата разпоредби по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните, страните участват в консултации с цел постигане на решение по взаимно съгласие. Страните ще се стремят да дадат предимство на решение, с което ефективно се разширява достъпа до пазара чрез мерки, включително намаляване на тарифите или премахване на нетарифните бариери.

ЧЛЕН 29.18

Разумен срок за спазване на решението

1. Ако незабавното спазване на арбитражното решение е невъзможно, ответната страна разполага с разумен срок, за да го спази. В този случай, не по-късно от 30 (тридесет) дни след получаването на арбитражното решение, ответната страна уведомява страната ищец и Съвместния комитет в състав „Търговия“ за продължителността на разумния срок, който ще ѝ бъде необходим, за да спази решението.
2. Ако страните не са се споразумели за продължителността на разумния срок за спазване на арбитражното решение, страната ищец, не по-късно от 20 (двадесет) дни след получаване на уведомлението от ответната страна по параграф 1, отправя писмено искане за определяне от първоначалния арбитражен комитет на продължителността на разумния срок. За искането се уведомяват другата страна и Съвместният комитет в състав „Търговия“. Арбитражният комитет съобщава решението си на страните по спора и на Съвместния комитет в състав „Търговия“ в срок от 20 (двадесет) дни след датата на подаване на искането.
3. Ответната страна е длъжна да уведоми писмено страната ищец за постигнатия от нея напредък по спазването на арбитражното решение най-малко 1 (един) месец преди изтичането на разумния срок.
4. Разумният срок може да бъде удължен по взаимно съгласие между страните.

ЧЛЕН 29.19

Преглед на мерките, предприети за спазване на арбитражното решение

1. Преди изтичането на разумния срок, посочен в член 29.18, ответната страна уведомява другата страна и Съвместния комитет в състав „Търговия“ за всяка мярка, която е предприела за спазване на арбитражното решение.
2. Ако страните не са съгласни относно съществуването или съответствието на мярката, за която ответната страна е отправила уведомление съгласно параграф 1, с арбитражното решение или с попадащите в обхвата разпоредби, страната ищец може да отправи искане до първоначалния арбитражен комитет да се произнесе по въпроса. В това искане се посочва спорната мярка и се обяснява защо тази мярка не е в съответствие с арбитражното решение или е несъвместима с попадащите в обхвата разпоредби по начин, при който ясно се излага правното основание на искането. Арбитражният комитет съобщава решението си на страните по спора в срок от 45 (четиридесет и пет) дни след датата на предаване на искането.

ЧЛЕН 29.20

Временни средства за правна защита в случай на неспазване

1. Ако ответната страна не е отправила уведомление за мярката, която е предприела за спазване на арбитражното решение или на попадащите в обхвата разпоредби в разумния срок, определен съгласно член 29.18, или ако арбитражният комитет се произнесе съгласно член 29.19, параграф 2, че не е предприета мярка във връзка със спазването или че мярката, за която е отправено уведомление съгласно член 29.19, параграф 1, е несъвместима с арбитражното решение или със задълженията на ответната страна съгласно попадащите в обхвата разпоредби, ответната страна, в случай че това е поискано от страната ищец, отправя предложение за временна компенсация.

2. След уведомяване на ответната страна и на Съвместния комитет в състав „Търговия“ страната ищец може да спре действието на отстъпките или на други задължения съгласно попадащите в обхвата разпоредби, ако:

- а) страната ищец реши да не отправя искане за предложение за временна компенсация съгласно параграф 1; или
- б) такова искане е отправено, но не е постигнато споразумение за компенсация в срок от 30 (тридесет) дни след:
 - i) края на разумния срок, определен съгласно член 29.18; или
 - ii) постановяването на арбитражно решение съгласно член 29.19, параграф 2, с което се установява, че не е предприета мярка за постигане на съответствие или че мярката, за която е отправено уведомление съгласно член 29.19, параграф 1, е несъвместима с арбитражното решение или с попадащите в обхвата разпоредби.

3. Спирането на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения не може да надвишава степента, равностойна на обезсилването или накърняването на ползите, претърпяно в резултат на неспазване на арбитражното решение от ответната страна. Ответната страна уведомява другата страна за отстъпките или другите задължения, чието действие или изпълнение възнамерява да спре, 30 (тридесет) дни преди датата, на която спирането трябва да влезе в сила.

4. При обмислянето на това кои отстъпки или други задължения да спре да изпълнява, страната ищец следва първо да се опита да спре действието на отстъпки или изпълнението на други задължения в рамките на същия сектор или в секторите, засегнати от мярката, за които е установено, че не са в съответствие с попадащите в обхвата разпоредби или че са обезсилили или значително са накърнили ползите за страната ищец съгласно част III от настоящото споразумение по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните.

5. В случай на спор съгласно член 29.4, буква а), спирането на действието на отстъпките може да се приложи към сектори, различни от сектора или секторите, за които арбитражният комитет е установил обезсилване или накърняване на ползите, по-специално ако страната ищец смята, че такова спиране е ефективно за постигане на съответствие.

6. В случай на спор съгласно член 29.4, буква б), ако страната ищец смята, че спирането на действието на отстъпките в същия сектор или в сектори като тези, които са неблагоприятно засегнати от въпросната мярка, не е осъществимо или ефективно, тя може да се опита да го приложи към други сектори. В този случай страната ищец взема предвид:

- а) търговията в сектора, която е неблагоприятно засегната от въпросната мярка, и значението на тази търговия за посочената страна;
- б) по-широките икономически елементи, свързани с обезсилването или значителното накърняване; и
- в) по-широките икономически последици от прилагането на спирането на действието на отстъпките, включително разпространето на приемането на временни средства за правна защита в множество сектори, за да се отчете различният икономически размер на съответните сектори.

7. В случай на спор съгласно член 29.4, буква б), страната ищец продължава да предоставя на ответната страна, в рамките на сектора, по отношение на който се прилагат въпросните средства за правна защита, третиране, което е значително по-благоприятно от третирането, което е предоставила на тази страна преди влизането в сила на настоящото споразумение.

По-специално, когато се приема временно средство за правна защита чрез спиране на действието на тарифните отстъпки, страната ищец следва да даде приоритет на стоките, които подлежат на пълна либерализация на тарифите.

По отношение на стоки, за които има тарифни квоти, всички временни средства за правна защита се прилагат по такъв начин, че най-малко 50 (петдесет) процента от обема на посочената в приложение 10-А квота, отнасящ се до ответната страна, да остане незасегнат и напълно достъпен съгласно условията на част III от настоящото споразумение.

За стоки, подлежащи на поетапна либерализация, по отношение на които периодът от поетапна либерализация до пълна либерализация е по-дълъг от 11 (единадесет) години, всички временни средства за правна защита под формата на спиране на действието на тарифни отстъпки не могат да надвишават 50 (петдесет) процента от разликата между посочената в приложение 10-А ставка, приложима към съответния момент, от една страна, и прилаганата непреференциална тарифна ставка на страната, която налага спирането на действието, от друга страна, докато търговията със съответните стоки не бъде напълно либерализирана.

8. В случай на спор съгласно член 29.4, буква б), включващ развиваща се държава без излаз на море, страната ищец обмисля какви допълнителни действия би могла да предприеме, които биха били подходящи за обстоятелствата на въпросната развиваща се държава без излаз на море, като взема предвид не само търговския обхват на оспорваните мерки, но и въздействието на евентуални временни средства за правна защита върху специфичните икономически предизвикателства на посочената държава.

9. Ако ответната страна смята, че степента на спиране на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения, за която е уведомена, надвишава степента, равностойна на обезсилването или накърняването на ползите, причинено в резултат на неспазване на арбитражното решение от ответната страна, тя може да изпрати писмено искане до първоначалния арбитражен комитет, за да се произнесе по въпроса. Това искане се съобщава на ответната страна и на Съвместния комитет в състав „Търговия“ не по-късно от 30 (тридесет) дни след датата на получаване на уведомлението, посочено в параграф 2. В срок от 10 (десет) дни от датата на получаване на искането до арбитражния комитет, страната ищец представя документ, в който се посочва методиката, използвана за изчисляване на степента на спиране на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения. Арбитражният комитет съобщава решението си не по-късно от 30 (тридесет) дни след датата на получаване на искането. През този период страната ищец не може да спира действието на никакви отстъпки или на изпълнението на други задължения.

10. Спирането на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения е временно и не замества целта за пълно спазване на арбитражното решение и попадащите в обхвата му разпоредби. Действието на отстъпките или изпълнението на други задължения се спира само докато:

- а) в случай на спор съгласно член 29.4, буква а), всяка мярка, за която арбитражният комитет е установил, че е несъвместима с попадащите в обхвата разпоредби, е била оттеглена или изменена, така че ответната страна да спазва тези разпоредби;
- б) в случай на спор съгласно член 29.4, буква б), всяка мярка, за която арбитражният комитет е установил, че обезсилва или значително накърнява полза за страната ищец съгласно попадащите в обхвата разпоредби по начин, който оказва неблагоприятно въздействие върху търговията между страните, е била оттеглена или изменена, така че да се премахне посоченото обезсилване или значително накърняване;
- в) страните са се споразумели, че мярката, за която е отправено уведомление съгласно член 29.19, параграф 1, привежда действието на ответната страна в съответствие с арбитражното решение или с попадащите в обхвата разпоредби; или

г) след като страните са стигнали до решение по взаимно съгласие съгласно член 29.24.

11. Независимо от параграф 1, в случай на спор съгласно член 29.4, буква б), компенсацията може да бъде част от взаимноприемливо уреждане като окончателно уреждане на спора.

ЧЛЕН 29.21

Преглед на мерките, предприети за изпълнение на решението след приемането на временни средства за правна защита в случай на неспазване

1. Ответната страна уведомява страната ищец и Съвместния комитет в състав „Търговия“ за всяка предприета от нея мярка за спазване на арбитражното решение след спирането на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения или след прилагането на временна компенсацията, в зависимост от случая. С изключение на случаите по параграф 2, страната ищец прекратява спирането на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения не по-късно от 30 (тридесет) дни от датата на изпращане на уведомлението. В случаите, в които е приложена компенсация, и с изключение на случаите по параграф 2, ответната страна може да прекрати прилагането на тази компенсация не по-късно от 30 (тридесет) дни след уведомлението ѝ за спазване на арбитражното решение.

2. Ако страните не постигнат съгласие относно това дали с мярка, за която е отправено уведомление, действието на ответната страна се привежда в съответствие с арбитражното решение или с попадащите в обхвата разпоредби, всяка от страните може, не по-късно от 30 (тридесет) дни след изпращането на уведомлението за мярката, да отправи писмено искане до арбитражния комитет да се произнесе по въпроса. За искането се уведомяват другата страна и Съвместният комитет в състав „Търговия“. Арбитражният комитет съобщава решението си на страните по спора и на Съвместния комитет в състав „Търговия“ не по-късно от 45 (четиридесет и пет) дни след датата на получаване на искането. Ако арбитражният комитет постанови, че мярката, предприета за спазване на решението, е в съответствие с арбитражното решение и с попадащите в обхвата разпоредби, спирането на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения или компенсацията, според случая, се отменя. При целесъобразност, страната ищец коригира степента на спиране на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения до определената от арбитражния комитет.

3. Спирането на действието на отстъпките или на изпълнението на други задължения или на компенсацията, в зависимост от случая, се прекратява и ако не е отправено искане до арбитражния комитет в съответствие с параграф 2.

ЧЛЕН 29.22

Приложения

1. Приложения 29-А, 29-Б и 29-В са неразделна част от настоящата глава.
2. Споровете по настоящата глава се разглеждат в съответствие с приложения 29-А и 29-Б.
3. Съвместният комитет в състав „Търговия“ може да изменя приложения 29-А и 29-Б.

РАЗДЕЛ Г

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 29.23

Избор на инстанция за разрешаване на спора

1. Спорове, свързани с един и същ въпрос, възникващи съгласно попадащите в обхвата разпоредби и съгласно Споразумението за СТО или съгласно всяко друго споразумение, по което съответните страни по спора са страна, могат да бъдат уреждани съгласно настоящата глава, в рамките на ДППУС или съгласно процедурите за уреждане на спорове на това друго споразумение по преценка на страната ищец.
2. За целите на настоящия член:
 - а) процедурите за уреждане на спорове по Споразумението за СТО се смятат за започнати, когато някоя от страните поиска сформирането на арбитражен комитет съгласно член 6 от ДППУС;
 - б) процедурите за уреждане на спорове по друго споразумение се смятат за започнати, когато някоя от страните поиска сформирането на група на съдебните заседатели за уреждане на спорове или на съд в съответствие с разпоредбите на посоченото споразумение; и
 - в) процедурите за уреждане на спорове по настоящата глава се смятат за започнати, когато някоя от страните поиска сформирането на арбитражен комитет съгласно член 29.7.

3. Независимо от параграф 1 и при спазване на параграф 4, когато Европейският съюз или МЕРКОСУР или една или повече от държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, е поискала или са поискали сформиранието на специална група за уреждане на спорове съгласно член 6 от ДППУС или съгласно съответните разпоредби на друго споразумение, по което съответните страни по спора са страна, или арбитражен комитет съгласно член 29.7, тази страна не може да започне друго производство по същия въпрос в нито един от другите форуми, освен в случаите, когато компетентният орган в избрания форум не е взел решение по съществото на въпроса поради причини, свързани с юрисдикцията или процедурни причини, различни от прекратяване на производството след искане за оттегляне или спиране на производството.

4. След като МЕРКОСУР е поискал създаването на арбитражен комитет съгласно член 29.7, държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, не може да образува друго производство по същия въпрос в друг форум. След като Европейският съюз е поискал сформиранието на арбитражен комитет съгласно член 29.7 срещу МЕРКОСУР, Европейският съюз не може да образува друго производство срещу една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, в друг форум, ако оспорваната мярка на тази или на тези държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, е мярка, с която се прилага оспорваната мярка на МЕРКОСУР, и Европейският съюз твърди, че е налице нарушение на равностойно по своята същност задължение.

5. Два или повече спора, които се отнасят до един и същ въпрос, в случай че включват едни и същи страни по спора, се отнасят до една и съща мярка и се разглежда предполагаемо нарушение на равностойно по своята същност задължение¹.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че два или повече спора, които включват едни и същи страни по спора и се отнасят до една и съща мярка, но не се отнасят до предполагаемо нарушение на попадащите в обхвата разпоредби или на Споразумението за СТО или друго споразумение, по което съответните страни са страна, не се считат за отнасящи се до един и същ въпрос за целите на настоящия член.

6. Без да се засяга параграф 3, никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства някоя от страните да спре изпълнението на задълженията, одобрени от Органа за уреждане на спорове на СТО или съгласно процедурите за уреждане на спорове по друго международно споразумение, по което страните по спора са страна. Позоваване на Споразумението за СТО или друго международно споразумение между страните не може да се използва за възпрепятстване на страна да спре изпълнението на задължения по настоящата глава.

ЧЛЕН 29.24

Решение по взаимно съгласие

1. Страните могат по всяко време да стигнат до решение по взаимно съгласие по всякакъв спор съгласно член 29.4. Страните се договарят за срок за прилагането на такова решение.
2. В случай че в рамките на производство пред арбитражния комитет се стигне до решение по взаимно съгласие, страните съвместно уведомяват за това решение председателя на арбитражния комитет. След това уведомление производството пред арбитражния комитет се прекратява.
3. Всяка страна приема необходимите мерки, за да изпълни решението по взаимно съгласие в уговорения срок.
4. Решението може да бъде прието с решение на Съвместния съвет в състав „Търговия“. Сключването на решение по взаимно съгласие между страните може да зависи от извършването на всички необходими вътрешни процедури. Решенията по взаимно съгласие се оповестяват публично, без да съдържат информация, която някоя от страните е определила като поверителна.

5. В рамките на уговорения срок изпълняващата страна уведомява писмено другата страна за всяка предприета мярка за изпълнение на решението по взаимно съгласие.

ЧЛЕН 29.25

Срокове

1. Арбитражният комитет или медиаторът може по всяко време да предложи на страните да се промени всеки срок, посочен в настоящата глава, като посочи мотивите за предложението.
2. Всеки срок, посочен в настоящата глава, може да бъде удължен по взаимно съгласие между страните.

ЧЛЕН 29.26

Поверителност

Разискванията на арбитражния комитет са поверителни. Арбитражният комитет и страните третираят като поверителна всяка информация, предоставена на арбитражния комитет от някоя от страните и посочена като поверителна от тази страна. Когато посочената страна предоставя на арбитражния комитет поверителен вариант на своите писмени становища, тя предоставя също така, ако другата страна поиска това, неповерително резюме на информацията, която се съдържа в нейните становища и която може да бъде публично оповестена.

ЧЛЕН 29.27

Разходи

1. Всяка от страните заплаща собствените си разноси, свързани с участието ѝ в арбитражния комитет или в процедурата по медиация.
2. Страните¹ си поделят поравно разноските, свързани с организационни въпроси, включително възнаграждението и разноските на арбитрите и на медиатора в съответствие с приложение 29-А.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че тези разходи се поделят поравно между Европейския съюз, от една страна, и държавите от МЕРКОСУР, подписали споразумението, които са страни по спора и МЕРКОСУР, от друга страна, ако последната също е страна по спора.

ЧАСТ IV

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ГЛАВА 30

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 30.1

Влизане в сила

1. Настоящото споразумение влиза в сила между ЕС като страна и МЕРКОСУР като страна на първия ден от месеца след датата, на която те писмено са се уведомили взаимно за приключването на съответните им вътрешни процедури, необходими за тази цел.
2. Уведомленията се изпращат на генералния секретар на Съвета на Европейския съюз и на правителството на Република Парагвай или неговите приемници, които са депозитари на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 30.2

Прилагане преди влизането в сила

1. Настоящото споразумение може да се прилага временно. Такова временно прилагане може да се извърши между Европейския съюз, от една страна, МЕРКОСУР и/или една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, от друга страна, в съответствие с техните съответни вътрешни процедури.
2. Временното прилагане на настоящото споразумение или на части от него започва на първия ден от втория месец след датата, на която:
 - а) Европейският съюз е уведомил за приключването на вътрешните си процедури, като е посочил частите от настоящото споразумение, които да се прилагат временно; и
 - б) след уведомление от страна на Европейския съюз, МЕРКОСУР и/или съответната държава или съответните държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, според случая, са уведомили за приключването на вътрешните си процедури или за ратифицирането на настоящото споразумение и са потвърдили съгласието си да прилагат временно предложените от Европейския съюз части от настоящото споразумение.
3. Уведомленията се изпращат на депозитарите на настоящото споразумение.
4. Съвместният съвет и други органи, създадени съгласно настоящото споразумение, могат да изпълняват функциите си в периода на временното прилагане на настоящото споразумение или на част от него. Всички решения, приети през този период при упражняването на техните функции, се прилагат изключително между страните, прилагащи временно настоящото споразумение, и действието им се прекратява между страната или страните, които спират да прилагат временно настоящото споразумение, и другата страна или страни.

5. Когато в съответствие с настоящия член настоящото споразумение или определени разпоредби от него се прилагат временно, всяко позоваване на датата на влизане в сила се разбира като позоваване на датата, от която започва това прилагане.
6. Когато в съответствие с настоящия член настоящото споразумение или определени разпоредби от него се прилагат временно от Европейския съюз и една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, всяко позоваване на МЕРКОСУР се разбира като позоваване на тази държава или тези държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, които са се съгласили да прилагат временно настоящото споразумение.
7. Измененията на настоящото споразумение или на части от него могат също да се прилагат временно в съответствие с настоящия член. Ако по време на временното прилагане на настоящото споразумение бъдат приети такива изменения, те се прилагат по отношение на МЕРКОСУР и/или на която и да е държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, от момента на съгласието им за временно прилагане на настоящото споразумение или на части от него в съответствие с параграф 2 и остават валидни след влизането в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 30.3

Препратки към закони и други споразумения

1. Освен ако не е посочено друго, когато се препраща към законовите и подзаконовите актове на някоя от страните, се разбира, че в тези закони и подзаконови актове се включват и измененията към тях.
2. Освен ако не е посочено друго, всяка препратка или включване чрез препратка в настоящото споразумение на други споразумения или правни инструменти, изцяло или частично, се тълкува като включващо свързаните приложения, протоколи, бележки под линия, тълкувателни бележки и обяснителни бележки.

3. Освен ако не е посочено друго, когато в настоящото споразумение се прави препратка към международни споразумения или те са включени, изцяло или частично, в него, се приема, че тези споразумения включват измененията към тях или техните последващи споразумения, които влизат в сила и за двете страни на датата на подписване на настоящото споразумение или след тази дата. Ако възникнат каквито и да било въпроси по изпълнението или прилагането на разпоредбите на настоящото споразумение в резултат на такива изменения или последващи споразумения, страните могат при необходимост и по искане на която и да е от тях да се консултират помежду си чрез Съвместния съвет с цел намиране на взаимноприемливо решение по въпроса. В резултат на тази консултация страните могат по решение на Съвместния съвет съответно да изменят настоящото споразумение.

4. Параграф 3 се прилага *mutatis mutandis*, ако изменението или последващото споразумение на международно споразумение, към което е направена препратка или което е включено в настоящото споразумение, изцяло или частично, е влязло в сила за Европейския съюз и за една или повече държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението.

ЧЛЕН 30.4

Изпълнение на задълженията

1. Въз основа на принципите на взаимно уважение, равноправно партньорство и зачитане на международното право всяка страна предприема всички общи или специални мерки, необходими за изпълнението на нейните задължения по силата на настоящото споразумение.

2. Ако някоя от страните счита, че другата страна не е изпълнила някое от задълженията по част III от настоящото споразумение, се прилагат специфичните механизми, предвидени в посочената част от споразумението.

3. Ако въз основа на фактическото положение някоя от страните счита, че другата страна е извършила нарушение на задълженията, описани като съществени елементи в съответствие с член 1.2, параграф 1, член 5.2, параграф 2 и член 7.7, параграф 3, тя може да предприеме подходящи мерки.

Тя незабавно уведомява другата страна за този факт и за предприетите мерки. Всяка от страните може да поиска провеждането на спешни консултации по въпроса с цел намиране на решение по взаимно съгласие. Съответните страни полагат усилия да проведат консултации преди предприемането на подходящите мерки. Уведомяващата страна, която приема мерките, предоставя цялата съответна информация, необходима за задълбочено проучване на ситуацията.

За целите на настоящия параграф „подходящите мерки“ могат да включват спиране на действието, частично или изцяло, на настоящото споразумение. Спирането на действието на настоящото споразумение е крайна мярка и може да бъде наложено само в случай на особено сериозни и съществени нарушения на съществените елементи, определени в член 1.2, параграф 1, член 5.2, параграф 2 и член 7.7, параграф 3. В този случай страните се освобождават от задължението да изпълняват настоящото споразумение, изцяло или частично, при взаимоотношенията си по време на периода на спиране на действието. Подобно спиране на действието се прилага за минималния период, необходим за разрешаване на проблема по приемлив за страните начин.

4. Ако въз основа на фактическото положение някоя от страните счита, че другата страна не е изпълнила някое задължение по настоящото споразумение, с изключение на задълженията, попадащи в обхвата на параграфи 2 и 3, тя уведомява другата страна. Страните увеличават усилията си за провеждане на консултации и осъществяване на сътрудничество, за да решават проблемите своевременно и по взаимно съгласие, и провеждат консултации под егидата на Съвместния съвет с оглед на постигането на взаимноприемливо решение. Съвместният съвет може да поиска свикване на Съвместния комитет в срок от 15 дни с цел провеждане на спешни консултации. Всяка от страните предоставя съответната информация, необходима за задълбочено проучване. Ако Съвместният съвет не може да постигне взаимноприемливо решение в срок от 90 дни от датата на уведомлението, уведомяващата страна може да предприеме подходящи мерки. За целите на настоящия параграф „подходящите мерки“ могат да включват спиране на действието само на части I, II и IV от настоящото споразумение. В този случай уведомяващата страна и уведомената страна се освобождават от задължението да изпълняват частите от настоящото споразумение, чието действие е спряно, при взаимоотношенията си по време на периода на спиране на действието.

5. „Подходящите мерки“, посочени в параграфи 3 и 4, се предприемат при пълно спазване на международното право и са пропорционални на неизпълнението на задълженията по настоящото споразумение. Приоритет трябва да се отдава на онези подходящи мерки, които в най-малка степен нарушават функционирането на настоящото споразумение.

6. Спирането на действието на която и да е част от настоящото споразумение по отношение на дадена държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, не води до спиране на действието на настоящото споразумение по отношение на другите държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението, освен когато е целесъобразно пълното спиране на действието на настоящото споразумение съгласно параграф 3 за отстраняване на нарушение на съществени елементи, посочени в член 1.2, параграф 1 и член 5.2, параграф 2. Когато определя дали да спре изцяло действието на настоящото споразумение, ЕС като страна взема предвид всички мерки, предприети от МЕРКОСУР срещу извършилата нарушението държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението.

7. Спирането на действието на настоящото споразумение в случай на нарушение на съществения елемент, посочен в член 7.7, параграф 3, извършено от държава от МЕРКОСУР, подписала споразумението, не води до спиране на действието на настоящото споразумение по отношение на другите държави от МЕРКОСУР, подписали споразумението.

ЧЛЕН 30.5

Изменения

1. Страните могат да се споразумеят писмено да изменят настоящото споразумение. Дадено изменение влиза в сила, след като страните обменят помежду си писмени уведомления, с които се удостоверява, че те са изпълнили съответните си приложими вътрешни изисквания и процедури, необходими за влизането в сила на изменението, или на друга дата, за която могат да се договорят страните.
2. Независимо от параграф 1, Съвместният съвет в състав „Търговия“ или Съвместният комитет в състав „Търговия“, според случая, може да реши да измени приложенията към част III от настоящото споразумение или други части от нея, ако това е предвидено в споразумението. Такова решение може да предвижда тези изменения да се прилагат от датата, договорена от страните, или след уведомлението за изпълнение на правните изисквания на дадена страна или страни, ако е приложимо.

ЧЛЕН 30.6

Присъединяване на нови държави членки към Европейския съюз

1. Европейският съюз уведомява МЕРКОСУР като страна за всяко искане за присъединяване на трета държава към Европейския съюз.

2. В хода на преговорите между Европейския съюз и държавата кандидатка, която желае да се присъедини, Европейският съюз:
 - а) предоставя по искане от МЕРКОСУР като страна и доколкото е възможно всякаква информация по всички въпроси в обхвата на настоящото споразумение; и
 - б) взема под внимание всички опасения, изразени от МЕРКОСУР като страна.
3. Съвместният комитет проучва евентуалните последици от присъединяването на трета държава към Европейския съюз за настоящото споразумение достатъчно време преди датата на присъединяването.
4. Доколкото е необходимо, преди влизането в сила на споразумението за присъединяване на трета държава към Европейския съюз, страните въвеждат с решение на Съвместния съвет необходимите корекции или преходни разпоредби по отношение на настоящото споразумение.
5. Без да се засяга параграф 4, част III от настоящото споразумение се прилага между новата държава — членка на Европейския съюз, и МЕРКОСУР като страна от датата на присъединяване на тази нова държава членка към Европейския съюз.

ЧЛЕН 30.7

Присъединяване на държави — страни по МЕРКОСУР

1. МЕРКОСУР уведомява ЕС като страна за всяко искане за присъединяване на трета държава към МЕРКОСУР.

2. В хода на преговорите между МЕРКОСУР и държавата кандидатка, която желае да се присъедини, МЕРКОСУР:

- а) предоставя по искане от ЕС като страна и доколкото е възможно всякаква информация по всички въпроси в обхвата на настоящото споразумение; и
- б) взема под внимание всички опасения, изразени от ЕС.

3. Всяка държава — страна по МЕРКОСУР, която не е страна по настоящото споразумение към датата на подписването му („кандидатстваща държава — страна по МЕРКОСУР“), може да се присъедини към настоящото споразумение чрез протокол за присъединяване, сключен между ЕС като страна и кандидатстващата държава — страна по МЕРКОСУР. Протоколът за присъединяване включва резултатите от преговорите за присъединяване и, ако е необходимо, всички корекции, препоръчани от Съвместния комитет съгласно параграф 4. Настоящото споразумение се изменя съгласно член 30.5, параграф 1, за да се отразят условията за присъединяване, договорени в протокола за присъединяване между ЕС като страна и кандидатстващата държава — страна по МЕРКОСУР.

4. По време на преговорите по протокола за присъединяване, посочен в параграф 3, МЕРКОСУР може да придружава делегацията на кандидатстващата държава — страна по МЕРКОСУР, и преди приключването на преговорите всяка от страните може да поиска да се проведе заседание на Съвместния комитет, за да се разгледат възможните последици за настоящото споразумение от присъединяването на кандидатстващата държава — страна по МЕРКОСУР, и ако е необходимо, да се препоръчат корекции.

ЧЛЕН 30.8

Приложения, допълнения и протоколи

Приложенията, допълненията и протоколите към настоящото споразумение са неразделна част от него.

ЧЛЕН 30.9

Частни права

1. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като предоставяща права или налагаща задължения на лица, различни от правата и задълженията, възникнали между страните съгласно международното публично право.
2. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като позволяващо пряко позоваване на това Споразумение във вътрешните правни системи на страните. Държава — страна по МЕРКОСУР, подписала настоящото споразумение, може да предвиди друго съгласно националното си право.

ЧЛЕН 30.10

Срок на действие

Настоящото споразумение е безсрочно.

ЧЛЕН 30.11

Денонсиране

1. ЕС като страна или МЕРКОСУР като страна може да уведоми писмено другата страна за своето намерение да денонсира настоящото споразумение.
2. Денонсирането поражда действие девет месеца след изпращането на уведомлението, посочено в параграф 1.

ЧЛЕН 30.12

Автентични езици

Настоящото споразумение е съставено на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всички езици са еднакво автентични.